

журнал твого виміру

Іван Малкович Говард Лавкрафт Френсіс Фіцджеральд

Микола Брездєнь
Андрій Грецький
Сергій Мисько
Анна Рибалка
Павел Подзоров
Остап Соколюк
Анастасія Шнайдер
Володимир Якубчак

HarryPotterBookNight
по-українськи

Київ – ня!
День анімешника

Вибачте за незручності,
але це революція!

Террі Пратчетт:
життя без дурнів

Зоряна Фортеця:
таємничі супутники

Попелюшка загубила
черевичок... знову

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор і засновник
Вікторія Ваколюк

Заступник головного редактора
Артем Острожинський

Літературний редактор
Ярослава Зуєнко

Коректор
Влада Соловйова

Дизайн та верстка
Оксана Пронько,
Вікторія Ваколюк

Над номером працювали:
Вікторія Ваколюк,
Інна Ковалишена,
Артем Острожинський,
Оксана Пронько,
Влада Соловйова,
Денис Корнеєв

Обкладинка:
Фото: © Ірина Джуль

При підготовці номеру було
використано матеріали Deviantart,
постери та кадри з фільмів і серіалів.

©**СвітФентезі 2015**. Редакція залишає
за собою право на літредагування та
коректуру надісланих матеріалів при їх
підготовці до публікації без узгодження
з автором. Редакція може не поділяти
точку зору автора. Відповідальність за
достовірність фактів, імен, дат та інших
відомостей несуть автори публікацій.

Електронна пошта:
svit_fantasy@ukr.net

ЗМІСТ

4 **ФЕНТЕЗІЙНИЙ КАЛЕНДАР**

6 **НОВИНКИ ЛІТЕРАТУРИ**

8 **НОВИНКИ КІНО**

10 **ПАЛАНТИР**

МАГ-КОРЕСПОНДЕНТ

12 Поттеріанська ніч: Львів
20 Поттеріанська ніч: Київ
24 Анімешник у святкуванні. Фендом у безпеці.

ЗОРЯНА ФОРТЕЦЯ

32 «Ці таємничі супутники» майстер-клас

ІНТЕРВ'Ю

38 Іван Малкович

ЧОРНИЛЬНІ ЧАРИ

44 «Болиголов у вогні» Діана Вінн Джонс

ТВОРЧІ ХРОНІКИ

46 Террі Пратчетт: життя без дурнів

КІНОМАГІЯ

52 Ніч у музеї
56 Попелюшка

ТЕМАТИЧНЕ КОЛО

64 Революції у фентезі

КІБЕРПРОСТІР

78 A story about my uncle

КНИЖКОВА ПОЛИЧКА

80 «Цікавий випадок Бенджаміна Баттона»
Френсіс Фіцджеральд
90 Вірші, Говард Лавкрафт

92 **ПРАТЧЕТТІВКА**

ЧИТАЛЬНЯ

94 «Мертві танці» Анна Рибалка
97 «Володар» Павел Подзоров
98 «Друге пришествя» Павел Подзоров
99 «Щастя — заручник стін» Володимир
Якубчак
104 «Марта і Годинникар» Анастасія Шнайдер
108 «Квітка щастя» Микола Брездень
116 «Німб сатани» Сергій Мисько
122 «Час їти» Остап Соколюк
132 «Задум», «Філософський камінь» Андрій
Грецький

24

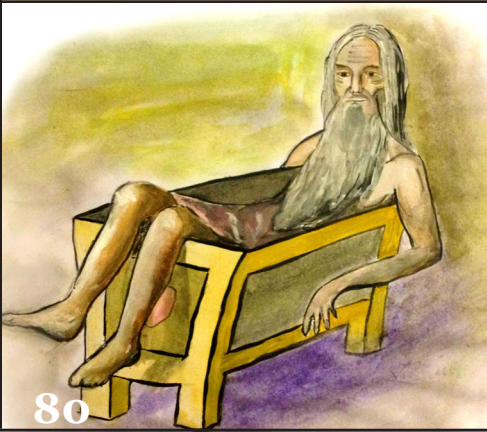
38

46

64

80

Березень

9 березня

60 років тому народилася **Пат Мьорфі** (1955), американська письменниця-фантаст. Лауреат двох премій «Неб'юла», Всесвітньої премії фентезі, премій Філіпа Кінреда Діка й Теодора Старджона, одного «Локуса» й читачкої премії Азімова. Її найкращі роботи — роман «Жінка, що падає», повісті «Закохана Рішель» та «Кістки», збірка оповідань «Точки неповернення».

Якщо ви не можете змінити світ за допомогою шоколадного печива, як ви взагалі збираєтеся його змінити?

10 березня

75 років тому помер **Михайло Булгаков** (1891-1940), російський письменник українського походження, лікар, видатний прозаїк, драматург, лібретист. Письменник народився в Києві у родині богослова, закінчив медичний факультет Київського університету. Під час громадянської війни був військовим лікарем, після почав писати перші твори. У 20-х роках Булгаков активно публікується в газетах і журналах, в 1923 році стає членом Всеросійського Союзу письменників. У жовтні 1924 року у МХАТі відбулася прем'єра п'єси «Дні Турбіних» — хоча й вона була визнана антирадянською, Йосиф Сталін переглянув її 14 разів. Булгаков жив на межі бідності й багаторазово намагався емігрувати, але дозволу не отримував. Врешті-решт, радянська влада направила його працювати у МХАТі, де він реалізував себе як режисер-постановник. Серед найвідоміших робіт Булгакова романи «Біла гвардія», «Майстер і Маргарита», повість «Собаче серце», п'єси «Дні Турбіних». За творами киянина знято більше двох десятків кінострічок. Саме містичний твір «Майстер і Маргарита» приніс письменнику світову славу.

Розумні люди на те й розумні, щоб розбиратися в заплутаних речах.

11 березня

60 років тому народився **Ярослав Олексійович Павлюк** (1955-2008), український письменник і журналіст. Працював молодшим науковим співробітником в НДІ. Професійно займався легкою атлетикою — спринтом. Був кореспондентом районної газети «Серп і молот» (Городок), директором Львівського міжобласного відділення Укрлітфонду. Друкувався в обласній та республіканській періодиці, журналі «Жовтень», альманасі «Вітрила». Член Спілки журналістів СРСР. Дебютна книга «Фільмар» (1989) — збірка повістей та оповідань. Серед інших творів повісті «Осінь в раю», «Голова Іоанна», «Айлен», «Сад п'яних вишень», історичні романи «Гладіатор» та «Нічний імператор».

Мене дуже насторожує сучасний стан української та загалом світової літератури, яка перетворюється на модний шоу-бізнес, у якому кожен намагається щось написати, видати, а згодом розрекламувати й продати.

24 березня

110 років тому помер **Жуль Габріель Верн** (1828-1905), французький письменник і географ, член Французького Географічного Товариства, один із основоположників наукової фантастики та пригодницької літератури. Спершу Жуль Верн, як син адвоката, вивчав юриспруденцію, але француз зазвичай приваблювали море й література. Успіх його п'єси «Зламани соломинки» (1850) в історичному театрі О.Дюми змусили Верна змінити життєвий шлях. У 1963 році у «Журналі для освіти та відпочинку» опубліковано роман «5 тижнів на повітряній кулі». Здобута популярність твору надихнула письменника на інші пригодницькі книги: «Подорож до центру Землі», «Із Землі на Місяць», «Діти капітана Гранта», «Двадцять тисяч льє під водою», «Навколо світу за вісімдесят днів» та інші. Жуль Верн багато мандрував і цікавився наукою, прорік винайдення літака, гелікоптера, політ на Місяць, відеозв'язок та телебачення.

Найбільш тривалі спогади не в мармурі та граніті, а в серцях людей.

Квітень

4 квітня

55 років тому народився **Сергій Батурич** (1960), український письменник, лауреат «Коронації слова» (2001 р., третя премія за роман «Охоронець»), Всеукраїнського літературного конкурсу «Просто так» (2010 р., перша премія в номінації «Проза»). Автор історично-фантастичного роману «Меч королів». З 2007 по 2012 р. — відповідальний секретар Київської організації Національної спілки письменників України. Член Національної Спілки письменників України. Член Асоціації українських письменників. З 2011 р. — член Координаційної ради АУП.

Я замовляю товар, я плачу, я й торгуватимусь!

9 квітня

15 років тому померла **Кетрін Крук де Камп** (1907-2000), американська письменниця-фантаст, дружина фантаста Лайона Спрега де Кампа, з яким у співавторстві створила більшість своїх робіт. Також авторка багатьох нефантастичних творів, які написала самостійно. Вона була членом Спілки письменників-фантастів Америки, Гільдії авторів, а також Першого Фендому. Активна учасниця конвентів із наукової фантастики, багато подорожувала світом разом зі своїм чоловіком. В останні роки життя страждала від хвороби Альцгеймера, через яку й померла. Серед кращих робіт Кетрін «Конан-Варвар», «Скелет Зора», «Меч із Зінджабану» — написані у співавторстві з чоловіком.

Нещасливий шлюб повний змішаних емоцій, конфліктів і трагедій — речей драматичних — тож він цікавий.

14 квітня

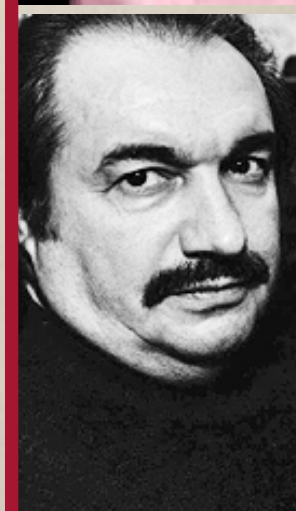
70 років тому народився **Сергій Сергійович Дяченко** (1945), український письменник-фантаст, більшість творів написав разом із дружиною Мариною Дяченко — разом вони визнані кращими письменниками-фантастами Європи на конвенті «Еуросон-2005» у Глазго. У 1966 році закінчив Київський медичний інститут, працював лікарем-психіатром. Кандидат біологічних наук. 1989 року закінчив сценарний факультет ВДІКу. Член Союзу кінематографістів СРСР з 1987 року, Союзу письменників СРСР з 1983 року. Лауреат Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка 1987 року разом з А.Д. Борсюком (режисером), О.І. Фроловим (оператором) за повнометражний науково-популярний фільм «Зірка Вавилова». Автор кіносценаріїв до фільмів: «Микола Вавилов», «Голод-33», «Гетьманські клейноди», «Генетика і ми», «Природи міцні затвори», «Совість у білому халаті», «Академік Беляев», «Зірка Вавилова» та ін. Із фантастичних робіт кращими є «Vita Nostra», «Ритуал», «Брамник», «Шрам», «Печера», «Мам-гам можна все» та багато інших.

Жити — означає бути вразливим. Кохати — означає боятися. А хто не боїться — той спокійний, як удав, і не може кохати.

17 квітня

130 років тому народилася **Карен Бліксен** (1885-1962), данська письменниця. Після численних відмов, її фантастична збірка «Сім готичних оповідань» була прийнята 1934 року до друку американським видавцем Робертом Гаасом. Збірка була підписана псевдонімом «Ісак Дінесен». Американські читачі з великим захопленням сприйняли книгу Бліксен, тож вона продовжила свою письменницьку діяльність. Після Другої світової війни родинний маєток, в якому мешкала Бліксен, став осередком невеликого літературного салону, до якого вчачили молоді данські літератори й інтелектуали з кола авторів журналу Heretica. Поступово Карен Бліксен стає однією з провідних постатей літературного життя Данії.

У житті будь-якої людини обов'язково грає велику роль якесь місто. Неважливо, якої ви про нього думки — хорошої чи поганої: воно все одно вас притягує.

Злато сонця, синь води

Наталія Дев'ятко

«Твердиня»

По обидва береги Дніпра протягом багатьох століть береже народ стародавні легенди. Одна з них – переказ про тисячолітнє прокляття. Страшним воно було: не знатиме наша земля миру і свободи, чужа воля на ній пануватиме, а той, хто свій народ порятувати і волю здобути спробує, згине у нерівному бою чи від підступної зради.

Нині добігає кінця тисяча років, слабне прокляття, і наново постав перед людьми на українській землі тяжкий вибір: жити вільно своїм розумом, слухаючи своє серце, чи, втративши себе, назавжди потонути у сірості і зневірі. Різними шляхами через імлу і небезпеки веде доля сміливців до чарівного вогнища на дніпровій кручі, де на них чекає хранитель загубленої пам'яті українського народу.

Лук Нічної Громовиці

Росіцький Роман

«Видавництво Старого Лева»

Чого бракує тринадцятирічному підліткові, як то кажуть, для повного щастя? Сенсорної «труби», крутого ноутбука, мерседеса останньої моделі? А, може, життя втрачає сенс без любові і турботи батьків, тепла бабусі й дідуся, вірної подруги? Або – вічної і неповторної природи, яка відкриває всі свої скарби, якщо ти не ледар і не варвар?

Не зайвою буде й дрібка фантазії і непереборне бажання змінювати світ на краще. Не віриш? Читай! Книга в казкових ілюстраціях художників Оксани Мазур і Володимира Штанка стане фантастичним подарунком.

Астра

Олександр Михед

«Видавництво Анетти Антоненко»

Чи знаєш ти, що таке справжній катарсис?

«Астра» — це захоплива історія життя Віктора Варецького, розказана ним самим. Історія пошуку відповідей на запитання, які краще не ставити.

Пошук правди, на шляху до якої губиш усіх, кого любив. І розумієш: усе вигадка, все ілюзія. Мандрівка дорогою, що веде в серце темряви, в основу світобудови.

Віктор Варецький — випускник філфаку, ерудит без особливих досягнень, з малечку оточений книгами. Він живе поруч із нами, в сучасному Києві, розбігається з дівчиною, має ідею для власного бізнесу й не має грошей. Коли корозія буднів майже зробила свою справу, Варецькому приходить запрошення на семінар «Астра». Дивний захід у якомусь селищі на Львівщині, праці Великих мертвих в додатку до листа. Єдиний шанс.

Буря мечів

Джордж Мартін

«Країна Мрій»

Якщо ми залишаємо по собі запах, виходячи з кімнати, то вже напевне і від наших душ щось залишається, коли ми йдемо з життя?

Сім Королівств все ще перебувають у лещатах війни. Спроба Станіса Баратеона захопити трон завершилася його поразкою під стінами Королівської Гавані. Після смерті Ренлі Баратеона, сімейство Тіселів уклало союз з Ланістерами, а Маргері Тісел стала нареченою короля Джофрі. Між тим, велика кількість Диких Людей збирається в загонах і йдуть за своїм лідером Мансом Разбійником на штурм Стіни. Лише невелика жменька захисників із «Нічного Дозору» стоїть на їхньому шляху. Тим часом на Далекому Сході, Дейєнеріс Таргарієн збирає сили для вирішальної битви за Залізний Трон. Буря мечів гряде в Семи Королівствах — і багато хто впаде під ударами цієї бурі...

Дивергент. Нескорена

Вероніка Рот

серія «Дивергент», книга I

«Країна Мрій»

Я вірю в те, що для вчинків і хоробрості важливо, аби одна людина підтримувала іншу.

У Чикаго далекого майбутнього все не так, як сьогодні. Шістнадцятирічна Беатрис постає перед вибором: вона має приєднатися до однієї з п'ятьох наперед визначених фракцій, що й вирішить її долю до кінця життя. Але рішення виявляється не таким простим, адже Беатрис інакша й, у наперед визначені рамки, вона не пасує. Та й світ, у якому вона живе, схоже, не такий ідеальний, як здавалося.

Виділятися із системи небезпечно, і перед дівчиною постав вибір: залишитися із родиною, чи стати тим, ким хоче насправді. Протягом всієї книги Беатрис бореться зі своїми страхами. Адже страх — це можливість зрадити своїм звичкам, порвати узи, змінити хибний вибір.

Інсургент. Бунтівниця

Вероніка Рот

серія «Дивергент», книга II

«Країна Мрій»

«Правда — як дикий звір: занадто вона дужа, щоб сидіти в клітці»
З маніфесту фракції Правдолюбства

День посвячення для Тріс мав стати справжнім святом: вона перемогла, її зарахували до обраної фракції. Натомість свято обертається жахіттям: між фракціями вибухає конфлікт, попереду — велика війна.

Тріс, втративши батьків, стикається з таємницями, які вони, можливо, все життя від неї приховували. Чи вдасться Тріс розгадати ці загадки й при тому не тільки не загинути, а й не втратити себе? Чи зуміє вона повністю зрозуміти, що означає бути Дивергентом, навіть якщо ще не знає, що може втратити?

Світ Юрського періоду (Jurassic World)

Прем'єра в Україні: 11 червня

Країна: США

Жанр: бойовик, пригоди, триллер, фантастика

У головних ролях: Кріс Претт, Брайс Даллас Ховард, Вінсент Д'Онофріо

Джон Хеммонд створив Парк юрського періоду ще два десятиліття тому, цей заклад стає справжнім атракціоном для відвідувачів. Але після того, як по дурості відбувається відключення подачі електроенергії, трапляється нещасливий випадок — кровожерливі істоти роблять напад на людей. Але оскільки бажаючих поліпшити своє фінансове становище на цій планеті завжди буде предостатньо, Парк юрського періоду знову продовжує своє функціонування. Фільм Світ Юрського періоду (2015) переносить глядачів у дивовижний парк, в якому продовжують жити унікальні, але дуже небезпечні істоти.

Термінатор: Генезис (Terminator: Genisys)

Прем'єра в Україні: 2 липня

Країна: США

Жанр: фантастика, бойовик, триллер

У головних ролях: Емілія Кларк, Арнольд Шварценеггер, Джей Кортні

«Термінатор. Генезис» — це п'ятий фільм з серії про Термінатора, однак перша частина нової трилогії (не пряме продовження фільму з Крістіаном Бейлом в ролі Джона Коннора).

Застраглий в минулому, постарілий юніт T-800 знову рветься в битву. Тепер, возз'єднавшись з Джоном і його батьком Кайлом, вони повинні боротися, щоб захистити жінку, з якою все почалося. Для того, щоб врятувати майбутнє, він повинен першим переписати минуле.

Посіпаки (Minions)

Прем'єра в Україні: 9 липня

Країна: США

Жанр: пригоди, мультфільм, сімейний

Головні ролі озвучують: Сандра Баллок, Джон Хемм, Майкл Кітон

Виявляється, невгамовні жовті Посіпаки пройшли довгий шлях еволюції від одноклітинних істот до розумних створінь. І в усі часи вони служили лише найамбітнішим негідникам. Відсутність господаря вганяє малих в депресію, і у пошуках нового боса Посіпаки вирушають на всесвітню конференцію лиходіїв. Тут пригоди й починаються...

Людина-мураха (Ant-Man)

Прем'єра в Україні: 16 липня

Країна: Великобританія, США

Жанр: бойовик, фантастика

У головних ролях: Пол Радд, Еванджелін Ліллі, Хейлі Етвелл

У центрі сюжету фантастичного фільму — Скотт Ленг, він же Людина-Мураха, та доктор Хенк Пім. Вчений створює костюм Людини-Мурахи за допомогою новітніх технологій. Кожен, хто його надягає, суттєво зменшується у розмірах, проте володіє чималою силою. Головні герої попри що захищають супер-костюм від зазіхань з боку тих, хто може нашкодити людству.

Персонаж вперше з'явився на сторінках коміксів у 1962 році. Відтоді костюм Мурахи на себе приміряли три різні людини. На основі сюжету про супергероя створено 2 мультесеріали та 2 комп'ютерні гри. На кіноекрані Людина-Мураха з'явиться вперше.

Піксели (Pixels)

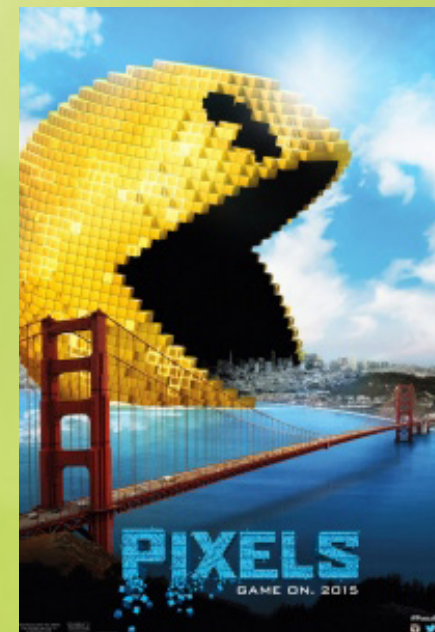
Прем'єра в Україні: 23 липня

Країна: США

Жанр: фантастика, бойовик, комедія

У головних ролях: Адам Сендлер, Кевін Джеймс, Мішель Монахен

Прибульці з космосу помилково трактують тематику космічних комп'ютерних ігор як оголошення їм війни і атакують Землю, використовуючи відеоігри 80-х в якості моделей для різноманітних стратегій вторгнення. Президент країни звертається за допомогою до друга дитинства, чемпіону тих років по грі в автомати Сема Бреннера. Той збирає команду гравців, фанів з аркад, щоб спільно здолати прибульців і врятувати планету.

Не в собі (Self/less)

Прем'єра в Україні: 30 липня

Країна: США

Жанр: драма, мелодрама, триллер, фантастика

У головних ролях: Райан Рейнольдс, Меттью Гуд, Бен Кінгслі

Бог створив людину. Людина створила безсмертя.

У центрі сюжету фільму - історія чоловіка, який постарів і ось-ось помре. Щоб зберегти собі життя, він вдається до технології, за допомогою якої свідомість вмираючого переноситься в тіло молодої людини. Однак незабаром він дізнається, яким способом було видобуто це тіло ...

Даогопак

15.03.2015

«3-я частина Даогопак «Таємниця Карпатського мольфара»: робота триває! Олесь та вовулак в Карпатах».

Завершальна книга фентезійного козацького коміксу буде презентована на XXII Форумі видавців у Львові вже цієї осені.

Наталія Щерба

21.02.2015

«А тим часом скоро вийде у світ перша частина трилогії «Чародол» — Чародольний браслет. Це оновлене і доповнене перевидання історії про відьму Каве та її друзів. У циклі планується вихід трьох книг».

Письменниця фентезі також зазначає, що часодійний сюрприз ще попереду.

Джордж Мартін

18.05.2015

«Я отримую потік листів і коментарів не по темі, які стосуються сьогодишньої серії серіалу «Гра Престолів». Це не непередбачливо. Шоу це шоу, а книга це книга, два різних бачення однієї історії»

Джордж Мартін відмовився коментувати одну із найскандальніших серій 5 сезону серіалу. Він тимчасово навіть закрив коментарі у своєму «Живому журналі» й сказав фанатам, що є безліч інших сайтів для обговорення як екранізації, так і її розбіжностей з книгою. За словами письменника, різниця була з найпершої серії, а зараз відбувся «ефект метелика».

МАНГА 2015: КІНЕЦЬ — ТО ТІЛЬКИ ПОЧАТОК

Останнім часом вся культова фентезійна манга добирає кінця. Минулого року закінчився «Наруто» Масаши Кішімото, а ось тепер побачив світ й останній розділ коміксу «Серця Пандори» Мочідзукі Джюн.

«Серця Пандори» — це захоплива історія про світ, подібний до нашого Середньовіччя, в якому існує таємнича Безодня. Людина може укласти контракт з істотами, ланцюгами, що мешкають в ній, та отримати надприродну силу. Організація «Пандора», якою керують герцогські роди, слідкує за цими домовленостями й досліджує природу Безодні. У такому світі й живе головний герой, Оз Безаріус, син одного з найвпливовіших герцогів. Та не все в нього складається добре: він дуже самотній, бо батько з невідомої причини його ненавидить. У ході подій Оз заключає контракт із ланцюгом — чорним кроликом — Алісою і потрапляє до «Пандори», щоб дізнатися більше про Безодню та розгадати таємницю пов'язаної з нею великої трагедії в Сабріє. Уся манга просякнута Керролівським духом і змушує читача із захватом спостерігати за розвитком цих химерних подій.

Та шанувальникам фентезійної манги ніколи засмучуватися: Ватасе Юу, авторка знаменитого всесвіту «Таємнича гра», розпочала нову книгу в історії про жриць чотирьох богів. Нагадаємо, що раніше були видані розповіді про Судзаку, Сейрю і Гембу, а теперішня описуватиме шлях жриці Бякко, білого тигра, та її захисників. У пілотному розділі читач зустрічає дівчинку-тигра Рейпін і проклятого чаклуна Нірушя. Рейпін, ненависна у своїй родині, вбиває фууін — тигра, здатного перетворюватися на людину — і з жахом розуміє, що то була її матір. Вона шаленіє і вбиває свого батька, мачуху та сестер, які приховували від неї правду і все життя з неї знущалися. Отямившись, вона

втрачає волю до життя і просить Нірушя забрати в неї життя, бо вона стала чудовиськом. Але той відмовляється, адже вони встигли здружитися, й він як ніхто її розуміє, адже й сам страждає він прокляття демона-кота. Їхні дороги розходяться, але хлопець і дівчина обіцяють один одному зустрітися ще раз. Рейпін бере собі нове ім'я — Нейран, яке означає «твій бажання здійсняться», замість старого «дитя чудовиська». Поки незрозуміло, як вони зіткнуться зі жрицею Бякко, яка ще готується прийти до світу чотирьох богів. Однак інтригу підігриває те, що Нірушя виявляється Мібоші — небесним воїном бога Сейрю. Схоже, на нас очікує сюжетна лінія у стилі Ромео і Джульєтти. А знаючи Ватасе Юу, ця історія виявиться не менш драматичною і зворушливою, аніж попередні.

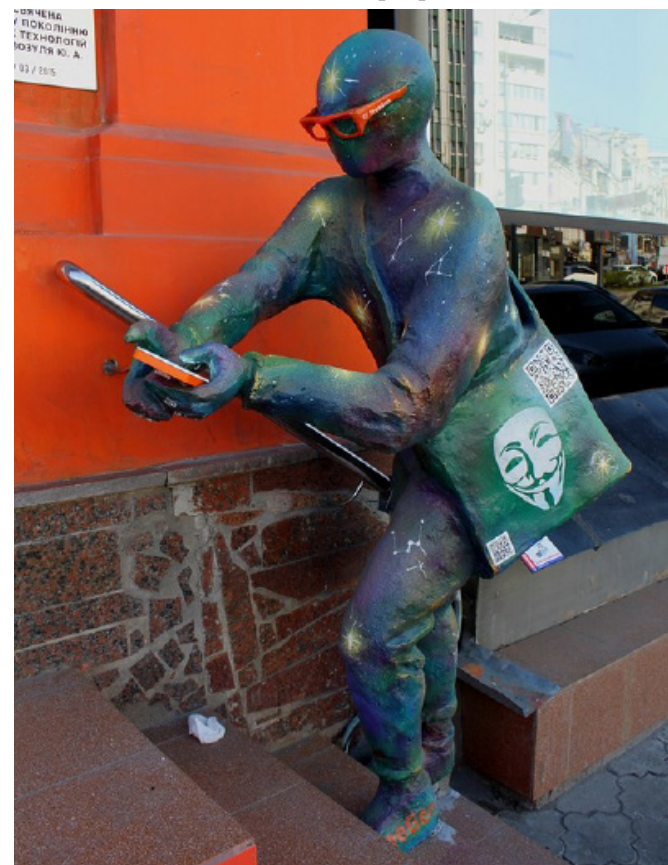
За український переклад манги «Таємнича гра: Химерна історія Бякко» візьметься команда «Отаку но Секай». Дата початку випуску основної історії поки невідома.

У КИЄВІ З'ЯВИВСЯ ПАМ'ЯТНИК ГІКУ

20 березня в столиці відбулося відкриття першого в Україні пам'ятника Geek. Інтерактивна скульптура присвячена власне гікам, фанам якоїсь вузьконаправленої культури: любителям високих технологій, гаджетів, учасникам фендому, геймерам, лінукоїдам, мешканцям соцмереж і т.д. Арт-новинка з'явилася в рамках проекту КМДА «Kiev Smart City». Офіційне відкриття пройшло за участі мера Києва Віталія Кличка.

Скульптурний Гік роздає безкоштовний wi-fi, заряджає смартфони, ділиться новинами техніки в соцмережах та балакає до перехожих. Це диво техніки можна було зустріти біля входу в клуб FreeGen SPACE. Можливості скульптури планують постійно вдосконалювати за допомогою нових програм і гаджетів.

Після офіційного відкриття на відвідувачів очікували різнопланові зустрічі з українськими програмістами і винахідниками, бізнесменами у сфері комп'ютерних технологій. У програмі заходу були майстер-клас із Guitar Hero Rock Band, лекції про використання гаджетів у бізнесі, роботу в різних соцмережах. Надвечір на фанів чекала гік-вечірка з танцями, конкурсами, IT English Speaking Club та переглядом телесеріалу «Теорія великого вибуху».

ЛАУРЕАТИ ПРЕМІЇ «ЄВРОКОН-2015»

Кращим художником-ілюстратором став українець **Сергій Крикун**, єдиний номінант від України. Вітаємо лауреатів!

Зал слави

Найкращий автор: Чайна М'євіль (Велика Британія)

Найкращий перекладач: Катерина Доброхотова-Майкова (Росія)

Найкращий промоутер: Міхаела Марія Перкович (Хорватія)

Найкращий журнал: FantAstica Almanac (Болгарія)

Найкращий видавець: Gollancz (Велика Британія)

Найкращий художник: Маншу (Франція)

Найкраща вистава: Пісня моря (Ірландія)

Найкращий веб-сайт: <http://scifiportal.eu/> Europa SF (Румунія)

Найкращий дебют

Віктор Колужняк. (Росія) Victor Kolyuzhniak (Russia)

Яна Плахова. (Словаччина) Jana Plauchová (Slovakia)

Мартін Антонін. (Чехія) Martin D. Antonín (Czech Republic)

Джорджіана Вледулеску. (Румунія) Georgiana Vlădulescu (Romania)

Ліз Бурк. (Велика Британія) Liz Bourke (UK)

Калоян Захарієв. (Болгарія) Калоян Захарієв (Bulgaria)

Луї Корредора. (Португалія) Luís Corredoura (Portugal)

Міхаель Возонінг. (Австрія) Micheal Wozoning (Austria)

Давід Келечіч. (Хорватія) David Kelečić (Croatia)

Дух вірності

Найкращий фензін: Притяжение (Росія)

Найкращий художник-ілюстратор (автор одного, чи більшої кількості творів): Сергій Крикун (Україна)

Найкращий автор творів для дітей: Рут Лонг (Ірландія) та Антон Ломаєв (Росія)

Почесна нагорода Єврокону «Гранд-майстер»: Євгеній Лукін (Росія)

Вітаємо переможців у своїх номінаціях!

Європейський конвент фантастики «Eurocon-2015» пройшов у місті Санкт-Петербург (Росія) 23-26 квітня. Конвент проводиться із 1972 року, за традицією, щороку в іншому місті. У Росії Єврокон пройшов вдруге. Наступний конвент пройде у Барселоні (Іспанія) 4-6 листопада 2016 року.

Поттеріанська Ніч

Акція Harry Potter Book Night пройшла у всьому світі на початку березня. У чому ж особливість глобальної зустрічі поттероманів? Провести вечори читань закликала англійське видавництво «Bloomsbury», що познайомило світ із мамою Ро.

Магічний Львів

У Місті Лева *Harry Potter Book Night* відбулася 7 лютого. Організатори її — з тієї чарівницької ватаги, що проводила попередні зустрічі поттероманів. Анастасія Вавишевич, Асія Буряченко, Вольха Шкарська, Ірина Пугарська, Марта Газда та Олег Вегера спільною працею сторили неповторну магічну подію.

Захід відбувся в антикафе «Комуна» на одному з кутків площі Ринок. Цієї зустрічі було встановлено новий рекорд — 33 учасники (включно з організаторами). Враженнями та спогадами про *Harry Potter Book Night Lviv* із кореспондентом «СФ» охоче поділилися Анастасія Вавишевич, Олексій Кізло і Тетяна Корчовська.

Анастасія: Здається, зима, а на дворі світить сонечко і віє приємний, майже весняний вітерець. Я приблизно о 13.10 підійшла на площу Ринок, де вже на той час стояло декілька учасників.

З організаторів прийшла тільки я, а через декілька хвилин приєдналась ще Вольха. Ми стояли і чекали на решту учасників. Організатори за той час вирішували решту питань про майбутні конкурси. Доволі скоро зібралось дуже багато людей. Цього разу прийшло багато новеньких, які з нетерпінням чекали на початок. Вже доволі померзнувши (фактично рятували тільки обіймашки) і дочекавшись Олега Вегеру, ми вирішили розпочати невеличке знайомство, як завжди (коли прочитав ГП і декілька слів про себе). Частина організаторів (а саме Марта, Ася і Іра) в цей момент прикрашали комуна, надаючи їй просто магічного вигляду. Емм, потім мене забрала Ася, бо їм була потрібна допомога. Тож поки наші учасники остаточно одмерзали, я прикрашала комуна. Але знаю, що Олег пробував зробити масштабне селфі чи щось типу такого. Ну факт в

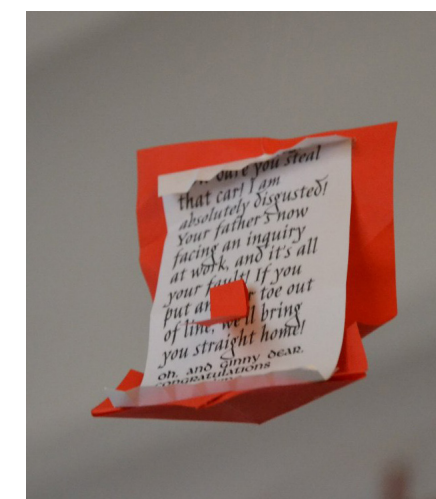
тому, що учасники були вишикувані вздовж всієї площі Ринок (на фотках добре видно). Десь біля 14.30 комуна вже заповнювалась поттероманами.

Олексій: Збирались трішки ранувато, поки всі прийшли — встигли добряче змерзнути, тож дуже тішились, коли нас нарешті запустили до «Комуни» з її какао та печенюшками. Зайшовши всередину, ми усі були вражені — організатори попрацювали на славу, кімната була прикрашена купою різних цікавинок: повітряними кульками з намальованими совами, листами-крикунами, снічками, іншою атрибутикою та прапорами факультетів.

Тетяна: Я запізнилась на 40 хвилин... Якраз починалось сортування, і я заважала тим, що ходила по залу вітатись з нияшами. Всілась, Ася почала сортувати. Викликала за списком, який, певно, написали на початку зустрічі, вдягала на голову капелюха і просила розказати про себе. Тоді на компі вмикали одну з фраз Сортувального Капелюха...

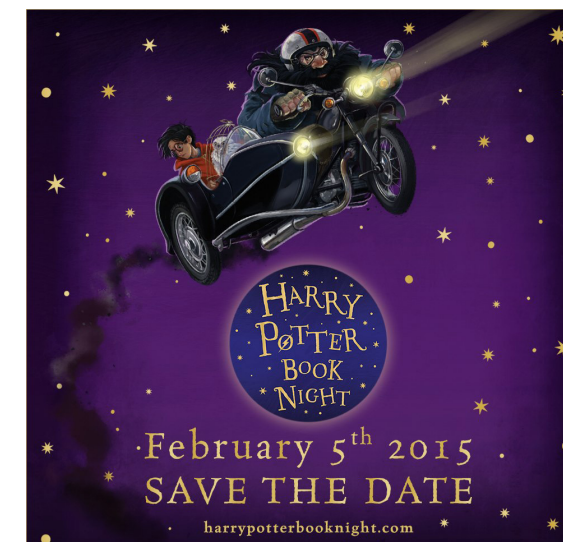
Олексій: Сортувальний Капелюх явно був не в гуморі і розподіляв усіх рандомно: «Тільки не в Слизерин! — Слизерин!», «Мої найкращі друзі — це книги. — Грифіндор!», і в тому дусі. Кожному видали чарівну наліпку на груди, щоб ми, не дай Боже, не забули, на якому ми факультеті.

Тетяна: Коли сортування закінчилось, після слів «Перерва 15 хвилин, йдіть жерти», ми розбрелись залом. Точніше, всі погнали до тостів, шоколадного масла, чаю і всього такого. Там творився повний «безпредел», і я вирішила туди не пхатись, а крикнула одній нияші, щоб вона взяла мені тост, та й стояла і говорила з кимось. Коли всі розійшлись, запаси хліба, печива і всього, що можна на це намазати, закінчилися.

Крикуни, гобелени з гербами факультетів і оголошення про розшук Сіріуса Блека — антикафе «Комуна» спеціально прикрасили до заходу.

Видавництво Bloomsbury створило серію безкоштовних плакатів, картинок для наклеювання і збірку з іграми, що мали допомогти в організації *Harry Potter Book Night* всім бажаючим.

Бліц-опитування на знання книг та фільмів проводила Анастасія Вавишевич. На поттероманів очікувало безліч конкурсів: від книжкових вікторин до квесту з пошуками снічів на території антикафе.

Емма Вотсон як посол доброї волі ООН ініціювала кампанію HeForShe. Проект спрямований на долучення чоловіків до боротьби за рівноправ'я та емансипацію жінок. Львівські поттеромани також підтримали кампанію Емми, сфотографувавшись із хештегом #HeForShe.

Олексій: А далі почалися конкурси, більшість з яких були на знання книг/фільмів. Перший – бліц.

Анастасія: Його проводила я. Стандартно, викликала якогось учасника до себе і на швидкість читала питання. Час 1 хвилина.

Олексій: Скільки правильних відповідей за хвилину — стільки очків отримував факультет.

Тетяна: Усі так тупили, матінко рідна!

Анастасія: У кінці я ще задавала питання, раптово підходячи до команди і викликаючи будь-кого. Останнє питання, задане рейвенкловцям, запам'ятається надовго: «Як у відомій українській пісні називали В.В. Путіна?». Наступним був конкурс «Що? Де? Коли?», проводила Вольха. Питання були складні і непередбачувані. А відповіді ще дивніші. Від «Та ви всі магли» до «Бе бе бе». Тут найбільше нещастило слизеринцям.

Тетяна: Розминка була дуже лег-

кою і ми думали, що так буде весь час. А фігушки нам – питання були реально складні!

Олексій: І якщо в першому конкурсі рахунок був майже рівним і майже достойним, то тут всі тупили по жосткому. Але було класно і дізнались кілька нових цікавих фактів.

Тетяна: Вона була реально дууууже крута, оця частина! Мені, певно, найбільше сподобалась.

Олексій: Закінчивши знущатись над нашим мозком (хоч ненадовго), організатори вирішили познущатись над нашим тілом і змусили нас шукати сховані по «Комуні» різнокольорові снічки (по одному на команду).

Тетяна: Мамо рідна, то щось страшно! А в Льоші був такий сумний момент – він знайшов всі снічі. ВСІ. Крім нашого, грифського. Сховали його десь поміж книг, де полицки були заклеєні роздруківками... А взагалі, там багато хто ходив і тако: «А я знаю де ваш сніч! Обмін?».

Олексій: Останнім за часом та не за цікавістю конкурсом було знову опитування на тему «ГП».

Анастасія: Конкурс проводив Олег Вегера: це були найрізноманітніші питання: і легкі, і складні. На той момент зробили лише дві команди: слизеринці і гаффелпафці та грифіндорці і рейвенкловці.

Олексій: Кожній команді призначили по «кнопці» – людині, яка мала пиццати, якщо команда знатиме відповідь на запитання. Хто швидше пікне – відповідає, правильно – молодці, зробили бал.

Анастасія: Я була «пищавкою», і у мене під кінець вже горло боліло. Останнє питання на 10 балів було шикарне: «Де і яке татування є в Олега?».

Тетяна: Відверто кажучи, я нічого не можу сказати про цей конкурс, бо весь цей час бавилась у «Тижинженер» і ми з одним чувачком вічно кричали на Льошу, що всівся на стіл і тряс ним – через це в нас падали бруски.

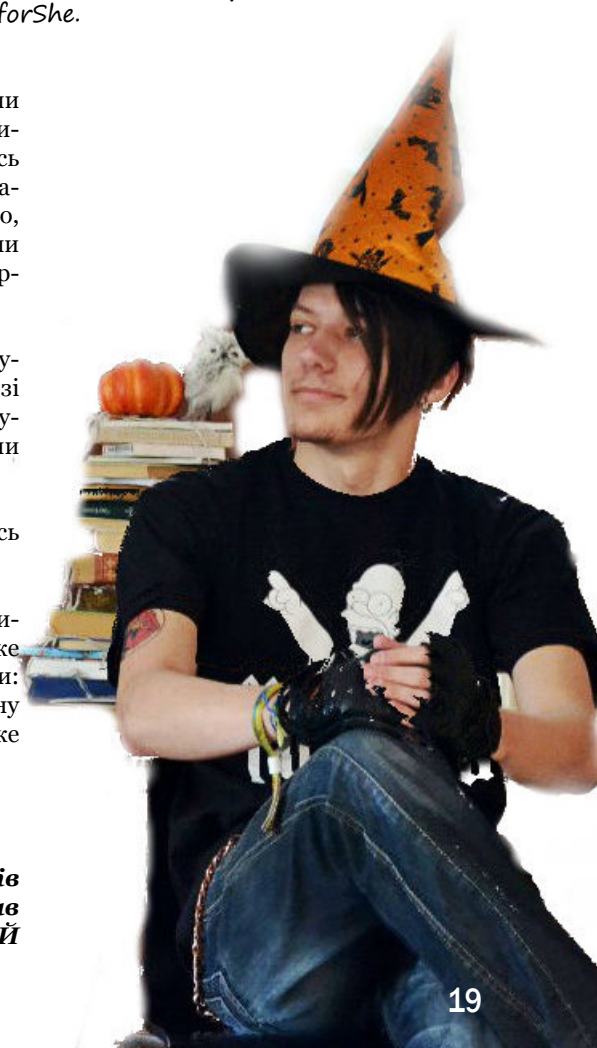
Анастасія: На кінець ми зробили багато класних і веселих фото. Підтримали Емму Вотсон: сфотографувались із хештегом #HeForShe. Потім намагалися зробити декілька людських фото, що не дуже виходило, але все ж ми старались. Ну, і обрали наступних організаторів зустрічі: я і Льоша.

Олексій: На жаль, на цьому час зустрічі завершився, і всі учасники зі щасливими обличчями почимчикували додому, з нетерпінням очікуючи наступної.

Тетяна: Учасники порозходились потрохи, а організатори лишилися...

Анастасія: ...організатори залишилися прибирати «Комуни». Майже всі прикраси забрала я зі словами: «А раптом знадобиться на наступну зустріч?!» А насправді там були дуже мімішні снічі, ахах.

Спогади з поттероманів
витягував
Артем ОСТРОЖИНСЬКИЙ

Чарівний Київ

У книжковому магазині «Bookling», в столичному ТЦ «Gulliver» чарівний світ Гаррі Поттера вкотре відкрився українським читачам. 21 лютого ми святкували Гаррі Поттер Бук Найт (Harry Potter Book Night) – міжнародний захід для поціновувачів творів Джоан Ролінг.

Зустріч із перевдягненими героями улюбленого фентезі, магічна атмосфера книгарні та веселі конкурси – Книжкова Ніч Гаррі Поттера в Києві була дійсно чарівною.

У процесі підготовки Harry Potter Book Night ми розробили таку програму, яка б не тільки спонукала дітей та дорослих купувати нові серії книжок із циклу про Гаррі Поттера від видавництва Bloomsbury, а й надала б можливість гарно провести час, поринувши у світ магії та чаклунства.

Гогвортсу. Кожен учасник на початку проходив Церемонію сортування, яка визначала команду, до якої він буде належати, і отримував відповідний значок.

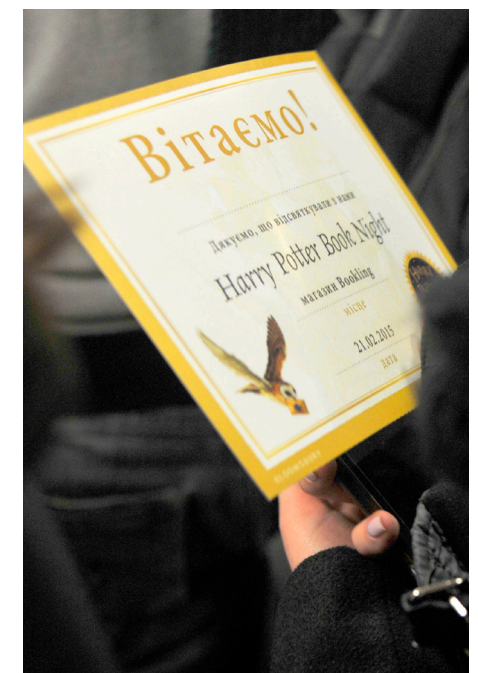
Конкурси були найрізноманітніші: кросворди на знання світу «Гаррі Поттера», розмальовки, вікторини, активні ігри, в яких учасники за допомогою магічних паличок практикували заклинання, та інше. Як діти, так і дорослі мали можливість вигадати і намалювати свій власний магічний спорт чи зобразити на аркуші паперу як, на їхню думку, виглядає справжній дракон. Звісно, після кожного конкурсу учасники отримували подарунки та солодощі. Також додатково були нагороджені всі учас-

ники, які прийшли в тематичних костюмах.

Немає сумнівів, що Harry Potter Book Night надовго залишиться в пам'яті українських шанувальників Гаррі Поттера. Мережа ж магазинів «Bookling» і надалі планує проводити акції та розважальні заходи, які допоможуть кожному відчувати себе чаклуном зі світу Гаррі Поттера.

Аліна Одолюська (менеджер з маркетингу мережі книжкових магазинів Bookling)

Фото Володимир Жук

11 квітня у всьому світі відзначають День анімешника. Цьогоріч його відсвяткували і в Києві. Аніме-клуб «Mitsuruki» зібрав більш ніж двісті шанувальників аніме і манги, які пройшли святковою ходою від Майдану Незалежності до станції метро Арсенальна.

«Чому ми тут стоїмо, на Арці Дружби народів? Уявлення не маю. Мабуть тому, що я гіпотетично мав би бути організатором, але зараз я дуже хочу поспівати "С'альонтанароно" з Макбета і тому мабуть піду додому», — коментує президент КАК Міцурукі Курка Аалямб.

(c) Nedzelnitskyi And

Анімешник у святкуванні. Фендом у безпеці

11 квітня в Києві відбулася хода до Дня анімешника, організована Київським аніме-клубом «Mitsuruki» за інформаційної підтримки «Tenshi-TV». На думку місцевих хіка-лол, людей було дууууже багато. Але насправді могло бути в 1,5-2 рази більше, якби не Великдень наступного ж дня, у зв'язку з яким багатьом довелося лишитися вдома готуватися або поїхати за місто – ну що ж поробиш, свято має свою дату.

Збір було призначено на 12:30 -13:00 біля Чібі-Глобусу — монументу біля Головноштамту, який отримав свою назву, оскільки він невеличкий глобус поряд із «Глобусом» (торговим центром) великим. Утім, час над анімешниками не владний, і натовп почав збиратися вже о 10-ій, що трішки шокувало організаторів, які теж прийшли на десяту для попередньої підготовки та координації деяких моментів.

Була запланована така фішка з роздаванням ста листівок чотирьох видів першій сотні тих, хто прийде. Листівки були роздані ще до офіційного початку збору. Кожна листівка мала свій номер від першого до сотого, і відразу перед відходом із Майдану за цими номерами було розіграно 5 анімешних постерів.

Урешті, коли настав час, колона рушила, розтягнувшись Хрещатиком і вигукуючи найрізноманітніше: починаючи від звичних «аніме», «хентай», «яой» і закінчуючи гаслом Клубу — «Анімешник у Клубі. Фендом у безпеці»

— та фірмовою кричалкою:

«Харухі над нами.

Лолі під нами.

Манґа в кармані.

Вперед, куні й чяні!»

Дійшовши так до арки Дружби народів, частина розташувалася біля сцени, де було проведено конкурс на знання аніме. Учасникам за правильні відповіді роздавалися фірмові наліпки, а переможцям дісталися постери за 2 та 3 місця та коротка манґа-історія «Ніж» власного видання Клубу за 1-ше.

Потім організатори мобілізували анімешні маси на побудову живого напису «АНІМЕ» під Аркою.

Зробивши традиційне спільне фото на сходах, громада рушила до літньої сцени «Ракушки» у Маріїнському парку. Там було проведено конкурс плакатів, призери якого отримали традиційну японську колоду карт «Ханафуда» та постер, і конкурс на найкраще та найдивніше косплейове вбрання, із призами в кількох номінаціях. У номінації найкращого косплею було вручено перший том манґи «Великий куш» (One piece) та зошит із вовчицею зі славнозвісного аніме «Вовчиця та спеції». Приз глядацьких симпатій — постер — отримав цікавий персонаж Педобір, який нестримно ганявся за місцевими лолями. У номінації найдивніший косплей раптово журі була обрана сама ведуча, вбрання якої було дійсно того варте. І врешті, спеціальний приз від «Tenshi-TV» отримала косплейниця в образі японської школярки.

Після цього частина аудиторії відійшла на вечірку до Дня анімешника, а решта була задіяна у квесті, де мала здобути владу над 5-ма жанрами аніме. Переможці квесту отримали постери в подарунок. Усі, хто лишився після цього, зорганізувалися на пікнік, просто весело провівши час у спілкуванні та обміні враженнями.

Судячи з відгуків, як організатори, так і учасники лишилися задоволені, чекаємо настання цього прекрасного свята й наступного року!

Анімешник у святкуванні. Фендом у безпеці.

Курка Аалямб

Неко-вушка (пер. з япон. «неко» — кіт, «мімі» — вухо) — атрибут, який надає персонажам аніме котячості і няшності, зазвичай не несе іншого смислового навантаження. Анімешники одягають котячі вушка і кажуть «ня» (у перекладі «няв»). Коти в Японії є священними тваринами, некомімі — фетиш в анімешній культурі. Вигук «ня» анімешник може виразити всі свої почуття.

В Україні проживає більше 20 тисяч анімешників. Частина з них входить у тематичні організації та є активними учасниками фендому. Він в Україні досить розвинутий: більше двадцяти тематичних фан-організацій, п'ять щорічних фестивалів, близько десяти студій перекладу та озвучування аніме й три команди перекладу манґи. Окрім того, над українізацією тематичної продукції працює безліч перекладачів поза командами.

Зоряна Фортеця: «Ці таємничі супутники»

Майстер-клас за результатами конкурсу фантастичного оповідання відбувся 11 квітня в Києві. Шість робіт учасників конкурсу детально і невблаганно розібрав по полицях письменник та літкритик Олександр Михед. Досить динамічний майстер-клас вже традиційно пройшов у Центральній дитячій бібліотеці ім. Т. Г. Шевченка.

У літературному об'єднанні «Зоряна Фортеця» успішно відбувся XIV конкурс. Пройшов він досить масштабно — 87 оповідань, з яких лише чверть увійшла до фіналу й лише одне отримало перемогу. Відбір текстів пройшов традиційно демократично: найкращі роботи обирали самі учасники шляхом анонімного голосування.

Тему «Ці таємничі супутники» загадали попередні переможці Вадим Соколенко та Ольга Ярмуш. Хто вони, ці таємничі супутники? Авторам потрібно було написати фантастичне оповідання про штучні чи природні супутники, містичних персонажів — про будь-що, нав'язане асоціацією зі словом «супутник». Із завданням найкраще впоралися трійка фіналістів:

I місце **Віталій Геник** з оповіданням «Козацька рахуба»
II місце **Вадим Соколенко** з оповіданням «До питання про стосунки»
III місце **Ольга Ярмуш** з оповіданням «За покликом»

З чим щиро їх вітаємо! Всі роботи, представлені на конкурс, ви можете прочитати на офіційному сайті «Зоряної Фортеці»: <http://starfort.in.ua/page/suputniki>

Традиційно, за результатами літконкурсу пройшов майстер-клас. На жаль, жоден із переможців не зміг приїхати до Києва, однак на захід змогли прийти інші учасники. Олександр Михед детально розібрав шість оповідань:

- 1) «Ведмідь, банші, три яйця, або Експедиція у крижану пустелю» Денис Драганов
- 2) «Грай. Коли можеш — грай» Лариса Іллюк, Макс Пшембильський
- 3) «На окраїні моста» Аліна Корнугій
- 4) «Зірка смерті, зірка життя» Сергій Пильтій
- 5) «Країна Літа» Волеслав Сірій
- 6) «Спочатку було...» Ірина Червінська

За допомогою проектора всі тексти виводилися на екран. З цим на початку виникли проблеми — чомусь не працювала одна з бібліотечних розеток, але за п'ятнадцять хвилин усе запустили. Яскравим маркером вказувалися влучні чи невдалі моменти роботи. Зелений — дуже добре, жовтий — краще виправити, червоний — ні в якому разі цього не писати. Такий формат розбору текстів виявився досить зручним: хоча й учасники попередньо прочитали оповідання один одного, слідувати за розбором стало набагато легше. Крім того, на майстер-клас запрошувалися всі охочі і спонтанним присутнім оповідання на екрані дозволяли краще орієнтуватися в часі-просторі.

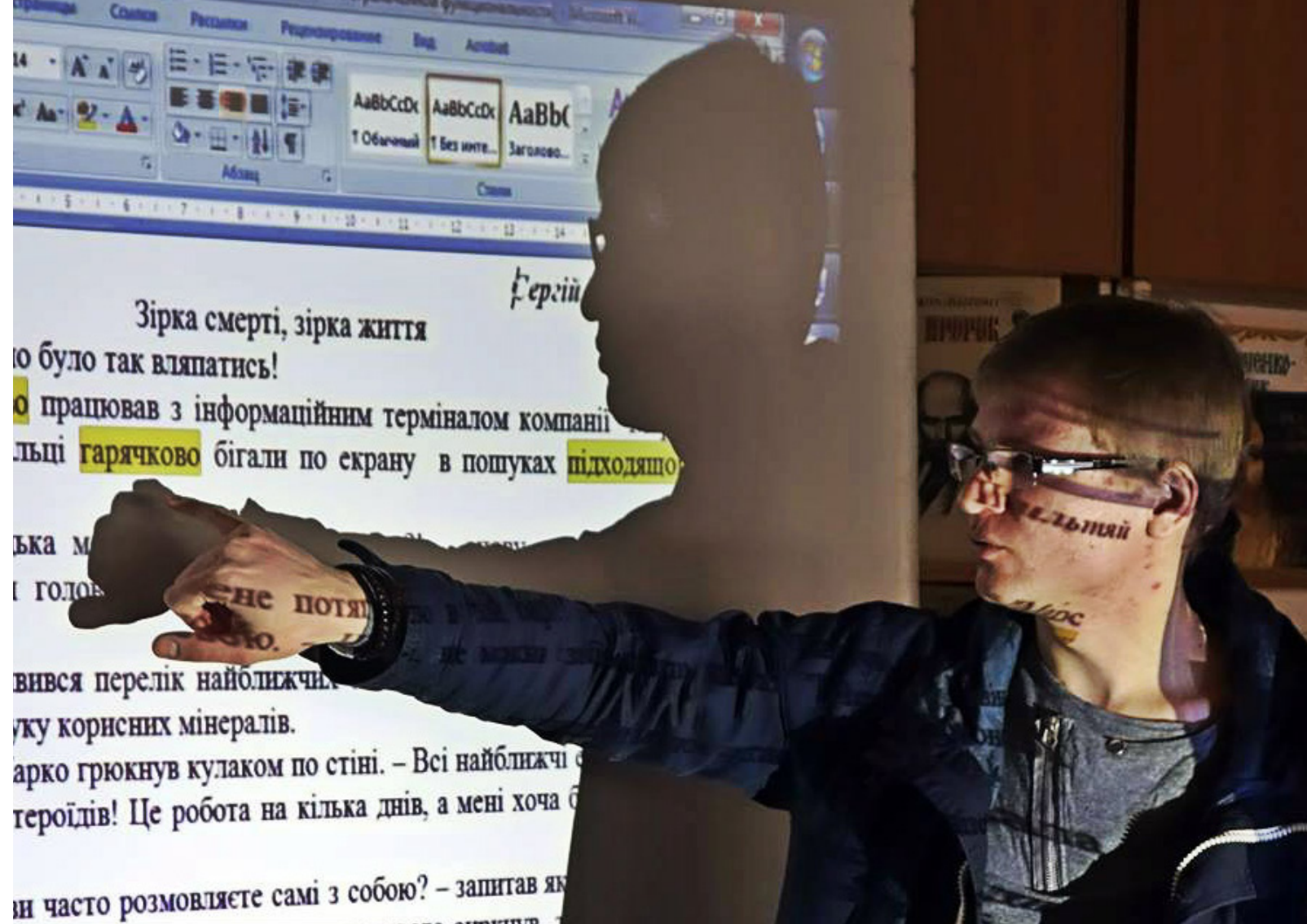
Для деяких оповідань помилки були спільними: один-два динамічні речення на початку й затяжний другий абзац, який читач просто не прожусь; невідповідна мова героя до його роду занять чи стану (наприклад, вживання архаїзмів молодим чоловіком, літературна українська

в робочого і т.д.); граматичні помилки (русизми, неправильні відмінки).

Пан Олександр особливо звертав увагу на структуру оповідання й стилістику. По-перше, головне технічне завдання автора — втримати інтригу й зробити неочікуваний фінал. По-друге, розповідь повинна містити неочікувані повороти, але між ними не має «провисати» й «глохнути». Також письменник завжди має пам'ятати про читача: він, на відміну від автора, не знає, чим усе закінчиться, але в залежності від назви/початку/сюжетного повороту чогось очікує. В ідеалі йому потрібно дати те, що він хотів, але в несподіваному ракурсі. Досить динамічним та повним поворотів виявилось оповідання Дениса Драганова, хоча в деяких епізодах майстер запропонував йому змінити хід розвитку подій, аби робота стала ще кращою. Олександр Михед порівнював оповідання «Ведмідь, банші, три яйця, або Експедиція у крижану пустелю» із «Похміллям у Вегасі». Аналогічно своїх кінопопратимів мали «Грай. Коли можеш — грай», «На окраїні моста», «Країна Літа», хоча фактично всі автори не бачили фільмів-відповідників. Схожість сюжетів лише підтверджує, що наразі фактично неможливо написати щось абсолютно нове, оповідки частково чи й повністю дублюються, і тепер новизна твору заключається в куті зору, засобах вираження.

Деталі. Якщо в оповіданні присутній персонаж — у нього обов'язково має бути ім'я, якщо пес — кличка, якщо головний герой іде по вулиці — то варто вказати її назву. Деталі мають велику силу, кілька штрихів замість щойно безликого персонажа створюють яскраву і добре знайому особу. Наприклад, в оповіданні Аліни Корнугій: «Вона була невисокого росту худорлява дівчинка, яку мамині гени щедро наділили родимками». Перед цим іде звичайний опис героїні: зелені виразні очі, каштанове кучеряве волосся. Але саме родимки відразу створюють картину дівчинки, додають їй родзинки. Та не треба переборщувати: триповерховий ряд прикметників «уповільнює» речення, його стає складніше читати. Тому опис має бути влучним та небагатослівним, потрібно обережно вибирати відгінки: «схвильований» і «стурбований» — геть різні значення. Це ж стосується технічних описів. У науково-фантастичному оповіданні Сергія Пильтія їх, на думку майстра, було трохи забагато, це «гальмує» читача, тому Олександр Михед запропонував навіть частково викинути енциклопедичні описи або подати їх в іншому ракурсі.

Стилістика. Зазвичай молоді автори ще не мають свого стилю і намагаються наслідувати чийсь. Тому для вироблення свого почерку потрібно дуже багато писати. В шухляду, на конкурси — головне працювати над собою, вдосконалюватися. Непогано зі стилем оповіді впоралися Денис Драганов та Ірина Червінська. Пані Ірина дійсно пише не перший рік і це працює на текст. Для посилення ефекту варто читати ще й нефантастичні сучасні книжки, про що детальніше далі.

Олександр Михед — культуролог, літературознавець, куратор мистецьких проєктів. Співробітник Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. Автор художньої книги «Амнезія», збірки оповідань «Понтизм» та психотрилеру «Астра».

Частина авторів щедро використовувала різноманітні засоби виділення. Мова йде не про знаки оклику, **ЯКЩО ВИ РОЗУМІЄТЕ про що я**. За словами майстра, такого категорично не можна робити. Виділення курсивом використовується в крайніх випадках, ним не можна зловживати. Писати ж слова із затиснутим шифтом взагалі краще не треба — кому приємно, коли рядки кричать на тебе? Для цього є знак оклику. Звісно, є і виключення, але вони виправдані. Наприклад, Смерть у творах Террі Пратчетта говорить капітолю, але так автор передає його специфічний потайбичний голос. Навіть сам Михед у своєму романі «Астра» постійно виділяє курсивом слова «*Все вигадка. Все ілюзія*». Але це теж має сенс: речення повторюються після кожного ключового епізоду, вони взаємопов'язують події, показують, що все насправді має глибший сенс, виконують роль нарративу. Ще одне табу покладене на вимірювання... дупи. Ваш герой може втрапити в найгіршу ситуацію у світі або й гіршу за неї, але вимірювання масштабу катастрофи краще проводити не по цій осі.

Для Олександра Михеда було досить незвично аналізувати фантастичні оповідання — за його словами, він рідко читає фантастику й надає перевагу зарубіжним сучасникам. На жаль, фактично всі роботи учасників були в деякій мірі ідейно застарілими і якщо й зближували новизною, то окремими уривками. Тому для всіх авторів (особливо початків) життєво необхідно читати сучасну літературу, написану у ХХІ столітті. Для фантастів, які зазвичай замикаються на книжках свого жанру, потрібно читати й інші, реалістичні книги. Якщо всі сюжети складені й усі історії написані, то чи не єдиний вихід грати на напівтонах, на стижах жанрів? Без сумніву, майстер-клас від не фантаста авторам «Зоряної фортеці» допоміг глянути на свої роботи із загальнолітературної точки зору.

Наприкінці заходу Олександр Михед трохи розповів про роботу над своїми книгами «Понтизм» та «Астра», створення обкладинок до них, показав буктрейлер «Астри». Присутні дізналися, як із твору виходить книга і що з нею далі робити.

На жаль, висловити свою думку надавали лише автору, загального обговорення творів не було. Частково це можна пояснити годинами роботи бібліотеки. Після учасники жалкували, що не могли поділитися думками з того чи іншого оповідання колеги.

Хоча я була присутня на майстер-класі лише в якості вільного слухача, він виявився пізнавальним та корисним. Ретельність у роботі над текстом додає снаги працювати над собою далі. Доброзичлива іронічність майстра дозволила учасникам не сприймати все сказане в штики, тож вірю, що кожен зміг почерпнути щось для себе. Мабуть, із учасників найбільше мене вразила Аліна Корнугій. Представлене на конкурсі оповідання — її перша робота. Дівчина спеціально приїхала із Івано-Франківська до Києва на майстер-клас «Зоряної фортеці». І хоча (як і решті :) , за помилки вона «отримала на горіхи», юна авторка була задоволена заходом.

Майстер-класи за участі професійних письменників дуже хороша практика для початківців. Ви отримуєте свою роботу у розрізі, і самі вже бачите помилки та шляхи їх усунення. Головне — не боятися пробувати, працювати над собою і не лінитися писати в шухляду. Щира подяка організаторам «Зоряної фортеці» за черговий цікавий і корисний конкурс! З нетерпінням чекаю наступного!

Вікторія ВАКОЛЮК

Фото © Олег Сілін

Відгуки учасників:

Аліна Корнутій: «Хочу подякувати Зоряній Фортеці та Олександру Михеду за такий цікавий досвід в моєму житті. Майстер-клас пройшов відмінно і мої очікування були виправдані. Мені дуже сподобалася чесність Олександра і його гумор. На мою думку справді чудово, коли можна разом з творчими людьми посміятися з своїх помилок і повчитися як більше їх не повторювати. Це було для мене поштовхом щоб писати далі і приймати участь у наступних конкурсах.

Ще раз вам дякую».

Ірина Червінська: «Абсолютно не шкодую, що взяла участь у майстер-класі від Зоряної фортеці. Як відомо, до його проведення залучили молодого письменника Олександра Михеда, котрий, з позиції власного досвіду, давав поради новачкам у літературі, тобто нам. В принципі, зауваження щодо текстів, помилок та неточностей були слушними, а іронія та гумор Михеда розбавляли атмосферу, знімали деяку напругу. Для мене особисто майстер-клас виявився доволі інформативним, окрім того, він ще й приніс мені знайомство з цікавими людьми, ну і, звичайно, можливість зануритися в неповторний шарм Києва.

Дякую організаторам.»

Лариса Іллюк: «Перед самим Великднем, незважаючи на святкові турботи, відвідала майстер-клас Олександра Михеда за результатами 13-го Старфортівського конкурсу «Ці таємничі супутники». Власне, відчувалася за двох, бо мій співавтор Макс Пшибільський приїхати не зміг. У мк брали участь здебільшого нові обличчя, хоча

у якості вільних слухачів приємно було зустріти знайомих із фанттусовки і літстудії Володимира Арєнєва. Виявилось, що книги майстра мені до рук поки не потрапили, але відгуки зацікавили. Не рахуючи технічних негараздів на початку мк, формат мені сподобався: коли на екран виводяться шматки тексту із виділеними заувагами, одразу зрозуміло, про що йде мова — це зручно. Цивілізація — це взагалі зручно. Завжди ваш Капітан Очевидність

Звісно, змістовним був не лише майстер-клас, а й розповідь Олександра Михеда про підготовку книги не лише як літературного твору, а як цілісного продукту, котрий купуватимуть, на прикладі двох власних: «Понтіїзм» і «Астра». Почула багато вартості уваги щодо процесу створення дизайну, певної впізнаваності, важливості гарного буктрейлєру і таке інше. Було надзвичайно цікаво.

Дякую головним патхенникам «Зоряної Фортеці» Олегу «Скаю» Сіліну і Сергію Торенку за запрошення, Олександру Михеду — за ґрунтовний розбір, змістовну бесіду та книги, що читаються з захопленням. Хай нові конкурси та майстер-класи стають ще більш велелюдними і корисними для молодих авторів.»

конкурс міні-оповідань УКРАЇНА.МАЙБУТНЄ

Ми б хотіли дізнатися якою наші автори бачать Україну у майбутньому. Ми не обмежуємо вас сценаріями розвитку подій, але накладаємо інші обмеження:

- До **6000** знаків з пробілами
- **Сюжетне оповідання** про конкретного героя чи героїв у конкретній ситуації.
- **НЕ** нарис, **НЕ** есей, **НЕ** футурологічний прогноз.

У рамках заходів **Форуму видавців** пройде майстер-клас, на якому розглянуть шість творів з конкурсу мініатюр «Україна у майбутньому». Керівник: **Володимир Арєнєв**.

прийом робіт:

04-19 липня 2015

голосування:

I тур: **20-26 липня**

фінал: **27-30 липня**

Увага! Конкурс проходитиме на майданчику «Мантикори»

<http://manticore.starfort.in.ua/>

Іван Малкович: «Хоч ми й не юні, але взялися за видання «Гаррі Поттера» зі справді юним запалом!»

Іван Малкович — один із найцікавіших сучасних українських поетів, засновник першого дитячого в незалежній Україні видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», скрипаль, автор-упорядник більше тридцяти книжок. У свій час Малкович став наймолодшим членом Спілки письменників України, а за легку і щирю поезію Ліна Костенко назвала його «Найніжнішою скрипкою України». Ідея видання якісної «Абетки» зросла в одне з найкращих українських видавництв. Серед книжок «А-БА-БИ-ГА-ЛА-МА-ГИ» й славнозвісний «Гаррі Поттер» Джоан Ролінг в оригінальних обкладинках Владислава Єрка.

Друга із трьох додаткових книжок серії «Гаррі Поттер» вийшла до XXI Форуму Видавців. Тільки презентували «Фантастичних звірів та де їх шукати», як фанати вже почали допитуватися про «Квідич крізь віки». Дехто навіть взяв із видавця розписку, що книга, якщо все буде добре, вийде навесні. Минуло півроку, і ці ж поттеромани завітали до видавництва. І не лише щоби поцікавитися долею очікуваної книги, а й поставити декілька не менш цікавих питань.

До слова, одразу знайти вхід до видавництва може бути не просто, адже звичайні двері непомітні поміж скляних вітрин. Просто тобі прихований будинок ордену Фенікса на лондонській площі Ґримо, 12! Лишень вивіска зі Сніговою королевою підказує, що за казкою — саме сюди. Коли ж піднімаєшся на другий поверх, опиняєшся в коридорі, завішаному великими постерами з обкладинками книжок «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГИ». У самих же кімнатах, де розмістилося видавництво, стіни завішані яскравими чарівними картинками, а полиці заставлені книжками і численними чудернацькими фігурками магічних звірів. Атмосфера просто магічна!

Іван Малкович саме працював над новою книжкою, коли прийшли гості: барвіста ілюстрація нечемного лисеняти на ім'я Шустрик світилася на моніторі комп'ютера. Але видавець радо виділив час на спілкування із поттероманами.

СФ: Після виходу «Фантастичних звірів...» минулого року всі українські поттеромани з нетерпінням очікують підручник «Квідич крізь віки». У вересні на Форумі видавців у Львові Ви обіцяли нам, що ця книга вийде на весні 2015-го...

І.М.: Видамо у вересні, на цьогорічний Форум видавців. «Квідич...» буде у такій же обкладинці, як і «Звірі...», тільки червоненькій. Гадаю, це доцільно, аби книги виглядали як серія. Шкода лиш, що «Казки...» оформлені інакше.

СФ: Чи складно було видавництву «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» отримати ексклюзивні права на переклад і видання «Гаррі Поттера» Дж. К. Ролінг українською?

І.М.: Складно. По-правді, спочатку було навіть смішно, бо перший лист наші агенти сплутали з Кореею. Я не знаю, як так вийшло. І наче грамотно ж було написано. Віктор, здається, писав листа, він же і буває за кордоном часто, і дружина його — питома носійка мови, з Канади, тому помилки там не могло бути, все було правильно. Чому Корея — це загадка. Сплутали. Не відповідали довго. Україна тоді ще не була так відома, як зараз. Коли ж вони зрештою нам відповіли, почалися перемовини... І коли ми загинули про свою обкладинку, то ледь не загубили навіть той крихкий зв'язок, який вже налагодили в останніх листах... Але все поступово. Надсилав якось роботи, книжки, книжки раптом подобаються агенції, й вони показують їх Джоан Ролінг. Дуже все непросто — півтора року майже тяглося все це, поки ми нарешті отримало право на публікацію. Очевидно, вони чекали, що ще хтось з України подасть прохання. Але, я думаю, ви погодитеся, що це щасливий випадок, що саме нам дали право на цей переклад. Тому що люди роблять формально, а ми за це, знаєте, так взялися... Хоч ми й не юні, але взялися зі справді юним запалом!

СФ: Тобто Джоан Ролінг бачила ескізи обкладинок, макети книжок?

І.М.: Угу. Вони ж мусять затвердити їх. Вони мусять написати, що це: «Beautiful! Great!». Вони завжди так писали, на кожному книжку.

СФ: Переклади 5-ої і 7-ої книг про Гаррі Поттера «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» видала першою у світі, одразу після оригіналу. Як вдавалося так швидко перекладати і видавати книжки?

І.М.: П'ята точка. Питання посидючості. Віктор перекладав мінімум годин тринадцять на день, чотирнадцять.

Якби я хотів, щоби щось із казок втілилося в реальність, от власне з «Гаррі Поттера» я хотів би, щоб стало реальним дзеркало Яцрес.

Ніхто не доскіпувався до перекладів. Все-таки за загальними відгуками видно, що люди добре сприймають.

Мали такий забобон, що книжка мусила втрапити до нього того самого дня, коли вона вийшла в оригіналі. Ми вже різними правдами і неправдами намагалися цього досягти, допитували всіх, хто міг її привезти... Навіть якщо нова книжка потрапила до Віктора, скажімо, об одинадцятій ночі, він сідав, щоб формально перекласти ще в цей день кілька речень.

СФ: А як щодо адаптації власних назв та імен героїв? Чи були суперечності? Чия була ідея,

що, наприклад, Герірд буде розмовляти західно-українською говіркою, а Драко Мелфой — зі сленговими молодіжними слівцями?

І.М.: Треба, щоб ви ще з Віктором зустрілися. Часто ми й самі не знаємо, чия ідея — або його, або моя. Угода твердить, що ми не маємо права перекладати імена і власні авторські назви. І я вважаю, що це правильно. Тому що якщо перекласти ім'я Альбуса Дамблдора як «Білий Джміль», наприклад, то Бог його знає... Але це ж Дамблдор — в кожній країні зрозуміють, про кого йдеться. Принаймні, головні герої мали б називатись відповідно до оригіналу. Є якісь такі герої, яких хочеш назвати з українським колоритом, бо воно гарно звучить. То ми вже так, трохи, йшли на порушення угоди, але отак воно краще, бо треба, щоб було щось таке. Ніхто не доскіпувався до перекладів. Все-таки за загальними відгуками видно, що люди добре сприймають.

СФ: Коли поставити усі сім томів «Гаррі Поттера» разом у рядок, зображення на корінцях складаються у чудернацьку картинку. Це вийшло випадково чи так задумувалося із самого початку?

І.М.: Випадково. Зізнаюся, я випадково побачив, що вже корінці другої-третьої книжки співпали. Я так: «Ого, ти дивися!». Уже було з першою щось робити пізно... Ну,

можна було щось змінити, в принципі, але обкладинка вийшла гарна, тому ми вже не стали її змінювати, а потім... До кінця все одно ти ж не знаєш, що буде далі. Але спершу якось так сформувалося це крило, і я вже розумів, щодесь має бути вже сам Гаррі Поттер, потім вималювався Дамблдор. Якось вже придумував, що там має бути за сюжетом, бо я слідкував за цим, стежив за корінцями. Мені це випадково спало на думку. Найперше видання, друге і третє не співпадало так точно, а в наступних виданнях ми вже навмисне зробили, щоб збігалось.

СФ: Який момент «Поттеріани» Ваш улюблений?

І.М.: Мені дуже подобається образ дзеркала Ягрес.

СФ: А що Ви побачили б у цьому Дзеркалі, якби мали можливість, як гадаєте?

І.М.: Не знаю... Мені сподобалося те, що вигадала Джоан Ролінг. Фактично, воно дуже казково звучить, але в жодних казках я не зустрічав такого образу, хоча у свій час займався фольклором. Він дуже природний, цей образ — коли в тому дзеркалі Гаррі бачить свій рід, впізнає, виявляє спільні риси...

У мене, до речі, є вірш, там є такі цікаві рядки:

*З гір — з гостини — вертають вони,
і лошиці несуть молодичь:
у жінок під серцями сини,
і лошата — в лошиць.*

*У хатках, що присипав сніг,
у стаєньках —
стократ
цілуватимуть риси свої
у синів і лошат.*

Тобто отак -от, про риси батьків у їхніх дітях... Мене дуже захопив цей образ. Він глибокий, він зворушливий. Мені сльози наверталися на цьому місці.

СФ: І все ж таки, що б Ви могли побачити у дзеркалі Ягрес?

І.М.: Я думав би про свій рід. Тобто, зрозуміло, що ти не знаєш напевне, що б ти побачив насправді. Я собі так екстраполював це для себе: кого би я хотів побачити зі свого роду? У мене є документи, що наш рід походить ще з 1486 року: 26 родів боярських, шляхетство, Малковичі і Арсеничі. І 1509 рік — рік, коли Мікеланджело розмальовував Сікстинську капелу, а два мої прародичі, офіцери Івашко Арсенич і Сень Малкович, позбулися життя за те, що відстоювали рідні звичаї. Цікаво, як вони виглядали. Я думав про те, які вони, на кого я вдавсь, може, ми подібні з кимось. Це дуже цікаво. Тобто дзеркало, в якому можна побачити своїх рідних, — це дуже сильний, дуже глибокий образ. І якби я хотів, щоб щось із казок втілюлося в реальність, от власне з «Гаррі Поттера» я хотів би, щоб стало реальним це дзеркало.

Спілкувалися Світлана КОЛІНЬКО
та Артем ОСТРОЖИНСЬКИЙ

Щира і не дидактична

Герой повісті молодого письменника Марка Рудневича чимось нагадує селінджерівського Голдена Колфілда. 19-річний студент Макс зі Сміли легко й відверто оповідає про своє життя — про навчання, однокурсників, родину, про свою кохану дівчину Іванку, яка вчиться в Києві, а батьки хочуть відіслати її на навчання до Франції... Але стається Майдан, і Макс зі своїм другом-однолітком їде до Києва.

Марко Рудневич

«Я з небесної сотні»

І.М.: «Я з небесної сотні»... Насамперед ця книжка цікава історією своєї публікації. Рукопис прийшов наприкінці квітня, чи то на початку травня. Як ви знаєте, події Майдану скінчилися 21-22 лютого; березень-квітень — буквально два місяці — і людина написала повість. Мене це дуже вразило!

Щодня мені приходять багато листів. Як правило, я не розглядаю нічого з того, що надходить не електронну пошту, тим паче крупну форму. Але тут я почав читати, і мене щось зацікавило. Насамперед тому, що там був незвичний початок: якийсь такий дуже довірливий, дуже щирий тон. Я подумав, що, можливо, це саме молодим було б цікаво прочитати: так просто, без фальші... Там нема перебільшень, там нема пафосу. Власне, стиль дуже подібний до «Над прірвою в житті», очевидно автор орієнтувався на знамениту повість Селінджера, і 19-тирічний Максим — такий собі український Голден Колфілд. Він живе на Черкащині, в Смілі, навчається в інституті і має дівчину, яка звідти ж, але вчиться в Києві, у них кохання, стосунки. І тут трапляється Майдан. Звісно ж, друзі обговорюють його у своєму колі і врешті домовляються їхати до Києва. Але, як завжди буває, домовлялися їхати багато народу, а зрештою їде тільки двоє — Максим та його друг. Вони потрапляють якраз на три вирішальні лютневі дні.

І оскільки називається ця повість «Я з небесної сотні», можна не сумніватися, яке буде закінчення, але... Це добра повість. Я думаю, вона... вона чесна і не дидактична. Тому я її видав. Ми опублікували її двома мовами, тому що автор мав два рукописи, написані різними мовами. Я думаю, що ця книжка буде цікава і молодим читачам, і дорослим також.

Жити тут і зараз

Історія першого кохання дівчинки-підлітка: що може бути банальнішим, еге ж? Але не у цьому випадку. Книга Діани Вінн Джонс «Болиголов у вогні» якраз про це — про дівчинку, що росте, дорослішає, страждає від батьківських чвар, знаходить і втрачає друзів, закохується. Однак книгу аж ніяк не можна назвати легким одноразовим читивом, це справді глибокий і складний твір.

Починається історія з того, що сімнадцятирічна Полі, головна героїня твору, випадково натикається на стару фотографію. Вона раптом розуміє, що з її пам'яті зникло

кілька років життя, замінені фальшивими спогадами. Якій чарівній істоті перейшла дорогу Полі і якому лиху вона зобов'язана завадити? По крупинці збирає дівчинка свою пам'ять до купи, згадуючи поступово того особливо-го, кого має врятувати.

Книга дуже злободенна, чарівного у ній, на перший погляд, обмаль. Але насправді авторка незбагненним чином змогла так переплести реальність та надприродне, що з часом читач взагалі перестає їх розрізняти. І справді: як відокремити правду від вигадки, коли королева ельфів мешкає у великому маєтку на околиці звичайного англійського містечка, команда супергероїв виявляється музич-

Це книга про реальне життя, скільки б у ній не було чарів.

ним квартетом, а велетень — невірноваженим бандитом? Та й чи треба ділити те, що авторка так старанно спаювала до купи?

По суті, «Болиголов у вогні» — це художня обробка старовинної шотландської балади «Tam Lin», в якій йде мова про дівчину, що змогла врятувати свого коханого від королеви ельфів. Кожен розділ починається епіграфом з цієї (радше іншої, але подібної за тематикою) балади. Насправді зрозуміти до кінця всі перипетії книги, не знаючи сюжету балади, доволі складно.

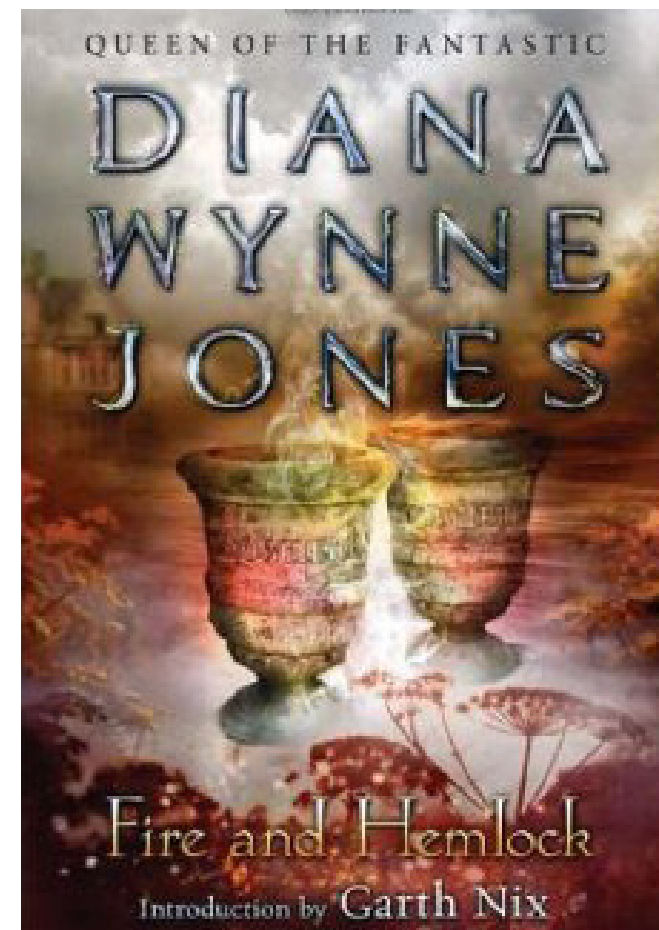
Головні герої книги — Полі та її друг Том Лінн, полонений королеви ельфів, з котрим дівчинка випадково познайомилася ще в дитинстві. Полі — особа надзвичайно колоритна. Авторка не наділяє її якимись надзвичайними рисами, але звичайна школярка з проблемної сім'ї раптово виявляється цікавішою за багатьох «сильних» героїнь з «непересічними» (і часто неправдоподібними) характерами. Образ Полі настільки влучний, що складеться враження, наче письменниця просто записала реальну історію реальної дівчини.

Полі живе та дорослішає, переживає розлучення батьків та їхню зраду, вчиться розбиратися в людях, вигадує історії про супергероїв, водить дружбу з Томом і постійно, часом навіть просто випадково, переходить дорогу Лаурелі, королеві ельфів. От тільки здаватися на милість того, хто сильніший, Полі не збирається, як би страшно їй не було.

Том Лінн — другий головний герой книги. Він зустрічається з маленькою Полі на дивних похоронах, і з цього починається їхня довга дружба, що згодом переростає в справжнє кохання. На початку твору образ Тома виглядає дещо комічно. Дорослий чоловік, що просить поради в маленької дівчинки і говорить з нею на рівних — вельми незвична картина, чи не так? Та й не схожий він на героя з числа тих, що розмахують мечами і змагаються з монстрами. Надто тихий та інтелекгентний для такої ролі.

Але згодом читач з'ясовує, що перше враження — оманливе. Тихий віолончеліст виявляється здатним на справжній подвиг. Нехай він не рятує світ, але не роздумуючи ризикує життям, аби врятувати Полі. А це, погодьтеся, вартує чимало. Том — полонений королеви ельфів, і єдина його надія на порятунок у тому, що мале дівчисько виявиться сильнішою за саму Лаурель. Однак і йому доведеться вирішувати, що для нього важливіше: шанс на порятунок чи безпека Полі?

Хитросплетіння стосунків головних героїв пронизують всю книгу, доповнюючись калейдоскопом непересіч-

«Я часто помічала, що коли кажуть: «Такого в житті не буває», то мають на увазі, що це якраз відбулося».

них та цікавих образів героїв другорядних: тут і Томів пле-мінник Леслі, і бабуса Полі, чоловік якої також став жерт-вою Лаурелі, та багато інших.

Це книга про реальне життя, скільки б у ній не було ча-рів. І про те, як часто ми самі власними руками це жит-тя руйнуємо. Звісно, чари ельфів також відіграють свою роль, однак головний вибір повинні зробити самі герої твору. Це книга про те, як важливо не відпускати тих, кого любиш, особливо коли вони в біді. Про те, що ми, як запо-відав Антуан де Сент-Езюпері, відповідальні за тих, кого приручили.

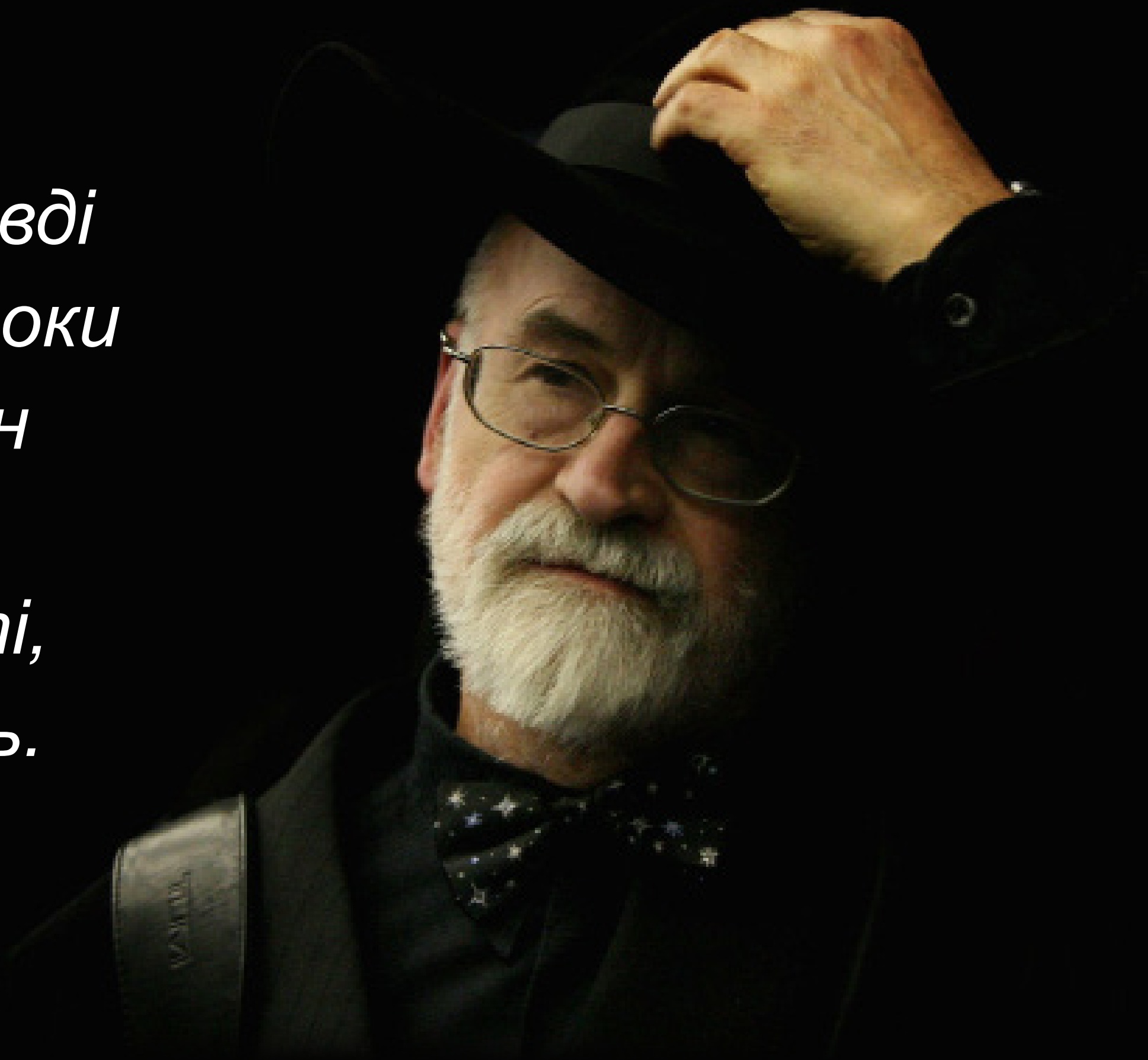
«Болиголов у вогні» наскрізь пронизаний магією. Але це не магія ельфів, це той талант, який Том та Полі розділи-ли на двох і який оживляє усі вигадані ними історії.

А Полі все згадає, хоч їй і доведеться пройти непростий шлях і зрештою прийняти рішення: що ж далі робити із віднайденими спогадами і чи варто заради дитячого ко-хання ризикувати життям? І якщо двоє не можуть зустрі-тися НІДЕ й НІКОЛИ, то чи зможуть вони зустрітися ТУТ і ЗАРАЗ?

Інна КОВАЛИШЕНА

Художник © Anndr

*Ніхто насправді
не мертвий, доки
брижі, які він
спричиняє
в цьому світі,
не згасають.*

Террі Пратчетт:

Життя без дурнів

Беконсфілд — старовинне англійське містечко. Воно чудово справляється з роллю місця, звідки можна походити родом. Цим і скористався 28 квітня 1948 року Террі Пратчетт. Кілька десятиліть потому він стане одним із найпопулярніших письменників-фантастів XX століття.

Художник © Дмитро Зінчук

Загалом у нас великий досвід відсутності досвіду («Віщі сестрички»)

Террі з дитинства захоплювався наукою та літературою. В його родині по-важали книги: батьки хлопця родом із валійського містечка Хей-он-Вай, букіністичного раю, куди з'їжджаються книголюби з усієї Англії. Після знайомства із «Вітром у вербах» Кеннета Грема малий Пратчетт з головою поринає у фантастику. Однак про кар'єру письменника Террі тоді й не задумувався — він збирав картки із зірками та мріяв стати астрономом.

В одинадцять років Террі вступає до школи з технічним спрямуванням, тоді ж починає писати перші прозові

Бандером ван Дюрером, відомим гeraldистом та одним із директорів крихітного видавництва «Colin Smythe Limited». У ході інтерв'ю Террі між іншим згадує про свій сатиричний роман «Килимкові люди» («The Carpet People»). Пітер зацікавився книгою і передав рукопис колезі Коліну Смайту, який згодом стане літературним агентом Пратчетта. «Так. Це був захват, і було очевидно, що це автор, якого ми повинні опублікувати», — напише Смайт у короткій біографії письменника.

У 1971 році виходить перша книга Террі Пратчетта. До неї письменник власноруч намалював тридцять ілюстрацій. Видавці ван Дюрер та Смайт, не бажаючи поступатися один одному

ка настає період спроб, невдач і кропіткої праці. Террі декілька разів змінює роботу, працює автором колонок у газетах, пише оповідання-замітки в рубрики для дітей. Навіть створює серію мультфільмів про вигаданий науково-дослідницький державний підрозділ «Чорнокнижний зал», оповідання про який Пітер ван Дюрер публікує у щомісячнику «Psychic Researcher». У 1968 році Террі одружується із Лін Первес, і в 1976 в них народжується донька Ріана. Саме цим двом найдорожчим людям письменник і присвячує більшість своїх творів. Врешті в 1980 році Пратчетт стає прес-атташе в «Central Electricity Generating Board», де відповідає за зв'язок із громадськістю відразу на трьох атомних станціях («Який витік?... Аа, це витік» або коли

Террі Пратчетт та видавець Колін Смайт на презентації книги «Килимкові люди». Універмаг «Heal», Лондон, 1971 рік.

твори. Уже в тринадцять його оповідання «Бізнес Аїда» («The Hades Business») друкують у шкільній газеті «Technical Cygnet», а ще за два роки — в журналі «Science Fantasy». За публікацію в цьому популярному виданні хлопець отримує свій перший гонорар —14£. Це спонукало Террі задуматися про зміну профілю. Порадившись із батьками, зовсім як у відомій пісні Pink Floyd, парубок покинув школу. Згодом це поставить його поруч із Річардом Бренсоном чи Біллі Джоелом — він досягне успіху.

Шістнадцятирічний Пратчетт влаштовується журналістом у місцеву газету «Bucks Free Press». Завдяки роботі він знайомиться із Пітером

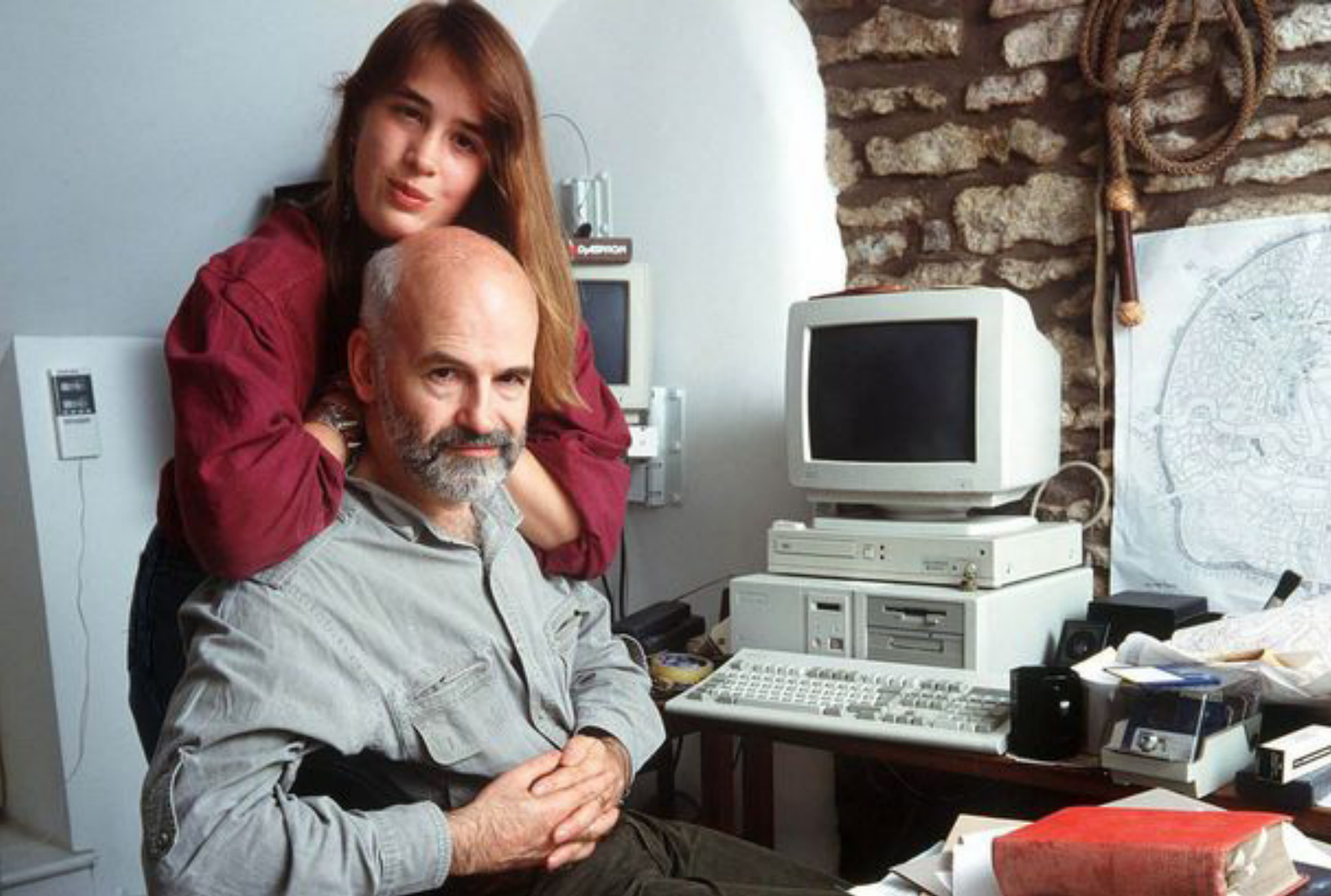
в праві передмови, написали кожен свою. Роман вийшов у м'якій палітурці і простенькому чорно-білому оформленні. Він не став вибуховим, але отримав декілька хороших рецензій. Його охарактеризували як «досить екстраординарний» («Teacher's World») та «новий вимір в уяві... красива проза» («The Irish Times»). Згодом кольорові оригінали ілюстрацій до «Килимкових людей» з'явилися у другому виданні роману.

Але в цьому і полягає професіоналізм — не можна підкорятися власним лінощам. («Ерік»)

Після першого успіху для письменни-

о шостій тридцять ранку телефонує шеф: «Ти вже чув новини? Ні? Що ж, все не так погано, як звучить»).

У цей період опубліковано ще два науково-фантастичних романи, але через погані продажі видавництво «New English Library» відмовляється продовжувати співпрацю з Пратчеттом. Гумористичні «Темний бік сонця» (1976) та «Страта» (1981), написані «похмурими зимовими вечорами», не мають успіху. На щастя, Коліну Смайту вдається домовитися з Діаною Пірсон із видавництва «Corgi». Саме під їхнім крилом у 1983 році з'являється перший роман із циклу «Плаский світ» — «Колір чарів». Такий хід, за словами Смайта, був досить ризикованим: «Я

Разом із донькою Ріаною, 1997 рік

зміг зацікавити Пірсон у «Кольорі чарів», і як тільки отримав згоду, відразу викупив права в NEL («New English Library») попри їхні застереження: «Оскільки «Страта» продається так погано, ви ж не хочете публікувати наступну книгу Террі, чи не так?» «Ні, хочемо» «О, Господи. Ну, неважливо. Сподіваюся, ми знайдемо іншого автора для книжок у м'якій обкладинці». Діана переконала «Corgi» купити права, і вони своєю чергою домовилися про трансляцію шестисерійного серіалу за «Кольором чарів» в передачі «Жіночі години» на радіоканалі BBC 4. Після цього нам зателефонували із NEL і поцікавилися, чи вільні ще права на Пратчетта в м'якій обкладинці. Зрозуміло, вони запізнилися».

Вчені підрахували, що шанс реального існування настільки відверто абсурдного світу один до мільйону. Однак чарівники порахували, що шанс «Один на мільйон» випадає у дев'яти випадках із десяти. («Мор»)

Роман «Колір чарів» мав шалений успіх. Іронічна історія про чарівника Ріндсвінда, який не вміє чаклувати, сподобалася багатьом. Невдовзі в 1986 році виходить друга частина — «Божівільна зірка». На той час Пратчетт

стає досить популярним і за законами бестселерів починає задумуватися про перехід на «серйозну» тверду обкладинку. Смайт радить йому декілька видавництв, і Террі зупиняється на «Victor Gollancz Ltd». До цього вони публікували лише наукову фантастику й не бралися за фентезі, тому насторожено підійшли до справи. Однак хороші рейтинги Пратчетта і рекомендації Смайта спонукали видавництво ризикнути й купити права відразу на три книги. Аби нікого не образити, вирішили залишити всі права на романи в м'якій обкладинці за «Corgi» (окрім «Епіка»), у твердій — за «Victor Gollancz Ltd», а Колін Смайт офіційно став літературним агентом Пратчетта.

Після виходу «Страти» (1981) Террі у розмові зі Смайтом вперше згадує про Плоскосвіття. Як виявилось, над цим всесвітом письменник почав працювати ще під час написання «Темного боку сонця». «У світі немає нічого «природного», від планет до зірок — усе є залишками попередніх цивілізацій... Я також працюю на іншу, «плоскосвітню» тему, і не думаю, що вичерпаю всі можливості в одній книзі!». Справді, постфактум у циклі «Плаский світ» 41 роман, 5 оповідань, 4 карти та атласи та 10 довідників.

У Британії 70-их різкої популярності

набирає фентезі. На гребені цієї хвилі з'явилося чимало невідомих авторів, які завалювали ринок низькоякісною літературою. Володіючи хорошим почуттям гумору, Пратчетт вирішує створити пародію на цю писанину. В інтерв'ю журналу «Locus» письменник розповідає, що спершу хотів написати просто хорошу сатиру. «Плаский світ виник як протитрута поганому фентезі. [...] Кілька перших книжок умисне пародіювали фрагменти творчості інших письменників — при чому не лише поганих, адже саме хорошого автора читачам легше впізнати: «А, так це із Енн Маккерфі!». У мене швидко зв'язувався в ціле певний фентезійний всесвіт, і фокус був простий: «Нехай діють люди». Я пам'ятаю, як журнал «Mad» описав мультфільм «Флінтстоун»: «Динозаври із минулого поруч з ідіотами із теперішнього». Я намагався зробити щось подібне з Плоского світу».

Частково цей задум втілювався в житті — більшість героїв Пратчетта легко можна впізнати. Це не лише наші сучасники, а й відомі історичні постаті, але всіх їх об'єднують ті ж самі клопоти, проблеми, конфлікти, що і людей XX століття. В романах легко побачити пародіювання творів чи стилю Дж.Р.Р.Толкіна, Г.Ф.Лавкрафта, Р.Говарда, Вільяма Шекспіра та інш.

«Плаский світ» складається із декількох підциклів. А саме з циклів про Ріндсвінда, Відьом, Смерть, Міську варту, Мойста фон Ліпвіга, Тіффані Боліт, плюс окремі романи, які не відносяться до котрогось із цих підциклів. Тому є два найпростіших способи читати про пласкосвіття: у порядку написання книг і в хронологічному порядку в межах конкретного підциклу.

Плаский світ геть не схожий на наш — він плескатий, як тарілка, і лежить на спинах чотирьох слонів, які стоять на великій черепасі А'Туїн. Тут діють свої закони природи, а планета тримається купи лише завдяки сильному магічному полю. Звісно, саме існування подібного світу породжує безліч парадоксів, однак постійних мешканців Плоскосвіття — чарівників, відьом, пересічних містян і селян, гномів-гірників, вартових та аристократів, навіть місцевих богів цим навряд чи здивуєш.

У 1987 році після виходу роману «Мор» Пратчетт вирішує повністю присвятити себе творчості та йде з посту в «Central Electricity Generating Board». Його твори стають все популярнішими, кожна наступна книга — бестселер. Це підтверджує топ-200 кращих книг усіх часів від BBC, складений на основі опитування британців у 2003 році. До нього увійшли такі романи Пратчетта, як «Мор», «Благі знамення» (у співавторстві з Нілом Гейманом), «Варта! Варта!», «Нічна варта», «Колір чарів», «Дрібні боги», «Похмурий жнець», «Віщі сестрички», «Санта-Хрякус», «До зброї! До зброї!», «Рокова музика», «Злодій часу», «П'ятий слон», «Правда» та «Відьми за кордоном». Загальний

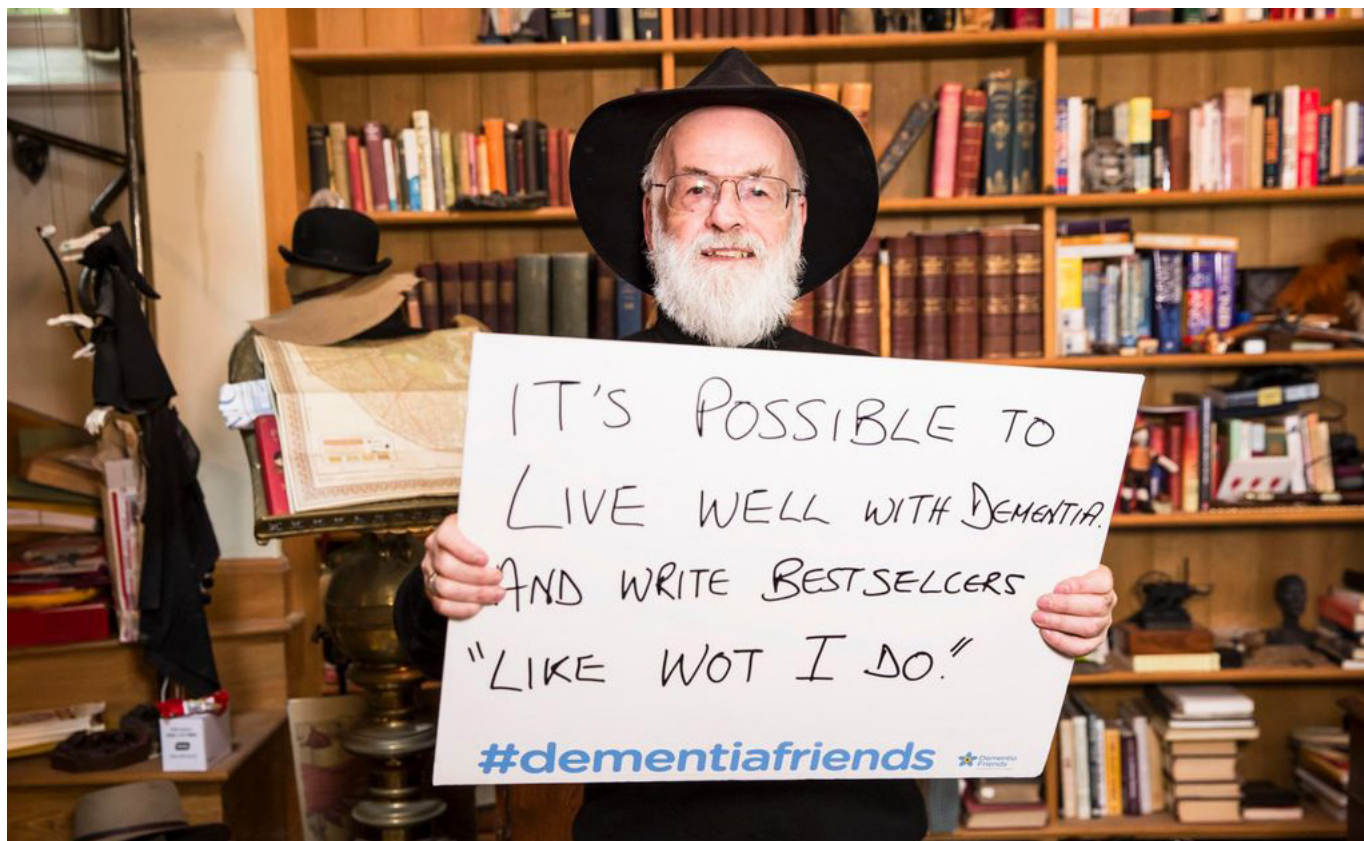
Разом із Нілом Гейманом на презентації роману «Добрі знамення», 1990 рік

наклад книг Пратчетта перевидає за 85 мільйонів примірників, його книги перекладено 37 мовами світу. За внесок у літературу у 1998 році його нагороджують Орденом Британської імперії. А в лютому 2008 королева Єлизавета II присвячує письменника в лицарі-бакалаври. Теренс Девід Джон Пратчетт отримує титул «сер».

Попри всі закиди в бік фентезі, Пратчетт надзвичайно радий, що обрав саме цей жанр, який дозволяє «легше зігнути Всесвіт навколо історії». На церемонії вручення медалі Карнегі (британська літературна нагорода за книги для дітей та підлітків) у своїй промові він зазначив: «Фентезі — це не тільки про чарівників і дурні па-

лички. Мова йде про бачення світу в нових напрямках». Пратчетт неодноразово згадує, що він в боргу перед фантастикою/фентезі, на яких виріс, і він ненавидить термін «магічний реалізм», який «як ввічливий спосіб сказати, що ви написали фентезі, і це прийнятніше для більшості людей... яких, за великим рахунком, це геть не хвилює. Йому досадно і прикро, коли хороші романи, що містять наукову фантастику чи фентезі, просто не розцінюють як такі і відносять до інших жанрів».

У 2007 році в пресі з'являється сумна новина — у письменника діагностували ранню форму хвороби Альцгеймера. Недуга дещо змінила пріоритети британця: він фінансує медичні дослідження, закликає жертвувати кошти на вивчення досі невилковної хвороби й бореться за своє право померти. У 2009 році публікує відкритий лист у газеті «Daily Mail» про бажання добровільно піти з життя — наважитися на евтаназію. Процедура заборонена в Об'єднаному Королівстві, тож Пратчетт навіть звернувся до спеціалізованої швейцарської організації «Dignitas». «Я не боюся Смерті, я зробив його настільки популярним, що він тепер у мене в боргу», — заявив письменник в одному з інтерв'ю. У 2012 році його стан помітно погіршується, Пратчетту стає важко писати, наступні твори він диктує помічникам. Виходять у світ ще дві книги: роман «Випускаючи пару» (сорок перший і останній у циклі «Плаский світ», належить до підциклу про Міську Варту) та збірка науково-популярних філософських есеїв «Промохаючись по клавіа-

турі». 12 березня 2015 року письменник іде з життя. Останні хвилини він провів у родинному колі (включаючи улюблену кішку). Інформацію про смерть Пратчетта підтвердив його видавець у своєму акаунті в Twitter.

Хтось має говорити за людей, які не можуть говорити самі за себе («Ноги із глини»)

Хоча широкому загалу давно було відомо про невиліковну хворобу, його смерть для всіх стала сумною звісткою. «Террі Пратчетт — письменник, сповнений гніву: це почуття породило «Плаский світ». Почуття до викладача, який вирішив, що шестирічному Террі не світить скласти екзамени й вступити до школи. Почуття до набундючених критиків. До всіх, хто вважає, що серйозність — антонім смішного. До перших американських видавців, які не хотіли дати зелене світло його книгам», — каже про свого друга Ніл Гейман у некролозі. Письменник не погоджується з думкою більшості, що Пратчетт — милий старий дідусь, схожий на ельфа в капелюсі. «Гадаю, що саме гнів лежить в основі його розуміння справедливості; це ж почуття привело його зі шкільної лави в журналістику, згодом у прес-службу Південно-західної електричної компанії, ну а потім — в коло найповажніших та найуспішніших письменників світу. Террі Пратчетт не з тих, кому можна побажати спочивати з миром чи без.

Адже він обурюватиметься, покидаючи нас, тому що є дурість, несправедливість, людський ідіотизм і недалекоглядність, а не просто згасання світла. І рука в руку з його гнівом, подібно до того, як ідуть на захід сонця янгол та демон, йтиме любов, любов до всіх людських тварюк у всій їхній недосконалості, любов до сокровених речей, любов до історій, і, понад усе, любов до людської гідності».

Видання «Вуго 24/7» зробило опитування топових українських письменників про вплив Террі Пратчетта на їхню творчість. Серед опитаних лише Любо Дереш згадав про один прочитаний роман, а Юрій Андрухович пообіцяв ознайомитися з роботами британця. Це частково можна пояснити відсутністю перекладів українською, хоча серед наших читачів роботи Пратчетта доволі популярні: нерідко романи «Плаского світу» можна побачити у метрополітені, а серед прихильників фантастики він є безсумнівним авторитетом.

Журналіст Олександр Михельсон зробив наразі єдиний український переклад Пратчетта. «Все почалося з того, що якимось на корпоративній вечірці я почав переказувати співробітникам «Правду» як приклад шикарної виявлення журналістської роботи інструментами фентезі. Але переповісти Пратчетта виявилось складно, і оскільки більшість колег не дуже дружили з англійською, я напівжартома

пообіцяв їм перекласти книгу. Процес тривав у вільний від роботи час і в цілому зайняв майже три роки. «Правда» — моя улюблена книга Пратчетта не з літературного погляду, а з суто професійних міркувань. Починаючи перекладати, я ще не знав, що Пратчетт має досвід роботи у прес-службі, і тим більше був вражений тонким розумінням нюансів журналістської професії».

«Плаский світ» Террі Пратчетта — один із найвагоміших циклів у жанрі гумористичного фентезі та в фантастиці загалом. Легка ненав'язлива філософія, чудове почуття гумору, висвітлення найгірших і найкращих людських якостей — важко сказати, що саме зробило його настільки популярним. Стиль письменника приносить одне задоволення, і я навіть трохи заздрю українським читачам, які ще не встигли познайомитися з «Пласким світом» через відсутній переклад.

У день смерті на офіційній сторінці Пратчетта з'явилося його останнє оповідання:

— І НАОСТАНОК, СЕР ТЕРРІ, МИ МАЄМО ПРОГУЛЯТИСЯ РАЗОМ. Террі взяв Смерть за руку й пішов із ним у чорну пустелю під безкінечною нічю. Кінець.

Вікторія ВАКОЛЮК

Якщо ігноруватимеш
правила,

люди з часом тихенько собі їх
перепишуть.

«Творці заклать» © Террі Пратчетт

Фото © Олександр Хранящий

Експонати,
руками
не чіпати!

Назва:

Ніч у музеї: Секрет гробниці

Оригінальна назва:

Night at the Museum: Secret of the Tomb

У головних ролях:

Бен Стілер, Робін Уільямс, Ребел Уїлсон, Овен Уїлсон

Студія:

21 Laps Entertainment, 1492 Pictures

Країна:

США

Рік

2014

Режисер:

Шон Леві

Жанр:

комедія, пригод, фентезі, сімейний

Сіквели від Голлівуду – річ завжди неоднозначна. Ніде правди діти, більшість із них створюється суто заради прибутку і великої художньої цінності не має. Але чи такий фільм «Ніч у музеї»?

Ось перед нами черговий фільм франшизи, якщо можна так сказати, – «Ніч у музеї: Секрет гробниці». Фільм викликає дуже неоднозначні враження, і судити його за принципом «погано-добре» зовсім непросте.

Насамперед варто сказати про те, на що, власне, і робиться ставка у фільмі – про гумор. Смішних сцен у фільмі справді виявилося чимало: як прогнозованих у трейлері, так і нових, тож сидіти з «покерфейсом» під час перегляду не доведеться. Щоправда, деякі сцени, які задумувалися як справді смішні, викликали лише легку посмішку. Зокрема, більшість сцен за участі Ребел Уїлсон, знайомої глядачам ще з «Мегавеселого вечора».

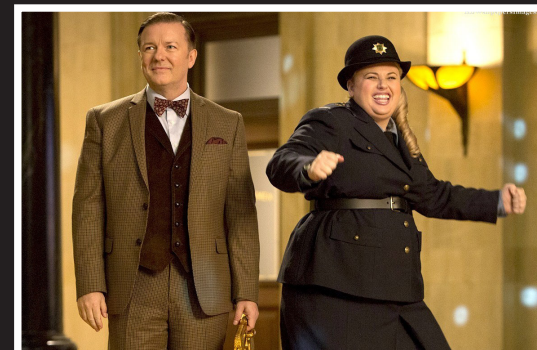
Гра акторів теж цілком відповідає очікуванням. Можна зауважити, що Бену Стіллеру, Овену Уїлсону, а також Робіну Уїльямсу було виділено порівняно небагато екранного часу, адже їхні персонажі вже були достатньо заявлені в попередніх фільмах. Справді порадувало камео Гю Джекмана, який не тільки грав самого себе, а ще й імітував свого персонажа Росомаху. Творці фільму не боялися посміятися над собою.

Ну і нарешті сюжет і Ко. Це якраз найслабша сторона фільму. Золота пластина, яка давала життя експонатам музею, почала псуватися, що загрожує повному «умертвінню» останніх: вони знову стануть неживими. Для порятунку герої їдуть в Лондон, у Британський музей. Тут і почалися перші розчарування: глядач очікує знайомства з музеєм, нових цікавих казусів і т.д., а отримує лише Ланселота і кілька фонових сценок. Зовсім не те, чого хотілося б. Хіба в Британському музеї так мало цікавого? Та й розгадати загадку і вирішити проблему зіпсованої пластини виявилося запросте, сценаристи «не дотягнули» інтриги.

Моментами виникає відчуття, що у фільм намагалися втиснути якомога більше. Тут тобі і стосунки між другорядними персонажами, і проблеми сім'ї, і страждання Ланселота (який чомусь знає, що він музейний експонат, але про те, що Камелот вже давно зник, навіть не подумав), і стосунки між первісною копією Ларрі та охоронницею, і спроба вичавити глядацьку сльозу (досить успішна, варто зазначити). Але часу катастрофічно мало, всі сюжетні лінії якісь «зіжмакані», не розкриті до кінця. Дія розвивається стрімко, однак не так вражає, як могло би бути. І те, що фільм розважальний, не виправдання. Очікуєш, що от-от буде якийсь епічний момент, складний вибір, суттєвий конфлікт... А в результаті – пшик. Смішно? Так. Вражає? Ні.

Після перегляду «Ночі в музеї 3» залишаються доволі неоднозначні враження. Фільм приємний, смішний, динамічний. Однак саме унаслідок цієї динамічності він виглядає порожнім, ніби чергова серія серіалу, яку чомусь показали в кіно.

Микола Брездень

Попелюшка

губить черевичок...

...знову

Назва:

Попелюшка

Оригінальна назва:

Cinderella

У головних ролях:

Лілі Джеймс, Річард Медден, Кейт Бланшет

Студія:

Walt Disney Pictures

Країна:

США, Великобританія

Рік

2015

Жанр:

романтика, фентезі

За мотивами:

«Попелюшка» Шарль Перро

Хочеш, відкрию секрет, як долати труднощі та незгоди? Будь стійкою та вір у добро.

Минуло 65 років відтоді, як «Дісней» вперше представив світові чарівну казку «Попелюшка», що й досі не втрачає своєї популярності серед дітей та дорослих. І ось, ще 2010 року, після успіху «Аліси в Країні Чудес», студія знову взялася за відтворення знаменитої історії. Що з цього вийшло — читайте далі.

Дія відбувається в маленькому королівстві. Зважаючи на костюми, це приблизно 19 століття, але оскільки люди досі послугуються каретами, то можна зробити висновок, що індустріалізація сюди не дійшла. Перші кадри показують щасливу сім'ю золотоволосої дівчинки Елли. Її мати, мила та усміхнена жінка, навчає донечку мати мужність і бути доброю, та, на жаль, помирає від невиліковної хвороби. Загорьований батько, успішний торговець, не одразу бере другий шлюб, а лише спізнавши кілька років самотності, приводить до маєтку леді Тремейн та її розпечених дочок — Анастасію та Дрізеллу. Згодом Елла втрачає тата і лишається сам-на-сам з мачухою та зведеними сестрами, які перетворюють її на служницю та дають прізвище Попелюшка. Дівчина намагається бути доброю, як вчила її мати, та часом образу виливається у нестримні сльози. Одного дня вона заскакує на коня і несеється до лісу, подалі від непривітного дому, і там зустрічає Принца. Зачарований її духом і красою, він представляється Крісом, ремісником з палацу, й опісля ніяк не може викинути її з голови. А далі — як у казці. Принц змушений одружитися, король влаштовує бал для усіх дівчат королівства, Попелюшку не пускає мачуха, з'являється хрещена-фея, чарує її сукню та черевички. Потім бал, танець з Принцом, утеча. У кінці, звісно, щасливий фінал. Сюжет не відходить від стандартної історії, хоч і розвиває кілька додаткових ліній та більшу глибину стосунків.

«Попелюшка» 2015-ого року в багатьох деталях повторює «Попелюшку» 1950-ого. Тут ми бачимо й друзів-мишей, і пухнастого котяру мачухи, й рожеву сукню матері Елли, яка врешті перетворюється на пишне блакитне вбрання, як у мультфільмі, чуємо, як дівчина наспівує «Sweet, sweet Nightingale». Режисер Кеннет Бран зазначає: «Неможливо думати про Попелюшку, не згадуючи «Дісней» і вічні образи, з якими ми зростали. Ці класичні моменти невід'ємні для кінорежисера».

Однак є ряд відмінностей, які додають в цей римейк гостроти й новизни. Перш за все, це надзвичайний дизайн костюмів та грим: мачуха завжди з'являється у вишуканому вбранні, елегантному капелюшку і з яскравою помадою на губах; злі сестри вдягаються наче епатажні стилісти, у сукнях ядучого кольору з химерними візерунками та божевільними зачісками; Принц носить дорогі, майстерно розшиті чи декоровані сюртуки та фраки з еполетами; а на балу, якщо придивитися, можна зустріти дівчат у костюмах діснеєвських принцес. Що ж до аудиторії українців, то тут не може не порадувати жовто-блакитна барва, яка

присутня в багатьох сценах.

Великою приємністю став і легенький гумор, який разом із чарівністю Попелюшки та безглуздими витівками злих сестер не давав перетворюватися фільму на суцільну драму. Ящірка-лакей, що хвацько підхоплює капелюха хвостом, смішний гусак-кучер, який репетує, що «він не кучер, а гусак», та головний кумедний персонаж — хрещена-фея. Її зіграла Гелена Бонем Картер, відома фанатам поттеріани як Белатриса Лестрейдж. У пишній блискучій сукні та з незмінними чорними колами під очима вона з'являється перед Попелюшкою, щоб незграбно начаклувати її карету та бальне вбрання. Якщо в мультфільмі фея була старою пані, то в кінострічці це молода жінка, але все з тим самим дивацьким характером. Одне лиш її «Бібіді-бабіді-бу!» — і глядач хихоче від цього видовиська.

Ще одним яскравим персонажем, як не дивно, стала мачуха. Її роль виконала Кейт Бланшетт, відома фентезистам як незрівнянна панна Ґаладріель. Леді Тремейн — жінка-фатум, розумна жінка, жінка, яка знає собі ціну. Однак, як і будь-яка жінка, вона прагне уваги й любові. Перший її шлюб був щасливий, та чи кохала вона свого другого чоловіка? Напевне цього сказати неможливо. Та одне зрозуміло точно — вона ревнувала його до законної доньки, нестямилася, що не була здатна затьмарити попередню дружину, і намагалася привернути його до себе. Можливо, саме через те, що вона не мала особистого щастя, леді Треймен стала такою жорстокою до Попелюшки, яка кожного дня ставала все прекраснішою і не чорнила свого серця. Хай там як, а Кейт Бланшетт зіграла настільки чудово, що неможливо не захоплюватися її героїнею попри лихі вчинки тієї.

Головні персонажі, хоч і лишилися все такими ж наївними, однак здобули нові переживання та більше людяності. Так, наприклад, Лілі Джеймс у ролі Попелюшки після розмови з мачухою щодо кришталевого черевичка розуміє, що її казка на цьому закінчується. Вона з власної волі готова відмовитися від свого кохання, сприймаючи його як приємний спогад чи нереальний сон. До речі, романтичні стосунки між Еллою та Принцом постають доволі насиченими та навіть трохи пристрасними. Завдяки крупному плану з акцентом на очі закоханих глядач мимоволі червоніє — такі іскри спалахують між ними. Особливої уваги заслуговує сцена в таємному саду, що відтворює картину французького художника Жана-Оноре Фрагонара «Гойдалка». Коли вони перебувають наодинці, відчувається хімія в повітрі і нездоланний потяг один до одного. Та врешті ця сцена обривається биттям годинника.

Що ж до власне Принца, якого виконав Річард Медден, змінивши амплу короля Півночі з «Гри престолів» на законного спадкоємця держави, то і його історія має зворушливі моменти. У фільмі розповідається про його теплі стосунки з батьком, які, незважаючи на всі непорозуміння, просякнуті любов'ю. Попри те, що Король велить сину одружитися із закордонною принцесою, в іншому він не надто тисне на Принца і врешті-решт на смертному ложі дає згоду на шлюб сина з його коханою. Як і кожен батько, він бажає своїй дитині щастя. «До мене ставляться краще, аніж я того заслуговую», — розповідає Кріс Еллі про свого тата, і це неабияка правда з огляду на його свободу дій при такому статусі. Та на те це і казка.

Справжнім сюрпризом стала присутність у фільмі чорношкірих акторів, зокрема Капітана, вірного слуги Принца. Прошу не вважати автора статті расистом, од-

Чи знаєте ви:

- Фільм «Попелюшка» (2015) режисера Кеннета Брана є переосмисленням однойменного мультфільму 1950 року.
- Для пошиття блакитної сукні використали 270 ярдів тканини.
- «Блакитну лаванду» співають Попелюшка з матір'ю, також ця мелодія лунає на балу. Насправді це традиційна англійська пісня. Вона також є в однойменній стрічці 1950 року.
- Попелюшка — одна з найвідоміших і найпочесніших принцес Disney. Добра і щира, далеко не королівського роду — своєрідним подарунком та монументом для дівчини став Палац Попелюшки, збудований в самому центрі парку Walt Disney World у Флориді.

нак ні в «Попелюшці» 1950-ого року, ні в оригінальній історії, яка явно змальовує Європу, такого не було. Що це: політкоректність чи реальне визнання таланту актора? Адже персонаж Нонсо Анозі виявився доволі симпатичним і щиро сподобався глядачу.

Підбиваючи підсумки, нова діснеєвська «Попелюшка» не стала чимось надто оригінальним, однак тішить око приємною картинкою, теплими стосунками і маленькими драмами персонажів. Незважаючи на численні другорядні лінії, творці фільму нічого нового в основну історію не додали — Попелюшка, як і завжди, губить черевичок на балу, щоб потім за допомогою нього стати нареченою

принца. І це величезний мінус, адже глядач наперед знає, як буде розвиватися сюжет і чим усе скінчиться. Інколи складається враження, що сценаристи намагалися дещо запозичити з «Три горішки для Попелюшки» 1973-ого року (зустріч у лісі, гілочка від батька), але зовсім не розвинули ці елементи. Тому, на жаль, вийшла ще одна казка в HD, яку можна переглянути кілька разів всією сім'єю чи з друзями, однак улюбленою вона навряд чи стане.

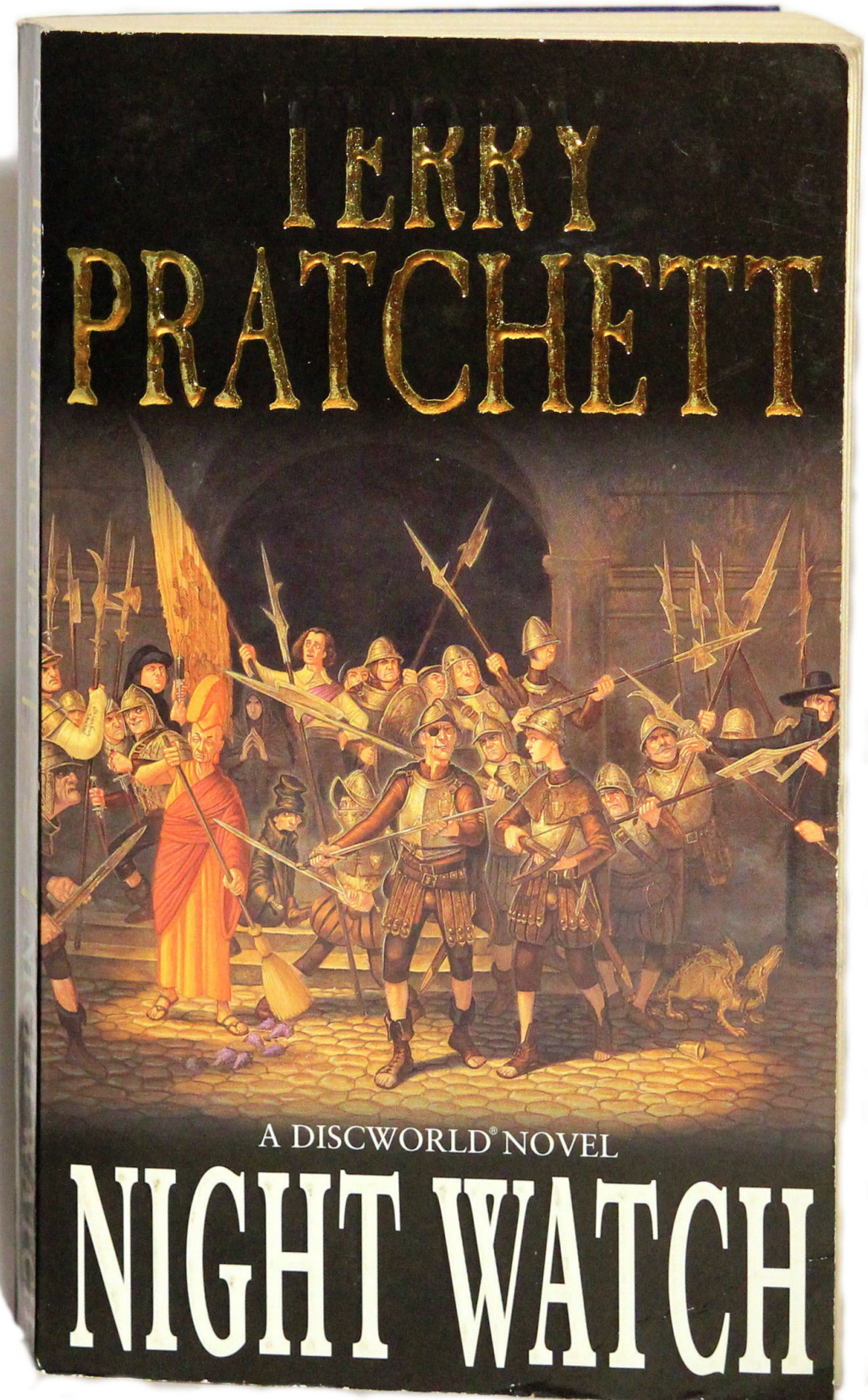
Оксана ПРОНЬКО

Трохи чарів
ніколи
не завадить.

ВИБАЧТЕ ЗА НЕЗРУЧНОСТІ, АЛЕ ЦЕ РЕВОЛЮЦІЯ!

Субкоманданте Маркос,
індіанський філософ і революціонер

— Ізабель, що відбувається?
— Вулиця прийшла в кімнату.
— Що?!

— Вулиця прийшла в кімнату!
— Що за запах?
— Сльозогінний газ!
(скандування) Усі на вулицю! На вулицю! Це тільки початок! Ми не відступимо!»

з фільму «Мрійники»

Правитель скинутий! Нехай живе правитель! Ви вже уявляєте собі коктейлі Молотова, зірвану бруківку, людей в масках Гая Фокса, розбиті шибки, вогонь на вулицях та розписані будинки? Як романтично не звучало б слово «революція», сухою мовою науки — це фундаментальна зміна у владних чи організаційних структурах, яка відбувається за відносно короткий проміжок часу. Революції підносять, вбивають та надихають. Ними встановлюються рамки етапів розвитку, ними руйнуються старі норми, ними створюється нове життя. Будь-якою ціною. Революції завжди означали зміну не лише політичну, а й зміну у мисленні всього суспільства та окремо взятих індивідів. Саме тому цю тему митці обліплюють, як бджоли мед. У піснях, книгах та фільмах головні герої відчайдушно намагаються змінити світ. А пані Революція, яка несеться вулицями твого міста, — це чи не найкращий компаньйон для цього.

Революції? Вміємо, любимо, практикуємо. Їхню кількість і приблизно назвати неможливо, тому простіше буде розглянути ті, які дійсно хитнули світ так, що отямитися йому так і не вдалося. Оминаючи Середньовіччя, релігійні війни в Європі та хлопців а-ля Кромвель, можна було б на декілька років заскочити в Західну півкулю та навідати там янкі. Попити з ними чаю десь у Бостоні, вбити пару-трійку британців та радісно потиснути руку пану Джефферсону після підписання Декларації Незалежності. 1776 рік. США виборює незалежність від Великої Британії. Революція вдалася, з'явилася країна Ю еС ей та її мрія. Не встигаємо прийти до тям від погромів у Філадельфії, як уже на іншому боці Земної кулі розлючений натовп штурмує місцеву в'язницю, захоплює її, а потім ще й робить цей день національним святом.

Французи підкидають усьому світу ще одну чудову нагоду, щоб відкоркувати пляшку червоного вина у спекотний літній день. Бастилію взято!

Революції не лише змінювали устрій, а й суспільне мислення. Звичайно, це знайшло своє відображення в мистецтві. Картини «Нічна варта» Рембранта чи «Свобода, що веде народ» Ежена Делакруа — всесвітньовизнані шедеври. Хто ж зараз не впізнає графіку Юрія Журавля? На вірші Марі Жозефа Шеньє написали повстанські гімни, а на руїнах Бастилії вивели імена Вольтера та Жан-Жака Руссо.

Як сказав Бенджамін Франклін: «Повстання проти тирана — обов'язок перед Богом». Фантастика не оминула цю тему. Повстання машин проти людей/людей проти машин, проривні космічні польоти, неймовірний технічний прогрес, політичні революції у просто-таки фантастичних умовах. Взяти хоча б «Сонячну машину» (1928) Володимира Винниченка. У першому українському науково-фантастичному романі тема революції виглядає настільки яскраво, що книгу спершу заборонили друкувати. Письменник жив і працював тоді в Німеччині, але домігся видання роману на батьківщині. Завдяки гостроті й динаміці сюжету книга мала шалений успіх, і в 1928-1930 роки тричі перевидавалася. «Сонячна машина» викликала бурхливу реакцію критиків.

Сюжет розгортається у 80-их роках ХХ століття. Над володінням світу всерйоз задумався німецький фабрикант і президент Об'єднаного банку Мертенс. За

гроші він купив парламент, підприємства, поліцію і пресу, наступними пунктами йдуть родовита аристократка Еліза та власне світ. Проти можновладця виступає геніальний інженер Рудольф Штор разом зі своїм винаходом — Сонячною машиною, яка задарма може забезпечити людство.

Літературознавці позначали твір як утопію чи антиутопію — один твір жанрами-антонімами. Післяреволюційна бурхлива діяльність в Україні та Росії яскраво відображаються в романі. Автор передбачив радянське насилья над революцією, неприйняття ленінізму. Тож не дивно, що з початком масових репресій у тридцятих роках український роман зник із полиць книгарень на півстоліття... «Сонячна машина» була особливо яскравою на фоні радянської фантастики 20-30-их років, коли окрилені успіхом Жовтневої

революції письменники у своїх творах мріяли про поширення соціалізму по всій Землі, переймання комуністичного досвіду від інопланетних колег, подолання капіталістів працьовитими робітниками. Розморозити і заселити Сибір? Чому б і ні! Електрифікацію провели ж. Постійним сюжетом тих років стали фантастичні можливості промисловості, винаходів, які були хитро спрямовані проти пролетаріїв, але успішно ними ж приборкані.

Науково-технічну революцію у всій щедрості описала наукова фантастика. У творах Рея Бредбері, Айзека Азімова і Роберта Гайнлайна ми бачимо роздуми авторів над долею людства в наступній ері технологій. В ері соціальної фантастики тема людини стає центральною. Її активний розвиток припадає на післявоєнне покоління, коли колишня мораль і суспільні рамки роз-

миваються, перестають діяти. Що тепер правильне, а що — ні? Європою та США котиться хвиля сексуальної революції: інтимні теми втрачають клеймо табу, жінки нарешті отримують громадянські права на рівні з чоловіками, з'являється гостра демографічна криза. Роман Урсулі ле Гуїн «Ліва рука темряви» (1969) проектує ставлення суспільства до гомосексуалістів на мешканців планети Зіма. У їхньому світі всі гермафродити і всього лише на кілька днів у місяці отримують ознаки чоловіка чи жінки, після чого повертаються до пасивного гормонального життя. Істоти ж зі сталим «станом», жіночим чи чоловічим, у суспільстві Зіми вважаються збоченцями. Ставляться до них не дружельюбно. Роман «Ліва рука темряви» удостоєний відразу двома найвищими фантастичними нагородами — преміями «Неб'юла» (1969) та «Г'юго» (1970).

У двохтисячних колом популярності відзначилися антиутопії. Трилогію «Голодні Ігри» Сюзанни Коллінз включають у найкращі книги ХХІ століття. Першоджерелом романів стала не ідейна причина: батько письменниці пройшов війну в Афганістані і описував доньці муки голоду. Реалії війни відобразилися на кривавих ігрищах. Повоєнні США заново розкололися на 13 округів зі столицею Капітолієм. Іграми на смерть влада святкує річницю придушення повстання. Від кожного округу обирають двох дітей, які під прицілом телекамер виживатимуть на замкнутій території, повній пасток та інших учасників. Але це не влаштовує громадян, які втомилися від страху.

Бурхлива тема революцій втілюється у різних жанрах фантастики. Як щодо фентезі?

РЕВОЛЮЦІЇ У ФЕНТЕЗІ

Як бачимо, тема повстань і революцій у фантасиці не нова. Але для піджанру фентезі є досить незвичною. Зазвичай сюжетом стає якась небезпечна мандрівка, неймовірна пригода, життя чарівника чи відьми. Чи має право фентезі описувати життя громадянської, таку серйозну річ, як повстання, революція? Ми вирішили розповісти про декілька таких книг.

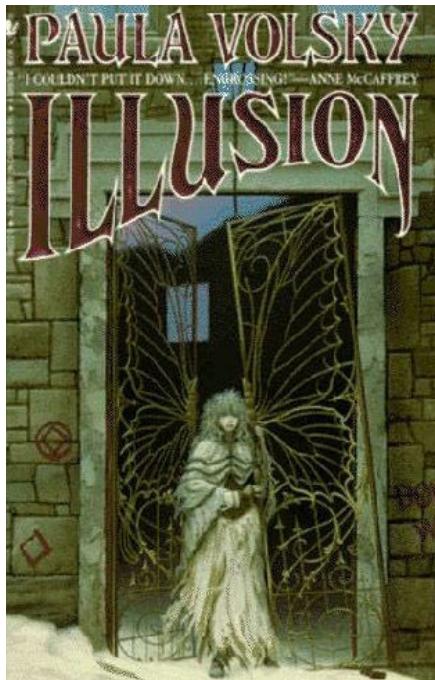
Тед Вільямс «Війна квітів»

Книга Теда Вільямса «Війна квітів» незвичайна тим, що показує революцію у світі ельфів. Ельфи у творі після загибелі своїх короля й королеви (Оберона й Титанії) починають копіювати людську поведінку і встановлюють олігархічну владу квіткових родин, що безкарно експлуатують інших ельфів для того, щоб здобути більше магії та енергії, подібної до електричної. Так триває сотні років, доки одного разу після чергової міжусобиці квіткових родин частина їх гине, а решту добивають повсталі гобліни та нижчі ельфи.

Революція у Вільямса виникає зовсім не спонтанно, її довго й старанно готує гоблін Гудзик зі своїми прибічниками.

Гудзик постає таким собі ідеальним лідером, здатним примирити вічно ворогуючі племена Чарівного народу заради ефемерної мрії про все ті ж «свободу, рівність та братерство». І як справжній лідер, Гудзик жертвує своїм життям на благо революції та свого народу, і читач слідом за самим автором хоче вірити, що ця жертва не була марною.

Автор частково ідеалізує революцію, не описуючи у книзі її темних сторін, а навпаки, показує її як торжество справедливості.

Пола Вольски «Марево»

Ця книга — спроба показати Велику французьку революцію у світі, де стан феодалів було сформовано з чаклунів. Спроба оригінальна, але у ній є багато прогалин. І якщо невідповідності в суспільному устрої світу книги не надто впадають в око пересічному читачу, то магія явно відіграє роль такого собі «бога з машини», покликаною врятувати героїв з безнадійної ситуації чи навпаки, загострити якусь ситуацію до межі.

Книга повторює архетип більшості історичних романів (особливо французьких) — показує епоху через призму бачення однієї людини, часто не здатної ніяк на цю епоху вплинути.

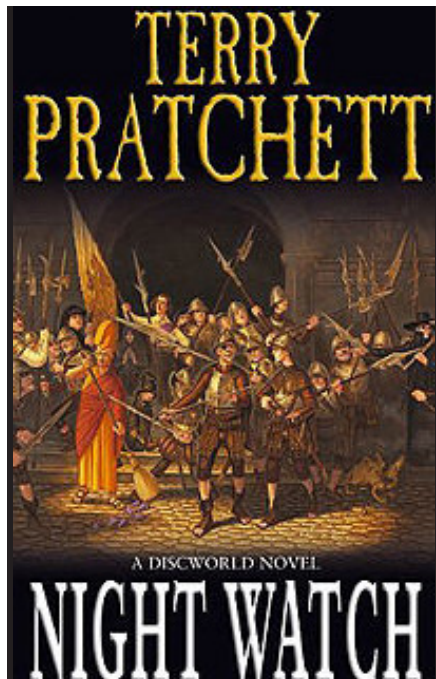
Автор не цурається показувати «темну» сторону революції, проводячи свою героїню, образно кажучи, через всі кола пекла у намаганні вижити. Однак й вона до певної міри ідеалізує революцію, майже всі звірства приписуючи персонажам негативним і намагаючись пом'якшити наслідки реальної Великої французької революції.

Террі Пратчетт «Нічна варта»

«Нічна варта» Террі Пратчетта розповідає про подорож командора Ваймса у минуле, коли в місті відбулася справжня революція. За сюжетом, головнокомандуючий міською вартою гнався за жорстоким вбивцею Карцером, і коли врешті дістав його, у дах будівлі влучила блискавка. Гонитва була в районі Університету чарівників, і різні просторово-часові аномалії для тих країн не в новину. Ваймса та Карцера закинуло на тридцять років у минуле, вони вдруге стали героями подій, котрі пережили замолоду. Книга належить до «Плаского світу» і є шостою в підциклі про Міську Варту.

Коли революція приходить на твою вулицю, про що ти гадаєш? Про те, як захистити свій дім, свою родину.

Проте від кого захищати?

Від революціонерів, які повстали проти тотальної корупції. Проти приватного закону, коли за скаргою людини з більшим гаманцем тебе спокійно запроторять в Танті та проти проданого права на збори податків, проданого іншим, «тим, хто ховається в тіні, тоді як люди, яких вони викликають, не те що не ховаються в тіні, але й затуляють собою будь яке джерело світла ...». Проти кумівства, проти «особливих», до яких тебе можуть запроторити за будь що. Або захищати рідних від солдат, яких посилають на штурм барикади, знову та знову, не дивлячись на втрати. Від солдат, серед яких і твої друзі, з якими ти виріс на одній вулиці. Які спокійно готові вистрілити у будь кого — бо це їхня робота?

Окрім цього, є ще Варта. Стражі порядку, котрі повинні підтримувати

спокій на вулицях. Із Варти залишився лише один відділок на Паточній вулиці і то тільки завдяки одному сержанту при зброї, Джону Кілю. Коли інші відділки закривалися та виставляли варту при мечях, він відкрив двері та заборонив своїм людям використовувати зброю.

— Запали ліхтар, капрале. Потім встань до дверей разом із Дринном, так, щоб, вас можна було побачити. Ви дружельнобні місцеві хлопці, завжди раді допомогти. Візьміть дзвоники, проте жодних мечів! Усе зрозуміли?

— Жодних мечів?! — випалив Колон. — А якщо з-за кута вивалить величезний розгніваний натовп? Що я без меча робитиму?

— А що ти з мечем робитимеш? Проти величезного розгніваного на-

товпу? Що ти їм покажеш, га? Особисто я хочу їм показати ось що: о, та це ж товстун Колон, нормальний хлопець, хоч не надто розумний, до речі, я знаю його батька, а той — Дринн, він у кожній пивній за свого... Того, що якщо вони побачать двох вартових у формі та при мечях — ви влипли; а якщо ви оголите мечі, то влипнете по вуха; а якщо капрал, ти чи хто-небудь з вас сьогодні вночі оголить меч та виживе, він пошкодує і про перше, і про друге, бо йому доведеться мати справу зі мною, ясно?

У місті стає неспокійно. Бунтівники нападають на відділки, штурмують цитаделі вартових, без жертв не обходиться. Дяким бунтівникам не щастить опинитися в катівнях «особливих». Тієї ночі, після хвилювань на Сестрах Доллі, лише відділок сер-

жанта Кіля залишився цілим і тільки в цьому районі було більш-менш спокійно. Місцеві вартіві не лише не відбивали атак революціонерів, а й допомагали їм зводити барикади, аби безлад з інших частин міста не перекинувся на їхню вулицю. Це не могло сподобатися тогочасній владі.

На ранок вартівим прислали нового капітана — лорда Іржу, чиею звичайною тактикою було не помічати того, чого він бачити не бажав. А ще задавлювати противника живою масою, забувши всі правила тактики бою. І який побачивши барикаду («Кого вона повинна захистити і від чого?») наказав Кілю знести її та заарештувати повстанців. «Містом править псих та його поплічники, які тримаються в тінях. То де ж закон? ... Люди не повинні брати закон в свої руки, але коли вартіві промовлять ці слова, вони мають на увазі мирні часи. А в такі часи, як ці, в чийх руках опиняється закон? І якщо люди не повинні брати закон в свої руки в такі часи, то хто повинен?!»

Кіль відмовляється виконувати накази. Іржа розпоряджується

заарештувати Кіля та стріляти у протестуючих, що всі відмовилися робити. Тоді Джон прийняв рішення, яке вплинуло на багато долі у цьому місті.

— Ви його вирубили, сержанте! — пискнув Сем, не зводячи очей з лежачого на мостовій капітана.

Кіль потряс занімілою рукою.

— Для протоколу: капітан раптово позбавився розуму, і мені довелося взяти командування на себе, — сказав він. — Дринн, Буклі... віднесіть його до відділку та закрийте».

Зробивши це, Кіль організував нормальне укріплення та захистив район, заодно очистивши його від гнізда «особливих». І схожі ситуації в романі з'являються постійно. Питання, що ж таке справжній закон, пронизує всю книгу. Герої опиняються перед вибором: порушити наказ чи мораль? Ситуації, в котрих немає правильних рішень, коли в будь-якому разі станеш злочинцем. Питання лише в тому, хто тебе розірве на шматки: розлучений натовп чи муштроване військо. Свіість чи злочинний наказ?

— Е... і далеко так заїде, сержанте?

— До самого кінця, Біллі.

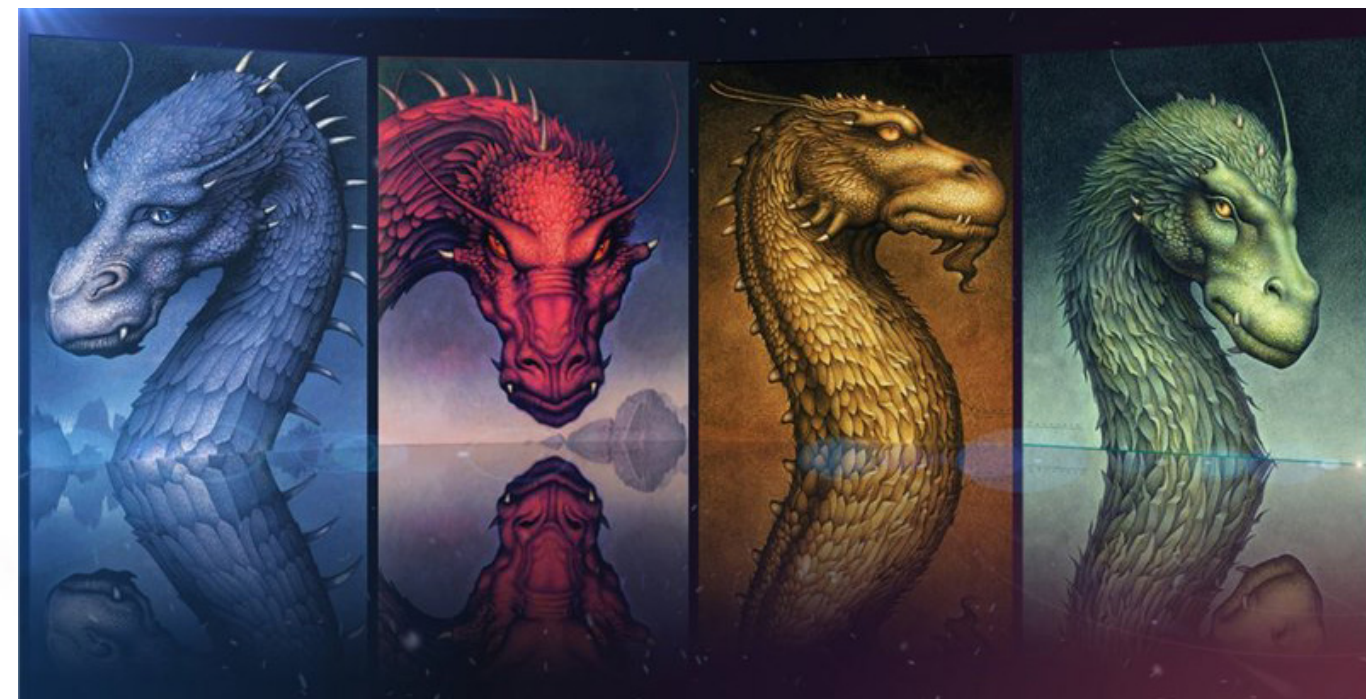
— Але ми склали присягу, сержанте, а тепер ми не виконуємо наказів і допомагаємо бунтівникам. Мені здається, це не правильно, сержант.

— Ви склали присягу підтримувати закон

і захищати громадян не за страх, а за совість, — нагадав Ваймс. — А ще захищати невинних. Більше там нічого не написано. Мабуть, коли її писали, тільки це вважалося важливим. Там нема ні слова про накази, навіть мої. Ви представники закону, а не солдати влади.

Кіля вважали вождем революції. А він лише хотів захистити людей від солдат та фанатиків-повстанців. Згодом, в результаті певних некомпетентних дій інших вартівих, «Народна республіка Паточної шахти» зайняла собою майже чверть міста. Потім були бої за свободу. Тим часом відбувалась інша революція, та, яка відбувається на балах та в кабінетах, завдяки котрій правитель усувається. Проте коли цього разу змінилася влада, ситуація залишилася колишньою. За Кілем послали «Перевихованих особливих». Він та деякі його люди загинули, загинули за те, щоб люди жили краще. Однак весь роман ми чітко відчуваємо ставлення бувалого Ваймса до всіх подій. На його думку, усі подвиги революції приречені на невдачу, але й без неї ніяк. Тому командор дуже різко відреагував на пропозицію лорда Ветінарі поставити революціонерам монумент: «Вони виконували роботу, яку не були зобов'язані робити, і загинули через неї... Вони боролися за тих, кого всі кинули, билися один за одного, а їх зрадили. Таких людей завжди зраджують. Який сенс у цій вашій статуй? Вона лише змусить нових дурнів повірити в те, що вони зможуть стати героями. Їм, покійним, це б не сподобалося». Та саме вони згодом стали поштовхом до того, що життя в місті стало дійсно кращим.

Щороку причетні до подій маленької революції пришпилюють до свого одягу гілочку бузку. Квіти, якими позначали себе революціонери в останньому бою, аби в сутичці відрізнити «особливих» від «своїх».

«Спадок»

Крістофер Паоліні

Цикл «Спадок» розповідає про життя Ерагона, вершника дракона. І ця історія нічим би не відрізнялася від багатьох лицарських балад, якби юнак не був одним із ватажків повстання проти імператора.

Події розгортаються в країні Алагейзії, що розташувалася на величезному материк. Колись давно землею Алагейзії правив орден Вершників, вони водночас і обороняли громадян від різної напасти. Але після внутрішнього розколу вершники перебили один одного, а єдиним правителем став тиран Галбаторікс. Тепер Алагейзія поділена на чотири країни: Імперію, королівство гномів у Беорських горах, ліс ельфів Дю Вальдерварден та невеличку морську державу Сурду.

Минуло багато років з того часу, але ситуація в країні не кращає. Добре живуть лише прибережні міста, коли прикордонні села потерпають від грабіжницьких набігів ургалів. Хоча всіх юнаків насильно забирають на довгу армійську службу, реального захисту ніхто не відчуває. Більшість людей неписьменні, а за зберігання вдома книги історії Алагейзії можна легко втрапити на багаття.

Ерагон мешкає в одному з таких віддалених селищ, Карвахолі. Десь далеко за пустелею переховуються вардени — повстанці, але їхня доля більшість селян не хвилює, хоча свавілля імперії дістає кожного. Юнак би до кінця життя порався на дядьковій

фермі, якби на полюванні не знайшов дивний сяючий камінь. Це було яйце дракона, і... дракон вилупився. Доля позначила Ерагона, тепер він змушений разом із драконихою Сапфірою долучитися до повстанців, якщо не хоче служити Галбаторіксу до кінця своїх днів.

Насправді об'ємний цикл «Спадок» переважно розповідає про становлення і навчання головного героя, його стосунки з природою, іншими народами. Великих битв тут небагато, і основний час юнак сидить над книгами або вправляє меч з мечем чи в польотах. Це історія змужніння. Із хлопчиська Ерагон перетворюється на справжнього чоловіка, який покладе все, аби захистити дорогих йому людей. Саме це змушує головних героїв книги йти на подвиги, починати й вигравати битви. Їхня мета — скинути тирана, аби більше ніхто не потерпав від його божевільної жорстокості.

«Загалом, питання стоїть так: чи готовий ти померти за те, у що віриш?»

Цікаво, що в кожній книзі Ерагон знайомиться із різними народами, певний час мешкає серед гномів, ельфів, навіть кочівників ургалів. Як Вершник він прагне знайти компроміс між всіма народами. Після довгої війни з Галбаторіксом Алагейзії буде потрібен мир. Саме завдяки союзним домовленостям та взаємним поступкам його вдається досягти.

Революція в «Ерагоні» не обмежилася однією вулицею чи містом, вона прокотилася кривавою хвилею по всій країні. До відкритого збройного протистояння готувалися майже двадцять років. Мешканцям Алагейзії врешті вдалося повернути втрачений спокій, але за високу ціну.

Інна КОВАЛИШЕНА,
Данііл ПОТОКА,
Вікторія ВАКОЛЮК

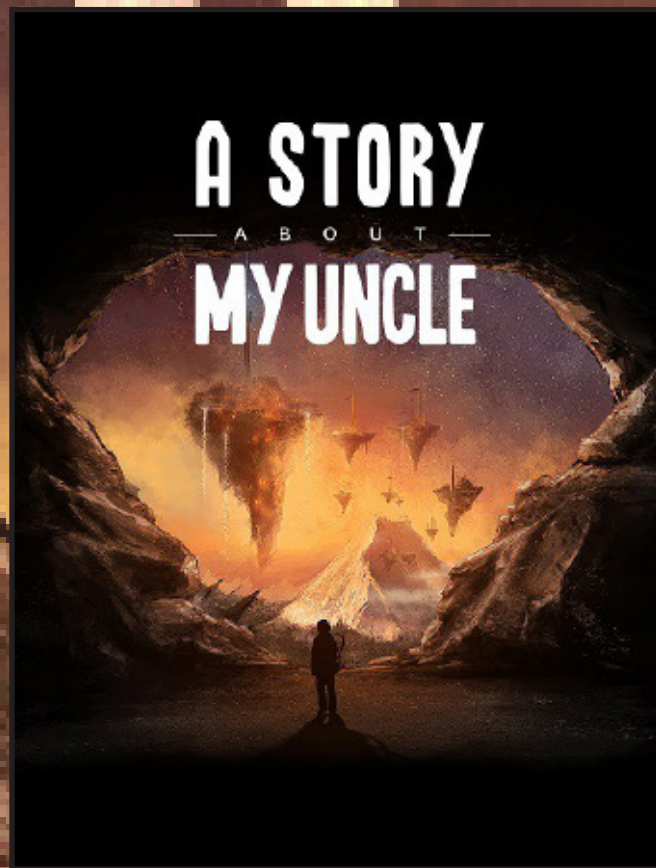
**Як злітають янголи дружно в ряд,
дружно в ряд!**

**Піднімають голови
та летять,
та летять!**

Історія про мого дядечка

- Dad, i can't sleep. Can you tell me a bedtime story?
- All right. What do you want to hear?
- Something, something about adventure.
- Hmm, I think I know just the thing.
©“A story about my uncle”

Саме з таких слів починається казкова подорож у світі гри “A story about my uncle”. Шведська компанія “Gone North Games” створила пригодницький платформер про юнака, котрий подався на пошуки свого дядька. Малий знайшов його таємну лабораторію, де був захований дивний костюм. Із цього й розпочинаються пригоди. Розповідати всі сюжетні перипетії не буду, скажу лише, що це варто побачити самому. Натомість зауважу, що “A story about my uncle” — одна з небагатьох ігор, де цілковито відсутнє насилля. Геймплей полягає в пошуках шляхів серед відкритого світу та вдалих переміщеннях між літаючими острівцями.

Тут варто трохи сказати про механіку гри. Спершу за допомогою енергетичного батога та черевиків, котрі підсилюють стрибки, персонаж здобуває здатність переміщати-

ся між повітряними островами. Щоправда, при цьому слід уважно розраховувати траєкторію польоту. Далі — важче. Чіпляючись за рухомі предмети слід зуміти приземлитися на повітряну платформу.

Треба зазначити, що дія відбувається в неймовірно прекрасному казковому світі. Саме картинкою чіпляє ця гра. Кожен рівень по-своєму самобутній, він наповнений яскравими фарбами справжнісінького фентезі. Гравцеві доведеться пройти темні підземелля, де шокроку можна провалитись у прірву, перетнути вищі за хмари небесні простори, здолати чимало небезпек на шляху до перемоги. Яскраву картинку створює якісна графіка на рушії «UnrealEngine 3». Справді, краса печер і неперевершені пейзажі змушували мене раз у раз натискати на клавішу F12, роблячи скріншоти.

Щодо звуку, можу сказати, що вкрай рідко розробники підбирають настільки підходящий та незабутній саунд. У мене особисто таку ностальгію, окрім вищезгаданої гри, викликає лишень музика з серії ігор “The elder scrolls”, особливо “Morrowind” (хто грав — той зрозуміє). Тому справжні поціновувачі якісних іграшок зважать на цей важливий чинник і підкреслять його в “A story about my uncle”.

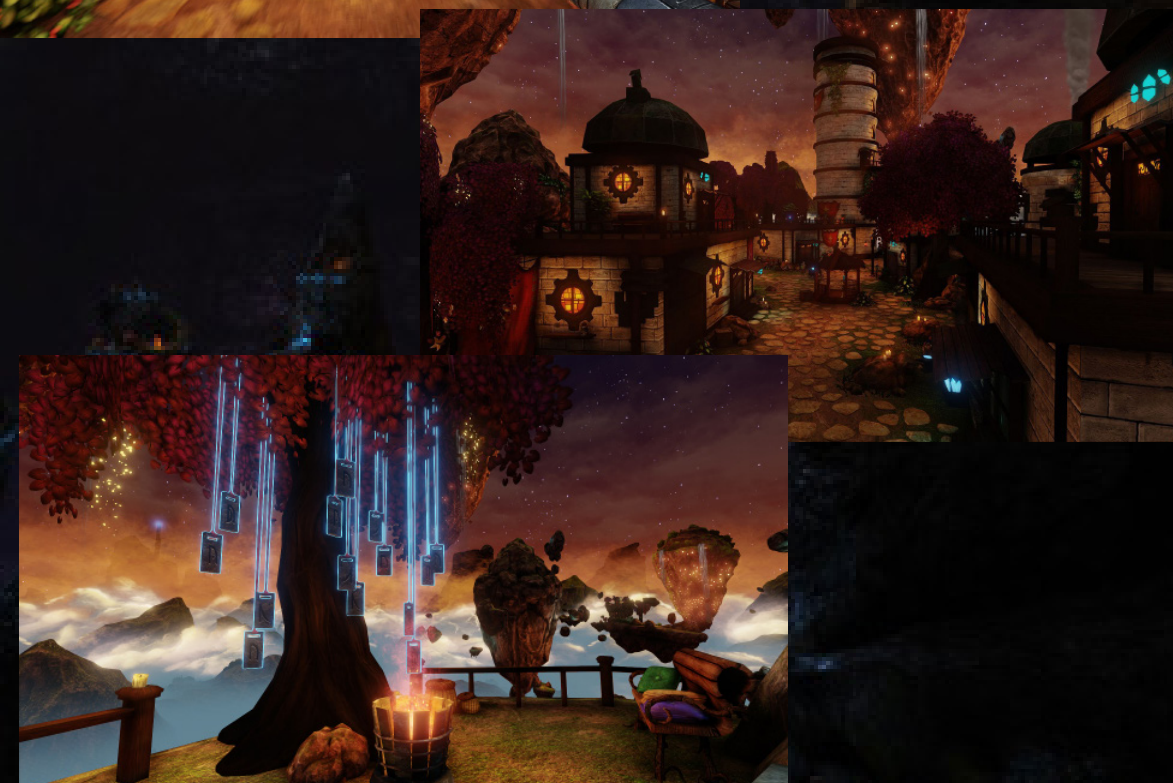
Суттєвих недоліків особисто я не помітив. Графіка — порядна, фізика — на місці, геймплей з кожним рівнем доповнюється новими прийомами, які триматимуть вас коло монітору аж до фінальних титрів. Єдиним недоліком можна вважати хіба що короткочасність гри. У світі, в якому хочеться обігати кожен закуток, в який хочеться поринути з головою, дуже мало часу. Досвідчений гравець за лічені години пройде головну сюжетну лінію. Далі ще кілька задач на встановлення власних рекордів, а додаткові місії вичерпуються банальним збиранням бонусних фішок, розкиданих по ігровому світу. Все ж це не рольова гра, хоча світ щоразу натякає на це, “A story about my uncle” — це платформер, і його завдання — на короткий час розрадити гравця.

Багато хто назве недоліком (хоча це питання не до розробників) відсутність української чи російської локалізації, однак це не є проблемою. Той, хто має хоча б елементарні знання англійської, вільно зможе пройти іграшку. Геймплей від розуміння англійської не залежить, а якщо ви не вловите кілька деталей сюжету — нічого страшного. У цілому, “A story about my uncle” вкупі з навушниками і чашкою гарячого чаю є ідеальною розвагою на вечір.

Грайте тільки в якісні ігри!

Олександр Шеремета

Назва:
A Story About My Uncle
Розробник:
Gone North Games
Видавець:
Gone North Games
Країна:
Швеція
Рік
2014
Жанр:
аркада, 3D, від першої особи
ОС:
WindowsXP, WindowsVista, Windows 7, Windows 8
Оперативна пам'ять:
2 Гб

МАКС
КІДРУК

23 ЧЕРВНЯ
- 19:00 -

ЛІТ
ЕРА
ТУРА
RV
ПИСЬМЕННИКИ
СТАЮТЬ
БЛИЖЧИМИ

ЛЕКЦІЯ# 6

ВЕЛИКИЙ АДРОННИЙ КОЛАЙДЕР ТА ПОЛЮВАННЯ НА БОЗОН ХІГГСА

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ПРОЕКТ
QUANTUM
ЛЕКТОР: МАКС КІДРУК

РІВНЕ, Театр ляльок
вул. Симона Петлюри, 15
vk.com/quantum6_rv

muzzon АРШЕНА РОУНОВА НА
ЧИТОМО ERVEUA 0362 UA

генеральний партнер
KTC
мережа квестів
КВИТКИ: 25/40 ГРН
учням: 15 грн*
(098) 454-93-09

Цікавий випадок

Бенджаміна Баттона

переклад: Олександр Шеремета
ілюстрації: Марина Ваколюк

Ф. Скот Фіцджеральд

Передмова

Пан та пані Баттон, звісно ж, зраділи, коли взнали, що в них з'явиться дитина. Однак щастя тривало доти, доки маля показалося на світ. Немовля на ім'я Бенджамін Баттон було схоже радше на сімдесятирічного старця. Та все ж він був їхнім сином, і батьки прийняли усе, як є. А з часом вони помітили, що Бенджамін з року в рік дедалі молодшав...

Розділ 1

У 1860 році казали, що народжуватися слід вдома. Нині ж подекують, що високоповажні жерці медицини поставили, аби перший крик немовляти пролунав у стерильній атмосфері клініки, а ще краще, коли у фешенебельній. Тому, коли молодята пан та пані Баттон вирішили в один погожий літній день 1860 року, що їх первісток повинен з'явитися на світ божий у клініці, вони випередили модну тенденцію на добрих п'ятдесят років. Чи пов'язаний цей анахронізм із неймовірною історією, котру я тут збираюся розповісти, навік залишиться таємницею.

Я розповім, як усе було, а ви вже самі робіть висновки. До війни подружжя Баттонів у Балтиморі¹ мали досить значний статус і усіляко процвітали. Вони родичались з Цією Родиною і Тією Родиною, що, як відомо кожному жителю Півдня, тримало їх у доброму зв'язку з чисельною аристократією, котрої славно розплодила Конфедерація. Вони чи не вперше наважились віддати належне прекрасній давній традиції – дати світу божому дитя, і пан Баттон, звісно ж, нервував. Він безсумнівно чекав хлопчика, котрого зможе віддати в Єльський коледж², штат Коннектикут, де він сам цілих чотири роки носив славне недовзначне прізвисько «Матня».

Того вересневого ранку, коли назрівала велика подія, він прокинувся о шостій, одягнувся, бездоганно зав'язав краватку і, вискочивши на двір, подався до клініки, чухаючись від нетерплячки взнати, чи тієї темної ночі явилося на світ нове життя.

За сотню кроків від Приватної мерілендської клініки для леді та джентльменів він узрів їхнього сімейного лікаря на ім'я Кін, який акурат виходив з головного під'їзду, потираючи руки звичним жестом, начебто він мив їх під краном, до чого, вочевидь, примушує неписаний закон його професії.

Пан Роджер Баттон, власник підприємства «Роджер Батон і Ко, гуртовий продаж залізниччя», кинувся назустріч до лікаря і враз відкинув свою гордовитість, що була так притаманна жителям Півдня в ті незабутні часи.

— Лікарю Кін! – загорланив він. – Ох, лікарю Кін!

Лікар почув це і зупинився, чекаючи пана Баттона. На його суворому лікарському обличчі сформувався цілком дивний вираз.

— Ну, як воно? – кинув пан Баттон, захекавшись від швидкого бігу. – Вже? Що з нею? Хлопчик, га? Хлопчисько чи ні? А який він?

— Говоріть, будь ласка, чіткіше, – різко обірвав його лікар Кін. Вигляд він мав досить роздратований.

— Народилась дитинка? – пробубнів, благаючи, пан Баттон.

Добродій Кін насупив брови.

— Нібито так, я б сказав... – Він знову якось дивно поглянув на бідолашного Баттона.

— Ну, а дружина як? Все гаразд?

— Так.

— То хто ж нас тішитиме решту життя – хлопчик чи дівчинка?

— Облиште мене! – гаркнув Кін, вкрай полишивши церемонності. – Будьте так ласкаві, розбирайтеся в усьому самі. Який афронт! Неподобство!

Останнім словом він начебто плонув Баттону в обличчя і, майже зриваючись з шепоту, наостанок пробурчав:

— І ви вважаєте, що отаке підійме мій лікарський престиж? То коли з мною станеться ще хоч раз щось подібне – їй-богу, моя кар'єра полетить псу під хвіст!

— Та що ж в біса сталося? – не стерпів пан Баттон. – Невже трійня?

— О, якби ж то трійня! – відповів лікар вбивчим тоном. – Вочевидь, ви не втямили моїх натяків! Ходіть-но погляньте на все своїми власними очима. І так, мало не забув, шукайте, пане Баттоне, собі іншого лікаря. Я приймав вас на світ Господній, шановний чоловіче, і цілих сорок років обслуговував ваше сімейство, проте зараз між нами все скінчено. Не бажаю й секунди бачити вас і вашу родину! Прощайте!

Він рвучко розвернувся, не зронивши ані слова більше, вмовстився в свою бричку, котра чекала його коло тротуару, і в суворому мовчанні подався світ за очі.

Очманілий пан Баттон лишився наодинці серед вулиці, вгамовуючи дрижаки, що трусили ним. Що ж то за біда така сталася? У нього раптом зникло найменше бажання йти до Приватної мерілендської клініки для леді і джентльменів, він повагався трохи, та все ж силоміць змусив себе підійнятися сходами.

У тіняві приймальні за столом сиділа медсестра. Вгамовуючи свій сором, пан Баттон наважився підійти до неї.

— Доброго ранку, – люб'язно привіталася вона.

— Доброго здоров'я. Я... я — Баттон.

Її обличчя раптом скривилося від жаху. Вона підстрибнула і, здавалось, ось-ось панічно побіжить геть, та все ж з неприхованим силюванням лишилась на місці.

— Я хочу побачити свою дитину, – сказав пан Баттон.

Сестра лиш пискнула.

— О-о... я вас благаю! – викрикнула вона, і в голосі її чутно було нотки істерики. Вона видихнула, опанувала себе і сказала: – Йдіть нагору. Он туди. Нагору.

Вона тицьнула пальцем в бік сходів, і пан Баттон, щокроку спотикаючись і вмиваючись холодним потом, побрів на другий поверх. Там він наткнувся на іншу медсестру, котра йшла із судном в руках.

— Я – Баттон, – насилу вимовив він. – І я хочу бачити свою...

Дзелень! Судно з гуркотом впало на підлогу і покотилося сходами. Дзелень! Трісь! Хрусь! Дзелень! Судно безпристрасно дзеленькало сходами, якби поділяючи всезгальний пострах, навіюваний Баттоном.

— Я хочу бачити свою дитину! – Голос пана Баттона увірвався. Перед очима все пливло.

Дзелень! Судно благополучно дісталось першого поверху. Медсестра врешті опанувала себе і поглянула на бідолашного пана Баттона з відвертим презирством.

— Що ж, пане Баттоне, – вичавила вона, понизивши голос. – Як заважаєте. Але ж якби ви знали, в якому ми жалюгідному стані, завдячуючи вам! Це нечуване свинство!

Репутація нашої клініки віднині загинула назавжди...

— Досить! – захрипів він. — Це вище моїх сил! Пока-зуйте вже нарешті, що там!

— У такому разі, пане Баттоне, ходіть за мною.

Він поплівся за нею. Вони зупинилися в кінці довжелезного коридору, біля дверей палати, за котрими на всі лади верещали немовлята, – отож не дарма її назвали «писклявою палатою». Вони увійшли. Попід стінами стояло щонайменш півдюжини білесеньких коликос, і до кожної був прив'язаний ярличок.

— Ну? – хапаючи повітря, запитав пан Баттон. – Котра з коликос моя?

— Ось ця! – роздратовано кинула медсестра.

Пан Баттон поглянув туди, куди вказував її палець, і ось що побачив. Перед ним сповитий в величезне біле простирadlo і з горем пополам втиснутий нижньою частиною тулуба в колиску, сидів стариган, котрому, без усіляких сумнівів, було щонайменш сімдесят років. Його поріділе волосся було вибілене сріблястою сивиною, а довга свинцево-сіра борода кумедно хилиталася на протязі, що вів з вікна. Він поглянув на пана Баттона тьм'яними, безбарвними очима, котрі сяяли подивом.

— А хай би вас цап з'їв! – гримнув пан Баттон, який устиг змінити жах на гнів. — Що це вбіса таке? Це у вас так заведено глузувати з людей?

— Нам геть не смішно, – суворо увірвала медсестра. – Не знаю кого там цап має з'їсти, але це ваш син, можете навіть не сумніватись.

Холодний піт знову заливав очі Баттона. Він замружився, воліючи відкинути все, як дурний сон, але нічого не змінилось. Поза сумнівом: перед ним був сімдесятирічний дідутан, чи то сімдесятирічне немовля, довжелезні ноги якого стирчали з колиски.

Він безпристрасно споглядав їх, а потім раптом постаречому прохрипів:

— Ти мій татко?

Баттон і медсестра здригнулися.

— Коли ти мій тато, – бубонів старенький, – заברי мене хутчіш звідси, або хоча б розпорядися, аби вони принесли більш зручне крісло.

— Мамцю рідна, всі святі! Скажи, заради бога, звідки ти взявся? Хто ти? – заволав пан Баттон у відчай.

— Не можу стверджувати, – озвався той плаксивим голосом, – позаяк народився я всього кілька годин тому, знаю лиш те, що прізвище моє Баттон.

— Брешеш, Іудо! Ти самозванець!

Старенький апатично глянув на медсестру.

— Нічого так зустріч новонародженого, еге ж? Скажіть же хтось йому, що він помиляється.

— Ви помиляєтесь, пане Баттоне, – суворо сказала медсестра. – Це ваш син, тут вже нічого не вдієш. І коли вже ваша ласка, заберіть його додому. Якнайшвидше. Сьогодні! Вже!

— Додому? – перепитав Баттон, ще досі не ймучи віри усьому, що діється.

— Так, додому. Ми не можемо його тут утримувати. Ніяк не можемо. Звиняйте.

— Що ж, гаразд, – пробубнів стариган. – Нічого й дати, миленьке у вас тут місце для немовляти, котрому потрібна тиша та спокій. Весь час писк, крик, навіть задрімати ніяк. А коли я попрохав поїсти, – тут він аж верескнув від обурення, – мені впхнули пляшечку з молоком!

Пан Баттон звалився на стілець поряд із сином, затуливши обличчя руками.

— Матір Божа, – шепотів він з відчаю. – Що ж люди

скажуть? Як їм на очі тепер з'явитись?

— Вам доведеться забрати його додому, – наполягала медсестра. – Негайно!

В уяві нещасного пана Баттона зародилася жахлива і безглузда картина: він йде вулицею пліч-о-пліч з цим страховидлом.

— Я не можу. Не можу! – конав він. – Люди ж розглядатимуть, розпитуватимуть, а мені що порадите відповідати? Доведеться знайомити всіх із сімдесятирічним паном, мовляв: «Це мій синочок, він народився сьогодні вранці».

А старець буде кутатися у своє простирadlo, і вони проходитимуть повз людяних крамниць, повз ринку работоргівців¹ (на мить пану Баттону засвербіло, аби його син був темношкірим), повз розкішних садиб, повз борделів...

— Та візьміть ви себе в руки! – закомандувала медсестра.

— Послухайте, - озвався раптом стариган, - чи не думаєте ви, що я піду додому в оцьому простирadлі? Ви серйозно?

— Новонароджених завжди сповивають в пелюшки.

Із злісною посмішкою старець показав на малесеньку білу сорочечку.

— Ви тільки-но погляньте! – заволав він. – Вони думались зодягти мене в оце.

— Новонароджених завжди сповивають в пелюшки, - відстрілюючи кожне слово, гримнула медсестра.

— А в цій ситуації що ви мені скажете, - продовжував старенький, - пропонуєте йти вулицями голяка? Ця пелюшка надто мала і незручна. Дайте хоч ковдру якусь.

— Агов, заждіть, людоньки! – поспішив втрутитися пан Баттон, вп'явшись поглядом в медсестру. – Ви за мене забули! Що мені з тим всім робити?

— Хм, раджу чимшвидше бігти до крамаря за одягом. На виході з палати пану Баттону почувся голос сина: — І тростину, татусю. Купи мені тростину.

Двері з гуркотом захлопнулися.

Розділ 2

— Доброго ранку, - привітався пан Баттон до крамаря універсального магазину Чізпіка. – Мені потрібен дитячий одяг.

— Кіко вашому пуп'явонку років, пане?

— Ось вже шосту годину тішить нас своєю появою, - нерозважливо відповів пан Баттон.

— Оdejина для мацьоньких продається оно, через вулицю.

— Ні, мені здається... здається, що це не дуже підійде. Бачте... дитинка в мене досить дебелою уродилась. Неймовірно... е-м... дебелою.

— Там має бути одяг і для більшечких карапузів.

— А де можна придбати одяг для підлітка? – запитав пан Баттон, змінюючи тактику.

Йому так муляло те, що його страшну таємницю, либонь, знає вже весь світ.

— Тута.

— Тоді...

Він збентежився. Думка про те, що сина доведеться вдягати, як дорослого пекла його. Давай прикинемо: якби ж знайти йому одєжину для досить дебелого підлітка, зістригти цю жахливу бороду, пофарбувати волосся в брунатний колір, і таким чином приховати цей сором, зберігши хоч краплю гідності... про свою репутацію й згадувати не хотілося.

¹ Балтимор — засноване в 1729 р. місто на Східному узбережжі США, розташоване на березі Чесапікської затоки, північно-західніше Вашингтона. Наразі це промисловий порт і найбільше місто в штаті Меріленд.

² Єльський коледж — назва Єльського університету в період 1718-1886 р.р., це один із найстаріших і найпрестижніших американських університетів, заснований в 1701 році Еліу Єлемом. Із 1714 року заклад розташований у Нью-Гейвені, штат Коннектикут.

Погляд Баттона бігав вітринами, наче сонячний зайчик, та коли йому довелося переконатися, що підходящого розміру для синючка не знайти, він почав крамницю проклинати. А що ж ви порадите робити в таких обставинах, як не клясти крамницю?

— То кіко, ви кажете, вашому карапузу? — поцікавився крамар.

— Йому... шістнадцять років.

— Перехреститися треба, бо щось здалось мені, наче ви

казали про шість годин. Одяг для парубків можете знайти в сусідній залі.

Пан Баттон збирався було піти геть, але раптом він спинився і радісно тицьнув пальцем на манекен.

— Ось! — скрикнув він. — Хочу забрати отой костюм, що на манекені.

Крамар заціпився у подиві.

— Але ж, батечко, це не дитячий костюм, — сказав він.

— От на вас він був би як раз...

— На тобі! Здоровий зноси — на краще зароби! — саркастично гримнув він.

— Та це ж смішно, — жалівся він. — Я не бажаю, аби з мене робили мавпу...

— Це ти, чорт забирай, з мене мавпу зробив! — огризнувся Баттон. — Нікого не цікавить, як ти виглядатимеш. Швидко вдягайся або... або я зніму ремінь і буде тобі на горіхи.

На свій погрози пан Баттон аж схлипнув, хоча й відчував, що сказав все правильно.

— Гаразд, татку, — почав син з награною ввічливістю. — Ти в нас доросліше, значить, досвідченіше. Я скидаю перед вами капелюха.

На зверненні «татку» пана Баттона аж перетрусило.

— І поквапся.

— Я кваплюся, татку.

Коли син одягся, пан Баттон оглянув його і цілковито занепав духом. На ньому були панчішки в цятчку, рожеві панталони і кофтинка з білим комірцем. А поверх неї тяглася майже до поясу свинцево-сіра борода. Таке видовище викликало не найкращі враження.

— Зажди-но!

Пан Баттон вхопив хірургічні ножиці і трьома швидким рухами обскував бороду. Але й це не допомогло — вигляд новонародженого м'яко кажучи відрізнявся від стандартного вигляду немовляти. Жорстка щетина на підборідді, безбарвні очі, жовті старечі зуби виглядали безглуздо на тлі вбрання. Та все ж Баттон, најкачившись, вхопився за руку сина.

— Ходи! — прогрімів він.

Стариган недовіриливо поглянув на нього.

— А як ти назвеш мене, татку? — з острахом запитав старенький, коли вони виходили з палати. — Просто «малюк», доки не придумаєш щось краще?

Пан Баттон хмикнув.

— Не знаю, — обірвав він. — Мабуть, назвемо тебе Мафусаїлом¹.

Розділ 3

Навіть коли нащадка Баттонів коротко обкарнали, пофарбували те, що лишилось в неприродно-чорний колір, щоки і підборіддя виголили до блиску, а потім вирядили в дитячий костюмчик, зшитий на замовлення кравцем, котрий довго не міг оговтатися від шоку, пану Баттону все ж довелося визнати, що такий первенець на вік згانیть його рід.

Бенджамін Баттон — так його назвали, відмовившись від цілком підходящого, хоч і красномовного імені Мафусаїл, — попри те, що горбився по-старечому, мав зріст 172 см. Цього ніяк не могла приховати одежа, нова зачіска, як і фарбовані брови не ховали тьмяних, безбарвних очей. Нянька, заздалегідь запрошена до дитини, лиш вгледівши його, вилетіла з дому, мов ядро з гармати.

Тоді пан Баттон вирішив: Бенджамін — немовля і поводити себе має відповідно. Перше він постановив, що якщо Бенджамін відмовиться пити тепле молоко, то взагалі лишиться ні з чим, та згодом його вмовили змиритись з раціоном у вигляді вівсяної каші та хліба з маслом. Одного разу він приніс додому брязкальце, дав його Бенджаміну, і наполої на тім, щоб той грався, після чого старий з апатичним виглядом раз по разу покійно ним стріпував.

Однак брязкальце, звісно ж, дратувало його, тому він, залишаючись на одинці, знаходив інші, більш цікаві роз-

— Загорніть, — скомандував Баттон. — Саме за цим я сюди й прийшов.

Заціпенілий крамар підкорився.

Повернувшись в клініку, Баттон увійшов до палати і з порогу жбурнув у сина згортком.

¹ Мафусаїл — біблійний персонаж, один із прабатьків людства, за книгою Буття син Еноха й дід Ноя. Мафусаїл прожив 969 років, він найстарша людина в Біблії, чий вік вказано. Його ім'я стало позначальним для довгожителів.

ваги. До прикладу, одного разу пан Баттон виявив, що за минувший тиждень викурив значно більше сигар; правда сплила через кілька днів, коли, увійшовши ненароком в дитячу кімнату, він побачив як гуляє легкий сивий туман, а Бенджамін з винуватим виразом обличчя намагається сховати недопалок гаванської сигари. Звісно, не завадило б дати «малому» на горіхи, але пан Баттон відчув, що не спроможний на це. Він тільки пригрозив синові, що куріння затримає його ріст.

Та попри те, пан Баттон продовжував свою пісню. Накупив синові олов'яних солдатиків, іграшковий потяг, приніс великих, м'яких звірів, напханих ватою, і задовольняючи голод власних ілюзій, настирливо допитувався у крамаря, «чи не злізе фарба з качечки, якщо дитина запхне іграшку до рота». Бенджамін в свою чергу не оцінив батькових старань, він спускався вниз по черговий том Британської енциклопедії, над яким сидів потім цілий день, а корови, набиті ватою, і решта іграшок його не обходили. Такій впертості пан Баттон не міг зарадити.

Народження Бенджаміна спочатку стало сенсацією в Балтиморі. І зараз вже й не скажеш, як це нещастя могло б вплинути на статус Баттонів серед громади, якби не почалась Громадянська війна, котра перетягла на себе всю увагу. Деякі найповажніші особи ламали голову на тим, як би то його чемніше осяяти компліментом Бенджаміна, щоб була лишнього не бовтнути і нещасним батькам вгодити. Нарешті второпали таке: оголосили, що новонароджений, як дві краплі води з його дідусем. Пан та пані Баттон аж ніяк не втішилися такому нахабному порівнянню, а дід Бенджаміна образився до глибини душі.

Годі й казати, що вийшовши з клініки, Бенджамін втягував у себе навколишній світ. Одного разу до нього привели кілька малюків погратися, то він на силу дотягнув до вечора, намагаючись вичавити з себе хоч краплю інтересу до дзиги і кульок. Хоча йому вдалося потішити себе, абсолютно випадково, поціливши з рогатки у вікно. Пан Баттон цьому подвигу навіть зрадів, щоправда глибоко в душі.

З тих пір в хаті Баттонів щодня щось розліталось в друзки, та робив це Бенджамін суто заради втіхи батьків, позаяк мав досить чуйний та поступливий характер.

Коли дід перестав бачити у ньому конкурента, вони з Бенджаміном почали дедалі частіше спілкуватися. Старий і малий годинами просиджували, немов би то колеги по нещастю, теревенячи про всякі старечі дрібниці.

З дідом Бенджамін відчував певну волю, на відміну від спілкування з батьками, котрі щоразу здригалися при зустрічі з ним, і нерідко зверталися «пане».

Він сам не менше інших дивувався тому, що явився на світ старим і досвідченим. Він шукав пояснень в медичних часописах, та виявив лиш, що подібні випадки науці не зустрічалися. Йому нічого не лишалося окрім як догоджати батькові, граючись з іншими дітьми, переважно в спокійні ігри, — футбол, до прикладу, жахав його: він боявся, що, якщо йому зламають старечі кістки, то вони більш не зростуться.

На п'ятому році життя його віддали в дитячий садочок, де він осяг глибокі вчення приклеювання зелених папірців на жовті, плетення кольорових візерунків та вирізання сніжинок. Нерідко траплялось що він засинав посеред виконання уроку, — ця згубна звичка роздратовала його юну наставницю. На щастя, вона поскаржилась батькам, і ті забрали його звідти. Баттони пояснили своїм друзям, що хлопчина, вочевидь, не доріс до дитячого садочку.

На дванадцятому році життя батьки Бенджаміна все ж при звичаїлися. Яка ж то потужна сила звички, коли пан та пані Баттон навіть вже не вирізняли сина серед інших дітей — за винятком хіба що кількох зморшкуватих відмінностей. Згодом Бенджамін відкрив для себе цікаву річ,

ретельно розглядаючи себе в дзеркалі: крізь пофарбоване волосся пробивалися не сиві, а темно-сірі пасма. І це у тринадцять років. Начебто й борона зморшок розгладжувалися. Начебто й шкіра свіжішала, а на щічках, буцім-то від морозцю, вигравав червінець. Сум'яття оселилося в його грудях. Він помітив, що більше не горбиться, та й здоров'я помітно покращилось.

— А може то?.. — подумав, вірніше, ледь наважився подумати Бенджамін.

І пішов він до батька.

— Татку, я виріс, — впевнено заявив він. — Купи мені довші штанці.

Батько почухав потилицю.

— Ну, я й не знаю, — ледь чутно сказав батько. — Воно ж той-го, довші брюки в чотирнадцять слід купляти, а тобі тільки-но тринадцять.

— Але ж погодься, — зауважив Бенджамін, — що я доволі не маленький для свого віку.

Батько оглянув малого, наче кравець перед заміром.

— Ну, я б так не сказав, — резюмував він. — У свої тринадцять я був не меншим за тебе.

Звісно він брехав і найперше — самому собі. Роджер Баттон багатів думкою, начебто його син — цілком нормальна дитина.

Зрештою компроміс був досягнутий. Бенджаміну, як і раніше доводилося фарбувати волосся, намагатися гратись зі своїми ровесниками, а ще він пообіцяв не гуляти вулицями в окулярах і з палицею. Натомість йому обіцяли купити довші брюки.

Розділ 4

Мені не охота розписувати життя Бенджаміна Баттона по днях в період від тринадцяти до двадцяти одного року. Зауважу лиш, що за ці роки він добряче помолодшав. До вісімнадцяти він перестав горбитися і мав вигляд п'ятдесятирічного чоловіка; його волосся ставало дедалі густішим і набирало кольору; він впевнено тримався на ногах, а ледь живий, тремтячий голос мутував у мужній баритон. І тоді батько відправив його в Єльський коледж здавати іспити, котрі Бенджамін врешті здав і був зарахований на перший курс.

Через три дні він отримав сповіщення з канцелярії коледжу від пана Харта; його запросили до складання навчального плану. Бенджамін, розглядаючи себе в дзеркалі, вирішив підфарбувати чуба, проте, обшукавши всю кімнату, не знайшов склянки з фарбою. Тоді він згадав, що фарба закінчилась на тому тижні. Вибору не лишалось. За кілька хвилин йому слід було з'явитися в канцелярії. Нічого вже не вдієш — доведеться йти як є. І він пішов.

— Доброго ранку, — люб'язно всміхнувся пан Харт. — Певно, ви прийшли довідатись про успішність своєї дитини?

— Моє прізвище Баттон... - почав Бенджамін, але Харт його перебив:

— Дуже радий знайомству, пане Баттоне. Я саме чекаю вашого сина.

— То ось він я! — сказав Бенджамін. — Мене зарахували на перший курс.

— Що-о?

— Мене зарахували на перший курс.

— То ви, либонь, жартуєте!

— Аж ніяк.

Харт насупив брови і поглянув у картку, що лежала перед ним.

— Але ж в мене тут зазначається, що Бенджаміну Батону вісімнадцять років.

— Все вірно, мені вісімнадцять, — підтвердив Бенджа-

мін, трохи зашарівшись.

Харт з-під брови поглянув на нього.

— Невже ви думаєте, пане Баттоне, що я вам повірю.

Бенджамін здійняв брову не менш саркастично.

— Мені вісімнадцять, — повторив він.

Харт піднявся з-за столу і вказав пальцем на двері.

— Ану геть, — заверещав він. — Геть з кабінету, з коледжу, з міста! Ви підступний маніяк!

— Мені вісімнадцять.

Пан Харт роздратовано відчинив двері.

— Ви тільки погляньте на нього! — крикнув він. — Мали б вже совість... Дорослий чоловік... Кажете вісімнадцять? Даю вам рівно, чорт забирай, вісімнадцять хвилин, аби й духу вашого в місті не було!

Бенджамін Баттон з награною гордівливістю вийшов з канцелярії. В коридорі на нього вирячилися близько десяти старшокурсників. Трохи відійшовши, він оглянувся на роздратованого Харта, котрий супроводжував його очманіли поглядом, і мало не вронивши сльози, повторив:

— Мені вісімнадцять років.

Під дружнє гоготіння старшокурсників Бенджамін пішов.

Та на тому пригода з коледжем не закінчилась. Він блукав долилиць коло вокзалу і раптом помітив, що за ним слідує зграйка, потім рій, і, врешті, цілісінький натовп студентів. Чутка про те, що якийсь маніяк пройшов вступні іспити і намагався було видати себе за вісімнадцятирічного, швидко розлетілась містом. Весь коледж перевернувся догори дригом. Студенти вибігали на вулиць, залишивши свої капелюхи, футбольна команда перервала тренування і долучилась до юрби, професорки, з дрібними, набокуватими капелюшками, гучними викликами супроводжували процесію. Звідусіль так і сипались насмішки та знущання, котрі цілили Бенджаміну Баттону прямісінько в серце.

— Він, напевно, Вічний Жид!

— В його віці слід готуватися до будинку пристарілих!

— Ви тільки погляньте на цього вундеркінда!

— Він, певно, сплутав коледж з бюро ритуальних послуг!

— Гей, чоловіче, їдь-но у Гарвард!

Бенджамін пришвидшив ходу. Він їм ще покаже! Так, він поїде в Гарвард, і вони ще шкодуватимуть про свої дурнуваті кепкування!

Благополучно сховавшись у вагоні балтиморського поїзду, він висунувся з вікна.

— Ви ще пошкодуєте! — крикнув він.

— Ха-ха! — реготали студенти. — Ха-ха-ха!

В той день Єльський коледж припустився жахливої помилки...

Розділ 5

У 1880 році Бенджаміну Баттону виповнилось двадцять, і свій день народження він ознаменував тим, що став компанйоном батька на «Роджер Баттон і Ко, гуртовий продаж залізяччя». Того ж року він почав «виходити в світ», точніше, батько мало не силоміць тягнув його на світські прийоми. Роджеру Баттону було вже п'ятдесят, і батько з сином тепер набагато більше підходили один одному — щоправда, зтих пір як Бенджамін перестав фарбувати волосся (в яких досі де-не-де пробивалась сивина), вони виглядали, наче ровесники і можна було вважати, що вони брати.

Одного серпневого вечору вони одягли фраки і відправились на кареті до Шевлінів, в їх заміську садибу неподалік від Балтимору.

Вечір видався прекрасним. Місяць у повній осяював

довкілля м'яким сріблястим світлом, в'янучі осінні квіти наповнювали повітря пахощами, наскрізь просікаючи, немовбито ледь-чутним сміхом. Широкі поля, вкриті пшеничною ковдрою, виблискували, неначе на сонці.

Здавалося начебто, ніхто не міг би лишитися байдужим до краси вечірнього неба, але то лише так здавалось...

— Так, у торгівлі залізязччям велике майбутнє, — казав Роджер Баттон. Він не був людиною високих ідеалів — його естетичне виховання здавалося збитковим у порівнянні з іншими.

— У моєму віці вже пізно вивчати нинішні новації, - зауважив він, занурюючись у свої думи. — А от у вас, підростаючого покоління, повно сил та енергії, велике майбутнє.

Далеко попереду, на горизонті, миготіли вогні садиби, а потім стало чутно ледь-вловимий гомін — мабуть, то тягнули своєї скрипки, або ж пшениця дзвеніла місячним сріблом.

Вони зупинились коло розкішного екіпажу, з якого виходили гості. Спочатку вийшла панна, за нею літній вельможа і ще одна молода панянка, краса якої сліпила всіх довкола. Бенджамін аж здригнувся, в ньому начебто завирувала хімічна реакція і все його єство раптом змінилось. Його здушив озноб, щоки зашарілись, а вуха позакладало. Це було перше кохання.

Це була струнка та ніжна особа. Під місячним сяйвом її волосся набувало сріблястого відтінку, а біля під'їзду, у світлі газових ламп, воно відбивало золотом. На її тендітних плечах ніжилась золотава, підшита чорним шовком, іспанська мантилья, а зворушливі, тонкі ніжки виглядали з-під краю сукні.

Роджер Баттон прошепотів синові:

— Це юна Хільдегарда Монкріф, донька генерала Монкріфа.

Бенджамін стримано кивнув.

— Миловидна, — байдужо відзначив він. А коли прислужник повів коней в біг, додав: — Тату, а ти не міг би мене з нею познайомити?

Вони підійшли до гостей, що оточили пані Монкріф. За гарною старою традицією вона зробила Бенджаміну низький реверанс, після якого він цілком може розраховувати на танець. Він вклонився і відійшов. Ноги його зрадливо трусилися. Час спливав невблаганно довго, доки він дочекався своєї черги. Бенджамін безмовно стояв коло сцени, убивчо споглядаючи на самозакохані мармизи аристократичних виродків Балтимору, котрі звивалися навколо Хільдегарди Монкріф. До чого ж вони були огидні Бенджаміну, до чого нестерпно молоді! А їхні завихрені, брунатні бакенбарди викликали в його шлунку нудотні спазми.

Та коли настала його черга і він закружляв із нею блискучим паркетом під звуки новомодного паризького вальсу, його ревності та тривога розвіялися у пахощах її парфумів. Зачарований і осліплений жаданням, він відчув, як сповнюється його тіло життям.

— Ви з вашим братом під'їхали одразу за нами, чи не так? — запитала Хільдегарда, здійсмаючи на нього свій лазурний погляд.

Бенджамін оторопів. Коли вже вона прийняла його за брата його батька, то чи варто казати їй правду? Йому згадався прикрий випадок у Йелі, і він вирішив промовчати. Куди ж то годиться сперечатися з прекрасною панянкою; до того ж псувати перше враження непотрібною розповіддю про його дивне народження. Краще вже якось згодом. Він лиш кивав, посміхався, і ніде правди діти, був на вершині блаженства.

— Мені подобаються чоловіки вашого віку, — сказала Хільдегарда. — Ці хлопчиська такі нікчемні. Паношаться тим, скільки можуть всмоктати шампанського в коледжі і які суми програють в карти. А от чоловіки вашого віку вже

знають як догодити жінці.

Бенджамін раптом відчув, що готовий отак одразу освідчитися їй, та все ж зумів приборкати цей порив.

— Ви зараз у вельми романтичному віці, — продовжувала вона своєї. — Вам п'ятдесят. В двадцять п'ять чоловіки вдають, наче знають все на світі; в тридцять вони нерідко виснажені роботою; в сорок — розповідають нескінченні історії, слухаючи які можна встигнути викурити цілий ящик сигар, та ще й напиться горілки; в шістдесят... ох, в шістдесят... там вже й сімдесят не за горами; а п'ятдесят — це пора, коли чоловік стає по-справжньому чоловіком. Оце мені до смаку.

От тоді Бенджамін усвідомив, що краще віку для мужчини, ніж п'ятдесят, годі й шукати. Ох, як же він жадав бути п'ятдесятирічним!

— Я завжди казала, — продовжувала між іншим Хільдегарда, — що волю вийти заміж за п'ятдесятирічного, котрий би плекав мене, аніж за тридцятирічного, якого я була б змушена плекати сама.

Весь вечір Бенджамін купався в золоті її волосся. Хільдегарда ошчасливила його ще двома танцями, і вони виявили, що їх бачення багатьох суттєвих проблем, вражаюче збігаються. Вона погодилась з ним на прогулянку, аби продовжити цю надважливу розмову.

Повертаючись додому на світанні, коли дзижчали вранішні бджоли і сонливий місяць розтавав в холодних крапельках роси, Бенджамін, наче крізь сон, слухав батькові балачки про перспективність торгівлі залізниччям.

— ...а як ти думаєш, окрім молотків та ухналів, що ще заслуговує на увагу?

— Кохання, — зачаровано відкликнувся Бенджамін.

— Хана?! — скрикнув Роджер Баттон. — Ти думаєш, такий бізнес не має права на життя? Думаєш, моя фірма скоро розориться?

Бенджамін глядів на спохмурнілого батька закоханим поглядом, а небо на сході раптом заллялося світлом, і в чагарниках вільхи застрекотіла малинівка.

Розділ 6

Через півроку чутка про заручини пані Хільдегарди Монкріф та пана Бенджаміна Баттона (я кажу «чутка», бо генерал Монкріф заявив, що радше піде втопиться, аніж офіційно оголосить про ці заручини), розсіялась усією балтиморською громадою. Історія народження Бенджаміна, яку начебто всі забули, знову показалася з нори суспільної пам'яті. А в купі з плітками недоброзичливців набула неймовірно страхотливої форми. Подейкували, що насправді Бенджамін — батько Роджера Баттона; що він його брат, який сорок років пробув у засланні; що насправді Бенджамін — не Бенджамін, а замаскований Джон Вілкс Бут, нема чого й сумніватися, надто вже його очі блискають передсмертною гримасою Лінкольна. Скажете, збіг? — Не думаю...

Нью-йоркські газети лякали карикатурами Бенджаміна довірливий народ. Його малювали у вигляді підступного пацюка, осатанілої видри, плазуючого гада і навіть мідної шпульки. У газетах про нього писали як про Таємничого Незнайомця з Меріленду. Справдішньої історії, як це завжди буває в часи всезагальної очманілості, не знав майже ніхто.

Натомість громада погоджувалася з генералом Монкріфом, що такий афронт — просто знущання молодой недосвідченої дівулі, котра могла б цілком успішно знайти своє щастя в будь-якому балтиморському юнакові. Та ж ні, вона собі вирішила вийти за п'ятдесятирічного. Даремно була спроба пана Роджера Баттона, коли він великим шрифтом надрукував в газеті «Зірка» синове свідощтво

про народження. Ніхто йому не повірив. Варто лиш було поглянути на Бенджаміна, як все сталося зрозумілим.

Та попри те двоє закоханих ні на йоту не відступали від своїх переконань. Про нареченого Хільдегарди ширилося стільки брехливих пліток, що вона й у правду про дивне народження не вірила. Даремно й пан генерал товкмачив їй про найбільшу смертність саме серед п'ятдесятирічних або ж серед тих, хто мав такий вигляд; даремно переконував її, що торгівля залізниччям приречена на банкрутство. Хільдегарда вирішила вийти за між за зрілого чоловіка — і крапка.

Розділ 7

У всякому разі друзі Хільдегарди Монкрів у дечому помилялися. Торгівля залізниччям процвітала. За п'ятнадцять років, з 1880-ого, коли Бенджамін одружився, і до 1895-ого, коли його батько відійшов від справ, прибуток зріс вдвічі, головним чином завдяки зусиллям Баттона-молодшого.

Годі й казати, що з часом балтиморська громада все ж прийняла подружжя в своє лоно. Навіть старий генерал Монкріф змирився зі своїм зятем, особливо після того, як Бенджамін дав йому гроші на друк дванадцятитомної монографії на тему «Історії Громадянської війни», котрій відмовили дев'ять найвпливовіших видань.

Та й сам Бенджамін за п'ятнадцять років добряче змінився. Йому здавалося, що кров у його жилах женеться швидше. Він із задоволенням прокидався рано-вранці, бадьоро крокував людними, залитими сонцем вулицями, невтомно завантажував і розвантажував партії молотків і цвяхів. У 1890 році він завдав нищівного удару конкурентам, увійшовши в сенат на таких умовах: всі цвяшки, котримі забиті ящики із залізниччям, належать відправнику, — внаслідок цього така пропозиція стала законом, котрий ухвалив суддя Фосайл, у результаті чого фірма «Роджер Баттон і Ко» почала економити більш ніж шістсот цвяшків на рік.

Окрім того, Бенджамін виявив, що його вже не приваблюють прості життєві радощі. Цей потяг, що дедалі зростає, виразився в тому, що він першим у Балтиморі придбав автомобіль. Зустрічаючись з Бенджаміном серед вулиць, його ровесники з неприхованою заздрістю витріщалися на це втілення здоров'я та енергії.

— Він начебто на очах молодішає, — казали вони.

Якщо старий Роджер Баттон, котрому тепер було шістдесят п'ять, спочатку не цінував сина, як належить, то врешті він все ж згладив свою провину.

А тепер ми змушені поговорити на досить неприємну тему, якої все ж таки слід торкнутися. Лише одна річ тривожила Бенджаміна Баттона: його потяг до власної дружини десь подівся.

На той час Хільдегарді виповнилось тридцять п'ять років і вони мали чотирнадцятирічного сина на ім'я Роско.

Спершу після одруження Бенджамін кохав її до нестями. Та невблаганний час забирав своє. Її волосся, що колись виблискувало золотом, тепер набуло понурого відтінку. Лазурна блакить очей потьмяніла, але все те не було таким важливим у порівнянні з байдужістю, яка зародилась в її серці, надмірний спокій, апатичність, в'ялість у вияві почуттів та обмеженість у своїх інтересах.

До весілля саме вона «витягувала» Бенджаміна на світські раути та бали — а тепер все навпаки. Вона виїжджала в світ неохоче, радше за інерцією, яка, колись розгойдавшись, потроху збавляла оберти.

Невдоволення Бенджаміна росло. У 1898 році, коли розгорнулась іспансько-американська війна, він був до того байдужим до свого домашнього затишку, що нава-

жився піти в армію добровольцем. Використавши свої ділові зв'язки, він одержав звання капітана. Та згодом, проявивши свої блискучі здібності, від удостоївся звання майора, а потім його підвищили до підполковника. У цьому чині він брав участь в знаменитій битві під Сан-Хуан Хілл. Його було поранено та нагороджено медаллю.

Бенджамін до того звик до буремного та неспокійного життя, що йому геть не хтілося з ним розставатися. Та все ж справи вимагали його присутності, і він, подавши в відставку, повернувся в Балтимор. На вокзалі його зустрічали з квітами та оркестром.

Розділ 8

Хільдегарда вітала його з балкону, розмахуючи великим шовковим прапором, та ледь торкнувшись її уст, Бенджамін з каменем у серці зрозумів, що ці три роки зробили своє діло.

Перед ним стояла не там молода дівчина, що виходила з карети екіпажу, а сорокарічна жінка, у котрої потроху сивіло волосся. Це жбурнуло його у відчай.

Піднявшись до кабінету, він побачив в старому дзеркалі своє відображення. Підійшовши ближче, він почав бентежно розглядати власне обличчя, щоразу поглядаючи на довоєнне фото.

— О, Господи! — вирвалося в нього.

Дивовижний процес продовжувався. Не було й сумніву — тепер він виглядав на тридцять. Він анітрохи не зрадив, навпаки, йому стало не по собі: він продовжував молодшати. До цього він ще мав надію, що коли його тіло та вік стануть у відповідність, природа виправить помилку, котру допустила під час його появи на світ. Він здригнувся. Його майбутнє не віщувало йому нічого доброго.

Внизу його чекала Хільдегарда. Вигляд вона мала досить недружелюбний, і він було подумав, що вона, певно, щось запідозрила. Намагаючись послабити напругу, за обідом він цілком делікатно почав бесіду на тему, котра тривожила його.

— Кажуть, — почав він здалеку, — що я молодшаю.

Хільдегарда вгнулася в нього холодним поглядом.

— Та ну, справді? Те ж мені хвалько...

— Я не вихваляюся, — промовив він, відчуваючи, як засмоктало під ложечкою.

— Хороше діло, — чмихнула вона і згодом продовжила: — Сподіваюся, ти знайдеш в собі сили виправити цю прикрість.

— Але ж як? — здивовано звів він брови.

— Я не маю бажання сперечатися з тобою, — заявила вона. — Кожен вчинок може бути або пристойним, або ж ні, залежно від обставин. Коли ж ти взявся бути таким оригіналом, що ж, я на заваді не стану, однак мені здається, все це якось надто делікатно з твого боку.

— Але ж, Хільдегардо, повір, я нічого не можу вдіяти.

— Я теж. Ти просто пертий віслюк. Вирішив бути оригіналом, був ним і до вік таким залишишся? А стій-но, хоч на мить уяви собі, якби кожен дивився на світ так, як ти, що тоді сталося б зі світом?

На цей безглуздий аргумент не було чим відповісти,

тому Бенджамін промовчав, чим кордони, які між ним встановилися, зробив ширшими. Наразі його бентежило лиш одне питання: чим вона колись його приваблювала?

А тут, як на гріх, він відчув, що потяг до всіляких розваг дедалі більшав. Він був на всіх прийомах Балтимору, танцював із молодими заміжніми жінками, фліртував з красунями, що вперше виходили в світ, а його дружина, наче стара вдова, обличчя котрої щодня ставало похмурішим, сиділа серед літніх матрон, то вдаючи горду неприступність, то проводжаючи його з докором на черговий раут.

— Страшно й подумати! — казали всі навколо. — Яка непристойність! Такий молодий чоловік, а одружений зі старою шкапою! Та він же десь на років двадцять молодше за неї!

Вона забули — оскільки людська пам'ять коротка, — що їхні матусі і татусі теж пліткували колись про цей нерівний шлюб.

Прикрощі, котрі Бенджаміну доводилося терпіти у власному сімействі, цілком окупалися новими інтересами. Він почав грати в гольф, при чому мав у ньому значні успіхи. Він захоплювався танцями: в 1906 році він непервершено виконував бостон, а у 1908-у — максіксе, а в 1909-у всі юнаки міста заздрили його вмінню танцювати касул-уок.

Звісно, справи дещо заважали його успіхам у світі, але все ж торгівлею залізниччям він займався ось вже двадцять п'ять років і вважав, що скоро настане час передати справу в руки свого сина Роско, котрий недавно закінчив навчання у Гарвардському університеті.

Люди часто плутали Бенджаміна з Роско, і йому від того було приємно. Він навіть забув про свій страх, котрий з'явився в ньому, коли він повернувся з Іспансько-американської війни. Він почав наївно тішитися своєю зовнішністю. У цій діжці меду була тільки одна лишка дьогтю: він страшенно не любив з'являтися на людях з дружиною. Хільдегарді було вже під п'ятдесят, і поряд з нею він мав вигляд радше її внука.

Розділ 9

Одного разу, у вересні 1910 року, через кілька років після того, як фірма «Роджер Баттон і Ко» перейшла до рук Роско Баттона, один юнак, котрому на вигляд можна було дати не більше двадцяти років, вступив на перший курс Гарвардського університету в Кембріджі. Він замовчав свій справжній вік і те, що його власний син закінчив той самий ВНЗ десять років тому.

Його зарахували в університет, і невдовзі він опинився серед першості своєї групи, певно, через те, що виглядав трішечки старше за своїх однокурсників, більшості з яких було вісімнадцять.

Та цілковитий успіх він здобув під час футбольного матчу проти команди Йельського коледжу, де з холодно-кровною та безпощадною люттю він забив сім штрафних і чотирнадцять простих голів у ворота суперника.

Одначе, як не дивно, на третьому курсі він значно слабше грав у футбол. Тренери помітили зменшення ваги,

¹ Битва при Сан-Хуан Хілл відбулася 1 липня 1898 року за два кілометри від міста Сантьяго (Куба) і стала переломною в іспано-американській війні (25 квітня — 12 серпня 1898). Американці захопили висоти над містом та блокували його, полк «Мужніх вершників» під командуванням підполковника Теодора Рузвельта оточив і розбив іспанське військо. Після цього майбутній президент став відомим у всій Америці, а історики згодом нарекли саму битву «Іспанським Ватерлоо».

² Бостон — американський вальс, повільний танець не оборотних, а ковзаючих рухів, виник у Бостоні наприкінці XIX століття; Максіксе — бразильська назва самби, широкоживана до 1914 року, танець відомий ще як «південноамериканський вальс», через фліртові рухи неодноразово заборонявся як непристойний; Касул-уок — танець американських негрів під акомпанемент банджо, гітари чи мандоліни, «предок» джайву, був популярним в 1890-1910 р.р.

а найуважніші помітили, що і ріст його зменшився.

Він більше не забивав голів — його терпіли в команді лишень через колишню славу та надію на її відродження в нових іграх, особливо проти Йельського коледжу.

На останньому курсі він остаточно полишив спортивну кар’єру. Він став таким кволим і миршавим, що один друтокурсник прийняв його за новачка, і то добряче принизило дух Бенджаміна. Про нього говорили огидні речі, знущалися над ним, а винахідливість у дотепі ровесників змушувала його щоразу шарітися. Йому дедалі важче було навчатися. Навчальний матеріал здавався надто важким. Кілька раз він чув від однокурсників про школу святого Мідаса, котру багато хто з них закінчив, і вирішив після університету сам туди вступити, щоби жити сере хлопчиків свого віку.

У 1914 році він повернувся в Балтимор з гарвардським дипломом в кишені. Хільдегарда на той час переїхала до Італії, і Бенджамін поселився разом зі своїм сином Роско. Роско приязно зустрів батька, та все ж в його ставленні очевидно не було сердечності — син навіть нерідко задумувався над тим, що Бенджамін, котрий замріяно вештався будинком, заважає йому. Роско вже був одруженим і займав у Балтиморі значний статус, тому аж ніяк не хотів, аби його родину огортали плітки.

Бенджамін залишився самотнім, якщо не брати до уваги кількох хлопчаків, що жили по сусідству. Невдовзі він згадав, що хтів вступити в школу сятого Мідаса.

— Слухай, сину, — звернувся він якось до Роско, — я ж начебто казав тобі, що хочу піти до школи.

— Ну що ж, іди, — коротко відповів Роско. Він намагався ухилитися від неприємної розмови.

— Але сам-один я не можу туди їздити, — сказав Бенджамін. — Доведеться тобі мене возити.

— У мене часу немає, — увірвав Роско. Очі його звузились, він дивився на батька з неприязню. — І повинен тобі сказати, — додав він, — кинь ти цю справу. Краще купи-нись... Краще... Краще... — Він запнувся. — Краще б ти увімкнув задній хід. Твій жарт зайшов надто далеко. Це вже навіть не смішно. Поводь себе... пристойно!

Бенджамін дивився на нього, ковтаючи сльози.

— І ще одне, — продовжував своєї Роско. — Я хочу, аби ти на людях звав мене «дядько», — не Роско, а «дядько», зрозуміло? Просто смішно дивитись, як п’ятнадцятирічний пацан звертається до мене так фамільярно. Краще навіть, якщо ти будь-де і будь-коли зватимеш мене «дядьком», так ти швидше звикнеш.

Роско суворо оглянув батька і пішов кудись.

Розділ 10

Після цієї розмови понурений Бенджамін пошкандибав у свою кімнату, де поглянув на себе в дзеркало. Він не голився ось уже три місяці, позаяк не було що голити. Коли він повернувся з Гарварду, Роско запропонував йому надягнути окуляри і приклеїти на щоки бакенбарди, і тоді йому раптом здалося, що комедія ранніх років його життя повторюється. Але щоки під бакенбардами жакливо свербіли, і до того ж йому було соромно їх носити. Він заплакав, і Роско над ним зглянувся.

Бенджамін взявся було читати дитячу книжку «Пластини Біміні Бей»². Але раптом впіймав себе на тому, що думає про війну. За місяць до того як Америка об’єдналась із союзниками, Бенджамін вирішив піти добровольцем,

але його не взяли, адже для цього потрібно було мати шістнадцять років, а виглядав він помітно молодше. Однак, якби він сказав правду — що йому насправді п’ятдесят сім, — його все рівно не взяли б, бо надто він вже старий для такого діла.

Раптом хтось постукав у двері, і шафар приніс конверт, на якому стояв великий офіційний штамп; лист було адресовано Бенджаміну Баттону. Бенджамін нетерпляче відкрив конверт і захоплено взявся читати. Його сповістили, що багатьох офіцерів запасу, котрі служили в лавах армії під час Іспано-американської війни, знову призивають з підвищенням в чині; до листа були підшиті наказ про підвищення його до звання генералу армії Сполучених штатів і розпорядження явитись негайно.

Бенджамін вскочив, тремтячи від нетерплячки. Саме про це він мріяв! Він вхопив шапку і вже через десять хвилин, увійшовши до кравця на Чарльз-стріт, надривним дискантом замовив собі форму.

— Хочеш у війну побавитись, синку? — запитав кравець.

Бенджамін взбісився.

— Послухайте! Не ваше діло, чого я хочу! — злісно він відповів. — Моє прізвище Баттон, я живу на Маунт-Вернон Плейс, тож можете навіть не сумніватися в тому, що я маю право носити форму генерала.

— Що ж, — засумнівався кравець. — Як не ти, то твій батько. Мені все одно.

З Бенджаміна зняли мірку, і через неділю форма була готова. Важче було придбати генеральські знаки відмінності, позаяк крамар настирливо переконував Бенджаміна, що красивий значок ПЛАСТ анітрохи не гірше і з ним навіть цікавіше гратися.

І от серед ночі, не сказавши Роско ні слова, він втік з дому і потягом доїхав до військового табору в Мосбі, штат Південна Кароліна, де мав би прийняти в своє командування піхотну бригаду. В спекотний квітневий день він підїхав до воріт табору, розплатився з шофером таксі, і звернувся до вартового.

— Солдате, кликни когось, щоб мої речі занесли, — скомандував Бенджамін.

Вартовий скоса поглянув на нього.

— Оце жарт! — всміхнувся він. — І як далеко ти зібрався в генеральській формі, синку?

Почесний ветеран Іспано-американської війни Бенджамін Баттон, випнув груди, зблиснув очима, але, натомість, спік раків.

— Струнко! — Він хотів було крикнути громовим голосом, набрав повні легені повітря... і раптом побачив, що вартовий клацнув каблучками і витягнувся, мов струна. Бенджамін намагався приховати самовдоволену посмішку, але, коли оглянувся, посмішка одразу зчезла з його обличчя. Вартовий вітав аж ніяк не його бідолашного, а чималого артилерійського полковника, котрий підїхав до воріт верхи.

— Полковнику! — пронизливо оглянув його Бенджамін.

Полковник підїхав впритул, натягнув поводи, поглянув зверху на Бенджаміна, і його очі насмішкувато зблиснули.

— Хлопче, ти чий? — ласкаво запитав він.

— Зараз я тобі покажу хлопця, довбограй ти нещасний! — пригрозив Бенджамін. — Ану, злізай з коня!

Полковник зареготав до сліз.

— Тобі потрібен кінь, мій генерале?

— Ось! — крикнув Бенджамін в знеможі. — Читайте!

І він жбурнув полковнику наказ про присвоєння йому генеральського чину.

У полковника мало щелепа не впала під копита коню.

— Хто тобі це дав? — запитав він і запхнув наказ в кишеню.

— Уряд! І дуже скоро ви в цьому переконаєтесь!

— Ходи зі мною, — сказав полковник; він мав розгублений вигляд. — Я приведу тебе в головний штаб, там і розберемося. Ходи.

Полковник спішився і пішов до головного штабу. Бенджамін пішов за ним, тримаючи марку гідності, хоча в душі він сам собі клявся жорстоко помститись полковникові.

Але помсті не судилося справдитись. Замість того йому судилися зустрітись зі своїм сином Роско, котрий наступного дня примчався з Балтимору. Він був злим і роздратованим тим, що йому довелось кинути всі справи, аби забрати ридаючого генерала, тільки тепер вже без мундиру, додому.

Розділ 11

У 1920 році в Роско Баттона народився первісток. Однак під час святкування ніхто не зауважив, що замазюра, що мав на вигляд десять років, котрий грався в дворі олов’яними солдатиками, приходитьсь новонародженому дідом.

Цей маленький хлопчик, чиє всміхнене личко носило на собі ледь помітний слід печалі, ні в кого не викликав неприязні, але для Роско Баттона його присутність була гірше за кару Господню. Як би сказали діловоди того часу, це був «несерйозний підхід до справи».

Він вважав, що батько, котрий не бажав виглядати шістдесятирічним старцем, поводився не так, як мав би поводитись «поважний бізнесмен» — це була улюблена фраза Роско, — а дико і ганебно. На правду, коли він лиш задумувався про це, його огортала печаль. Роско наполягав на тому, що енергійні люди звісно повинні зберігати молодість, але при тому знати міру, бо ж це ніщо інше як «несерйозний підхід до справи».

Через п’ять років його маленький син міг вже гратися з маленьким Бенджаміном під наглядом няні. Роско одночасно віддавав обох в дитячий садочок, де Бенджамін виявив, ще немає заняття цікавішого на світі, аніж приклеювання зелених папірців на жовті, плетення кольорових візерунків та вирізання сніжинок. Одного разу він напустував, його поставили в куток і він заплакав, хоча зазвичай йому було весело у світлій, залитій сонцем кімнаті, де ніжна рука пані Бейлі інколи торкалась його розкуйовдженого волосся.

Син Роско через рік пішов в перший клас, а Бенджамін залишився в дитсадочку. Він був щасливим. Щоправда, коли інші малюки розповідали про те, ким стануть, коли виростуть, на його обличчя спадала тінь, начебто своїм слабким дитячим розумом він розумів, що з ним те все ніколи не станеться.

Дні одноманітно збігали. Вже третій рік він ходив в дитячий садочок, але тепер він став надто малим, щоб клеїти зелені папірці на жовті. Він плакав, тому що інші хлопчики були більшими за нього і він їх боявся. Вихователька щось казала йому, але він вже нічого не розумів.

Згодом його забрали з дитсадочку. Центром його крихітного світу стала няня на ім’я Нана. В погожу погоду вони ходили гуляти в парк; Нана тицяла пальцем на величезне сіре чудовисько і казала: «Слон», а Бенджамін повторював за нею. І коли його вкладали ввечері спати, він без кінця повторював:

— Слен, слен, слен.

Іноді Нана дозволяла йому поцибати на ліжечку, і це було дуже весело, тому що, якщо гепнутись на неї, гнучкий матрацик підкине догори, а якщо при цьому протяжно казати: «А-а-а», то голос до того вже смішно вібрує.

Він любив брати тростину і боротися нею проти столів і стільців, погрожуючи їм:

— Трах-гарарах!

Коли приходили гості, літні жіночки сюсюкали над ним, і йому це подобалось, а молоді норовили чмокнути його, і він неохоче підкорявся. О сімнадцятій годині довгий день закінчувався, Нана вела його в кімнату годувати з ложечки вівсянкою чи іншою кашею.

Його дитячі сни були вільні від буремних спогадів; він не пам’ятав славних перерв в університеті, ні тої блискучої пори, коли він полонив серця багатьох красунь. Для нього існувала лишень затишна колиска, Нана, якийсь чоловік, який іноді приходив поглянути на нього, і величезна помаранчева куля, що світила у віконці перед сном. Нана показувала на ту кулю і примовляла: «Сонце». І коли те сонце ховалося за обрієм, він безтурботно спав і ніжні жахи його не турбували.

Минуле — коли він вів своїх солдат на штурм Сан Хуан Гілізу; як прожив перші роки після весілля, працюючи до смеркання, кружляючи в круговерті людей заради юної Хільдегарди, котру кохав до нестями; як колись сидів поряд з дідом до третіх півнів, покурюючи сигару, в старовинному, похмурому будинку Баттонів на Монро-стріт — щезло з пам’яті геть усе, неначе миттєве сновидіння, неначе всього життя до цього зовсім і не було.

Він зовсім нічого не пам’ятав. Не міг навіть пригадати яким молоком його щойно годували, теплим чи холодним. Не помічав він, як проходили дні, - для нього існували лишень колиска і Нана, до якої він вже звик. А потім він зовсім втратив пам’ять. Коли він був голодний — то просто плакав. День змінював ніч, ніч змінювала день, і він ще дихав, і чув над собою тасмниче бубоніння, шепіт, що дедалі віддалялися від нього. Було лишень світло і темінь.

А потім прийшла суцільна темінь: біла колиска, сумні обличчя, що схилилися над ним, і чудесний запах теплого, солодкого молока — все щезло для нього на вік.

1921

¹ Школа святого Мідаса — у свій час найпрестижніша і найдорожча підготовча чоловіча школа поблизу міста Бостон. Френсіс Фіцджеральд також згадує цей коледж у іншому своєму творі — «Діаманд завбільшки з готель «Ріц».

² Біміні Бей — один із островів багамського архіпелагу Біміні, також відомого як «Острови Гемінгуея».

Говард Лавкрафт

цикл «Гриби з Югготу»

Вибрані сонети

Переклад: Олександр Артамонов

Азатот

В безглузду пустку демон мене вивів.
Світ простору позаду мерехтів,
Коли я час з причинністю покинув,
І Хаос без межі та форми вкрів.

Господь Всевишній там в п'яті бурчав
Про те, чим мавив Він без розуміння.
А поруч ідіотський вир кружляв
Аморфних кажанів, охоплених тремтінням.

Все шаленіло в танці під тонке ниття
Поламаной флейти в лапах потойбічних,
І хвилі звуків, що лунали без пуття,
Закони Всесвіту встановлювали вічні.
«Я Посланець Його» — мій демон заявив,
І у зневазі Панську голову розбив.

Додому

Сказав той демон, що мене він поверне додому.
Ті сутінкові землі я згадував насилу:
Небесний вітер там гуляв би терасами пласкими,
Та б'ється він дарма об балюстраду мармурову.
Внизу ж, удалині, під тісним павутинням
Із куполів та веж, розкинулося море.
Ще раз — мені він говорив — на ті прадавні гори
Я підіймусь, щоб з них почути відголосся піни.

Він все це обіцяв; як тільки сонце згасло,
Ми увійшли у землі вогняних басейнів,
Де на червоно-золотих престолах безіменні
Боги здригалися в страхах за долю власну.
І, врешті, море ми почули в порожній, чорній ночі.
«Це був твій дім», — сміявся він, — «коли ще мав ти очі!»

Крізь браму снів, де упирі чатують,
В безодню ночі з місяцем блідим,
Життя мої незлічені простують,
І все звучить під поглядом моїм.
До сходу сонця, крізь сварки та борню, мій світ стає безглуздом та страшним.

Світанок нас з землею закрутив,
А небеса палили полум'ям примарним.
Я бачила, як пащу темний світ розкрив,
Коли кружляв планети чорні та безправні.
Небачений їх жах вмиє охопив в безславному та рабському кружлянні.

Немезіда

Безкраїми морями я пливла
Під небом злим у сірих хмар лахмітті,
Яке зигзагом блискавка рвала,
Істерику приносячи в жажіттях.
А демони невидимі стогнали, бажаючи з води на волю вийти.

Стрімко бігла я оленем через гілки
Посивілих, древніх гаїв,
А дуби відчували владні кроки
Там, де жоден ступити не смів.
І летіла я звідти, а погляд згори мою спину нахабно свердлив.

Спотикалася я у печерах гірських,
Там, де пустка й безпліддя землі.
І пила я з фонтанів смердючих, брудних,
Що течуть у болотні краї.
А видіння мої у глибинах озер краще б і не з'являлись мені.

У порожній палац, оповитий плющем,
Увійшла я, великим блукаючи залом,
Коли місяць холодний, торкнувшись речей,
Силуети творив своїм світлом яскравим.
Пригадати фігури, що були на стіні, ні бажання, ні сили я зовсім не маю.

Розглядала, дивуючись, я у вікно
Стоги сіна, трухляві й гнилі,
Та будинки великі — ціле село
На заклятій могильній землі.
А від урн мармурових білих рядів я жадала почути пісні.

Я блукала в гробницях століть,
Я летіла на крилах жажів,
Де Ереб в своїй злобі димить,
Де вершини в полоні снігів,
Та у землях, де сонце пустельне не лишає нікого в живих.

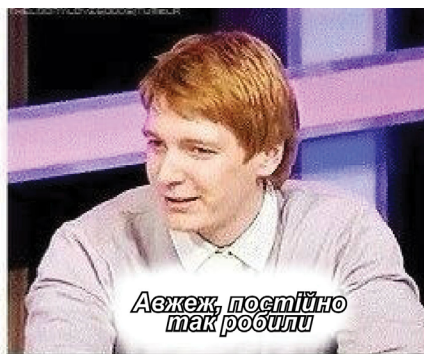
Я старою була, коли перші царі
Біля Нілу сідали на трони величні.
Я старою була о тій давній порі,
Коли я, лише я, була хитра й двулична.
А людина блаженна жила без турбот у тоді ще квітучій землі Арктичній.

Так, великим був гріх мого духу,
І велика за нього розплата.
Небеса не врятують від муки,
А в могилу не прийде розрада.
З нескінченних еонів вже хлопають крила безжальної темної страти.

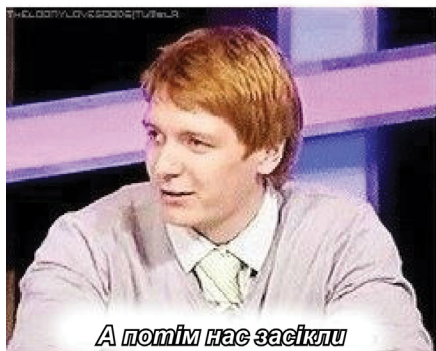
Крізь браму снів, де упирі чатують,
В безодню ночі з місяцем блідим,
Життя мої незлічені простують,
І все звучить під поглядом моїм.
До сходу сонця, через крики та борню, мій світ стає безглуздом та страшним.

Це правда, що ви мінялися ролями під час зйомок?

Авжеж, постійно так робили

А потім нас засікли

Після фільму довелося пережити

Анекдоти

Інтерв'ю з Мартіном Фріменом:
— Я думаю, Більбо сміється останнім в цій історії. Він прожив довше за Смоґа.
— Це спойлер!
— Вибачте, але книзі 75 років...

— Де б ти шукав бізона?
— Бізон — це камінець, який беруть у цаплиному шлунку і який рятує від більшості отрут...

Герміона:
— Давай купимо нову машину, я водити навчуся, світ побачимо!
Рон:
— ЦЕЙ чи ІНШИЙ?

xxx: Ороме Великий тебе розчавить)
ууу: а це що за муділа? О_о Не знаком з жаргоном прост
xxx: ооо ото село) Ти шо, Сильмаріліон не читав?)

xxx: Манве мене трохи прибішує.
ууу: Манве як Порошенко. Все хоче зробити якнайкраще і правильно, а пояснити не хоче.

— Кращий лист — це гроші в конверті.
— Кращий лист — лист із Гогвортсу!

Доброго дня, це таємний клуб кінгоманів?

Пустелею тікав чоловік у чорному...

... його переслідував стрілець.

Довгих днів і присмних ночей...

ЧЕРВОНЕ ВЕСІЛЛЯ

БІЛЕ ВЕСІЛЛЯ

Цитатник

«Всередині кожної нормальної людини сидить божевільний, який намагається вилізти назовні. Ніхто не втрачає глузд швидше, ніж абсолютно нормальна людина»

«Божевільна зірка»
Т.Пратчет

«Допитливість не лише вбила кішку, але ще скинула її в річку, попередньо прив'язавши до лап бідної тварини тяжкі камені»

«Творці закліть»
Т.Пратчет

«Не їж смаженої капусти з вушною сіркою, і все буде гаразд!»

Ангела, «Ерагон: Найстарший»
Кр.Паоліні

«Коли попереду тисячі миль незвіданої території, то не завадить мати в запасі кілька дурних мрій»

«Темна вежа: Загублена земля»
С.Кінг

«Ну чому павуки? Чому неможна було попрямувати за метеликами?..»

Рон Візлі, «Гаррі Поттер і таємна кімната»
Дж.К.Ролінг

За підтримки:

Міністерства
культури України

Київської обласної
державної адміністрації

Ржищівської
міської ради

25-28

ЧЕРВНЯ

м. Ржищів
Київська область

ТРИПІЛЬСЬКЕ КОЛО 2015 ВОГОНЬ

VIII Міжнародний
еко-культурний
фестиваль

ЗАПАДНО-ЛЮБЕМО СЕРЦЯ

Besh o droM
(Угорщина)

Vroda

Тартак

ДримбаДаДзига

Фрайда

Рава
(Білорусь)

Анандіта Басу
(Колумбія)

Близько 30
творчих майданчиків

+ гурт
подарунок

Ленара
Mad Heads

АтмАсфера

The Doox

Очеретяний кіт

Львівський театр
"Воскресіння"

**Київський
вогняний театр**

4 СЦЕНИ !

ТЕРИТОРІЯ ВІЛЬНА
ДЛЯ ТВОРЧОСТІ

ТЕРИТОРІЯ ВІЛЬНА ВІД АГРЕСІЇ, АЛКОГОЛЮ, ТЮТЮНУ, НАРКОТИКІВ

Організатори Фестивалю

Партнери Фестивалю

tkfest.com

Художник © Amnir

ЧИТАЛЬНЯ

Мертві танці

Анна Рибалка

Біла «Ауді» різко звернула ліворуч, на повній швидкості зїхала з дороги, помчала забрукованою площею, позбивавши кілька непорушних і безшумних, мов штахетини у паркані, постатей, що не намагалися відскочити убік, проїхалася по тілу, розпластаному на землі, наосліп врізалася просто у стіну будинку, — сіру, прикрашену багатою ліпниною, таранячи його майже під металевою табличкою, що інформувала про те, що він, цей будинок, є цінною пам'яткою архітектури і — завмерла. Від удару передня частина машини зім'ялася у гармошку, нікого живого всередині, певна річ, не залишилося.

— П'ятий, — прокоментував Марек. Патлатий хлопець у синій кофтині з довгими рукавами і джинсах, із фенечками на руках та пірсингом у вусі сидів по-турецьки на підвіконні квартири та стежив за центральною площею міста з висоти третього поверху.

Зомбі майже не зреагували на аварію. Деякі з них, допитливіші, ліниво крутнули шиями, проводжаючи «Ауді» в її героїчному польоті до остаточного перетворення на металобрухт, але більшість продовжували перехильцем, по-качиному накульгувати площею, тихо гарчачи та помуркуючи собі під носа. Видавані ними звуки не можливо було ідентифікувати.

Віка не бажала на все це дивитися. Відколи вони з Марекком забарикадувалися у квартирі, присунувши шафу до вхідних дверей у коридорі, минуло дві години. Дві найдовші довбані години в усьому її довбаному житті.

— Ти врятувала мене! — сказав їй цей хлопець, що відразу вмовився на підвіконні, як голуб на карнизі дому. — Врятувала!

Ну, чого такі церемонії. Просто втягла за шкабарки у квартиру і затраснула двері перед непроханими відвідувачами, що тупотіли на сходах. Коли він метався у під'їзді. Заволокла у надра житла, як залізна рука Господа, що в останню мить завжди витягує дурнів з найбільших халеп. Дурня. Нема за що дякувати, і, сподіваюся, у тебе не буде нагоди проявляти своє героїство по відношенню до мене. Так що проїхали.

На порядку денному стояло куди важливіше питання, ніж обговорення щасливого Мареккового порятунку. Як їм обом звалити звідси?!

Ще одне авто пронеслося дорогою.

— Стій! — закричав розпачливо хлопець, мало не вивалюючись з вікна, вимахуючи руками, мов жертва корабельної катастрофи, що, потопуючи в океані, бачить судно. — Ми тут! — він продовжував надиривати горлянку, доки машина, не збавляючи швидкості, зникла за рогом.

— Ти що, всерйоз думаєш, що хтось буде зупинитися і вилазити з машини, щоб нас врятувати? — Віка сиділа на дивані, підібгавши коліна під себе, і навіть не заглядала у бік, хлопця.

— Але хтось зрештою розжене... цих! — скривився хлопець. На площі у сірому костюмі й капелюсі ганявся за голубом зомбі, втім спритний птах злетів, випорснувши з чіпких сірих — у колір костюма — пальців. Голубині крила

шумко затріпотіли у повітрі. Зомбі якийсь час стояв непорушно і глухо стогнав, не усвідомлюючи, куди ж ділася тепла, жива, пульсуюча кров'ю здобич, яка щойно тріпотіла в його руках.

— Міліція чи МНС-ники. Або військові, ну, я не знаю...

— Бачив отих кількох біля фонтану, у формі? Оце і є твоя міліція, — нервово реготнула Віка.

Але щось треба було робити. З тим, що усе це — не сон, не галюцинації, а вулицями справді розгулюють живі мерці. Це реальність, з цим Віка уже погодилася подумки. Тепер треба думати, як же дати собі раду з цією реальністю.

— А тут є якась зброя? — раптом подав голос Марек, що давно притих і чапів на підвіконні у скорботному заціпенінні, тоскно визираючи надвір.

— Ну, це не моя квартира, — неохоче пояснила дівчина. — Подружки. Я мала приходити сюди поливати квіти... Взагалі пильнувати, чи все гаразд. Але не думаю, що тут може бути щось небезпечніше за кухонний ніж.

Мовчання у квартирі. Воркотіння і стогони за вікном. Марек уже його зачинив, але пластикові звуконепропикні вікна у центральній історичній частині міста ставити заборонялось. І Віка різко пожалувала про це.

Так, думай далі. Телефон не працює. Мобільного у неї при собі немає, у Марека вмерла батарея. Ну просто як у фільмах жахів.

Але хтозна, чи була б користь з цих телефонів.

— Вони повинні чогось... ну, боятися, — озвалася дівчина. У них же залишилися якісь базові інстинкти, жертви ж вони хочуть, на живих реагують, — міркувала вона вголос. — І якісь страхи...

— Вогню! — скрикнув Марек. — Точно, зомбі бояться вогню, ну як у фільмі. Значить, ми щось запалюємо, виходимо...

— Ми не знаємо напевно щодо вогню, тому не ризикуватимемо. У нас є вода, тож навіть без їжі зможемо тут трохи протриматися. А потім прийдуть твої військові чи МНС-ники... Або ніхто не прийде і ми зрештою поїмо одне одного... Або вийдемо надвір і вони з'їдять нас... — дівчина захихотіла.

— Тут ще є гречка! — згадав Марек. — Пачка, на кухні.

— Та ти що? — серйозно глянула на нього Віка, — це ж справжній скарб!

Віка байдуже спостерігала, як незнайомий хлопець порається у квартирі її подруги, вивертає шухляди, лізе у сервант. У квартирі, котру Віка мала пильнувати. Куди через тиждень приїде Леся, її колежанка. Неодмінно приїде, от тільки...

Зосереджений Марек прикручував довгого кухонного ножа до держака швабри. Вийшло щось на кшталт багнета.

— Бити треба у голову, — авторитетно пояснив хлопець. — Тільки так можна убити зомбі.

Цей хлопець передивився силу-силенну фільмів жахів.

— Підеш на них із тією палицею? — пирхнула дівчина, бовтаючи виделкою у своїй тарілці з паруючою гречкою.

— Я не спатиму ніч, стерегтиму двері, — заявив Марек. — А ти спи.

Вечеряли вони при свічці, що її Марек десь налив. Як романтично. Віка розглядала хлопчача навпроти і думала, що він вдосталь симпатичний. Їй завжди подобалися хлопці на декілька років молодші, але ж, блін, не підлітки.

А цей хлопець такий гарний. У нього чистісінька, без жодного сліду підліткових прищів, шкіра, величезні карі очі, опушені довгими дівочими війми, кошлате каштанове волосся, що спадає на вуха і шию. І статура в нього гарна. Красень...

Так, що за дурня! Віка сердито зітхнула.

— А скільки тобі років?

— Сімнадцять.

От брехло.

— А де живеш? Десь неподалік?

— Ні, я сюди приїхав, типу, у гості. Ну, знаєш, там місто подивитися, погуляти...

— Добре, — вона підвелася з-за столу. За вікном кухні — суцільна темрява, жодного проблиску світла. — Я йду спати.

Віка так і не заснула по-справжньому. Дрімала, крізь сон чуючи, як хлопець ходить по квартирі, як хтось товчеться на сходах... Вранці її вирвав з напівсну добре впізнаваний звук. Стукнули, відчинившись, вхідні двері. Хтось прийшов.

Марек. Марек виходив надвір.

Вона різко сіла на ліжку, розплющила очі і побачила хлопця, що дрімав, скрутившись по-котячому у великому фотелі біля стіни. На підлозі біля фотеля валялася його швабра.

— Ти... Виходив? — скрикнула Віка. — Куди?

— Ти що? — витріщив очі Марек. — Я весь час був тут.

Босоніж Віка кинулася у коридор. Усе гаразд. Двері надійно затуляє шафа. Ніхто звідсіля не виходив і не приходив.

Це все їй примарилось.

Прозоро-бліда після практично безсонної ночі, Віка підійшла до вікна.

Їх стало більше. І вони вже не бродили навамання, як учора.

Під вікном повільно посувалася згорблена постать в оранжевому комбінезоні двірника, розмірено помахуючи руками, у яких мала б бути мітла. Хлопчик з великим червоним наплічником за плечима тинявся тротуаром, зачіпаючи куці, загублений поміж декількох розсаджених вздовж алеї каштанів. Щось підказувало йому, що зранку потрібно кудись іти, але дорогу він забув. Дебелий вусатий дядько третю годину поспіль стояв перед засклепаними дверима крамниці, безпомічно мацав руками скло, не знаючи, як їх відчинити. Навколо розбитої машини зі зняковілим виглядом блукала фігура даїшника, соромливо і занепокоєно торохтячи. Пенсіонер у плащі пісочного кольору усівся на лавку і у витягнутих перед собою руках, мов щит, тримав учорашню газету, яку щойно знайшов на тротуарі. Щоправда, догори дригом.

— Вони намагаються жити як люди, — зауважив Марек. — Їм непогано вдається, вони ж подібні до нас. Може, людей уже більше немає. Крім нас двох. І замість нас планету заселять зомбі, ходитимуть на роботу, прибиратимуть, гулятимуть вулицями, розважа...

— Ти міг би ЗАТКНУТИСЯ! — заверещала Віка, затуляючи вуха долонями. — Просто заткнутися!

Марек стеноу плечима. Хвилину тому він витяг свій фотоапарат зі сумки. Марек приїхав сюди не просто так. Він хотів побачити місто, помилуватися краєвидами. Набратися нових вражень. Він це зробить.

Цифровик зблискував спалахом у руках хлопця. Нові і нові фото. Фото мокрого до пояса чоловіка, який хлопчотється у фонтані. Широка усмішка золотозубої бабусі. Група зомбі-школярів біля мармурового пам'ятника античної богині. Зомбі біля напівзгорілого автобуса. Групове фото живих мерців на фоні архітектурних пам'яток XV ст. Зомбі, що живцем пожирає голуба, а сіре пір'я сплеться з його пащі, як крихти. Парубок і дівчина, вони досі іділічно тримаються за руки, притулившись одне до одного. Зомбі-бомж, смерть практично не змінила його. Ще фотографії. Не для людства, якого певно, уже й не залишилося, ні. Для себе. Для його власної, персональної історії, для приватної хроніки подій. Загибель цивілізації, апокаліпсис від Марека.

— Припини це, — озвалася Віка. — Прошу. І зачини вікно, я більше не можу чути їхніх криків.

— Ми чутимемо їх і з зачиненими вікнами. Але, якщо тебе дратує шум, то я ввімкну музику.

Спершу Віка думала, що це жарт. Але Марек приволік звідкись старий магнітофон на батарейках. Віка й не знала, що у Лесі є цей магнітофон. Треба ж, і де він його знайшов.

— Там і диски є, — підморгнув їй хлопець.

Ясно. Він збожеволів після вчорашнього. Зїхав з глузду. Це можна зрозуміти. Здурів. Псих. Я у забарикадованій квартирі, поруч зі психом, у якого, до речі, є ота палиця з ножом. А надворі — голодні зомбі.

Оскільки Віка, не сказав ні слова, просто дивилася на нього, Марек розцінив її мовчання як знак згоди і ввімкнув магнітофон. Музика залунала на всю квартиру. Так само мовчки дівчина лягла на диван, повернулася до стіни і накрила голову подушкою.

— Я хотів, як краще а ти... — здушено долинуло до неї з-під подушки.

За кілька хвилин хлопець почав трусити її за плече. Віка неохоче зняла подушку з голови.

— Ти мусиш це побачити! — переконував Марек. — Ти тільки подивися на них!

Магнітофон стояв на підвіконнику. Сотні зомбі, як недавно бродили де попало, тепер юрмилися під їхнім вікном, мов перед віконцем безкоштовної роздачі свіжої людятини. Втім, вони забули і про голод. Єдине, що їх хвилювало, — музика.

Їхні обличчя, сотні синюшних облич, були задерті вгору у єдиному пориві. І на них світилося несласанне блаженство, неземний екстаз. Тепер вони помахували руками, хиталися, колихалися, як діти у грі «море хвилюється раз!»

— Це вони так від музики? — прошепотіла Віка, не вірячи своїм очам. Марек мовчки вимкнув магнітофон. За інерцією зомбі ще простояли кілька секунд нерухомо, а потім з глухим ображенням гарчанням почали розбрідатися хто куди. Марек знову увімкнув музику. Всезагальний екстаз і повільне тупцання на площі у темпі вальсу.

— Неймовірно... Вони фанатіють від цієї групи...

— Так, оце дійсно наш шанс! — Очі у Віки заблищали. — Беремо магнітофон і звалюємо. Підемо по вулиці, вони чутимуть музику і не чіпатимуть нас... Сподіваюся.

— І далеко ми звалимо, поки сядуть батарейки? — скептично поцікавився хлопець.

— А нам і не треба далеко. На отій вулиці стоїть моя машина. Так, я сюди приїхала на машині, а чого ти дивиєшся? — додала вона, зауваживши здивований погляд

Художник © AlMuse

хлопця. — Але можеш лишитися тут. Сам. Чекатимеш на своїх військових.

— Так, спокійно, та не жени ти так, це може їх насторожити, з дороги, бабцю, з дороги...

Ось вона, машина, ціла-цілісінька, слава Богу...

Віка заходилася відчиняти дверцята. Руки ходили ходором, як у пияки з багаторічним стажем.

— Залазь! — Вона застрибнула на місце водія, — Ну, заводься! Все, сідай, поїхали!

І тут магнітофон різко замовк. Таки сіли батарейки. Навкруги запанувала тиша.

— Кидай його і сідай!

Марек дико заверещав, відбиваючись від бабці, що вцепилася кістлявими зморшкуватими руками у його футболку.

— Вона мене вкусила!

Машина рвонула з місця.

— Вкусила, — сьак-так Марек зачинив на ходу дверцята зі свого боку.

Вони мчали вулицями, лавіруючи поміж груп живих мерців. Віка намагалася їхати акуратніше. Вріжуться у щось, машина зупиниться — і гаплик обом.

Нарешті виїхали за місто. Траса була безлюдною. Ну, себто... Жодних зомбі.

— Покажи.

Марек закасов рукав футболки. На руці трохи нижче ліктя виднілися глибокі сліди зубів. Шкіра навколо ранок була синювато-червоною і злегка припухла, як після укусу змії.

— Тепер я помру і стану одним із них? — хлопець підвивав від жаху. — Скажи щось, не мовчи!

Але Віка не знала, що їй говорити.

Три роки потому.

— Доброго дня, шановні туристи, — почала екскурсовод, обернувшись до людей, що сиділи рядами у кріслах автобусу. — Мене звати Світлана, праворуч від мене, — ліворуч від вас, відповідно, — сидить наш водій, пан Олександр, а ліворуч...

Ліворуч від екскурсовода з мікрофоном у руці сиділа керівник групи, організатор цієї екскурсії, коротко стрижена білявка з яскраво-червоними плямами на обличчі. Щойно вона затято сперечалася зі схвилюваною туристкою, доводячи дівчині, що ні, вони не мають права робити зупинок під час екскурсії. У жодному разі.

— Розумієте, це може коштувати комусь життя. Це ж не просто розважальна прогулянка. Ми подбали про всі заходи безпеки, автобус — броньований, скло на вікнах — куленепробивне, у салоні знаходиться озброєна охорона, — вона махнула рукою у бік великого білого екскурсійного автобусу з написом на борту «Живі мерці» кількома європейськими мовами, — А ви хочете...

— Я хочу, щоб ви на хвилину, ні, на секунду зупинили ваш автобус і відчинили двері. Я навіть не буду виходити, просто покладу на землю це... — дівчина тицьнула під носа керівникові групи фотоапарат. — І все, поїдемо далі...

— Відчинити двері?! — організатор сподівалася, що вона вклала у свій тон достатньо благородного обурення і роздратування. — Та ви що!...

— Послухайте, це ж усе почалося через нього! З його фоток в Інтернеті! Інакше б ніхто і не додумувався зробити з цього шоу! — дівчина раптом розплакалася. — А тепер він там... Я покладу фотоапарат, може, він його знайде...

— Послухайте... — сказала керівник групи уже спокійніше. — З... перепрошую, живі мерці не можуть користуватися технікою і не розуміють, що це таке. Їхній мозок мертвий. У них зберігся лише істинний рефлекс і потяг до музики... Примітивної, як правило, класична музика їх мало цікавить...

І дивлячись на плачущу дівчину, що притискала фотоапарат до грудей, вона додала уже офіційним тоном:

— Прошу зайняти своє місце. З хвилини на хвилину автобус рушає.

Отож тепер вони уже виїхали на територію перебування живих мерців. Порожні будинки, лавки, навіть автомобілі, зведені зі звалищ, — зомбі люблять імітацію звичайного життя. Звісно, у цьому «Зомбіленді» нічого не функцінувало, крім охоронних об'єктів. І величезних екранів на вулицях.

Телешоу мало початися за кілька хвилин, як і щодня. Зомбі уже потихеньку юрмилися перед екранами, чекаючи на появу на екранах облич популярного співака, що сьогодні, як і вчора, і позавчора, старанно розкриватиме рот під фонограму на очах у тисяч живих мерців. І на улюблені мелодії одноманітні і деренчливі, нестравні, як правило, для вух живих. Вони знали, що шоу от-от почнеться. І вони тупцятимуть і хитатимуться, попискуючи від радості. І скажіть після цього, що вони цілком без тям!

Віка плакала.

Вона плакала, сидячи у високому, оббитому синьою тканиною кріслі біля «куленепробивного» вікна, і тримаючи на колінах фотоапарат. Потім рішуче витерла сльози. Її задумка була безглуздою. Сподіватися, що Марек, який десь тут бродить поміж решти зомбі, побачить свій фотоапарат на асфальті і підбере його! Яка дурня!

Але зараз вона все одно вдивлялася у вікно. Просто побачити його. Раптом — хай навіть шанс один з десяти тисяч! — їй вдасться помітити у цій юрмі ходячих трупів знайому худорляву постать.

Павел Подзоров

Володар

Ранок розпочався як зазвичай.

Перш за все, ознайомився зі становищем і новинами. Все як завжди.

Ситуація в містах спокійна, громадяни працюють, незадоволених вистачає, але поки це не критично... Дороги будуються, поля обробляються...

Тихо, хоч мак сій. Нічого нового. Кочівники, щоправда, нахабнішають... На віддалені поселення все частіше здійснюють набіги. Але це не проблема: вишлю туди війська — одразу заспокояться.

Туга...

Справа в тому, що Я — Єдиний і Всемогутній Володар цього світу! Я керую всім та вся. Більше того — Я створив цей світ. Дякуючи МЕНІ він існує і до того часу, поки Я цього хочу!...

Щось добре ти, Володарю, розійшовся...

Так. Що у нас далі?... Ага, радники на прийом вишикувались. Набридли вони мені — гірші за гірку редьку. Знову грошей проситимуть. А де їх, зайвих, узять? Тільки коли в одного забрати й іншому віддати. Ех, важка наша доля... Але й не вислухати не можна. Я віддав доручення керівникам міст і запросив радників.

Як я і думав, усі наперебій почали вимагати фінансування. І на розвиток науки треба, і на військо, і на культуру... Добре. Становище складне — культура почекає. Ще частку зі статті на розваги громадян можна відхопити. Незадоволених, щоправда, додасться. Але нічого, потерпіять. Ось, наладимо торгівельні шляхи до Вавилонян — казна поповниться. Декілька караванів зі спеціями, городиною й шовком уже в дорозі. Та й на недосліджених землях Всхоу повинні бути поселення. Як тільки збільшимо армію — відішлемо на пошуки.

Стомився я від урядових справ. А головне — нудьга. Хоч би напав хто! Тоді і для війська справа знайдеться, і казну поповнимо, та й захоплені в полон до місця прийдуться. Давно прийшов час північні болота осягати, руди в горах

добувати. Оно, в сусідів, — металу з лишком. І бронза, і сталь, і, головне — золото. Бо наші запаси вичерпуються поволі.

Хто в нас тут недалеко? Шумери. Ось їм війну й оголосимо. Нагода, щоправда, потрібна. Хоча чого довго думати? Затребуємо золота, а відмовляться — значить, недобророзумливці. Вороги! А ворога треба знищити.

І понесуться мої хвацькі колісничі, поскачуть вершники, рушнить піхота. Руйнувати ворога, захоплювати поселення...

Ну-с, почнемо...

— Ігоре... — Я не відразу зрозумів, що звертаються це до мене. — Ігорьку, — повторила дружина, — закінчуй свої гульні. На базар треба сходити. І сіль у мене скінчилася...

Зітхаючи, згортаю та неохоче закриваю «бук».

«Добре, пощастило поки шумерам, надвечір з ними розберемося, після вечері»...

... Змучений Верховний жрець вийшов із трансу та знесилено повалився на підлогу, встелену кам'яними плитами. Тіні, що від мерехтіння смолоскипів здавалися живими, знаходилися в безперервному русі. Шеренги жерців першого рангу непорушно стояли вздовж стін Печери заклинань, мовчки дивлячись на Верховного жерця. На невеликому підвищенні, на троні, сидів сам Головний Пан...

— Говори ж, Верховний Жрець, — мовив він голосним владним голосом. — Чи допомогли твої замовляння?

Верховний жрець насилу підняв голову і ледь чутно сказав:

— Так, мій Пане... Чари мої, навіяні на жінку, допомогли... Тепер ми можемо підготуватися до Війни — у нас є час — до вечора...

переклад з білоруської Вікторія Ваколюк

Художник © Andri

Павел Подзоров

Друге пришестя

ВІН озирнувся... Тааак... Світ вельми змінився. Величні дами, саморушні вози, люди в неймовірних шатах.

Батько попереджав, що буде складно. З чого почати... О! В кінці вулиці – храм! Хутчіш туди.

Гарний будинок. Куполи схоже золоті. Недобре це. Бо влетить у копійку! Невже всі багатіями стали?

Поки розглядав куполи і хрести, до них підійшла бабуся в туго замотаній хустці. Порівняно з тими, кого бачив на вулиці, – вдягнута зухвало просто. Обличчя суворе. Погляд похмурий і нічим не задоволений.

— Ти чого це так вбрався? — суворо запитала вона. — У цьому лахмітті в Храм Божий хочеш?.. Ех ти!... Молодий, здоровий.. Працювати треба!... А не в дранті ходити. Чого тобі тут?... Гроші-то хоч на пожертву знайдуться? Чи на свічку?

ВІН із подивом глядів на розгнівану бабуся. Потім повільно рушив усередину. За спиною було чути роздратоване бурчання.

На вході ВІН здивовано спинився... Що це? Усе розмальовано з неймовірною помпезністю. А праворуч... ВІН не повірив власним очам. Праворуч торгували свічками. У Храмі Божому!!! Жахливо!

Зробивши ще декілька кроків неслухняними ногами, він побачив... Ні!... Це немислимо! Не може бути!!!

У кутку стояло велике розп'яття із запаленою лампадкою. Доглянуте, яскраве... А перед ним на колінах стояла стара бабуся. Вона молилася і безперервно кланялася розп'яттю.

ВІН кинувся до бабусі:

— Що це ви робите? Встаньте. Навіщо? Вам же тяжко, — швидко лепетав він, намагаючись підняти бабцю з підлоги. Але та лише відштовхнула його і злісно викрикнула: — Іди звідсіля! Безбожник.

Блискуче вдягнений служитель несхвально дивився на нього.

І тоді Ісус кинувся до розп'яття, з усіх сил вчепився в нього, до крові обдираючи руки, віддер і метнувся геть з цього будинку...

У камері було порожньо, вогко та холодно. ВІН сидів на підлозі не припиняючи з молитвою звертатися до Батька. ВІН молився за людей, за їх просвітління, а в пам'яті стояла бабуся на колінах.

За ґратами ходили й балакали двоє.

— Ну і що з цим тепер робити? Ані документів, ані грошей...

— А оформи-но його на п'ятнадцять діб. А далі подивимось...

переклад з білоруської
Вікторія Ваколюк

Володимир Якубчак

Щастя — заручник стін

Натовп мовчав — і діти і дорослі жадібно ловили слова Носія Тернів. Той стояв на крутлому помості поруч із Деревом Чаш — спіралью закрученим металевим з позолотою стовбуром товщиною в руку і шість метрів заввишки. З нього виростали три товстих шпичаки — на різній відстані від землі. Від них, своєю чергою, тяглися донизу тонкі срібні стрижні, кінці яких загиналися вгору і закінчувалися глибокими чашами.

— Нехай Тернистий вкриє душі колючками, аби мерзенні Елвенталі не оповили їх спокусою гріха. — Носій закінчив молитву, вколов пальця великою голкою, що висіла на шії і капнув кров у Чашу Захисту. Після чого спустився з помосту — настала черга решти присутніх. У кого на шнурочку, у кого на ланцюжку — голки були у всіх.

Люди піднімалися і кололи пальці над однією із Чаш. Найбільше, як завжди, над Чашею Смерті. Чаша Захисту ніколи не заповнювалася навіть на третину — здоров'я і довге життя для всіх, окрім прохача, мало кого приваблювало. Натомість у Чаші Служіння крові було трохи більше — вічне служіння Тернистому в боротьбі із самим Армоешаном спокушало багатьох.

На шії в Альмара також висіла голка. Хлопець піднявся на поміст, підійшов до Чаші Смерті і виконав обряд — Елвенталів він ненавидів понад усе.

Давним-давно їх послав на землю Армоешан, одвічний супротивник Тернистого, і з того часу людство вимушене переховуватися. Зараз в їхньому містечку жило близько трьох тисяч людей, і ніхто, окрім Носія, не бачив світ за метровими стінами. А там кишіли Елвенталі. Альмар мріяв їх усіх знищити, мріяв вирватися на свободу. Однак церква чомусь не поспішала з ними покінчити.

Хлопець спустився, притискаючи до хустинку до вколотого пальця. До Дерева Чаш знову вийшов Носій. Він занурив руку в Чашу Смерті, після чого рушив до одного із Вартових Щастя — дванадцятро їх стояло на рівній відстані один від одного під стіною, що рівним колом оточувала поселення. Дерево Чаш знаходилося в центрі, і щотижня процесія рухалася від одного Вартового до іншого. З долоні Носія капала кров і натовп, який ішов слідом, розтирав її в пилу. Справедливі, добрі та щасливі люди — вони заслуговували кращого життя, життя без Елвенталів.

Альмар не відставав, але тримався позаду. Його думки займало одне — секрет Носія. Щоб дізнатися, як той ходить стіною, хлопець віддав би все що має.

На плече опустилася рука, та він вже знав хто це, тому продовжив іти, не обертаючись. За мить Лоло закрокував поруч. Високий, чорне волосся заплетене у три коси і перетягнуте чорною стрічкою. У нього голки не було, натомість шию стискав зашморґ. Кінець мотузки волочився по землі і закінчувався ще однією петлею.

Він був сином Ервана Сета — Носія Тернів. Батько від нього давно відмовився, але чомусь дозволив жити поруч. Лоло мав репутацію божевільного, та Альмар вважав його другом. Проте навіть йому той не розповів, чому носить зашморґ на шії. Ні, Лоло, звичайно, говорив, що хоче перевірити, як довго Чаша Захисту зможе його оберігати. Для цього він часто лазив по деревах та, на щастя, поки не повисився. Хоча Альмар в це пояснення не дуже вірив.

— А я нарешті придумав тобі прізвисько. Пень. — Лоло посміхнувся. — Подобається?

— Ні, — відповів Альмар. — Зміг щось дізнатися?

— Ні. — Лоло знизав плечима і знову посміхнувся. Батько поводитися так, ніби сина не існувало, тому Альмар сподівався, що Лоло зможе вивідати його секрет.

Хлопець зігхнув. Зелені очі друга на мить заблищали і він смикнув мотузку:

— Тисне...

«Тисне?» Альмар не розумів навіщо він взагалі її носить, але хіба зашморґ не можна послабити?

— А ти ніколи не думав, куди дівається кров із Чаші?

— запитав Лоло.

— Яке це має значення?

— Не знаю. Та в цьому щось є. Я впевнений.

— Може й так. — Альмар пришвидшив крок і більше вони не розмовляли. Процесія зупинилася в ста метрах від стіни, але служитель продовжив шлях. Альмар прощтовхався наперед — може тепер вдасться розгледіти, що той робитиме?

Вартовий Щастя стояв, обіпершись на стіну — невисокого зросту, худорлявий. Чорні смужки тканини обмотували тіло з голови до ніг. Тінь Вартового розтягнулася вгору всією висотою стіни — так було з кожним із дванадцяти, не зважаючи на місцезнаходження сонця. Цікаво, чи є вона і вночі? Альмар на це сподівався.

При наближенні Носія тінь поповзла донизу, досягнувши звичного розміру. Вартовий ворухнувся і зробив крок вперед. Ерван Сет став перед ним і тепер Альмар вже не бачив, що відбувається, а йти далі не дозволялося. Та все ж він розгледів, як Вартовий Щастя розмотує шмаття на голові, а Носій простягає до його обличчя руку.

Коли рука опустилася, Вартовий знову замотав голову і став на своє місце. Носій поставив праву ногу йому на груди, відірвав від землі ліву і згодом закрокував тінню вгору. Саме це і цікавило Альмара, цього він хотів навчитися — так сильно, що попросив друга шпигувати за власним батьком.

Ерван Сет заліз на вершину стіни і підняв руку. Ту, що з кров'ю із Чаші Смерті, подумав Альмар. Він зробив кілька пасів, ніби надавав комусь невидимому ляпасів і розвернувся. Спускатися, на думку хлопця, було значно страшніше: Носій сів, звівс ноги, ступні приклав до стіни, де пролягала тінь і відштовхнувся, розпрямляючись. Тепер він мав бачити землю, як Альмар бачить стіну. Цікаво, а це дуже страшно?

Ерван Сет спустився, підійшов до людей і сказав декілька слів, які хлопець пропустив повз вуха. Кров з руки Носія зникла — вона пішла на вбивство Елвенталі. Одного. До того ж, служіння проводилося лише раз в тиждень. Якраз цього хлопець не міг зрозуміти. Чому лише одного? Знав би він як — повбивав би усіх. Адже, як стверджувала церква, рік тому Елвенталі забрали його батьків. Та Носій Тернів нічого не пояснював, лише давав незрозумілі відмовки: мовляв, наше життя — дар Тернистого і треба смиренно жити в надії на служіння йому після смерті.

Обряд Вбивства закінчився, і люди стали підходити до молодого послухника, що тримав розшитий золотом мішечок для пожертв. Біля нього зібралось декілька жебраків в старому латаному одязі, дехто босий, всі з голками на шії, та їх наче й не бачили. Церква про все подбає, для того пожертви і збиралися.

Повз одного з них пройшла молода невисока жінка, яка вела за собою маленьку дівчинку. Раптом дівчинка вирвала руку, підбігла до жебрака і кинула дві монетки в покриту іржею банку. Її рот розтягнувся у посмішці, а чоловік, подивившись на неї, подякував. Та тут повернулася її мати, вихопила банку з рук жебрака, зі злістю витрусила монети і, забравши дочку, вкинула їх до мішечка. Дівчинка заплакала.

— Щось помітив? — запитав Лоло. Альмар здригнувся і побачив, що до болю затиснув голку в долоні.

— Ні. Продовжуй спостерігати за батьком. Сьогодні кров із чаш зникне і було б добре дізнатися куди. Можливо, це нам якось допоможе. — Одного разу Альмар вже підходив до Вартового, навіть до крові порізав руку, але той просто відірвався від стіни і стояв, ніби на щось чекаючи. Хоча й голову не розмотував. Та як тільки Альмар відійшов, Вартовий повернувся на місце. Може вони й не мали пропускати нікого, крім Носія? Ні. Про це навіть не хотілося думати. Тепер вся надія на Лоло.

Біля площі вони розійшлися — будинок Лоло стояв в

тридцяти метрах, поряд із храмом. Велична будівля храму приголомшувала: біла штукатурка розписана тернами, мозаїчні вікна виблискують на сонці, численні куполи вкриті позолотою. Але й житло друга, хоча і було значно меншим, в багатстві оздоблення не поступалося.

— Не допоможеш?

Альмар повернувся на голос. Стіалла, висока круглолиця жінка, стояла поряд із возом, на якому громадилися невеликі бочки. Вона була власницею шинку, куди хлопець частенько навідувався.

— З радістю.

Коли всі бочки перекочували до погребу, Стіалла налила йому випити.

— Не знаю, що без тебе роби-

ла б.

Той візник не хотів навіть з возу злазити. — Вона розсміялася. — Хех... Батьки б тобою пишалися. Нехай Тернистий береже твою душу.

Вони попрощалися і Альмар рушив додому — його будинок знаходився біля стіни, через вікно він навіть міг побачити Вартового Щастя. Жив хлопець скромно: мав клаптик поля і двійко кіз. Звична обстановка нагадала йому про батьків. Колились і вони мріяли звільнитися від гніту стін, та одного разу просто зникли, і згодом церква оголосила, що ті стали жертвою Елвенталів. Хоча Альмар не розумів, як таке могло трапитися. Невже вони змогли вибратися назовні? Скоріш за все так, тому зможе і він. І тоді...

Та вбити Елвенталів буде не просто. Хлопець знав, що Армоешан створив їх за своєю подобою, а Книга Тернів описувала цих істот як велетенських змій із сніжно-білими очима без зіниць. Вони випивали із жертви усю кров, і та плюскоталася в очних яблуках потвор, аж поки не зогнивало безкровне тіло. Від думки про те, що кров батьків все ще може багрянитися в очах якоїсь тварюки, його пересмикнуло. Те, що батькам хоча б на мить вдалося побачити зовнішній світ, слухувало слабкою втіхою.

«Я обов'язково за вас помщуся. Обіцяю» Голка на шії додавала снаги. Будь на те воля Тернистого, у Лоло все вийде.

Альмар налив козячого молока і вийшов на вулицю. Сонце вже торкалося краю стіни. Цікаво, куди воно потім зникає? І чому з'являється з протилежного боку? Так багато питань... Що там, за стінами? Крім, звичайно, Елвенталів. Скоріш би побачити...

Наступного дня Альмар прокинувся досить пізно. Сонце ще не стало з-за стіни, отже, до зустрічі з

Лоло залишалося трохи менше години. Він одягнувся, поснідав, випустив кіз із загону. Зайнятися було нічим, тому хлопець рушив до центру в обхід — так він згає час і приїде на площу вчасно. До того ж, шлях пролягав повз кладовище. А там — порожні могили батьків. Він сподівався, що їхня жертва не була даремною і зараз вони б'ються з Армоешаном за звільнення людства.

Краєм ока Альмар помітив Вартового Щастя, непорушного, як стіна позаду. Вони хоча б інколи покидають пост? І що, до речі, їдять? Цього хлопець не знав. Може, вони взагалі не люди?

Дорога огинала кладовище і через п'ятсот метрів вливалася у широке русло головної вулиці. Та вела до площі, навколо якої скупчилися будинки найзаможніших — купців та духовенства. Будинки решти людей були переважно дерев'яними, адже добутого каменю на всіх не вистачало. Та й ціни на нього були захмарними.

Альмар нетерпляче скуйовдив волосся, передчуваючи зустріч із другом. Новини не могли бути поганими! Занурившись у думки, він ледь не перечепився через купку сміття на узбіччі. В замішанні, взяв до рук ганчір'яну ляльку, що лежала зверху.

Потерта, трішки брудна, та все ще гарна, незважаючи на чорну стрічку, якою були зав'язані її очі.

— Ти віриш в абсолютне зло? — Від несподіванки Альмар випустив ляльку і озирнувся. Проте нікого не побачив. І сховатися тут було ніде. Він скосив погляд на землю і вглядівся в намальований рот. Невже це вона заговорила?

Хлопець нахилився і знову взяв ляльку до рук.

— Хто ти? — запитав він і ледь не пхикнув. І це Лоло божевільний?

— Справедливість. — Від м'якого мелодійного голосу стрепенулася душа.

«Справедливість? Що за ім'я таке?» Може, це якийсь розіграш? Лоло постарався? Але ні. Альмар оглянувся довкола і запитав:

— Тебе викинули?

— Викинули. Давно. — Більше лялька нічого не сказала і на подальші питання не відповідала.

Все це просто неймовірно. Але що тепер робити? Залишити Справедливість тут? Серед різного мотлоху лежали досить непогані речі: невеличка фігурка людини, майстерно вирізана чаша, маленький ніж. Може, за ними хтось повернеться? Та лялька наче

заворожила Альмара. Від доторку до ганчір'яної фігурки десь всередині його ества почало зароджуватися дивне відчуття. І це відчуття хлопця дуже подобалося.

Альмар повернувся додому, дістав із шафи старе простираadlo і вирізав дві тонкі смужки, а потім обв'язав ними ляльку і прикріпив її на спині, зв'язавши кінці стрічок на грудях. Чорну пов'язку з очей знімати не став. Справедливість має бути сліпою, весело подумав хлопець і поспішив назад.

Коли з-за чергового повороту вигулькнула площа, Альмар все ще не міг викинути ляльку з голови. Навіть думки про Елвенталів і втечу відійшли на другий план. Душа сповнилась вогню, таким живим хлопець вже давно не почувався.

Він підійшов до Дерева Чаш і став чекати. Півгодини, годину, дві — друг все не приходив. Та Альмар залишався на місці.

— Допоможи їй, — долинув голос із-за спини. Справедливість. А хлопець чомусь думав, що та більше не заговорить.

Він покрутив головою і вихопив з натовпу Стіаллу. Їй знову привезли декілька бочок, правда, вдвічі менших, ніж вчора. Візник не поспішав злізати, тому хлопець вирішив допомогти. Вони швиденько розватажили воза і стали посеред дороги.

— І знову Тернистий послав допомогу, — сказала Стіалла, розгладжуючи фартух. — Вип'єш? — кутики губ розтягнулися в посмішці, але та раптово зникла і змінилася гримасою відрази.

— Богохульник! — закричала вона. — Брудна тварина! Поплічник Армоешана! — Жінка забігла до шинку і повернулася, тримаючи в руках мітлу.

Альмар ошелешено крутив головою, шукаючи винуватця, та після першого удару по голові зрозумів, що образи адресовані йому. То це він поплічник Армоешана?! Хлопець перехопив мітлу і вже збирався штовхнути жінку назад, проте вчасно спохватився — на шії у нього теліпались обрізані кінці шнурка. Голки не було, а Лоло, як син Носія Тернів, єдиний, кому таке могли пробачити.

— Та ви не так зрозуміли! — крикнув Альмар. — Голку зрізали! Ви ж мене знаєте. Хіба я зробив щось погане? — Він випустив мітлу.

Проте Стіалла не слухала. Вона щось стиха бурмотіла, а коли повернула мітлу — поновила удари. Тепер і перехожі зацікавились — в Альмара полетіли камінці та грудки землі. Зневірившись щось пояснити, хлопець кинувся бігти. Вдома він знову одягне голку і все стане, як було. Але що це з людьми? Більшість із них знали його змалечку. А Стіалла?! Чи його допомога нічого не варта?

Діставшись будинку, Альмар в першу чергу дістав нову голку. Тернистий допоможе, його справедливість беззаперечна. Та зараз це звучало не надто переконливо.

— Навіщо? — запитала Справедливість. — Невже ти не засвоїв урок?

— Урок? — перепитав хлопець. — То це твоїх рук справа?

— Моїх, — відповіла лялька холодним голосом. — Людська Доброта вже давно лежить на смітнику. Там, де лежала і я.

Що це мало означати?! Спалах люті на мить затуманив розум і Альмар запустив стільцем в стіну. Доброта? Це така в них доброта?! Без голки на грудях він раптом став твариною? Поплічником Армоешана? Та вони готові були його вбити! Хлопець розірвав шнурочок і з огидою закинув голку подалі. З нього досить!

Гнів помалу остигав, і Альмар вже не думав ні про людей, ні про Тернистого. Йому хотілося одного — вбити Елвенталів і вирватися з цього свинарника. А щоб зробити це, потрібно було поговорити з Лоло. Адже, як як здавалося хлопцю, друг точно щось з'ясував. А не прийшов тому, що

його розкрили. Скоріш за все батько. Знав би хтось іще — не мовчав би. Отже, Лоло вдома.

Та Альмар не поспішав на допомогу другу. Потрібно вирішувати, коли трохи розвіднитися, бо втікати краще тоді, коли тінь Вартового буде видно на стіні. Ризикувати, припускаючи, що вона є і вночі, не хотілося. Тим більше зараз.

Хлопець довго обмізковував, як визволити Лоло і де того могли утримувати. Втопившись, ліг спати, а коли прокинувся — була ніч. Втім, годинки через три можна було вже виходити. Альмар відкрив скриню і дістав сумку. Там лежали стометрова мотузка, зв'язана із менших шматочків, молоток, ніж та залізний кілок — до цього вони з Лоло готувалися давно. Альмар ще спакував трохи їжі і зав'язав шворочки.

— Готовий покарати справжнє зло? — запитала Справедливість, коли Альмар перекинув сумку через плече. Він невпевнено кивнув. «Справжнє?»

Через три години хлопець стояв перед будинком друга. Він вже знав, де шукати — у всіх кімнатах були вікна, тому Ерван Сет не залишив би сина там. Принаймні, без нагляду. Імовіріше, замкнув його в підвалі.

Альмар перебрався через огорожу і обійшов будинок. Там натрапив на коротенькі сходи, що вели до підвалу. Спустившись вниз, застиг перед дверима — на них висіла колодка. Та ще й невеличка. А він очікував, що доведеться розпитувати Лоло, де батько ховає ключі. А опісля їх викрадати. Таку ж колодку він зможе розбити простим молотком.

Та спочатку треба було переконатися. Альмар тричі постукав, почувлися кроки і згодом пролунав стук у відповідь.

— Батько знає, — крикнув друг.

— Бий замок, — сказала Справедливість.

Альмар дістав молоток, і від трьох ударів колодка розлетілася. Лоло вийшов з підвалу, як і раніше із зашморгом на шії.

— Я все знаю... — почав друг, та грубий голос його перебив:

— Ти зайшов надто далеко. — Ерван Сет стояв на верхній сходинці з товстою палицею в руках. — Гарно впорався, Лоло. Він все-таки прийшов.

Невже друг його зрадив? Ні, не може бути. Він же намагався щось сказати.

— Жаль, але ти повториш долю батьків. — Носій поманив Лоло пальцем. Той послухався, та батько, здається, одразу про нього забув.

— Що? — Слова Ервана Сета наче стьобнули Альмара батоном.

— Причина їх смерті — довгий ніс. Аж ніяк не Елвенталі. — Носій покрутив палицею. — Скоро тут будуть інші. Не бійся, ми оголосимо тебе героєм. Скажімо, за вбивство двох Елвенталів.

Клубок у горлі і жар в грудях не дозволили крику вирватись назо-вні. На очі на-вернулися слі-з-и. Вирод-ки!

Трішки оговтавшись, хлопець стиснув зуби. Він так просто не здасться. Ні! Молоток в руці, здавалося, полегшав. Справедливість навпаки — аж смужки тканини, що її тримали, врізалися в плечі. Він вирветься!

Та Альмар не встиг нічого зробити — Лоло вирвав зброю з батькових рук. Той подивився на сина так, ніби вперше побачив, і через мить склався від удару в живіт. Лоло зайшов йому за спину і штовхнув ногою. Носій скотився вниз. Альмар не розгубився і перескочив через тіло.

— Тікаймо!

Та Лоло далеко не відбіг — батько спромігся піднятися і схопив за кінець мотузки, від чого друг гепнувся на спину. «Догрався»

— Ми дбали про вас, — прохрипів Ерван Сет. — Ви, не-вдячні шмаркачі!

— Покарай несправедливість, — сказала лялька. Її голос прогрімів в голові наче дзвін.

Альмар скося глянув на молоток, який все ще тримав у руці. «Покарати? Так! Удар по голові все закінчить. Я помщуся за батьків. Покараю зло!» Та дивне відчуття в грудях розгорілося з новою силою, а лялька знову поважчала. Невже це і є справедливість? Від удару Носій закричав. Він відпустив мотузку і притиснувся до дверей, жалібно скиглячи. Альмар сподівався, що зламав йому руку.

— З тобою все гаразд?

— Ага, — відповів Лоло, закашлявшись. — Забираймося, поки ніхто не прийшов. — Він послабив зашморг.

— Може вже знімеш?

— Рано. Все ще тисне.

Альмар кивнув, хоча й уявлення не мав, про що той говорить.

— Тоді до Вартового.

Добігли вони швидко і одразу ж попадали на землю, відсапуючись. Та часу було мало, тому Лоло заговорив:

— Кров. Щоб Вартовий пропустив, йому потрібно дати крові. Саме так мій батько і робив. Давав злизати з руки кров. Ту, що із Чаші Смерті. А після церемонії, вночі, решту розділяють між дванадцятьма Вартовими.

— Як тоді вбивають Елвенталів? — Альмар розгубився.

— Не знаю, — відповів Лоло. — Ти, до речі, придумав собі прізвисько? — раптова зміна теми змусила Альмара посміхнутися.

— Ні, — відповів хлопець. — Придумаю — скажу. А тепер давай їх всіх вб'ємо. Може, дати крові Вартовому достатньо для вбивства Елвенталія? А там, нагорі, твій батько просто пересвідчувався?

— Може. То що тоді робитимемо? Щоразу спускатимемося вниз? Вбиватимемо по одному?

— Не знаю. Думаю, під стінами виставлять охорону. Ну, щось придумаємо.

Альмар дістав з сумки ніж і полоснув долоню. Вартовий стрепенувся, відійшов від стіни і хлопець підніс руку до його обличчя. Той почав знімати з голови шмаття. Перед Альмаром постало довгасте бліде обличчя з білими очима. Він відсахнувся, та часу дивуватись не було, тому наблизився знову. Істота почала злизувати кров тонким довгим язиком, а в її очах попливли червоні цівки.

— Це ж... Вони...

— Так. — Альмар говорив спокійно. — Напевне, завдяки цій їхній схожості, Елвенталі й помирають. — Справедливість розчаровано зітхнула.

Вартовий замотав голову і повернувся на місце. Альмар, а за ним і Лоло, ступили на тінь. виявилось, що ходьба стіною нічим не відрізнялася від ходьби землею. «Елвенталі, — думав хлопець, — скоро я вас побачу. І ви за все заплатите, навіть якщо не вбивали батьків»

Та чим ближче він наближався до верхівки, тим сильніше калатало серце. Окрім ненависті, в душі гніздився страх. Елвенталі... Не раз Альмар бачив їх у сні. Заповнені кров'ю

очі та гострі ікла. Гнила шкіра, з численних шрамів сочиться білий гній. Уві-сні він щоразу поставав перед відкритою пашекою, вдихаючи нестерпний сморід і прокидався, як тільки слизький язик торкався обличчя.

Альмар трусонув головою, відганяючи страх, і зупинився на самому краю стіни. Присів, схопився руками і подався вперед — відчуття, наче падаєш в прірву. Та падав він недовго і через мить приземлився на стіну зверху. Добре, що та була достатньо широка — близько двох метрів. Хлопець відповз подалі і з острахом подивився у бік Елвенталів, очікуючи побачити сотні, тисячі створінь. Але не побачив жодного.

Внизу простягалося зелене море трави, де-не-де виднілися поодинокі дерева. Неподалік паслися великі рогаті тварини, деякі пили воду з величезного озера. Їх Альмар ніколи не бачив, але то не могли бути Елвенталі. Де ж вони? Де?!

— Елвенталі... — почав Лоло та Альмар його перервав:

— Покажіться. Покажіться!

— Їх не існує, — промовила Справедливість. — І ніколи не існувало. — В її голосі звучало співчуття.

— Ні. Ні! Не може бути! — Альмар замотав головою, та одразу ж припинив. А чому ні? Здавалося, він завжди про це знав. Правда остудила пекучий біль у грудях, і на душі стало на диво легко.

— З ким ти розмовляєш? — запитав Лоло, та Альмар не відповідав.

— Безглузда байка. В обмін на неї я полетіла в смітник.

— Справедливість замовкла і Альмар знав, що та вже ніколи не заговорить.

Хлопець глибоко вдихнув. Плакати чи сміятися? Все, у що він вірив — брехня, батьки загинули даремно. І хто в цьому винен?

— Гей! — Лоло трусонув його за плече. — Ти з ким розмовляєш?

— Не зважай. Їх нема, Лоло. Елвенталів не існує.

— Ясно.

— І це все, що ти можеш сказати?

— Ну, — протягнув Лоло. — Я ж божевільний. — Він широко посміхнувся і зняв із шії зашморг.

— Що робитимемо? Розповімо людям?

— Розповімо? Після того, як я позбувся цього? — Він потряс мотузкою. — А ти пропонуєш повернутися і знову затягнути на шії зашморг? Та ні за що! Як думаєш, ті люди заслуговують на правду? Вони душили мене все життя. Ти що, не розпізнав їх справжню сутність?

Альмар запнувся. Стіалла. Жінка, що забрала монети від жебрака. Носій Тернів та інші служителі. Чи не буде справедливо, щоб вони зогнили в цих стінах? А він дійде до краю світу. Це недалеко. Може, вдасться навіть торкнутися сонця? На обличчя полізла посмішка.

«Справедливість...» Альмару згадалася дівчинка. Та, що кинула монетки жебракові, а не у мішечок для пожертв.

— Ми зруйнуємо ці стіни, — сказав Альмар. — Розіб'ємо клітку брехні. Правда — набагато гірша кара.

— О! — Лоло, сміючись, потер руки. — Ти серйозно?

— Звичайно.

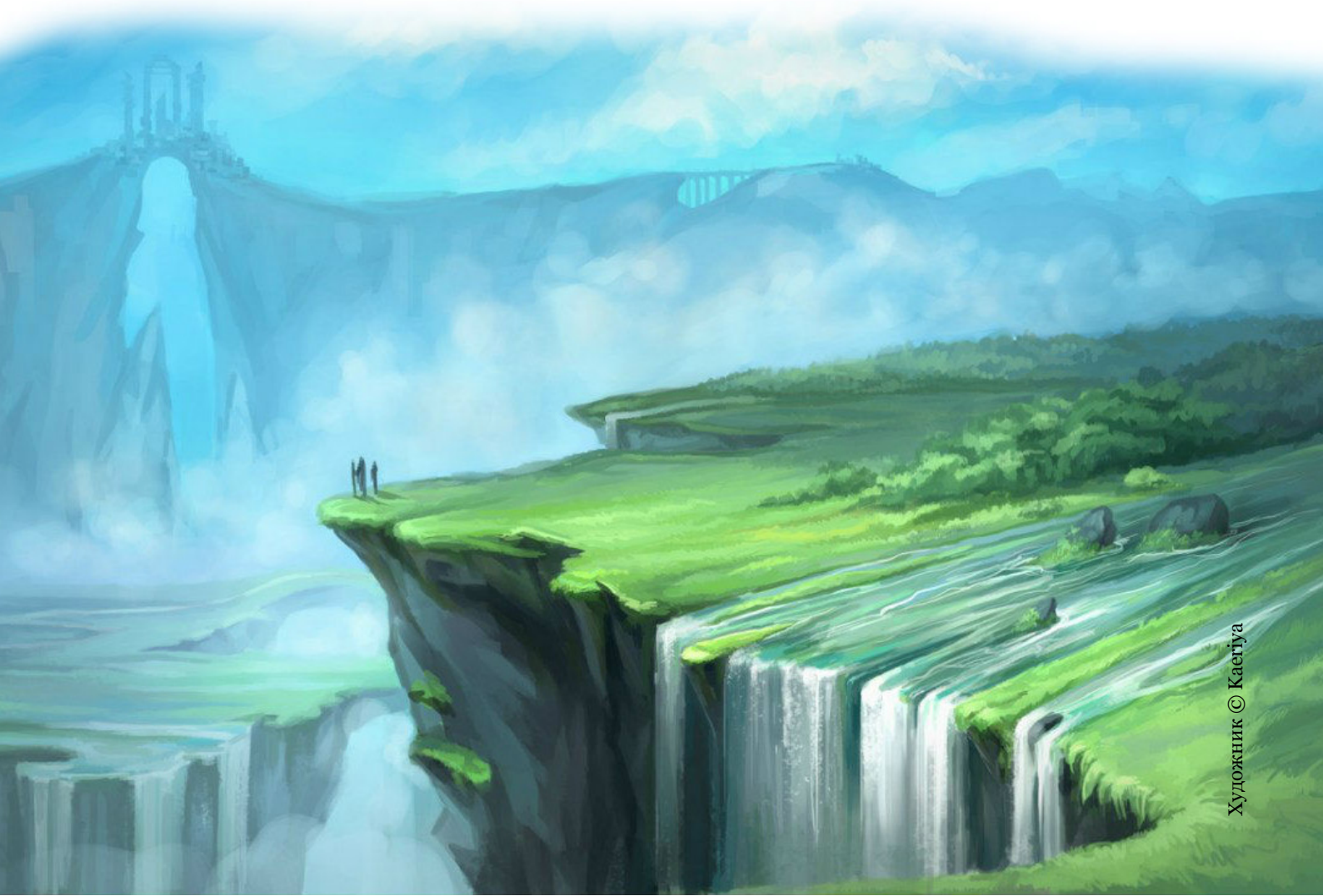
— Тоді я вирішив, як тебе називатиму. Маленьке Жирне Зло. — Друг покотився від сміху.

— Я не маленький. І не жирний. — Альмар пхикнув.

— Ну-ну.

— Що ж. Для початку заглянемо за край світу. Справедливість трішки почекає.

Хлопець розв'язав ляльку і викинув через плече. Тепер він і без неї впорається.

Анастасія Шнайдер

Марта і Годинникар

РОЗДІЛ XII
МАЄТОК НА БУЛЬВАРІ САНГРІЯ

Раптом на сходах, що вели угору, до іншої кімнати, замайоріло денне світло, відкрилися заокруглені різьблені двері з червоного дерева, у проході з'явилася дівчина з каганцем у руках. Тендітна, кучерявенька панночка у білому фартушку й білому чепчику закліпала блискучими карими очима, привітно усміхнулася й гукнула:

– Ходіть сюди!

Вони вийшли нагору, але там виявилося не так уже й світло, як здавалося. Штори на вікнах були запнуті, в кімнаті панувала напівтінь і холод.

– Відразу помітно, що більшість приміщень маєтку закинуті й забуті господарем. – сказала Марта.

– Так, ваша правда, Олівер живе переважно в двох кімнатах на верхньому поверсі, там, де його кабінет. Кілька кімнат займають слуги, а далі – усе пустує, – зітхнула дівчина, – аж душа болять. Я б вас пригостила чаєм, бачу, ви замерзли, але в нас мало часу, тому йдіть швидше, разом і зігрієтесь! – закликала дівчина, дмухнула на каганець, підбрала поділ своєї сукні і спритно покрокувала вперед.

– Отут вітальня, – говорила вона на ходу, широко розчинивши перед гостями темні двері.

Перед ними постала кімната, простора, наче бальна зала, оздоблена золотими барельєфами у вигляді різних міфічних потвор, з високими блакитнуватими стінами і венеціанськими вікнами, окутаними пишними синіми шторами з посрібленим візерунком. Тут дотлівав вогонь у великому каміні з чорного мармуру і дві статуї, дві яструбині голови схилилися по його боках, хижо зиркаючи яскравими, ніби живими очима, у попіл. Марті аж моторошно стало. Їй захотілося втекти звідси подалі, вона вхопила за руку Шалотту, яка, здається, подумала теж саме. Марк, помітивши їх метушню, лише багатозначно підвів брови, а у його погляді можна було виразно прочитати: «А я ж казав, що вам не слід було сюди йти».

Тим часом вони вже піднімалися сходами на верхній поверх, а покоївка бідкалася:

– Тут скрізь явно не вистачає жіночої руки. Я вже було так зраділа, коли три роки тому Олівер посватався до дочки Хоупа. Вони дуже давно одне одного знають, з них вийшла б непогана пара, Хризантема теж ,кажуть, панночка з характером, вона б , може, зробила з того задираки порядного чоловіка.

Марта, почувши таке, спотикнулася і мало носом не перерахувала усі сходинки.

– Олівер до Хризантеми сватався!? – скрикнула вона, похитнувшись.

– Обережно, обережно, не впади, – застерігала дівчина. – Сватався...Жаль, що пані відмовила. Хоча, я її розумію. Хай би дали мені цілу гору золота, я б нізащо не вийшла за нього! З іншого боку, він – чоловік тихий, весь час сидить в тому кабінеті, під ногами не плентасться, платить вчасно, але, буває, як найде на нього щось, то хоч на очі не показується. Вештаються тут пани всіякі підозрілі туди – сюди. Не люблю я такого.

Олівер наче той вуж тільки сидить, вичікує, а тільки біда яка, відразу спішить усе до рук прибрати. Здається, не зоглядишся, як душу з тебе витрусить і ту останню копійку, що була за душею. От виростуть трішки мої братики та

сестри і втечу я звідси геть, бо ще молода, а то сама за чотири роки служби тут стускнію і постарію, – важко зітхнула покоївка, дібравшись врешті останньої сходинки і темного коридору.

Марта зауважила, що план будинку Олівера та Хризантеми дуже схожий, якщо не враховувати деяких невеличких деталей. Мабуть, маєток панни був би таким самим просторим (якщо не втричі більшим за розмірами), коли б всі «таємні» кімнати у ньому раптом стали «явними».

– Треті двері зліва – кабінет, четверті – бібліотека . Тут пан і проводить увесь свій день, мало кого туди пускає, хіба Ольгерда, нашого дворецького– стерв'ятника.

Думаю, ваша полонянка там захована. У решті кімнат на поверсі я прибираю щоденно, я б помітила її, – шепотіла Берта. – Я буду унизу, коли хто з'явиться перед вхідними дверима, я вас покличу і швиденько виведу звідси, зрозуміли?

Діти кивнули.

– Ой! – схопилась дівчина. – А як же я покличу?Я ж навіть не знаю, як вас звати!

Так розторохталася, що забула представитися! Вибачте, я – Берта. – мовила покоївка.

Діти назвали себе, Берта заметушилася і побігла сходами повторюючи:

– Марк, Марта, Лотті. Так, Марк та Марта.... Хоч би не переплутати. А, і ще! – гукнула Берта. – Ключ від кабінету такий тоненький, посріблений, від бібліотеки – великий, почорнілий.

– Ясно, почорнілий, – мовив Марк і тремтячими руками почав шукати ключ.

У Марти й Шарлотти калатало серце. Здавалося, міністр ось – ось вигулькне з якихось дверей і схопить їх трьох за горло. Врешті хлопець знайшов потрібний ключ, всунув його у замок, щось клацнуло і двері, зловісно поскрипуючи, розчинилися.

У бібліотеці було темно й дуже холодно, Марта помітила в повітрі навіть легеньку пару, що заклубилася перед очима від теплого,живого дихання непроханих візитерів.

Громіздкі, понурі полиці з книгами, наче кажани, нависли над дітьми.

– Феріно! Ти тут?

Марків голос відлетів у простір кімнати, вдарився об голі стіни і вернувся назад, до нього, наляканим, прохолодним ехом.

– Будемо шукати. – прошепотів Марк. – Розділимося. Ви з Мартою підете шукати між тих полиць, а я – коло отих, – вказав він рукою.

– Не командуй! – пискнула Лотті, але, проте, пішла саме в той бік, що вказав брат.

Марта боязко ступала вперед. Ще ніколи у житті вона не бачила такої мертвої бібліотеки. Чорні, старезні палітурки, припалі мутним пилом...Їй аж жаль стало згорьованих книг, що мерзнуть у тих дерев'яних темницях–могилах. Книга завжди була для дівчинки символом життя, мудрості,світла істини. А як можна світло ховати у тьмі?

Ніяк. Хіба що, це не зовсім світло....

Вона не втрималась й вхопила першу–ліпшу книжку. Її руку пронизав пекучий біль. Рана, залишена Тінями за-

кровила. Дівчина зойкнула від болю й випустила книгу на землю.

Марк й Лотті прибігли на шум й стали розпитувати, чи все добре.

– Все в порядку, – мовила дівчина, стискаючи зап'ястя, – певно, подрапалась об якусь полицю.

Марта стояла спиною до вікна, раптом, Марк побачив позаду неї, у шибі, звідки якраз виднілися ворота, чоловіка у капелюсі, що йшов по головній алеї. До маєтку хтось завітав.

– До нас гості. Швидше, потрібно перевірити кабінет! – вигукнув хлопець і вони помчали геть з тієї моторошної кімнати.

Кілька дорогоцінних хвилин пішло на те, щоб знайти потрібний ключ, а коли їм нарешті вдалося увійти до кабінету,діти виявили, що там на диво світло і затишно. Тут, як і у бібліотеці, було лише два вікна, але вже не запнутих наглухо темними шторами. Письмовий стіл по праву руку від дітей стояв, завалений горами паперів, мало не прогинаючись під їх неймовірною вагою. Біля стін вклякли шафи й полиці з книгами, мапами, документами. Ой, чого тут тільки не було! І скрізь царив повний хаос.

Марк і Марта чимдуж кинулися заглядати у всі шухляди й шафки, намагаючись не наробити тут ще більшого безладу, що , в принципі, було неможливим.

Аж раптом Лотті здогадалася покликати:

– Феріно!

Всі замовкли. Було чутно лише тоненький писк десь з кутка кімнати. Марк кинувся відсовувати великий годинник, що там стояв, але той навіть не думав піддаватися впертому хлопчині. Коли юнак вже став червоним, наче улюблені квіти панни Хризантеми, Марта здогадалася прикласти вухо до годинника і за цоканням стрілок розчула ще й дзвін:

– Ви мене колись випустите, чи ні, бовдури!?

– Феріна! – гукнула Лотті. – Це вона! Точно!

– Мені здається, вона десь у самому годиннику, зверху. Звідти йде звук, – сказала Марта.

– Я вже, певно, здогадався. Мій татко робив схожі схованки. – мовив Марк і кинувся шкрябати скло на циферблаті,коли він його нарешті зірвав, хлопець повернув стрілку годинника на два повних оберти, щось клацнуло і циферблат відкрився, наче круті дверцята. Хлопець всунув туди руку й дістав скляну банку, де тріпотіла червонуватими крильцями маленька фея.

– Феріно, він тебе на зиму законсервувати вирішив, чи що? Треба було розчарувати міністра, сказавши, що фей так не зберігають, а то він дарма старався, – жартував Марк, а тим часом хтось зайшов до маєтку і Берта на все горло закричала:

– Хвилинку!!! Я вже іду!!!

Знизу почувся голос мністра:

– Берто, чи ти заснула? Коли до мене прийде гість, проведеш його у мій кабінет, я буду там.

Діти перелякалися. Їх ось–ось піймають. Тікати було нікуди.

– Значить, треба десь заховатися, – вирішила Лотті.

– Тоді доведеться повернути на місце Феріну, бо коли міністр побачить, що фея зникла, почне всюди нишпорити та точно нас знайде, – сказав Марк. – Вибач, Феріно, але тобі доведеться ще трішки зачекати.

Діти заходилися швидко повертати все,як було. А тим часом Олівер вже крокував сходами..

– Перебігти у іншу кімнату ми не встигнемо,давайте сюди, бігом! – шепотів він, посунувши дубову шафу, що стояла у кутку біля вікна. Там виявилося доволі тісно.

– Ні пари з вуст, Лотті, міністр вишиється, і ми за першої ж нагоди заберемо Феріну й втечемо звідси.

Скригнули двері, міністр зайшов. За ним подріботіло

швидко ехо Бертиних кроків.

– Хто сюди заходив? – спитав міністр. – Я зазвичай замикаю двері на ключ, а тепер вони відчинені? Чому раптом?

– Це, певно, Ольгерд хотів навести тут лад, але потім його раптово викликали у місто і він просто забув замкнути кімнату, – прошебетала дівчина.

– А, ну, ясно, ясно, – просичав міністр. – Коли прийде, скажеш йому, щоб негайно зайшов до мене. Зрозуміла? Можеш йти.

– Звісно, пане. – мовила Беата і вийшла Олівер закрокував кімнатою..

Серця дітей завмерли. З кожним шурхотом, кожним звуком невинно наближалася мить їх викриття. Навіть страшно подумати, що б сталося з ними, якби у двері маєтку на бульварі Сангрія не постукав таємничий гість.

За кілька хвилин діти знову почули Беатин голос:

– Прийшов пан Баярд.

– Ну так проси його сюди, я ж казав! – роздратовано мовив чоловік.

«Баярд? Чому він тут? – подумки запитувала Марта. – Ах, яка різниця чому й для чого! Головне, що він нас урятує!»

Художник ©Anndr

І знову почулися кроки..

– Доброго дня. – привітався міністр.

– Вам ліпше знати, чи добрий він, – відказав капітан.

– У вас поганий настрій? З чого б це?

– Я сьогодні дещо втратив, а точніше декого. Декого надзвичайно цінного мені.

– Як жаль! – вигукнув Олівер. – Я Вам нічим не можу допомогти.

– Можете. Просто поверніть мені Феріну. Якщо зробите це прямо зараз обіцяю не наносити серйозних травм. Вам ще перед королем виправдовуватися, як не як. То буде якось несолідно, якщо вельможний міністр заявиться до королівських палат побитим, – солодким тоном сказав Баярд.

Міністр підірвався з крісла й покрокував до вікна. Він став зовсім близько до дітей і Марта навіть бачила гострий профіль його лица у слабкому світлі холодного осіннього дня.

Марк стояв попереду дівчат і Марті на мить здалося, що він ось–ось вискочить з–за тієї шафи і вчепиться міністру в горло.

Вигляд, слова, жести Олівера просто невимовно дратували навіть таку спокійну і тиху людину, як Марта. Чоловік цей був наскрізь фальшивим, занадто любив пограти на публіку, а його справжня личина давала про себе знати лише в особливих випадках. І це, напевно, настав один з них.

Він не почав хвилюватися, не знітився, лише знову закрокував кімнатою пильно вдивляючись у розкидані навколо папери, висунуті шухляди, брудну підлогу, де відбилися чужі сліди, а потім і на годинник, всередині якого сиділа маленька полонянка, і Марті раптом стало усе ясно.

Він усе зрозумів, зрозумів ще від початку. О, яка то була дурість, намагатися обманути такого хитрого чоловіка! Так, міністр був жадібним, зверхнім, а іноді й відверто жорстоким, але дурним – аж ніяк.

– Невже Ви погрожуєте мені? Це смішно! – мовив він і захрипів зловісним, потворним сміхом.

– Ні, міністре, для Вас це сумно. Коли король дізнається про всі Ваші злодіяння, про змову з відьмою Леонцією і Тінями, тоді я подивлюся, хто засміється останнім. Звільніть Феріну, бо пошкодуєте! – розсердився капітан.

Почувся дивний звук. Марта подумала, що Баярд витягнув шпагу.

– Ну, припустімо, Феріна у мене, – говорив міністр, наближаючись до шафи, – Ви кажете, вона Вам цінна. Ви теж маєте дещо дуже цінне. Для мене. Може, поміняємося? Ха – ха – ха. Доволі справедливий обмін.

– Ні в якому разі! – Заперечив Баярд. – По–перше, я не збираюся цього робити, бо діамант я здобув чесно, він належить мені, я пообіцяв берегти Сльозу Сонця і не дати потрапити цій реліквії у руки зла, тобто, і у ваші руки в тому числі. По–друге, я не бачу сенсу, бо маю можливість забрати у вас Феріну доволі законними методами, а по–третє, я не згоден, що обмін справедливий, як ви говорили. Зовсім ні. Бо друг – у стократ дорожчий подарунок долі, ніж найяскравіший і найдорожчий діамант Атлантики з усіма її багатствами! Камінь залишиться каменем, а дружнє серце гріє теплом навіть тоді, коли вже навіть перестає битись.

Але це занадто важка істина для вашого сприйняття. – Зітхнув капітан.

– Важка? Тоді як накажете сприймати оце?

Олівер різко махнув рукою, схопив за комір Марка.

Шафа похитнулася. Марк так міцно вчепився за чоловіка, що от–от би його перекинув.

– Обережно! – скрикнула Лотті, коли книги, що лежали зверху упали на голови дівчат.

Аж тоді Марк заспокоївся. Міністр виштовхав їх усіх на середину кімнати.

В Шарлоттиних очах стояли сльози, Марта вклякла не-порушно і дивилася на Олівера з холодною люття, а Марк важко дихав, почервонівши від злості, що його зараз розпирала ще дужче, ніж Марту.

– Як ви..? Навіщо? – спитав капітан. Від здивування від, здається, уперше в житті розгубився.

– От зараз і поясните, навіщо. І не тільки мені та капітану, а й офіцерам поліції. Чи не так? – радів Олівер. В його очах спалахнув хижий вогник. Ну звісно! Павутина, яку він плів так довго нарешті згорнулася, вловивши бажаних жертв. Чоловік нахилив обличчя до Марті, допитливо поглянув на неї. В душі дівчини неначе щось перевернулося. Її захлиснула лють і образа. Він виставив її злодійкою, яка ввірвалася в чужий дім! А насправді вони рятували друга! Зловмисник тут він, і ніхто інший. Пора відповідати за свої вчинки.

Марта розмахнулася і хотіла щосили вдарити міністра, але той виявився спритнішим і схопив її руку.

– Ой–ой, які ж ми сердиті! – кепкував Олівер. – Побережіть сили, панночко, головна наша битва – попереду. В цьому можете не сумніватися... Ну, Баярде, чого вкляк? Що тепер скажеш? Чи ж не ти їх послав?

– Ану швидко забрав від них руки! – крикнув капітан. Міністр, здається, здригнувся, особливого виду не подав, та від дітей, все ж, відійшов. Долоня Баярда все ще лежала на руківці шпаги і це діяло переконливо.

– Капітан тут не при чім, – заговорив Марк, – це все я. Я підцупив ключі, я вліз до кабінету. І, знаєте, я ні краплини не розкаююся, ну, хіба в тому, що втягнув сюди Лотті й Марту. Вибачте, дівчата. А Ви, міністре, ще отримаєте своє. Він украв Феріну і тримає її у пляшці, замкненою в таємній схованці, в годиннику! – вигукнув хлопець, звертаючись до капітана, що стояв непорушно, побликуючи барвами багряно–золотого костюму.

– От паскудник! – розсердився міністр. – То ти тут нишпорив?

Чоловік підступив до Марка, але тут між ними двома зненацька вскочив Баярд і підставив чоловікові до горла шпагу

– Кажі, що тобі треба і відпускай дітей, а то я твою голову проштрикну. – твердо і чітко сказав він.

Олівер прошипів, пильно дивлячись в лице капітана:

– Мені потрібний камінь, хіба не ясно? Віддай діамант, я їх відпущу і забуду про те, що вони накоїли.

– Спочатку відпусти дітей. – наказав Баярд. – Камінь ось, бачиш? – сказав він, витягнувши з внутрішньої кишені знайому Марті шкатулку. – Тільки діти будуть в безпеці, отримаєш його. Відпускай!

– Ольгерде! – заволав міністр. Двері миттю відчинилися. Очевидно, дворецький стояв за ним вже давно і чекав вказівок. – Проведи моїх ... Емм.. «гостей» до воріт, що ведуть на бульвар.

Посивілий, літній чоловік з напосупленим лицем кивнув, здається, навіть не помітивши того, що на його господаря націлили шпагу. Діти одне за одним вийшли з кімнати, повисивши голови. Тільки одна Марта прокрокувала гордо, лише кинувши в бік Баярда тихі, повні співчуття слова « вибачте нас».

Ольгерд, як і наказували, провів їх через двір, відчинив перед візитерами головні ворота, гостинно промовивши : «До побачення».

І собі зник у туманах.

– О, горе! Що нам буде від мами! – заголосила Лотті. –

Вона нас приб'є! Казала я тобі, Марку! Ти у всьому винен.

– Винен, – зізнався він. – То що тепер, застрілитися? Я більше хвилююся за Берту і Стефана. Міністр їм не пробачить.... Та і діамант капітан утратив через мене. Він би силою забрав Феріну... А так, у нього не було виходу, Баярд рятував нас, – зітхнув у розпачі юнак.

Марті раптом стало шкода його. Адже рішення кожен з них приймав сам, свідомо. І якось негарно було звинувачувати Марка у власній необачності.

– Заспокойся, Лотті, – мовила вона, – ми всі винні та разом маємо вирішувати, як боротися з наслідками. Я, наприклад, для себе вже усе обдумала.

– І що ж ти обдумала? – виклично спитала Шарлотта. Її вразило те, що її подруга знову стала на бік брата.

– Я не покину острів, допоки не знайду Годинникаря, не розберуся з клятою Леонцією, її прихвостнями Тінями і паскудним Олівером, допоки не зруйную злі чари й не оживлю свого друга, Білого ведмеда (останнє я вирішила уже давненько). Ну як вам ідея?

– Блискуче, – заявив Марк, розвівши руками, – ти безнадійна.

– Я вважаю, всі ці події взаємопов'язані. Тобто, коли ми знайдемо Юліана, він допоможе нам здолати відьму, тоді всі злі чари розсіються, Тіні зникнуть, вартовий оживе і міністра покарають! – розповідала Марта, крокуючи бульваром.

Марк, здається, не чув її. Він з головою занурився у свої невеселі роздуми.

– В цьому є щось логічне. – констатувала Шарлотта. – Але зараз нам що робити? З чого почати? Куди нам йти?

– Ти йди додому, Лотті, – раптом втрутився Марк, – а я побуду тут, на бульварі, почекаю Баярда.

– Ні, Марку, ні. Йдемо краще всі до пані Хризантеми. Вона порадить і допоможе. Гортензія напоїть теплим чаєм. Вона вже, певно, нас скрізь шукає. Ходімо, а Баярд туди прийде, рано чи пізно. Нема сенсу бродити під дощем. Ходімо. – сказала Марта і їй самій раптом стало тепло від цих слів. Як все–таки добре, що їй є куди піти й на кого покласти. Як чудово, що крім підлого Олівера на світі є ще так багато добрих, співчутливих людей.

Дош, що в останні години трохи вшух, знову набрався сили.

– От паскудство! – вигукнула Лотті. – Я забула у підвалі в Олівера свою улюблену парасольку! І тут нам напакоstick, негідник! – і тупнула ногою в калюжу.

Бульвар Сангрія заряснів мутними червоно–сірими барвами вечірнього сонця, сірих хмар і крапельок дощу. Хижий готичний масток міністра, наче кажан, зачався у тумані, тускло поблискуючи скупими вогниками у високих вікнах.

Діти дзвінко розсміялися і побігли по воді мокрими стежинами в бік східного кварталу міста. Там, на порозі багряного маєтку їх промоклих, засмучених, втомлених, брудних і замерзлих зустріла тендітна Гортензія з ліхтариком у руці. Вона подивилася на дітей, важко зітхнула, і тихесенько сказала: « А я передчувала, що добром це не скінчиться...».

Квітка мудрості

(початок у попередніх номерах)

Микола Брездень

Ліфт зупинився і випустив нас у невеличкий коридор із трьома дверима та білими, мов сніг, стінами. На кожних красувався напис: «Human», «SPN» і «Vampire». Я скрипнув зубами про себе. А чим це ми відрізняємось від інших надприродних істот? Так, формально я мертвий, але почувуюся живішим за багатьох живих. Анастасія поквалилася до середніх дверей SPN і вставила ключ у замок. Тихо клацнуло.

— Ну от, — промовила жінка. — Я вас залишу. Коли закінчите, Ярославе, скажеш, я замкну двері.

— Дякую, — кивнув хлопець, і Настя поспішила до ліфту. Вона востаннє співчутливо зиркнула на Ярослава, і двері зачинилися.

— Що ти їй сказав?

— Як і домовлялися, сказав що хочу побути з нею один, бо на панахиді може бути багато народу.

У цьому я дуже сумнівався, але промовчав. Як не крути, але Світлана була проституткою, а таких народ звик засуджувати, а не жаліти. Хоча з іншого боку Світлані ця робота була зручною: вона ж скуб. Простим людям важко зрозуміти.

Я відчинив двері і ввійшов у приміщення моргу. Тут було холодно і пусто. Лише одне тіло лежало на столі вкрите білим простирадлом. Ніс уловив трупний запах, втім, ледь відчутний. А ще кілька годин тому вона була живою...

— Якщо не хочеш дивитися, можеш вийти, — попередив я, спостерігаючи, як пар не встигає зникати від швидкого дихання Ярослава.

— Ні, я залишуся. Продовжуй.

— Як знаєш.

Глибоко вдихнувши, я мимохідь зауважив, що ця людська звичка ніяк не хоче минати. Ну і нехай. Я відкинув простирадло вбік, оголивши голову і шию трупа. На тілі не було синців. Як і слідів боротьби. Руки складені на грудях, тіло вже почало дубіти, хоч і дуже повільно. Голова була вивернута під неприродним кутом через зламану шию. Справа виднілися дві ранки, червоні, аж чорні на тлі біло-сніжної шкіри. Я фиркнув і поглянув на Ярослава. Він наблизився і з жалем подивився на Світланине лице.

— Сліди мало схожі на вампірські, а крові точно не пив, навіть якщо і вампір.

— Чому ти так вирішив? — голос брата затремтів.

— Немає засосу, бачиш? Таке враження, що її взагалі вкусили, просто аби вкусити, а потім зламали шию.

— А що, потрібен засос?

Я закотив очі:

— А як, по-твоєму, пити кров? Треба добряче роздерти плоть, аби кров текла.

Ярослав скривився і відступив на кілька кроків. Він здригнувся чи то від холоду, чи від відризи.

— Роби те, заради чого ми прийшли.

Я кивнув і, випустивши ікла, вгризся зубами в своє зап'ястя. Відчувши, як ікла проткнули шкіру, я простягнув руку над ротом Світлани, відкривши його лівою рукою. Це зробити виявилося важкувато, але я встиг, перш ніж перші краплі крові потрапили всередину. Ярослав навіть не намагався приховати відризи.

Бля, і нащо ми це робимо?

— Треба, — зітхнув я. Кров припинила текти, але ранка

не затягувалася. Бля, мені конче треба кров. Та і руки трохи почервоніли від сонця, я не сумнівався, що обличчя — теж.

Накинувши простирадло трупу на обличчя, я попрямував до дверей.

— Можемо йти.

— Зачекай хвилю в коридорі, — попросив Ярослав. Я, не озираючись, кивнув і вийшов.

Ну от, справу зроблено. В коридорі я знову перевіряв стан рани на грудях — майже без змін. Кров, конче потрібна кров. Зиркнувши на двері з написом «Vampire», я підійшов до них і спробував відчинити. Зачинено, а цікаво ж, як там. Можна виламати двері, але так я підставлю Ярослава. Ніби почувши мої думки, він швидко вийшов із сусідніх дверей, подивився на мене і пішов до виходу. Я — за ним.

— Нам цей, треба заїхати в центр підтримки вампірів, — зауважив я, виходячи на вулицю.

— Прямо зараз? — приречено спитав брат. Я кивнув.

На вулиці вже чекала підстава: сонце тепер світило прямо на дорогу! Я налякано озирнувся обабіч і зрозумів, що або так, або ніяк.

— Настя не здогадалася, що я вампір?

— Якщо і здогадалася, то змовчала.

Ярослав пішов доріжкою, спокійно, ні про що не переймаючись.

— Поквапся, — попросив я і сам метнувся з вампірською швидкістю до машини. Пофіг, що можуть помітити, горіти я не маю бажання.

Але на півдорозі різкий біль пронизав груди, і ноги мої підкосилися. Я повалився навколішки, хапаючи, сам не знаю для чого, повітря ротом.

— Що таке? — Ярослав стрімко наближався.

Я не відповів, зірвався на ноги і просто побіг до машини. Брат прибіг одночасно зі мною. Він швидко відкрив двері, і я заліз на заднє сидіння, розлігшись на ньому у пошуках захисту. Коли ми їхали в морг, заднє скло не створювало проблем, а тепер саме крізь нього сочилось сонячне світло. Руки пекло, обличчя теж. Я тихо стогнав, розуміючи, що поїздка в морг — це погана ідея.

— Живий?

— Ні, — відрізав я. — Їдь до центру, швидше!

Ярослав мовчки завів мотор, і ми поїхали вулицями Дружбинців. Кожного разу як на мене потрапляли сонячні промені я лише кривився, скрипів зубами, але вдіяти нічого не міг.

— У Світлани ж є брат? — згадав я зненацька. — Богдан, так?

Ярослав кивнув. Точно, і як я міг забути? Ми ж вчилися в паралельних класах.

— Вони жили разом, чи як?

— Ні, Богдан живе з дідом, а Світлана окремо, сам розумієш, професія.

Точно, бо що, як клієнта треба буде привести в своє лігво? А тут брат з дідом. Відіб'є всяке бажання до сексу. Але приводити клієнтів в свою хату, як на мене, непрофесійно. Хоча хто я такий, щоб судити про професійність фаху проститутки? Господи, і далеко ще до того центру?!

Минуло ще хвилин двадцять, поки машина нарешті кудись не підкотила. Сідати я не наважився, але, благо, ми хоч зупинилися під деревом, тож сонце майже не світило

мені в обличчя.

— Я так розумію, йти треба мені?

— Просто вершина здогадливості! — саркастично промимив я. — Ще одне дефіле по сонцю — і мені тридець.

— Добре, що в мене документи з собою! — наостанок кинув Ярослав іgrimнув дверима.

Сподіваюся, він не затримається там надовго. Так, для реєстрації потрібні документи. Чомусь я про це не подумав. Сподіваюся, йому дадуть кров, інакше все буде дуже і дуже погано.

Лежачи в очікуванні, я спересердя почав рахувати лисочки на дереві. Один, два, три... ззовні долинали звуки: голоси, дихання, серцебиття, вітер. У перші дні це зводило з розуму, але Славомир з Євою навчили мене контролювати слух. Інакше справді може дах зірвати. Я спробував зосередитися на звукові кроків Ярослава, хоча можу їх і не впізнати.

Так і сталося. Коли я нарахував не менше п'яти сотень, двері машини відчинилися, і на сидіння поруч з водієм опустився сірий ящик із зображенням криваво-червоного серця. Ярослав всівся поруч.

— Я думав, тебе вже на органи розібрали.

— Ні, але довго відмовлялися давати кров, — Ярослав завів мотор. — Будеш прямо тут чи вже вдома?

Я сів і, не зважаючи на сонце, потягнувся до великої коробки. Скинувши кришку, дістав дві пластикові пляшки, повні крові. Поки ми їхали, я кількома великими ковтками осушив першу.

— Алкоголік, — кинув Ярослав, зиркнувши в дзеркальце. Я пропустив репліку повз вуха і відкоркував наступну порцію.

Тілом розливалось приємне тепло. Я сидів і спостерігав, як ранка на руці затягнулася. Нарешті! Самопочуття покращилося, почервоніння на руках зникало. Піднявши футболку, я дивився, як рана почала швидко загоюватися. До повного зцілення ще півгодини, не менше, але прогрес вже видно! Полегшено зітхнувши, відкинувся на спинку сидіння. В малих дозах сонце тепер не загрожує, я встигатиму зцілитися. До того ж, ми їхали районами багатоповерхівок, де сонце траплялося рідко.

— У тебе встав! — зненацька видав брат.

Я розплющив очі і здивовано подивився на його спину, а потім на свої штани. Дійсно!

— А, таке буває після прийому крові.

— Вас це збуджує?

— Трохи, — зізнався я. — Справа в тому, що для ерекції треба часто пити кров. Інакше ніякого сексу.

— Е-е-е... не знаю, що і сказати. Цікавий факт вашої біології... І таке після кожного прийому крові?

— Ні, якщо пити її часто, починаєш контролювати сто-як.

— І як давно ти не пив крові до сьогодні?

— Кілька днів.

Схоже, розмова зайшла в глухий кут, бо решту дороги ми мовчали. Тіло прийшло в норму, я вже почувався цілком буденно. Головне тепер, аби порада Єви спрацювала, інакше...про це я краще не думатиму.

Перед будинком Ярослава вже не було тіні. Сонце висіло просто над дахом і нещадно палило землю. Як тільки машина зупинилась, я блискавично рвонув у під'їзд, де і зачекав брата. В очах на мить потемніло, я похитав головою і списав усе на стабілізацію самопочуття після тривалого голодування. Брат заніс в будинок коробку крові, яку я чомусь і не подумав взяти. Поки підіймалися вгору, спитав:

— Володимир не збиратиме зграю з питання вбитої?

— Може, — Ярослав неохочливо знизав плечима, все ще тримаючи в руках коробку. — Поки ніхто не дзвонив. Імовірно, він ще не знає.

— Сумніваюся, Марія б уже повинна була сказати.

— Дістань ключі з кишені, — сказав він, коли ми підійшли до дверей.

Я послухався. Поки брат стояв збоку, я вставляв ключ у замок. Саме тоді помітив під ногами...троянду. Я здивувався, кліпаючи, підняв її з землі. Зелений пагінець, повний шипів, і червоний бутон, що тільки почав розпускатися. На пелюстках ще навіть збереглася роса. І тут троянда вколола мене. Я зойкнув від несподіванки, розігнувши пальці. Але квітка не впала, вона наче приросла до пальців.

— Що таке? — Ярослав, схоже, поклав ящик на землю і наблизився до мене.

Разом ми спостерігали за тим, як троянда проростає в мою руку. Я розлючено спробував вирвати її, але з таким же успіхом можна було відірвати б собі пальця. Скільки не махав рукою, як навіжений, — все марно.

— Якась фігня... — замислено дивився брат.

— Справді! — прогарчав я, спостерігаючи, як у моїй долоні зникає бутон. — Не пам'ятаю, аби в Дружбинцях були відьми.

— Нема, принаймні легальних.

— Це явно відьмацтво!

Руку пронизав біль, наче обпалило вогнем. Я скрикнув, дивлячись, як на долоні і кисті, аж до ліктя, з'являються обрис квітки. Вони ставали чіткішими і врешті перетворилися на троянду. Ніби тату.

— Ти знаєш, що це? — Ярослав не зводив очей з моєї правої руки.

— Ага, — я поглянув на внутрішній бік долоні. Там красувався напис: «18:00 — «Квітка Мудрості». — Мені набили стрілку помсти.

— Нагадай, що це? — Ярослав відчинив двері і заніс коробку. Я ввійшов за ним.

— Кровний родич того, хто помер, а точніше, був вбитий, — говорив я, роззуваючись, — може надіслати тому, кого вважає вбивцею, квітку. Ця квітка символізує виклик. Якщо я не відповім — мене вважають винним. Якщо відповім, маю шанс відстояти свою непричетність.

— Вперше чую, — долинуло з кухні.

— Бо треба з Дружбинців хоч іноді вибиратися і про відом читати! — дорікнув я. В очах знову на мить потемніло. Я закліпав, але списавши все на важкий ранок, поспішив на кухню. Ідучи, перевірів час — майже десята. Непогано провели ранок.

Ярослав втомлено всівся біля холодильника. Він сперся спиною об стіну, витягнувши ноги. Я всівся з протилежного боку.

— І що тепер робити? — зітхнув брат, вивчаючи поглядом мою руку.

— Ясно, що приймати виклик! Та відколи це в борделі Марії влаштовують мокруху?

— Не знаю, але там є просторий підвал.

— Цікаво. Я не знаю, чи для виклику треба відьми, але якщо так, було б добре знайти її...

— Угу... — промимрив відсторонено Ярослав. Я зиркнув на нього. Хлопець вирубився миттєво. Зрештою його можна зрозуміти: як не крути, всю ніч на ногах, а тут ще й смерть Світлани.

Зненацька тіло накрила хвиля нестерпного болю, і мене накрила темрява...

Варто було розплющити очі, як у них вдарило світло сонця. Я на жахно скрикнув й остаточно прийшов до тями. Із невідомих причин я розпластався на кухонній підлозі — просто на світлі сонця, яке саме зараз палило крізь вікно. Рвучко сівши, я побачив порожню кімнату — Ярослава не було. Він що, вирішив мене вбити?! І як я взагалі вирубився?! Мимоволі згадався біль і потемніння в очах. Я різко зірвався на ноги і притиснувся до стіни, подалі від сонця. Як не дивно, на руках нічого не було, на обличчі — теж. Я ошелешено себе роздивлявся. Ні, звісно, випито чимало крові. Але на сонці я пролежав не одну хвилину. Дивно...

Я похитав головою, не розуміючи, чому взагалі знепритомнів і розпластався на землі. Усе це дуже химерно. Роззирнувшись знову, побачив на столі записку: «Володимир скликав зграю. Буду пізніше». Господи, їм що, нема чим зайнятися, тільки зграю скликати? Розчаровано кинувши папірець на стіл, я звівся з часом: мене вирубило на добрих дві години. І щось було не так. Я завмер, намагаючись зрозуміти, в чому

справа.

Літери. Чому вони такі нечіткі...

І тиша...

І такі бліді, неживі кольори...

Я прислухався, потім ще раз. Зробив глибокий вдих і нічого не почув. Авжеж, до мене долинав тихий шум машин за вікном, музика сусідів десь вгорі, але це все! Втупившись у вікно, деталей багатоповерхівки навпроти я не розгледів. А це ще як розуміти?! Налякано відступаючи з кухні, ніби то вона причина всі моїх бід, я ледь не впав, заплутавшись у власних ногах.

У вітальні все було по-старому. Застелене ліжко, запнуті штори. Я наблизився до дивана, схопився за край і потягнув його вверх. Він піднявся над землею зовсім трохи. Я опустив його, здивовано кліпаючи. Що, бляха, сталося?! Та я ж міг би цей диван підняти одним мізинцем! А зараз все скидалося на те... що я знову став людиною? Та ні, це фантастика. Серце мертвого почне битися. Я приклав руку до пульсу на шиї і нічого не намацав. Що і треба було довести. Можна зробити ще одну перевірку.

Я боязко повернувся на кухню, зиркаючи на вікно. Та нехай! Підійшов до холодильника, підставляючи сонцю своє обличчя. І нічого не сталося. Не було відчуття сонця на мені, не було тихенького, поволі наростаючого болю. Просто сонце і ледь відчутне тепло. Та що ж таке! От чому, наприклад, тату з трояндою і часом стрілки не зникло? Скрипнувши зубами, відкрив холодильник. Внизу томатний сік поруч із коробкою крові. Зверху кілька пляшок пива, але мій погляд пав на рибу. Я дістав її і поклав на стіл. Ставши вампіром, я кілька разів пробував їжу минулого, і вона добряче нагадувала на смак вату (яку я благополучно скуштував у дитинстві). Я закинув до рота шматок, і почав жувати, відчуючи, як хочеться сплюнути, та ще й якомога швидше! Позбувшись огидної риби, довелося сховати її назад. Що ж, принаймні тут я все ще наче вампір! Із сумнівом діставши пляшку крові, я принюхався. От запах нікуди не подівся, бо кров вдарила в ніс, і на світ показалися

ікла. Тут то все в нормі. А куди поділися сили?! Може, кров зіпсована? Ага, аякже, мій ніс не зрадить. Попиваючи кров, я всівся, притулившись до холодильника. Чомусь мене почало трясти. Я намагався зупинитись, якимось взяти під контроль своє тіло, але нічого не виходило. Добре хоч рани загоїлись, бракувало ще, аби я ходив з тією діркою в грудях. У такому-то незрозумілому стані.

Гримнули вхідні двері. Я випростався, розуміючи, що навіть не почув звуку ключа! Боже, як фігово бути людиною. Підвівшись, поплентався туди. У коридорі показався Ярослав у футболці і джинсах.

— Що там? — поцікавився я одразу.

— Нічого доброго. — На обличчі брата читалася просто нелюдська втома. Він поспішив впасти на ліжко. — Я вирублось, а потім все розкажу.

— І все ж таки, що там було?

— Сказали, що буде бій. Марія дозволила використати «Квітку Мудрості». Богдан теж був, убитий горем.

— Ага, але мені привезти трояндочку не полінився, — скрикнув я, сідаючи на диван, який нещодавно намагався підняти.

— Можна його зрозуміти, якщо навіть я спершу припустив...

— Щось ще було?

— Та сказали, що ввечері панахида. Усе. — Ярослав сховав обличчя в подушці. Я не продовжив розмови, і, схоже, брат заснув. Сюрпризи з моїм організмом залишимо на потім. А поки мене чекає неопита кров і ще один експеримент.

Повернувшись на кухню, я зрозумів, що зробив помилку, залишивши відкриту пляшку крові на столі та ще й на сонці. Кров почала згортатися, тому довелося вилити залишки в унітаз і змити. Тепер тест. Я понишпоров у шухлядах і про всяк випадок дістав пластир. А потім взявся за ніж, розчаровано подивився на вказівний палець лівої руки і провів по ньому лезом. Гострий біл пронизав руку, я скрикнув і відклав ножа вбік. Кілька секунд я тупо дивився, як рана наповнилась кров'ю, яка не думала спинялася. І рана не стягувалася! Може, причина в тому, що я стою на сонці? Відійшовши подалі, спостерігав за тим, що нічого не мінялося. Прекрасно! І такі метаморфози саме перед бійкою з Богданом. Хвилиночку...

Промиваючи ранку водою, я замислився. А чи не могла так подіяти... троянда? Що, як це якийсь особливий вид магії, який послаблює мої сили? Або просто зрівнює їх? Може, подзвонити Єві і розпитати?! Але надто ризиковано, бракувало лише, аби Славомир таки пронюхав. Так, вона всього лише сестра йому, але, схоже, старі звичаї того, що він старший, і він вирішує, з ким їй спати, не минули. Доведеться розгрібати все самотужки. А кого ще можна спитати? Знайомих відом у мене немає, тобто я спілкувався з кількома в Тернополі. Але номери і адреси в Славомира. Розчаровано вимкнувши воду, я почав заклеювати рану пластиром. З іншого боку, може, в місті є якась підпільна відьма, котра чомусь не отримала ліцензії. Цікаво-цікаво. Що б на це сказав Володимир?

Повернувшись до кімнати, де вже хропів Ярослав, я і сам влігся на диван. І чим тут займатися до самого вечора? Вконтакті не було жодного повідомлення, а Інтернет на телефоні надто повільний, аби дивитися кіно. Можна ризикнути і вийти на вулицю. Тільки от що, як незрозуміла магія чи просто метаморфози втраять свою силу?! Долю краще не випробовувати. Зрештою я просто відкрив на телефоні «Великі надії» Дікенса і почав читати. Плюс вампіризму в тому, що можна читати книги з телефону, а зір не псується. Хоча хто його знає, як буде тепер. Читання все не йшло. Я думав, що за фрукт той Богдан. Інкуб — це зрозуміло. Він у школі був на рівні з вовулаками — перший хлопець на село, так би мовити. До того ж у хорошій формі. Є, звісно,

надія, що він розжирів за ці кілька років і все нормально. Але я сумнівався. Була б у мене моя вампірська сила, то Богдан мені не суперник, але зараз все змінилося. Та і розжиріти він не може. Сукуби з інкубами не товстіють. Проте відмовлятися я вже не можу, тоді вірна смерть. Уся надія на те, що я виживу, і на Світлану, яка має ожити. Тоді вже справді доведеться покінчити з нею самотужки. Зомбі як свідок не прокатить перед ментами, та мені цього і не треба.

Зрештою, коли годинник показав четверту, я розбудив Ярослава. Він повернув до мене заспане обличчя і спитав:

— Що, вже час?

— Майже, — кивнув я. — Треба ще доїхати і тобі взагалі отямитися.

Хлопець перевернувся на спину і кілька хвилин мовчки лежав. Потім сів, а я повернувся на диван, очікуючи його остаточного пробудження.

— Готовий перемогти Богдана?

— Не зовсім. — Я показав Ярославу палець у пластирі.

Поки він спав, я кілька разів перевіряв, чи часом рана не зрослася — марно. Брат припинив потягуватися і здивовано спитав:

— Що таке? Бойова підготовка?

— Ні, зі мною щось не так. — Я коротко розповів про метаморфози.

— Ого, — Ярослав спустив босі ноги на підлогу. — І що тепер робити?!

Я знизав плечима.

— Можеш вийти замість мене.

— Не вийде, я пропонував. Володимир заборонив.

Я здивовано кліпнув. Те, що вожак заборонив, не дивно. Будь ти Правим, чи Лівим в зграї, слово вожака — закон. Але не думав, що Ярослав сам захоче піти замість мене. Як альтруїстично з його боку. Навряд чи я пішов би на таку жертву.

— А що тато на те, що мене підозрюють?

— Сказав, що вампіри — монстри.

— Кеп, — промимрив я.

— Богдан сказав, що буде битися, поки ти не зізнаєшся.

Усе дуже погано. Але чого ще я чекав?

— Оскільки мені нема в чому зізнаватися, мабуть, заб'є мене до смерті.

— Не кажи дурниць! — Ярослав зняв пом'яту футболку, міняючи її на нову.

— Ідемо?

— Та почекай, хоч чаю вип'ю. Я ж навіть не їв увесь день.

Я мовчки поплентався на кухню вслід за братом. Мені теж не завадить випити крові, хто його знає, може, вона раптом допоможе мені пізніше.

— Що там з Ігорем? Де його тепер поселили, як ти відмовив?

— У Володимира, здається. Його не пускають поки на збори зграї.

— Справедливо. — Витягнувши з холодильника пляшку крові, я зиркнув у вікно. Сонце вже не світило на цей бік будинку.

— До речі, там буде Галина, може, спитаємо в неї, що з тобою? — наливаючи окропу в горнятко, запропонував Ярослав. Це сестра Володимира, яка, працюючи лікарем, спеціалізується на надприродних пацієнтах теж.

— Не варто, спершу треба не дати Богдану себе прибити.

— Може, вона щось порадить, і все стане на свої місця.

Я знизав плечима, попиваючи кров. Коли з трапезою було покінчено, ми залишили квартиру. Сонце саме почало світити на стоянку перед будинком, але зараз проблеми для мене не становило. Ми мовчки спустилися вниз і поспішили до машини. Давненько я не виходив на вулицю вдень без страху спалахнути вогнем хвилин через двадцять або ж зализувати потім рани кілька годин. Сідаючи в машину, я почав нервувати, все більше думаючи про майбутню бій-

ку. А ще я ніколи не був в отій «Квітці Мудрості». Звісно, в Дружбистях немає людини, яка б не чула про цей заклад, але особисто мені не було потреби туди навідуватися. Це ж як приперло Ярослава, що він надивав там Светку! А ким це працює Богдан? Як інкубу йому важко жити, не втамовуючи свій природній голод. Може, десь стриптизером? Я прямо спитав.

— Ні, охоронцем в супермаркеті. Света казала, що Марія часто пропонувала піти Богдану до себе, але він не хоче. — І як він годується?

— Звідки я знаю? — доїхавши до кінця кварталу, Ярослав повернув ліворуч. Наближався час пік, бо люди висипалися з робочих місць і спішили до дому. А в декого робочий... час почнеться лише через кілка годин. Як не дивно, здебільшого в вампірських барах прагнуть сформу-вати лише людський персонал, з вишибалами-вампірами в крайньому разі. А в людських — навпаки. Вважалося, що це свого роду екзотичний хід. Вампіри працюють на людей — і навпаки. А от щодо інших робіт, то вампірам і двірниками влаштуватися було важкувато. Ось така дискримінація. Не те, щоб я прагнув підмітати вулиці, але...

Решту дороги ми їхали мовчки, я намагався збагнути, про що думає Ярослав. І здогадатися, чи прийде тато дивитися на те, як Богдан буде фігачити мене. У тому, що зграя буде присутня — я не сумнівався. А він сказав мамі? Може, вона дзвонила Ярославу? Як вона відреагувала на те, що я став вампіром? Якщо мене не визнають винним і не стра-тять, то треба якось буде заїхати додому. Або хоч попросити перед страатою про побачення.

— Що буде, якщо ти переможеш? — спитав Ярослав, вже під'їжджаючи до «Квітки Мудрості».

— Не знаю, але, по суті, він мав би перестати мене зви-нувачувати. — Я зиркнув на годинник. Залишалося трохи менше тридцяти хвилин.

— Дивна система. А якщо ти справді був би винен?

Я роздратовано зиркнув на брата і промовчав. Не я ж це придумав! Мене більше хвилювала необхідність перемогти і воскресіння Світлани. Скидалося на те, що укуси їй зроби-ли для годиться і просто зламали шию. Було б чудово, якби вона бачила хто. Чи могло це робитися з метою підставити мене? Кому і нащо? Важко сказати. Можна, звісно, подума-ти на Володимира, хто його знає.

Ярослав нарешті підкотив до «Квітки Мудрості». Я ніколи не бував у цьому районі і тому не бачив самого за-кладу, хоч і чув про нього. Як виявилось, ззовні це був ніби ресторан, за великими вікнами виднілися ряди столів, де було навіть кілька відвідувачів. А над масивними вхідни-ми дверима виднівся напис-назва. І знизу квітка, схожа на амарант. Зазвичай так ресторани не називають, але це не зовсім і ресторан. Людська проституція так і не набула ле-галізації в світі, але от надприродна вже тривалий час про-цвітає легально. Оскільки люди не дуже жаліють багатьох надприродних, то ті мусять якось заробляти на житті. От вони і досягли бажаного. Іноді Славомир висловлював дум-ку про прибутковість такого бізнесу, але Єва чомусь відсіка-ла ці пориви. Чому, не казала навіть мені. Цікаво буде по-бувати хоч в одному такому закладі, головне, вийти живим звідти, а там диви і повернусь з менш благородною метою.

Вздовж закладу тяглися різні машини, в основному «лади» різних марок, але кадилак Володимира не розпіз-нати неможливо. Я скривився: зібралась, схоже, вся зграя.

— Ходімо?

Я не відповів, виліз із машини і поклавився до дверей. Сподіваюсь, Ярослав зараз не скаже, що ми заходимо че-рез чорних хід, і весь мій ефектний план гордо увійти в цю «Квітку» зійде нанівець. Та він вже давав тріщину: увій-шовши, я не знав, куди йти. За мною двері зачинив Ярос-лав. Він став поруч, поки я роззирався.

Білі стіни і білі скатертини на столах — все це чомусь

здавалось мені надто вже невинним. У далекому кутку си-діло дві пари, які про щось тихо говорили. Може, справді зайшли перекусити. За стійкою стояло кілька офіціантів, вони махнули привітно Ярославу, він привітався у відпо-відь. Я не робив ніяких рухів, і так нікого тут не знаю. На стійці лежав стосик меню. Цікаво, яке воно там в них. Щось типу: Таня, брюнетка, 23 роки, 2 розмір, ріст 185 сантиме-трів і ціна? Чи просто фото з короткими цифрами габари-тів? Я хотів поцікавитися в брата, але прикусив язика.

Навпроти в стіні виднілася арка-прохід у сусідню кімна-ту. Ярослав легенько штовхнув мене в бік, запрошуючи йти за ним. Мабуть, усі вже в зборі.

— Усі вниз? — минаючи стійку, спитав брат.

— Ага. — Мене змріяв недобрим поглядом офіціант, а от його напарника зацікавлено розглядала. Ми увійшли в сусідню кімнатку, яка виявилася більше схожою на кори-дорчик зі сходами нагору і дверима поруч. Ярослав рушив до них — схоже, нам туди.

— Клієнтів ведуть нагору?

— Так, — брат взявся за ручку дверей і відкрив їх. — Де-які, особливо часті, вже й самі туди ідуть.

— Ця Марія ваша буде присутня при моєму побоїщу?

— Не знаю, але не будь песимістом!

Ярослав почав повільно спускатися вниз, звідки чули-ся голоси. Незважаючи на те, що йшли ми явно в підвал, стіни тут були біленькі, в шпалерах, а сходи... доглянуті?! Не було ніякого пилу чи павутиння. Може, тут просто часто влаштовують мордобії. То де кров побитих на сходах?

Гул внизу все нарастає.

— Будь спокійним, — попередив Ярослав. На ходу він зібрав волосся в хвостик, дуже короткий. І нащо?!

Легко йому говорити, це ж не він зараз підставить себе під удар. Хлопець намагався якомога швидше опинитися вниз, зважаючи на свій страх замкнутого простору. Я спі-шив за ним, очікуючи побачити зграю. Володимир забо-ронив перетворення нових людей на вовкулак, тому в зграї лише спадкові лікантропи.

Така практика зараз не дуже попу-лярна, бо у великих містах, типу Тернополя, чим більша в тебе зграя, тим більша в тебе влада. Ко-жен вовкулака, який буде створе-н и й ,

теж проходить курс у психолога, аби запобігти перетворен-ню хворих вилупків. Звісно, нелегальні вовкулаки ніде не поділися, як, загалом, і нелегальні вампіри. У великих міс-тах більше терпимі до вовкулак, а от в маленьких — суще пекло.

Ніде не поділись випадково перетворені люди, яким держава виплачує соціальну допомогу. Їм трохи більше пощастило в житті, ніж простим вовкулакам. Але з іншого боку, це ніби натяк на те, що бути лікантропом — фу.

Ми нарешті подолали коридорчик і опинились підвалі, де ні штукатурки, ні шпалер на стінах не було. Я роззирнув-ся та зустрівся поглядом з кількома десятками вовкулак. Усі тут були знайомі, але не рідні. Як же не знатимеш цих людей, якщо більшість із них приходило до тебе до дому свого часу. Я побачив кількох наших сусідів, батька розгле-діти не вдалося, але помітив Галину. Ярослав зиркнув на мене, ніби пропонуючи піти до неї, але я лише заперечно смикнув головою, глянувши на годинник. Часу обмаль, та й демонструвати слабкість публічно я не хочу. Освітлення давала самотня ергономічна лампочка на стелі, я побачив за натовпом вовкулак, біля протилежної стіни старий, ви-цвілий диван і кілька крісел поруч. Мабуть, місчинка для полеглих.

Угледівши нас, вовкулаки почали відступати до стіни. Більшість було у звичайному буденному одязі — джинси там або штани кольору хакі, сорочки і футболки. Але дехто намагався косити під байкерський стиль, начепивши косу-хи. Це викликало в мене легку посмішку. Я знайшов облич-чя Володимира. Він суворо дивився то на мене, то в центр підвалу. Ярослав поплескав мене по плечі і прошепотів:

— Тримайся... — хоч вовкулаки, гадаю, все почули.

Ближче до повні в них активізуються органи чуття.

Я скривився і кивнув, вдихаючи запах пилу і поту. Серед тридцяти дев'яти вовкулак зграї чоловіків і жінок майже порівну. Вони всі дивилися в центр кімнати, яку звільни-ли. Там стояв Богдан. За роки, поки я його не бачив, хло-пець змінився. Чи не культуристом він став?! Я дивився, як м'язи грають на оголених грудях і руках. Лиса голова не во-рушилась, а очі пильно за мною спостерігали. Цікаво, мене будуть волокити вгору сходами в мішку чи хтось на руках винесе мій труп? Богдан стояв лише в спортивних штанах, босий. І які він вивчає єдиноборства?! Скоро відчую на собі.

До початку залишилося кілька хвилин, і схоже, мало бути ще сказано якесь слово. Поки нічого не відбувалось, тож я наблизився на кілька кроків до Богдана, помітивши, що Ігоря немає серед глядачів. Тридцять дев'ять чоловік спостерігатиме, як мені наб'ють морду. А я ще й невинен! Такого приниження ще не бувало в мене...

— День добрий, — на силу вичавив я, підозрюючи, що було б добре щось сказати.

Володимир вийшов уперед і став між нами.

— Ти приймаєш виклик Богдана?

— Приймаю, — відрізав я.

— Богдане, ти приймаєш суперника? Ти досі звинувачу-єш його у злочині?

— Так.

— Чи маєш ти що сказати Богдану у виправдання?

— Я невинен, — просто знизав я плечима.

— Бій не на смерть, — холодно прорік вожак. У нього, як і в Ярослава, волосся все ще було зібране в хвіст. — До нокауту. Хто переможе, того і правда.

Як на мене, це доволі суб'єктивно. Ну, хто його знає, може, я переможу, а я справді маніяк? Або ж навпаки?! Гадаю, варто мені програти, то мене одразу здадуть мен-там. Дивно, що вони досі

на допит не покликали.

— Чи згодні ви на умови?

Богдан не дуже схвально, але кивнув. На його обличчі читалася ненависть і жага мене вбити. Знехотя я теж закивав. Ось тобі й однокласник.

— Оголошую виклик прийнятим, а бій розпочатим.

І Володимир розчинився в натовпі вовкулак. Я стояв і тупо дивився на Богдана. Він не ворухнувся, чекаючи, мабуть, на мій напад. Звісно, мізерні шанси перемогти в мене є, але я більше схилився до такого варіанту — мені триндець. Все, що я вчив, як битися і т.п., орієнтувалося на вампірську силу і швидкість, а зараз в мене ні того, ні іншого. Краєм ока вловив підбадьорливий жест Ярослава. На мить я втратив Богдана з поля зору, коли потужний удар змусив крехнути і зігнутиися вдвоє. Хтось охнув, а мене збив із ніг удар в обличчя. Я не встиг зрозуміти, що сталося, коли Богдан навис наді мною і почав бити в обличчя. Від болю усе плывло, десь, ніби далеко, закричав Володимир:

— Не рипатися!

Але переді мною був лише Богдан і його кулаки. Я вдарив його під дих, але доволі в'яло. Хлопець на мить зупинився, що дало мені можливість звільнити руки і впертися ними в груди інкуба. Він злісно схопив мене за кисті рук і розвів їх, а потім придавив колінами. Я скрикнув, коли потужний удар знову загатив у живіт. Краще б мене давно вже вирубило. Схоже, незважаючи на втрату своїх сил, чи що воно там сталося, я не втратив витривалості. Звук, з яким зламався мій ніс, ехом віддався в голові. Десь наді мною коливалася електрична лампа, що освітлювала підвал.

— Досить! — пролунав чийсь голос, а я ж бачив лише люте обличчя Богдана.

— Нокауту немає, — інший голос.

Моє обличчя боліло, як один великий синець, груди і живіт — теж. Я вже і не намагався вирватись, коли Богдан вчепився руками в мою шию, я відчув, як легко в шкіру впилися пазурі. Він застосовує свою силу, це нечесно!

— Не мухлой, суко! — прошипів я, але натомість вишло: — Н..м..л..с..к..

Бували в мене і кращі часи. А моя енергія, чи сила...вчені досі не зійшлися у цьому, плавно переходила до Богдана. Збоку це виглядало, ніби він мене душить. Зручно. В очах хлопця змішувався гнів і задоволення. Я розлючено засмикав руками, чуючи десь далеко голоси. Не витримавши, я вирвався з полону і з усієї сили тицьнув пальцями в очі Богдану. Він відсахнувся і відпустив мене. Не чекаючи, з усієї сили я зацідив йому в лице спершу лівою, а потім правою. Губа хлопця закривавила, і в ніс вдарив запах свіжої крові. Я відчув у побитому роті ікла, вони не забарилися.

Схоже, Богдана справді здивував ній опір. Хлопець спробував виправити ситуацію, але я вдарив його в щелепу знову, і ми помінялись місцями. Мені не вистачило вправності притиснути колінами руки ворога до землі, але байдуже. У мені зненацька прокинувся тваринницький інстинкт вампіра, наче я і не пив крові, виходячи з дому. Поки Богдан оговтувався, я схопив його голу руку і впився зубами трохи вище ліктя. Хтось в унісон з Богданом заверещав. А я почав смоктати кров. Відчуюючи, як рідина проникає в мене, я наче сповнювався силою. Я підняв очі на вовкулак. Усі завмерли і тупо витріщалися на мене, ніби я привид. Я помітив Галину, яка швидко ворухнула губами, щось промовляючи.

І раптом вирій звуків заглушив. Я почув серцебиття кожної істоти в підвалі! Швидко, майже блискавичне у Богдана, менш стрімке у решти. Їхнє дихання, все! Наче я знову вперше прокинувся вампіром. І я почув, що ж так промовляє Галина. Якись мені не зрозумілі слова, підозріло схожі на відьомські заклинання...

Славомир брав мене кілька разів до відьми, бо йому треба були обереги для бару. Я не думав, що він таки забобон-

ний, але слова, які шепотіла відьма, запам'ятав. І Галина шепотіла дуже схоже. Цікаво от, за мене чи проти...?

Сила розливалася тілом, і біль почав зникати. Богдан пробував відірвати мене від руки за волосся, але марно. Лише отримав удар, я голосно і чітко почув хрускіт зламаних ребер. Схоже, все стає на свої місця. Ніхто не наважився до нас підійти, ніби боячись розділити участь брата Свети. Можна подумати, я тут єдиний монстр!

Зрештою, з кров'ю було покінчено. Я люто зиркнув на Галину, вона вловила мій погляд і раптом замовкла. Отже, заклинання проти мене, швидше за все. Варто було мені відпустити Богдана, як він почав відповзати геть, ніби я якась бридота. Оце хворий вилупок. Я підвівся і ступив крок до інкуба. Адреналін вирвався на волю, і я блискавичним рухом схопив Богдана за горло, підняв над бетонною підлогою і гримнув об землю. Хлопець затих, лише груди різко підіймалися і опускалися від важкого дихання.

Тиша стала нестерпною, всі дивилися на Богдана. Я зиркнув на брата і вловив його погляд, що розривався між страхом і відразою. Найефектнішим було б зараз просто розвернутися і піти геть, але на руці моїй ще залишалася троянда. Отже, хтось має підбити підсумок. Я глянув на Володимира, риси його обличчя загострилися, він вийшов на середину кімнати, до мене, і голосно розітнув тишу голо- сом:

— Богдана переможено, і невинність Олексія доведено. Перед нами, але не перед законами смертних...

Це прозвучало як погроза. Зрозуміло, з одного боку, вони мають повне право мене підозрювати досі, але з іншого, за їхніми законами я мав би наче стати знову невинним. Опустивши очі на правицю, я спостерігав за тим, як троянда блідне і зникає з руки. От і добре, нарешті. Разом із тим заціпеніння з натовпу ніби зняло. Усі кинулись до Богдана, я ж блискавично опинився біля сходів нагору. Пересвідчившись, що тата серед усіх нема, прихилився до стіни, очікуючи Ярослава.

Тіло продовжувало буяти силою, зір, слух — все повернулося! Може, мені дали «браковану» кров? Ні, це схоже на ідіотизм. Тоді справа в магії. Я не сумнівався, що Галина відьма, хоч і нелегальна. Вона не вовчиця, то все навіть логічно. Могла вона накласти якісь чари на мене, кров чи троянду? Могла! І швидше за все, то кров, інакше як пояснити, що варто мені було спробувати свіжої крові, все стало на свої місця. З цим скоро розберемося. Я зиркнув на зграю — всі колом обступили Богдана, ніби там не знати що йому сталося. Сам захотів! Помацавши шию, я виявив, що сліди пазурів вже заросли. Знову поглянувши на вовкулак, схрестив в очікуванні руки на грудях. Щось було в їхній поведінці таке... дбайливе, що мені стало навіть незручно. Хтось відніс Богдана до потертого дивану. Решта обступили його півколом, обличчям до мене. Приємно, звісно, коли тебе бояться, але це вже занадто. Я зумисне не слухав того, що вони говорили, аби не дай Боже не впасти у лють. Зрештою, Ярослав і Володимир щось обговорювали, може, спосіб мене вбити. Я відступив подалі до коридору вгору і радісно відзначив, що Ярослав їде до мене.

— Ходімо? — спитав я.

Брат з кам'яним виразом обличчя кивнув. Він вказав мені жестом, аби я підіймався першим. Це Ярослав так свою спину прикриває чи боїться, що я повернусь і повбиваю всіх там нафіг, поки він буде підійматися вгору? Я скрипнув зубами, але послухався. Не сумніваюся, Ярослав на щось вже злиться, тільки от на що. Мабуть, його не влаштовує моя вампірська складова, як би він не намагався з нею примиритися за останню добу.

Опинившись нагорі, ми проминули порожню кімнату зі сходами вгору. У залі ресторану було тихо: схоже, нічний наплив клієнтів ще не почався. Столики пустували, навіть ті кілька відвідувачів пішли геть. За стійкою я помітив Ма-

рію, яку колись бачив кілька разів. Вона теж нас помітила. Її чорне волосся було зібране в хвіст, стан обрамляв старомодний корсет, нижче все прикривала стійка. Жінка зміряла мене поглядом і спитала Ярослава, наче вони тут лише удвох.

— Богдан програв?

— Угу.

— Бля, — прогарчала Марія і помахом руки змела кілька стаканів. Я здивовано на це подивився і пішов до виходу. Ярослав загальмував на мить, але теж рушив. Як усі в Дружбинцях мені раді, просто чудо!

Завдяки осінній погоді сонце вже майже сховалось, до того ж із заходу нахлинули хмари. Я припустив, оскільки сили повернулися, то і нищівний вплив сонця мав би з'явитися теж. Ривком подолавши відстань до машини, я дивився, як Ярослав відкриває двері, і сів слідом. Хлопець завіз мотор, мовчки, зосереджено. Я чудово знав, що він не демонстративно прикидається злим, а справді в ньому ви- рує якась лють. Варто було від'їхати від «Квітки Мудрості», як я спитав:

— І що ж не так?

Тиша.

— Бля, може, таки просвітиш? Дай вгадаю, ти ніколи не бачив, як вампір п'є кров?

Я почув, як Ярослав скрипнув зубами.

— Так, це не дуже гарно на вигляд, але ви, не забувай, теж монстри.

— Ми не монстри, тобто не такі, як ви! — виправився брат.

— Що, пробач? — прогарчав я. — Ти себе взагалі чуєш? Ви такі ж монстри, як і ми! Те, що серце вовкулак б'ється, не робить їх кращими.

— А що тоді робить? — на мить Ярослав повернув голову до мене.

— Нічого! От і все. Коли ти виживаєш, то або стаєш монстром, або помираєш.

— Я не вбивав людей! — зауважив, ніби докір, брат. Так, тут ми вже ступили на слизьке, бо я то вбивав. Ні, я не серійний маніяк-вбивця, але на початках вампірського життя я кілька разів втрачав контроль...

— Не вбиваєте, бо є Вовкулачі Центри! — викрутився я.

— А у вас — вампірські! — загальмував Ярослав.

— Та ми ж не перетворюємося на тварин! — розуміння того, що я перегнув, прийшло запізно. Брат зиркнув на мене з ненавистю в погляді і міцно стис кулаки, схоже, з останніх сил тримаючись, аби мене не вдарити. — Вибач. Зрештою, я того Богдана не вбив!

— Але міг!

— Не міг і не збирався, ясно? Це він почав висмоктувати з мене енергію.

— Серйозно? — очі Ярослава збільшилися до розмірів залізної гривні.

— Так. Куди ми їдемо?

— От мудак... та додому, куди ж іще?

— До Галини, — констатував я.

— А туди нам нащо?!

— Просто їдь!

— Льошо, я не хочу пропустити панахиду, — застеріг брат.

— Це може почекаати, а от з Галею треба перетерти дещо.

— Не може це, блять, почекаати! Перетерти з нею треба тобі — то і вали на всі чотири сторони!

Я аж підстрибнув від його несподіваного крику. Усе дуже погано, а ще казав, не любить Свету, ага. Цього разу я промовчав і просто поцікавився, як дістатися дому Галини. Вулицями снували машини і люди, але ніхто мене не помічав. Люди взагалі мало помічають, в цьому я переконався, коли став вампіром. Швидко здолавши кілька кварталів, я зупинився посеред вулиці, ховаючись у тіні, бо

тут кілька сонячних променів падало на асфальт. Швидко звірившись зі вказівками Ярослава, пересвідчився, що на місці. Будинок розташовувався у житловому районі міста, де майже не було багатоповерхівок, лише приватні, одно- та двоповерхові будинки. Сестра Володимира жила в одноповерховому, з невеличкою доріжкою до дверей. Світло не горіло в жодному з вікон, тож я вирішив, що її ще нема вдома. Звісно, імовірність, що вона приїде сюди перед панахидою, доволі мала, але я вирішив почекаати. Мені в будинку Світлани робити поки нічого. На подвір'я без її запрошення я потрапити не можу, як і, загалом, уся нечисть. Тому треба перехопити відьму до того, як вона опиниться в безпечній зоні. Я дістав телефон і приготував диктофон, так, про всяк випадок. Роззираючись, народу на вулиці мало. Раптом до доріжки перед хвірткою підкотила срібляста «Лада» Приора. За кермом сидів Василь Степанович, сусід мого тата. Він привіз Галину додому. Я прислухався і вловив, що вона збирається швидко переодягтися для панахиди, а він чека- тиме в машині. Василю Степановичу скоро сорок, у нього пристойні вуса і густе кучеряве волосся. Чомусь я не передбачив, що Галина з'явиться не сама. А діяти треба швидко. Я метнувся до машини, відчинив двері водійського сидіння і заїхав Василю в нижню щелепу. Він крехнув, закинув голову назад і обм'як. Галина скрикнула і вилетіла з машини, але я вже чекав на неї з протилежного боку. Штовхнув її назад на сидіння, зачинив двері, сів за нею на заднє.

— Тільки рипнись, — прошипів я. — І спробуй викорис- тати магію.

Жінка завмерла, я нишком ввімкнув диктофон.

— Як ти дізнався? — перелякано промимрила жінка. Добре, хоч не почала нити, що вона проста людина.

— Що ви відьма, Галино Іванівно? — скрикнув я. — Легко. Що за заклинання ви читали в «Квітці...»?

— Я... — почала жінка, а я помітив у дзеркальці, як вона покосилась на двері. — Нічого там я не читала.

— Але ж відьма — ви, так?

— Та я...

— Так чи ні? — прошипів я, зиркнувши на Василя Степановича, який нерухомо лежав на сидінні.

— Так, я відьма!

— Нелегальна, — додав я.

І швидко, на свій страх і ризик, розпитав її про свою пригоду з силами. Кілька хвилин вона мовчала. І зрештою подала голос:

— Що тобі треба? Хочеш мене вбити, як Світланку? — майже з благоговінням проспівала Галина.

— Я її не вбивав, а от магія — твоїх рук справа? — я поклав руку жінці на плече. Вона смикнулася до дверей, але я міцно надавив на тіло, і жінка зойкнула.

— Тссс! То як, ваших рук справа чи ні?

— Я... прийшов Володимир, після смерті Світланки. Він сказав, що треба якось позбавити тебе сили... от я і підмішала дещо в кров.

Я сильніше стиснув її плече, і Галина ледь не зомліла.

— Це Володимир убив Світлану?

— Що? Ні! Принаймні я про це не знаю. А що, справді не ти? — вона мимоволі розвернулася до мене.

— Ні, не я. — Цікаво. Чомусь я не сумнівався, що Володимир причетний до цього усього. Чи не міг він бути вбив- цю? До того ж, він так легко погодився на моє повернення до міста в ролі вампіра. Я вимкнув диктофон і спитав:

— То ти точно не знаєш, хто вбив Світлану?

— Не знаю, — втомлено проказала Галина.

— Тоді ще одне. Ти зробиш так, аби я міг ходити на сонці. Між іншим, як ти цього досягла?

— Це... це моя власна модифікація.

— Ідеально! І ти про неї нікому не скажеш...

Німб Сатани

Будь який збіг з реальними подіями, людьми, населеними пунктами, тощо... майже випадковий

РОЗДІЛ II ПЛАНЕТА НА ГОЛОВІ

Опісля сімнадцяти років подружнього життя, Мамаї віднайшли нову мотивацію для підтримання відповідної температури стосунків аби вони не втрачали статусу “пал-кі”.

Євген Мамай і Євгенія Мамай чи не з пуп’янка разом. Дитсадок. Шкільні роки за однією партою. Потім навчання в місцевому сільськогосподарському технікумі. Він освоював механізацію сільського господарства. Вона: плодоовоче господарювання. Їм обом кортіло швидше покинути рідні обійстя і поринути з головою у вир дорослого життя. Тим більш, що старт вони вже зробили. Перший досвід у спілкуванні статей... Як наслідок, Євгенія завагітніла у сімнадцять.

Одружилися завдяки довідці з жіночої консультації. Ще одна особливість сприяла подальшому консенсусу. Євгенії навіть прізвища не довелося змінювати. Подальша доля була сповнена випробувань, які вони достойно подолали. Отримали середню технічну освіту, одружилися, народили доньку...

Кохали одне одного до нестями. Ніжно, романтично, як кажуть в народі: сюсі-мусі, усю пусі. Це був пік ейфорії. Вони навіть вважали себе щасливими. Так би мовити ввіймали свою пташку щастя і тримали в клітці аби любитися їй... неволею. Вічне кохання тривало дванадцять років аж до загрози розлучення.

Подібні взаємини зазвичай вичерпують себе, якщо між людьми залишається якийсь страх порушити стійку однубоку іділію. Але зараз їх шлюб набув зовсім інших, так би мовити модернізованих, форм насолоди одне одним. А все завдяки сучасним технологіям, які ненароком увійшли в їхнє буденне життя. Врятував сім’ю комп’ютер і всесвітня мережа інтернет. Перевернутий новими потоками інформації мозок, видає неймовірні варіанти алгоритму нової поведінки. Комп’ютера Мамаї купили близько п’яти років тому для доньки Маринки. Оксанка народилася за рік опісля придбання техніки.

Це були вже зовсім інші люди. Розкуті, комунікабельні... готові до змін і експериментів. Можливо таким чином це подружжя пододало кризу середнього віку з її депресіями і песимістичними настроями. Інтернет став новим стимулом до розвитку особистості. Відкрилися нові таланти, які раніше були припані буденністю та розміреним плином життя. Віртуальна реальність звільнила прихований потенціал. Культурний шок сприяв бажанню жити з надією на дійсно світле майбутнє. Укріпив віру в торжество розуму.

Натхненні розширеною свідомістю, Мамаї віднедавна могли дозволити собі повну імпровізацію. Шал кохання поволі набув статусу екстатичної свободи духу й тіла. Зараз їм по тридцять чотири.

Євгенія захопилася сучасними модними тенденціями. Молодичка доволі специфічно наслідувала сучасні течії, тренди та інші споріднені складові означення поняття слова: мода.

Подекуди її інтерпретації аж занадто сміливо перевершували європейських законодавців. Односельці доволі позитивно сприймали витівки цієї панянки. Деякі намагалися навіть наслідувати. Бо дійсно переважна більшість

фанфіків Євгенії Мамай досягла пристойного рівня. Та й сама вона жінка не обділена красою. Як кажуть, такий все личить, що не надінь. Чи мішок, чи ошатну сукенку...

Євген теж знайшов собі заняття по душі. Невпізнані літаючі об’єкти і астрономія. На горищі він обладнав обсерваторію. Ясними, зоряними ночами він вивчав космічні простори з надією побачити прояв позаземного життя. Євгену Мамаю, попри все, кортіло самому налагодити контакт з представниками інших світів. Більше того. Нещодавно куплений автомобіль вітчизняного виробника, перетворив на всюдихід з магнітно-імпульсним підсилювачем коліс. Двигун доволі ефективно працював на біо-паливі виключно власного виробництва. В розробці була система вертикального злету для подорожей простором. У планах система гравітаційного нейтралізатора з прицілом на вихід у відкритий космос...

*
”Поки те та се, приведу себе до ладу”, – Євгенія зняла нові прозорі силіконові босоніжки і закинула босі ноги на щиток приборів.

“Якого біса я всю дорогу потерпала від знущання цього бюстгальтера?” – Потягнулася в приємній знемозі, випрямила спину, вловивши момент відриву сідничок від сидіння, поправила трусики під спідничкою. Натягнута футболка, підскочила, оголивши вже вільні груди з блідо-червоними смугами від бюстгальтера. Задоволено похитала головою і дбайливо поправила долоньями розхвильовану гордість. Тепер червоне серце, разом з написом ”Love”, знаходилися чітко між двома темними кружальцями сосків, прикритих напівпрозорою тканиною. Облизала губи, заглянула у дзеркало заднього виду. Залишилися задоволена собою: “Гарна. Лялечка... Як на світ народилася. Та хіба Євгенко не задурить голову. Забудеш навіть, як тебе звати. Не те, що там десь намуляло”.

Жінка аби чимось себе зайняти орудувала манікюрною пилочкою вправно вичищаючи з під нігтів залишки м’ясожирової консистенції. Її ліва нога зіскочила з щитка і зачепила радіоприймач. Зашипіло, затріщало. Потім із динаміків опісля уривчастого свисту, почувлася пісня: “О боже, какой мужчина. А я хочу от тебя сына...”.

– Працює. А він товк його, товк, а толку – нуль. А я одною лівою привела його до тям. Підказку взято на озброєння. О, боже! Дякую. Нам треба сина. Терміново. Сьогодні ж наполегливо попрацюємо в цьому напрямку. – Євгенія в захваті хотіла було додати звуку, але крутнула не той регулятор.

Приймач вловив нову хвилю: ”І снітца нам не рокот космодрома. Не ета ледяная сінева. А снітца нам трава. Трава у дома. Зельюная, зельюная трава”.

– Країні потрібні космонавти! Треба йти в ногу з часом. Пісня якраз для Євгена. Він любить про космос. – Євгенія іноді спілкувалася сама з собою, тому особливо не переймалася раптовим нападом ауто-одкровенень. Частіше це траплялося коли вона наводила марафет перед косметичним люстерком. Але в даному випадку, виною був стрес від насиченого подіями дня.

Вона визирнула у бокове вікно: ”Євгенко мій. Жеребчик ще той. Попри втому біжить, аж у сраку п’ятами вибиває”.

Все, як на долоні. І балка, і дорога, і місток через струмок. По обидві сторони дороги: велети соняхи. Далі дорога йшла вниз по схилу балки, якраз до воріт кума Булави.

Подув вітер. Гримнув грім. Вечірнє небо осяяло багрянцем. Почав накрапати дрібний дощик, який не долітаючи до землі змішувався з піднятою смерчем пилюкою. Євгенія глянула на годинник:

– Двадцять двадцять п’ять. А ми ще й досі посеред поля. Що твориться. Нічого ж не видно. Пилюка стіною.

Дзеленькнув телефонний дзвінок. Небо осяяло яскравими блискавками. Євгенія рефлекторно затисла в руці телефон. З острахом глянула на дорогу. В цей момент щось величезне й блискуче беззвучно прокотилося, якраз на тому місці на дорозі де щойно був її Євген. Затрималося на кілька секунд, підстрибнуло, гепнуло об землю і злетіло догори. Чоловіка вона вже не бачила. Він зник у стовпі куряви, здійснитої сяючою кулею.

Євгенія вискочила з машини.

– Ой, леле. Люди добрі! Серце крається! Чоловік зник, ніби корова язиком злизала!

Схарапуджена побаченням, майнула по щербатій дорозі, навіть не відчувачи, як маленькі камінці ранять їй босі ніжки. В руці вона стисла мобільний. Диво техніки знову працювало у звичному режимі. Чи то блискавки якимось чином підзарядили батарею.

В темному небі протяжно й шумно засвистіло. Звук наближався. Євгенії здавалося ось-ось щось вибухне прямісінько над головою. Скоріше рефлекторно вона натиснула на функцію відеозапису і випростала руку, намагаючись упіймати в об’єтив ще невидимий об’єкт. Ця звичка знімати все, що привертає увагу, в цьому випадку зіграла тільки на користь.

Метрів за сто від землі з’явилася червона плямка, що швидко наближалася, і, здавалося летить прямісінько на Євгенію. Жінка навіть зробила кілька кроків назад, але телефон не опускала. Метрів за вісім від неї, на поле впав розпечений до червоного об’єкт, зрізавши голови кільком соняхам.

*
Запала гнітюча тиша. Наелектризоване повітря перетворилося на брудну пару. Дихати стало важче. Почав накрапати дощ. Прямісінько перед ним, на дорозі виник стрімкий вихор. Євген зупинився: ”Отакої. Не вистачало на рівному місці потрапити у якусь халепу”.

Раптом він почув якийсь дивне шипіння згори. Підвів очі до неба. промінь яскравого світла виділив із темряви старий цвинтар неподалік. Євгену здалося, що там почалася жахлива пожежа. Горить трава, кущі... Зайнялися навіть похилені кам’яні хрести. Все згорає вщерть. Не залишається навіть попелу...

Далі ще гірше. Прямісінько на нього котиться величезна блискавка куля. Від неї врзнібч відділилося з десяток блискавок. Яскраві спалахи враз засліпили очі. Шалені розкати грому довершили справу. Далі все було ніби у моторошному сні.

Цілковитий морок змінила буденна реальна картинка. Євген виявляється зупинився перед дорожнім знаком, який вказував на поворот вверх.

“Вверх? Це, як?” Він ще деякий час стояв перед знаком, прикидаючи варіанти подальших дій. “Треба йти навпростець, а воно далі покаже це вверх чи ще кудись. Чи все ж варто повернутися назад”. Він обернувся. За спиною буяння природи в чистому вигляді. Дорога різко обривалася густими заростями. Трава і кущі смородини утворювали нерівномірний зелений килим.

“Де Щастячко? Що за мана. Заблудитися я не міг. Все

просто до одуріння. В разі чого можна завжди повернутися до Євгенії і пішки додому. Ні,...Варто з’ясувати по чім тут тепер рогагий душі купує?”.

Невпевнено, намагаючись правою ногою густу траву, зробив перший крок і відразу впав. Винуватцем його падіння став невеличкий сірий камінець. Швидко підвівся. Підняв винуватця. З пересердя пожбурив його геть. Камінь аж зафурчав від сильного кидку, відразу розчинившись в повітрі. Від надмірного прикладання сили Євгена по інерції крутнуло вліво. Він сторчголов шубовснув у зелену невідомість урвища балки.

Євген покотився вниз, приминаючи траву до землі, мов каток. Скільки він повторював нерівності поверхні, зрадницьки прикритих килимом трави невідомо. Врешті-решт зупинився та ще деякий час лежав горілиць, не розплющуючи очі. В голові паморочилося. Хвилини за три прийшов до тям. Поволі підвівся. Озирнувся. Якесь дивне відчуття оволоділо Євгеном: ”І я не я. І ніби тіло не моє. Навіть думки в голові, мов наполохані зайці розбігаються врзнібч. Впіймати біль-менш притомну, аби пояснити ситуацію, дуже складно”.

“Куди я скотися? Було, було, але таке тільки в кіно побачиш! Мов планета впала на голову? Ні, а якщо й справді це метеорит”.

*
Він не очікував почути таке одкровення від рябої корови, що паслася метра за три від нього. Опісля того, як побачив мирне стадо аж зрадів, що тут є ще хтось окрім нього. Звісно що опікуватися цими тваринами мав пастух. Можливо десь приліг під кущиком перепочити. Керуючись такою логікою він навмання вигукнув:

– Агов! Є хто вдома. Як мені пройти до Щастячка?

У відповідь – тиша. Євген махнув рукою та зібрався було йти навмання. Аж тут йому почулося підозріле шурхотіння. Якесь рябомиза корова підійшла до нього впритул і ретельно обнюхала.

*
Поволі приходив до тям. Тепер він чітко усвідомлював своє становище, але без жодних натяків на здивування чи страх. Все здавалося звичним, буденним...своїм. Нібито Євген тут народився і прожив усі тридцять чотири роки.

Тільки от сонця він тут не спостерігав, бо не було його зовсім. Безкрає небо, неосяжні простори. Євгену здавалося, що тутешнє світло не мало джерела. Ця ознака можливості вирізняти об’єкти була невід’ємною складовою цієї реальності. Світло! Воно є і все. Щось на кшталт намальованого на картині...

Перед ним корова Зойка Білокопитова. Вона вельми зацікавилася його персоною. “Ніби все нормально, як на тимчасове божевілля... Треба ввічливо дати відповідь на її питання”.

– Євген Мамай. А у вас дійсно білі копита. Гарнезні... й чисті. Радий знайомству. Тепер ми квити. Я тут... Он там з дружиною. – Він навмання махнув рукою. – Тобто, неподалік потрапили в невеличку халепку. Попробували скати на машині. Не навмисне. Гілка впала і... Йду до кума Булави позичити запаску. Він десь тутечки. Неподалік його обійся. Його хата з краю...

– Так би й відразу. За копита, дякую. – Вона стала на дибки і задоволено плеснула кілька разів передніми копитами, примусивши Євгена відсахнутися. – Гарний комплімент. За це допоможу. То твій кум лихвар?

“Схоже на сказ. Треба обережніше з компліментами”, – констатував Євген, але промовив нейтральне:

– Чого б це.

– О... Очі в тебе чомусь не такі. Ніби з них полуда спала і ти узрів тут істину. Тобто, не такі гарні. Але все одно щось в них є. Десь я такі вже бачила. Чи не бачила? Генетична

Художник Франц Марк

пам'ять проектує якусь незнайому картинку. Годі... Чого ж ми стоїмо. Ходімо. Йди за мною. Проведу тебе куди тобі треба... Там на тебе чекають.

Євген пішов слідом за Білокопитовою, не покладаючи великих надій на змістовне пояснення ситуації. Раптом балакуча корова підняла хвоста... Напружилася. На землю один за одним ляпнули три коржі посліду.

— Даруйте за конфуз. Нічого не поробиш — фізіологія. Скинула баласт. Харчування тут висококалорійне, багаторазове. Від пуза!

Євген встиг відскочити. Він тепер ні на мить не сумнівався в реальності подій. Відверта розмова з коровою, підтверджена змістовним додатком остаточно вимкнула запобіжні обмеження. Його співбесідниця — самодостатня корова, яка назвалася Зойкою Білокопитовою. А він не просто спілкується з твариною, а дослухався до її порад та беззастережно слідує за нею. Мамай затулив носа. Тільки коли вони відійшли на відстань недосяжну для випарів конфузу, продовжив бесіду.

— Здогадався! Ти священна корова?

Зойка Білокопитова мовчала. Скоріше трішечки засмучена неадекватною реакцією Євгенія на її спонтанний фі-

зіологічний акт. Навіть не відразу відповіла на запитання. Він повторив:

— Ти, священна корова?

Зойка уважно зміряла його з ніг до голови прискіпливими поглядом. Її коричневі очі закрилися, але вона продовжила впевнено брести травою.

— Я не збираюся пліткувати. Тільки правда і нічого окрім неї. Тут зайве брехати. Типу, як собачі п'ята нога.

— То ви тут досконалі від копит до кінчиків ріг? — навмисне серйозно запитав Євген.

— Згадала про очі. — Корова трішки притишила ходу. — Це було ще за часів коли поряд з нами вже не було людей... Пастухів і пастушок. Куля в черговий раз впала догори... Він теж з'явився несподівано. Запитав дорогу до Щастячка. Теж симпотний, але підстаркуватий. Навіть можна сказати старий. Ще й трішки нетверезим. Ага, потім не втримався на ногах. Спіткнувся об реліктовий камінь при дорозі і впав прямісінько в обійми літаючих красунь.

— Не розумію, — перебив її Мамай. — А що за реліктовий камінь?

— Так, — корова здивовано глипнула на Євгена. — У нас тут ні майбутнього, ні теперішнього, ні минулого. Сингу-

лярність вищого прояву. Все в купі і в кулі. Відповідно ні, дня, ні ночі. Камінь, кажеш? Звичайний, реліктовий. Ти, до речі, подібний жбурнув на Землю. Мало їх залишилося. З десяток. Згустки первинної матерії... Перші млинці, так би мовити. Типу помилки...

— Цікава версія. А ще тут сонця немає.

Ця бесіда скоріше нагадувала взаємини екскурсовода і цікавого туриста.

— Нащо воно тут? Не буду загострювати увагу на банальних речах. Уява ж бо не має обмежень. Всесвіт прояв невизначеної свідомості. Зручно для пояснень. Крайніх не знайдеш в разі чого. Все пізнавай в порівнянні і приймай на віру.

— Це типу сам обирай із того, що придумав?

— М-у-у! Починаєш кумекати. Але не переймайся надто. Слухай краще про свого попередника. Вже потім, коли навітшалися панночки його товариством, а він їхнім, показали шлях додому. Навмисне тудою, де камінець був...

Євген зробив кілька енергійних кроків аби випередити Зойку і глянути їй в очі, бо та раптом пришвидшила ходу.

— А чому я не зустрів крилатих красунь?

— Тоді ще були ці безглузді...дороги. — Білокопитова, з притаманною їй манірністю, в котре зробила вигляд ніби не почула запитання. — Так і було. Підвівся і пожбурих. Камінь ледь не згорів. А на Землі цей камінець ледве не впіймав. Обпик долоні... Признавайся, кидав камінь?

Євген, ошелешений такими неоднозначним одкровенням, лишень спромігся на кивок головою.

— Правду сказав. Молодець..., — Опісля паузи додала. — Ти за красунь наполягав? Зайве. У тебе жінка варта всіх тих красунь. Пишайся. А дід, на той час, вже лишень спогадами про минуле жив.

— Пишаюся...

— Любов — це бурхлива реакція на свавілля щастя.

— Показовий момент. То ви тут щасливі й безсмертні. Живете, як в бога за пазухою.

— Шановний, відсутність доріг і людей це не головна ознака досконалого світу. Я звичайна смертна корова, як і всі. На моїх слідах не ростуть їстівні гриби психodelіки. А коли старіємо..., — вона зробила паузу. — Помираємо своєю смертю.

— Не знав, звиняйте. А чому, ти, а не інші звернули увагу на мою скромну персону?

— Я була найближче до тебе. На моєму місці могла бути й інша. Це не принципово.

— Даруй. Я було подумав про інше.

— Забудь. Перейдеш вбрід струмок і побачиш місцевий цвинтар. Коли вже час помирати починає блиматися чорним паспорт на вусі. Сигнал прибути до кургану вічного сну. Там визнають докладніше про подальшу долю. А поки що я не особливо цим переймаюся. Попереду ще половина життя.

Вдалині виднілися якісь споруди, які мало чим нагадували Щастячко. Посеред зеленого розмаїття зосереджено сім великих, продовгуватих, одноповерхових будівель, скоріше схожих на ферми для утримання великої рогатої худоби.

Абсолютна відсутність комунікаційних сполучень. Дороги тут були скоріше виключенням із правил. Тільки прозора труба, приблизно з метр в діаметрі, з'єднувала ферми з навколишнім світом. Аж тут вона враз стала білою, а за мить знову прозорою.

— Вражає? — обмовилася Зоя. — Це наша гордість реверсний сокопровід. Ми туди молоко, а нам звідти щастя. Дозоване. Вистачає для всіх. Завжди вдосталь. Ніхто не скаржиться.

— А що воно означає — звідти? І що таке... Оце дозоване щастя?

— Добре розкажу. Час ще є. Нас віднині не цікавлять такі подробиці. Звідти та й усе. Труба безкінечна, як і все

що нас оточує. Всюди, куди не кинь оком пасовища і водойми. Навіщо знати. Для повноти відчуття щастя — це зайве. Тутечки з щастям немає проблемки. Підійшов, здав свій сік — отримав своє норму і далі пастись, радіючи цій досконалості.

— Зойко, ти все так докладно розповіла, що у мене не виникає жодних питань, окрім одного. Навіть не питання, а питаннячка. Сокопровід — це молокопровід?

Корова подивилася на нього з під лоба.

— Здогадалася. Ти не просто пробив скати. Життя тебе послало у відрядження до нас для обміну досвідом. Так просто до нас не потрапиш.

— Мабуть ти маєш рацію. Але особливих заслуг у мене немає аби навідуватися у такі екзотичні місця, — вирішив підіграти Микола. — Ще питання по темі. А куди веде молокопровід?

— Мо-ло-ко, — по складах повторила Зойка. — Ні. Побійтеся розуму. Молоко для телят. Ми ж здаємо сік. Одягаємо сокодоїльний апарат на голову, кілька секунд і сокоздача закінчена.

— Незалежно від статі?

— Ну звісно. А до чого тут статі? Бачу тобі треба дуже інтенсивно обмінюватися досвідом. Сокопровід веде до незримих горизонтів сутності.

— Вибач, що перебив. То я потрапив до чорної діри?

Корова задоволено посміхнулася і ляснула хвостом. Удливий комахи знову злетіли в повітря, але цього разу не повернулися до справи. Їхнє монотонне дзижчання стихло. На якусь мить урочисто затрималися в повітрі, давши змогу Зойці зробити кілька кроків. Вся численна хмара видала дуже специфічний звук високої частоти, від якого заклало вуха і враз розпилилася в просторі, якщо можна так сказати, з почуттям гідності за виконану процедуру.

Євген почав масажувати мочки вух з надією відновити втрачений слух. Подіяло. Він знову чув Зойчин голос..

— Так от... Звідти й отримуємо щастя. Горизонти поряд і недосяжні водночас. Головне вірити в обрану ідилію. Ні, не чорна — біла, — нібито між іншим повідомила Білокопитова. — А коли починаєш смикатися, то це призведе до депресій і... Нічого хорошого тоді не чекай. Знову повернуться люди зі своїми дорогами, які псують краєвиди. Одні муки. Тому ми й мукаємо мантри. Відганяємо все погане. Му-у-у!!! — емоційно завершила Зойка.

— Вірю, але мені б позичити запаску в кума та додому.

Білокопитова зробила вигляд ніби не почула Мамай.

— Наша куля зовні набагато менша ніж зсередини. Багатовимірний сферичний континуум. Тут маємо практично неосяжні простори численних світів...

— Майже райські умови. Аж заavidки беруть, — відповів Мамай, але вже не так захоплено.

— Нагадую. Тут жодної людини. Навіть натяку. Відповідно і відсутність патогенних мікроорганізмів. Тільки вітогенні.

— Он воно що! Та я не претендую аби тут залишитись.

— Ми ситно їмо і один раз на день приходимо до сокодоїльного павільйону по норму щастя. Не життя, а насолода...

Євгеном знову оволоділи сумніви з приводу реальності подій. Ця аж занадто реальна картинка, бувшого у бувальцях Євгена, провокувала запитати ще й документи у цієї напрочуд розумної корови.

— А, як з приводу паспортизації? Якась людина все одно має це робити....

— Повторюю. Люди навчилися літати та й нумо по іншим світам. Чкурнули, мов вітром здуло. Ясно?

— Та, ніби...

— Мені треба було відразу показати іменний бейдж. З ним всі народжуються. Тут все, як на долоні: номер в стаді, дата народження та смерті. — Вона повернула голову, демонструючи трикутну сережку у правому вусі.

Художник Франц Марк

– Вражає. Але хтось все одно вами керує?
– Верховний бугай у нас файний. Надійний захисник. Універсальний, найвищої досконалості і без імені. Кращого за нього годі й вигадати поза часом і простором. Справно виконує свої обов'язки. Хоча, поміж себе дали йому кличку “СС 20 Сатана”. Або коротше. Просто, Сатана. Так, Сатана, бо він чорний-чорнющий аж сяє, мов мокрий чернозем. А роги білі-білі. Отакенні, – Зойка провела мордою зліва направо, окресливши вражаючий розмір.
– Звідки така панацея? – Не втримався Євген.
– Нізвідки й звідусіль! – З гордістю відповіла Зойка. – Сатана амбітний, невгамовний оптиміст, який завжди має рацію. Він – наслідок досконалості кожного окремо і всіх загалом. Спочатку треба заслужити своїм сумлінням такого Сатану...

Євген тільки повів плечима у відповідь на таку змістовну аргументацію.
Густа трава закінчилася. Неподалік шумів струмок з прозорою водою.
– Все, козаче, прийшли. Бувай. – Корова було зібралася йти геть.
– Ще питаннечко до семи мішків гречаної вовни. – Наполіг Мамай.
– Можна.
– Якщо тут все досконале, то навіщо вам отой Сатана? Корова здивовано глипнула на Євгена. Зробила глибокий вдих і опісля паузи випалила:
– Як це навіщо? Він нашій символ, еталон, нагорода,

ярлик, тотем! Це доказ нашого апогею розвитку! Він наше все і ніщо водночас...

– Питань немає.
– Нумо, шановний, в брід. Сміливіше. Там не глибоко.
– А чи немає тут поблизу містка?
– До чого тут місток. Треба простіше жити. А не шукати видовищ околяса... Ми завжди переходимо вброд. Заодно і помиєшся у чистій воді. Гігієна ніколи не буває зайвою.
– Ну звісно. Це найцінніший досвід. – Євген відчув холодну воду, що сягала йому чільного місця, а ще за крок сягнула пахв.
– Яка мудра логіка! – ловлячи дрижаки, вигукнув Євген. – Ви все так доступно розповіли. Я навіть не знаю чим ще тут можна обмінятися.
– Хвилини за п'ять будеш у потрібному місці. Номінально...

Євген нахилився аби зачерпнути пригорщу води аби вмити лице й побачив своє відображення, яке примусило відсахнутися. Коли вода заспокоїлася він чітко побачив, як з поверхні водойми на нього уважно дивиться якесь чудовисько з висолопленим язиком... рогами, і здоровенним блискучим кільцем у ніздрях!
– Ще питання на прощання. Глянув на відображення у воді, ніби схожий на якогось бугая з вашого стада. Це як розуміти?

– Гадки не маю. Твоє відображення, тобі й вирішувати.
– А ким, ти мене бачиш?
– Я тебе просто бачу і край. Ясно?

– Начебто. Логічна синтаксична конструкція, – Євген ніяково посміхнувся. Попри таку абсурдну відповідь, він намагався, як йому здавалося, бути більш-менш адекватним.

– Не втрачайся. Логікою тут не збагнеш. Мені пора до своїх. – Білокопитова ніяково посміхнулася і позадкувала, ковзаючи копитами по траві, вправно повторюючи всесвітньо відомі танцювальні па Майкла Джексона. Вона швидко зникла в зеленій гушавині.

Він дістався протилежного берега. Роззвусь, роздягнувся до трусів. Обережно, прищуривши очі глянув на воду. Знову те ж саме – рогата морда. Євген провів ногою по воді аби зображення зникло.

Вхопивши джинси і кросівки він кинувся навтьоки. Відбігши на метрів сто, зупинився відсапатися. Попереду виднівся погребальний курган, а за ним вже й мета його маршруту. Вперед. Чим ближче він підходив до ритуального місця, ти меншим ставав курган. В кінці-кінців пагорб зник, перетворившись на велику яму. Євген підійшов впритул до цього страшного місця. Перед ним був чорний отвір у землі.

Почулося несамовите мукання. Це ритуальне стадо, приблизно голів з сорок, проводжало в останню путь мертвих корів. Численна свіжа партія. Бідолашні тварини, з підібганими ратицями, ніби пливли за течією невидимої ріки, заколисані дбайливими хвилями. На краю отвору востаннє здригалися в судомах, ніби прощалися зі своїм білим світом, перед тим, як безслідно зникати у мороці бездонної ями.

Це дійство заворожувало своєю безжальним, але чесним і виправданим змістом. Євген відчував тяжіння чорної ями. Він міг чинити спротив. Аби аж занадто не захопитися видовищем і не потрапити ненароком до коров'ячого шелу, рвучко кинувся вбік. Відбіг не озираючись подалі від цього небезпечного місця.

Ферми були поряд. Він побачив, як прозора труба приблизно з метр в діаметрі, враз заповнилася сірою рідиною. Під великим тиском сік слідував аж за обрій. За мить по трубі до ферм прослідувала порція кольорової субстанції...

Відкрилися широкі ворота. Ринуло численне стадо. Такої кількості Євген ще ніколи не бачив. Всі були задоволені, жваво махали хвостами, радісно мукали. В крові тварин несамовито вирувало щастя.

”Мабуть отримали по черговій дозі щастя”.
Роздуми перервав громоподібний, але доволі привітний голос:

– Привіт, Євгене!
Ошелешений Євген обернувся і побачив здоровенного чорного бугая з округлими боками. Той насувався на нього, мов гора.

– У мене немає імені. Але, якщо не гребуєш, називай мене подумки Сатаною. Таку кличку мені тутешні, поміж себе, приліпили. Хай буде по їхньому...

Його чорну голову вінчав мерехтливий німб. Цей золотавий аксесуар між великими, розлогими білими рогами, злегенька погойдуючись, крутився навколо своєї осі.

– П-р! – Зірвалося з вуст Мамай. Він не очікувано втратив дар мови, але не злякався чорного велетня. Йому не забракло хоробрості. Навпаки, сміливо зробив крок вперед, але повноцінно привітатися чомусь не зміг.

– Думав будеш відхрещуватися. А ти правильно вчинив. Тримай своє колесо. Булава передав. Назвався твоїм кумом. Не забудь повернути, – Бугай легким порухом голови скинув німб до ніг Євгена. На його місці, межі ріг відразу з'явився точнісінько такий же. – Чекав на тебе неподалік, бо побачив okazію на дорозі зі свого двору. Два передні! Це ж треба.

Євген рішуче стиснув кулаки і намагався щось відповісти більш-менш змістовне. Але з вуст виривалося тільки

недолуге:

– Д-в.
– Два? – перепитав бугай. – Ото ж... Це все могло скінчитися не так театральню. Звісно, хочеш знати, як вийти звідси?

– П-ш, – Євген вкотре спробував розв'язати свого язика. Даремно, окрім млявого белькотіння він не спроможний видати більш-менш адекватного співзвуччя. Можливо сказані слова насправді покидали його організм, але не туди і туди куди зазвичай потрапляють у сприятливих земних умовах. Наразі можливим був тільки подібний варіант озвучення внутрішнього резонансу думок.

– Тут тобі не там! – На підтвердження з усіх чотирьох гепнув задніми копитами об землю. Аж ферми здригнулися. – Не бійся. Це я так жартую. Зараз розповім. Йти звідси треба правильно...

Євген намірився було рвонутися, прихопивши німб. Просто-на-просто він відчув можливість вільно пересуватися. Але ненадовго. За мить він знову заціпенів. Стояв, мов вкопаний, позбавлений можливості реагувати адекватно.

– Чекай! – Сатана бликнув на Мамай червоними очисками. – Ти сюди прийшов. Нечемно з твого боку злизняти, не подякувавши.

Разом з цим у Євгена враз зникло непереборне бажання вийти із замкненого кола: ”Дивина та й годі. Від цього бугая ніякого негативу. Навпаки. Передав запаску. Але підсвідомо неприязнь примушує уникати його товариства.”

– Май повагу до співбесідника. Увірвється терпець, заберу німб. Брешу. Не заберу, бо я справедливий. Не добрий, не злий. Ти думаєш так просто бути досконалим бугаєм? Правильно думаєш... Ні імені, ні роду, ні особистого життя. Тільки обов'язок. Завжди віч-на-віч з собою. А інакше неможна. Все шкеребертнеться відразу...

– Е-е? – “Чи я сам себе накрутив до неврозу? Сатана ж не винен у всіх моїх негараздах. Мабуть не можу тримати себе в руках. Стара звичка... Відразу звинувачувати когось, шукати крайнього. Здогадався. Він поза зоною досяжності. Убезпечився капітально. Недоторканий на відстані п'яти кроків. Наблизився до Сатани на критичну відстань і каюк. Заціпеніння. Бурмочеш собі під носа якісь нісенітниці. Ця тактика притаманна всім божествам. Односторонній зв'язок, бо ти ще не досконалий. Крапка.”

– Риторичне питання! Отож бо й воно. Не спіши поперед батька в пекло. Пильнуй чергу. Смішно сказав, але сміятися не буду. Так, от... Дослухай, а то будеш бігати тутечки околяса доки світу й сонця. – попередив його Сатана. – Простуй тим самим шляхом, яким привела тебе Зойка. Дійдеш до краю. Зупинись. Постій, мов вкопаний секунд вісім. – Сатана схвально кивнув, оцінивши постанув Мамай. – Яюсь так. Відразу вмикай бокову та вперед. Правильно думаєш. Яким боком? Та обома відразу: лівим і правим. Тобто, розкрутисся навколо себе, мов смерч. Тільки так вийдеш звідси. Все. Звиняй, багато справ. Сам розумієш. А, ні... Камінь, який ти кинув з пересердя, най буде тобі подарунком. Дружина підкаже де знайти новий метеорит! Ха-ха!!! Ну ж бо, удачі. Космонавт самоук! – з цими словами Сатана раптово зник, так, як і з'явився.

Євген відсахнувся від місця де щойно стояв Сатана. Він тепер міг вільно рухатися. Зрештою наважився похапцем схопити німб-колесо та чимдуж чкурнути геть вже прокладеним шляхом у густій зеленій траві...

Тільки тепер струмок був значно вужчим і мілкішим. Звивисто дзюркотів біля місця з його першими кроками по тутешнім травам. Євген зміг просто переступити перешкоду з льодяної водою. На якусь мить він затримав погляд на своєму відображенні в дзеркалі води. На нього дивився знайомий образ. Він впізнав самого себе.

– Я знову людина. Скоріше нею й залишався. От, недаремно кажуть: з ким поведешся від того й наберешся.

Соколюк Остап

Час іти

ЧАСТИНА І

– *Майстре, чому людина відчуває себе володарем нашого світу?*
– *Як тільки вона захоче усвідомити свою нікчемність, їй досить лише подумати про тисячу років із самим собою.*

«Часи героїв»

Він жив у двоповерховому старому будинку, який стояв на околиці передмістя. Тисячолітнє небо то сміялось, то супилось з височини, і люди дякували йому за те, що ці краї вже давно не бачили війн. Майстри могли вільно майструвати, а діти – рости, і ніхто не хотів питати: «Чому так?»

Його дім стояв майже біля самого лісу, який по ночах чигав на нього вовчими хащами, а в день залицявся сором'язливими берісками та квітами на галявинах. Будинок був схожим на дідугана-відлюдника, хоч досі міцного і непохитного. У домі жила лише одна особа – Деміург. Демі – його прозивали місцеві дітлахи, що збігалися сюди після шкільних занять. Він не завжди їм відчиняв, бо інколи зникав геть на кілька днів і ніхто не знав куди. Хоча люди не пересуджувались про це: які тільки справи не бувають у мага.

А діти його любили до нестями. Те, що він влаштовував для них, виходячи в запущений дикий сад і всідаючись на крихітну лавочку, було чарівною казкою їхнього дитинства. Звичайні людські руки робили непомітний жест, і в повітря вистрибували яскравокольорові промені, викручувались, витанцьовували і щебетали своєю чудернацькою мовою. Діти струменіли джерельцями сміху, ляскали в долоні і радо віддавали магу свою любов. Вони єдині вміли віддавати все і анітрохи не бідніти від цього.

Він грівся біля них, лікувався і відводив тяжкі думки. Обличчя ж його при цьому зберігало серйозний вигляд, наче у діда, який мусить видаватися трохи суворим, трохи сварливим перед онуками, що безцеремонно лізуть на нього, як тільки він вмотиться в кріслі подрімати.

Часто вистава затягувалась на декілька годин, і по її закінченні маг виносив на веранду солодоші з паруючими горнятками чаю. О-о, радості малечі не було меж! Але, як тільки починало сутеніти, він квапливо гнав їх додому.

Кожного разу подумки Деміург докоряв собі в такій слабкості і одразу ж рішуче відсилав сумніви геть, згадуючи, що солодкого вже не залишилось. Та й чаю слід купити, бо ж без нього в осінній вечір і не потикайся зі своїми турботами.

«Хто ти?»
«...Хто ти!»
Книга Боротьби

Він стояв перед вікном.
«Я в часі – значить час наді мною. Але це вже осмислення себе у протиставленні».
Ніч глумилась над ним аморфними тінями, блимала циклопним оком місяця, простягала бліді холодні пальці.
«Час в мені – отже я над часом. Як можна заволодіти часом? Як можна стати вищим за вічність?»
Ніч нахабно лізла у вікно, запопадливо шкірилась пустим вищиром, кривила позбавленою зубів щелепою.
«Коли бачиш вогонь – проводиш над ним рукою і підко-

ряєш. Бачиш воду – кидаєшся в потік і стаєш володарем течії. Щоб підкорити щось – позбавляєшся страху перед ним і ставиш його нижче від себе. А як впіймати тисячоліття?»

Вікно не здатне зупинити холодний шепіт, тіні і...її. У далечені привиділись хрести цвинтару.

«Ніч в мені!»

Чорним воронням нитки сплелись в клубок його грудей. На столі запалала висока свічка. Одна, друга, загалом з десяти. Він розвернувся. Підійшов до вогників і нахилився. Очі чаділи примарно-чорними клубами, що зголодніло вгризалися в пломені свічок.

«Хто прийшов слухати, хай буде терплячим. Хто прийшов підкоряти, хай знайде в собі місце для підкореного».

У сутінковому затишку приміщення Деміург звязвся розставляти свічки по кімнаті.

У лісі панувала цілковита темрява. Саме така, в якій людське око зроду нічого не побачить. Тут можна було надіятись лише на мізерні звуки, що раз по раз шурхотіли в хащах. Але якраз нічні звірі почували себе більш ніж упевнено в таку пору.

Самотня постать людини була б чимось несумісним із природою цього лісу. Проте ця персона не була схожа на представника людства. Хто б це не був, він просувався наче нічний звір – не порушуючи канву ночі і її порядків. І не кожен тутешній мешканець встигав зрозуміти хто або ЩО шойно прослизнуло повз нього.

Здавалося, тінь сама не знала, куди рухається. Проте вона напевне чогось шукала.

В якусь мить постать вигулькнула на нічну галявину і на долю секунди сова встигла побачити цього непроханого гостя. Вона зірвалась із гілки і понесла звістку по лісу.

Деміург спинився і прийняв до потоків чар. Уночі в лісі їх було тут безліч. Вони линули в усібіч від кожної живої істоти, кожного дерева, нори в землі. Тут не було небезпечно. Зовсім ні. Маг відчував себе тут частиною якогось загадкового нічного задуму, що неможливо просто так розгадати. Лише ставши частиною цього, лише занурившись у один потік із цієї магією.

Раптом він відчув когось поруч. Це був вовк. Проте лише зовні. Всередині маг бачив значно складнішу і величнішу істоту.

– Гарної нічної пори, – привітався нібито вовк.
– І тобі гарного полювання, – обережно кивнув Деміург.
– Ні, я не хижака.
– Чому ж тоді вибрав саме таку подобу?
– Я люблю вовків. За їхню вірність. Це єдине, що варте перед часом. Вірність.
– І любов.
Вовк похитав головою.
– Любов – дуже рідко має вірність. В одну мить хтось кля-

деться у вічності. В іншу – уже розлюбив. Хіба це чогось варто супроти часу? Я люблю вовків.

– Це серед людей така любов. У вас же тут все інакше...
– Люди нічим не гірші від Істот Стихій. Нічим не гірші. Важко пізнати любов у вірності.

На мить обоє змовкли, немовби прислухаючись. Але не до звуків, а до потоків магії.

– Бачиш, – вовк посміхнувся невидимою посмішкою. – З півдня сьогодні лине неймовірна краса.

Деміург кивнув і цього було достатньо для порозуміння.
– Вир – на півночі, – сказав раптом вовк, і людина стрепенулась.

– Що? Ти точно це знаєш?
– Так. Іди туди і побачиш його. Через нього і вийдеш куди тобі треба.

– Дякую. Як я можу тобі віддячити?
– Ніяк. Звісно ніяк.
– Але для чого ти мені допомагаєш?

Деміург навіть не помітив, як вовк опинився уже досить далеко від нього.

– Бо я добре знаю тебе, Гійоме, – долинув голос дивної нічної істоти.

Від вовка залишилась лише сіра тінь. Його очі піднялись зірками-близнюками на небо, а кігті перетворились у коріння дерев.

Деміург замовк і повернув голову на північ. Вовк знав його ім'я, і це було дуже дивно навіть для такої істоти.

– *А скажіть мені... – промовляв Учень.*
– *Не скажу, – відповідав Учитель.*
– *Прощу Вас, у чому суть?.. – намагався Учень.*
– *Не важливо, – хитав головою Учитель і думав, що скоро надійде кінець навчанню, бо назве врешті-решт той, хто прийшов із запитаннями, вічність на ти.*

«Часи Героїв»

Його звали Гійом. Може, й від народження. Він обожнював свічки. Йому було приємно дивитись, як

вони горять, і водночас сумно бачити, як вони тануть, наче плачуть за тими, хто вже не з нами. Ця суміш чуттів власне і приваблювала його. Поглинутий тишею плач людей-свічок, сліди воскових сліз, що шрами в'їдаються у м'які тіла. Так тм'яно горять і так довго страждають.

Листи. Надзвичайно дивно, що маг взявся писати листи, але в цьому він знаходив свого вигаданого слухача. Чи може навіть цілу залу шанувальників. На аркуші паперу Гійом вимальовував чийсь образ і питався в нього: «Ти хто?» А той відповідав: «...Хто ти!» І пізнавав Деміург своє ім'я. Бо ж інакше не був би він творцем, якби не те, що вивиривалося з-під його рук.
Хоча...

– **Учителю, яке слово мені слід написати тисячу разів?**
– **Терпіння. Наблизися ти тоді до вічності.**

Гійом писав, і Ніч, слухняно стуляючи прірву своїх очей, згорталась напруженим клубком біля його ніг, і дім вслухався в стукіт серця всередині себе, і шалено радів, наче приміряючи на себе всі ті почуття, що може воно дати.

Гійом писав...
Деміург був собою...
«Слухай-но, бо сказано:
«Помилуй і приймай за життя, хоч одну душу, то й не станеш поталою для криків самотності, але зобов'язиш знайти в собі місце для чужих прикрас».

Слухай-но, бо сказано:
«Полюби себе насамперед, бо коли станете ви коханими й зілетесь в одне ціле, то не зможеш прийняти його в собі, бо ж не цінила до того власних прикрас».

Любов – це вміння віддавати. Лише так і не інакше. Бо те, що ти береш – зникне колись, а те, що віддала – стане вічним. Чи чула ти коли-небудь, що сонце хотіло забрати своє тепло, що подарувало людям? Чи чула ти коли-небудь, як вода, омиваючи твоє тіло, лаялась і просила любити її у відповідь? Чи чула ти коли-небудь про вогонь, що ревнував тебе до іншого вогню? Чи чула про людей, що, розлучаючись, прагнули проклясти одне одного і забрати назад все, що віддали? Чи чула ти?...»

Раз у раз він переривався. Думки завмирили, холонули. Гійом прикривав двері серця і зі свічкою в руках спускався на кухню. Сходи скрипіли під ногами, мов незграбно хотіли зав'язати розмову. Розмова не в'язалась, бо не було бажання ні у нього, ні зрештою і у самого дому, який любив Деміурга мовчки, невміло, але з довічною вірністю, наче кажучи: «Хто ж я без тебе?» І Деміург відповідав тим самим не лише тому, що більше не було кому віддати своє ретельно обмуроване серце. Просто йому дійсно так хотілось.

На кухні Гійом заварював напій замішаний на цілій купі різних зіл. Кидав у рот пряник, ще кілька вкладав у ліву руку разом зі свічкою і, потягуючи з теплого горнятка у правій, чвалав назад. Знову бути Деміургом. Знову тамувати крики самотності.

«Помилуй і прийми...

Але не смій казати, що тобі жаль, бо від жалю до кохання не пройти. Якщо хочеш – для початку зненавидь мене,

і не пробачай, і не приймай, та я буду знати, що тобі не байдуже. І не слухай мене заради Бога, бо ж нікому не під силу почути, але спробуй зрозуміти: не сказано бо цього, хоч і тисячу раз було таке, хоч і тисячі раз промовлено, та все іншими словами, та все іншими губами. Але мені хочеться на свій лад перекласти, своїми силами промовити, на своєму серці зарубцювати. Аби щось, лише не крики, лише не самотності, по-вовчому, нехай і схожий, нехай і завиваю під місяцем, та не по-звірячому, а піснею, бо ж то душа рветься, а їй хоч коли слово дай – вона все до одного тягнеться, хоч які вирази підсувай – все на одне хилить, бо не навчена, як лица міряти – вздовж чи впоперек.

Слова не скажуть більше ніж очі. Сядь, помовчи, промовчи і віддай, або забори, що хочеш. Не жаль прикрас і місця не жаль, і не смію жаліти.

Я просто хочу, щоб ти була. Там, тут, десь. Була. Все одно де – я по-дитячому обіцятиму тобі вічність».

Свічки догоряли, танула ніч, а залишалась лише втома у

всьому тілі.

Він неквапом гасив недогарки. М'який віск був приємним на дотик і теплим, мов живе тіло. Ховав підсвічники у скрипучу шафу, акуратно стелив ліжко, роздягався і останнє, що він робив – складав листи у шухляду накаслика. Купка письмових сповідей росла, допоки одного разу не зникла зовсім, а замість неї з'явилося щось інше.

І тоді все змінилось, хоча... можливо, так і мало бути.

Він прийшов тихо. Аж надто тихо, як для такої простокуватої істоти. Проте захисні чари дому виявили Грота, щойно він опинився поблизу. Людиноподібна постать спинилась навпроти оселі Гійома, і маг одразу подумав: щось тут не так. Не так приходять до дому мага та й не в цих краях.

Гійом спустився по сходах і пригнувся до чужих чар.

Біля дому стояв звичайний Грот – воїн нищих рас. Такі створіння не магичні. А тут тхнуло чиймось чаклунством. І, що цікаво, старанно прихованим, ніби замітали поспіхом сліди, а пилука ще не осіла. Гість із Полей Гри? До чого тут Грот? Маріонетка?

– А ну виходи, в хаті не сиди! – гаркнув знадвору непроханий гість, випнувши м'язи з-під балахону.

Гійом ступив крок до вікна і стривожено виглянув у місячний сад. Уламками чорних кісток стирчали гілки дерев, і застигли світло-тіні моторошними білками очей в дзеркалі навпроти.

Грот явно затівав чудернацьку гру. За своїми правилами. Хазяїн дому натиснув на клямку дверей.

– Слу...– урвався хрип істоти тихеньким порипуванням дверей.

«Отак слабке перемагає сильне».

– Тс-с, не кричи – людей побудиш. Вийдуть – писок наб'ють, – шикнув Гійом.

– Ти ба – гостроум найшовся, – гаркнуло створіння. – Не тре’ нам людей – я тобі сам писок натовчу. Ти лише ближче підійди.

– То ти тільки за цим сюди прийшов, чи справа яка є? – маг ще утримував насмішкуватий тон в голосі, але в серце його вже закрадався страх.

І далеко не через цю тварюку, що хвалюкувато горланила перед дверима його дому. Було щось інше – за істотою стояв ще хтось. Хтось, хто з легкістю приховав себе. Значить ця особа була щонайменше сильніша. А щонайбільше... вона просто гралась із Гійомом!

Удалині відчайдушно гавкнув пес. «Зачинитись у будинку і відбиватись з усіх сил», – майнула думка.

– Я власне з листом до тебе, – і, о диво, Грот витягнув десь із складок свого одягу чималий згорток. – Брати будеш?

Він кумедно копіюючи щиру посмішку, помахав папером в повітрі.

Гійом гарячково перебирав варіанти. «Це пастка? Якщо вийти – то точно втраплю в неї. З іншого боку – хіба той, хто прийшов міг розраховувати, що я покину безпечний дім і вийду назустріч небезпеці?»

– Який ще, в біса, лист? Я ні з ким не листуюсь? – зневажливо відмахнувся Гійом, не припиняючи напружених зусиль виявити іншого.

Істота якось дивно перекосилась на одну ногу, наче невидима рука незграбно потягнула нитку маріонетки.

– Карен. Це від неї лист. Пам’ятаєш свою кохану? – блиснули глумливо очі.

«Що?!» Гійом стиснув зуби. Звідки йому це відомо?! І листи... ніхто не може знати про листи, котрі він щонаочі пише і складає в шухляду!

– Карен мертва, бовдуре!

– Хтозна, хтозна... Кохана спить, кохана спить. Піди, збуди, цілуй їй очі! Справжнє кохання не вмирає!

– Що ти знаєш про Карен? Вона не могла дати тобі листа. «А раптом інший не очікує, що я вийду до нього? Може, він просто прийшов познущатись і піти. І для цього залишив «слід» від себе, щоб я дізнався про його присутність. Я застану його зненацька?»

– Може могла, може не могла. Незнання – ось твоя біда! – промовив Грот.

Час воює за чужий табір...

Гійом зненацька вийшов у нічну темряву і став загрозливо наближатися до нічного гостя.

– Досить дурних балачок. Чого ти прийшов?

І в цей момент Гійом дивився не на Грота, а позад нього. Він дивився на того, хто стояв ЗА сценою.

«Ім’я вогню. Горить!

Вогонь в мені

Ім’я вітру. Дме!

Вітер в мені...»

– Чортові очі, ті очі дівочі, – дивно вилаявся про себе нічний гість і прогарчав, – Ходи я тебе приголублю!

Він напружився і миттєво стрибнув у напрямку до Гійома.

Вогонь!

Назустріч істоті метнулась куля вогню.

В останні секунди, кидаючись вбік, маг додав вихор Вітру. Істота пролетіла через вогонь, мов через рідну стихію, навіть не почервонівши. І вітер, що мав жбурнути її на землю, лише трохи збив нападника – Грот приземлився на вже порожнє місце.

Гійом вражено витріщився на таку невразливість, та тіло вже плело нове заляття.

«Земля!»

Суша стала тікати з-під лап потвори. У ту ж мить Грот зірвався з місця. З кожним кроком то одна, то інша нога пірнала в землю, проте одразу ж блискавично вистрибувала з ями. Це була неймовірна боротьба плоті із землею,

що невтримно хотіла забрати його назад до себе. Прах до праху.

Час витягнувся і подрібнився в секунди, в удари пульсу. Час не підкорявся Гійому.

У темряві щось заворушилось, колихнулися потоки чар. На обличчі потвори кривим шрамом виросла посмішка. І зуби блищали в ній невблаганністю.

Раптом щось могутнє, величезне вийшло зі схованки і з’явилося перед магічним поглядом Гійома. Це відвернуло його увагу на секунду /на удар пульсу/, і за цю мить супроти нього постало непрохане чудовисько.

Час воює за чужий табір. Віднині і до віку.

Виграючи секунду, пізнаєш ціну життю.

З грудей тварюки вирвалось коротке злісне гарчання, і вона махнула рукою. Ліниво, наче відмахуючись від набридливих комах.

Пазурі прошили тіло, смачно вгризлись в м’ясо, хрумкнули кісткою і вийшли, ніби їм не сподобалась страва...

...трава була б м’якою, якби не осінь і кров.

Перед очима кола, колаж фрагментів веселих і весел, що б’ють по голові. Все пливе і тягнеться. Нема більше секунд, нема пульсу.

Грот стояв і хазяйновито обтирав пазурі до одягу.

– Ох, лихо від тих очей. Ох, лихо! – промовило створіння.

Інший – знову заховався, залишивши після себе тільки легке відчуття третіх очей.

«Я не намагаюсь вбити час, все одно він вб’є мене». Ніщо не може встояти перед часом. Коли тобі здається, що він лікар, ти прибігаєш до нього, просиш допомогти, загоїти прірву болі, але він мовчить. Ти кричиш, б’єшся, ридаєш, рвеш себе в шмаття, а він стоїть і безжалісно мовчить. Потроху ти віддаєш йому все, що маєш, але це викликає в Часу лише іронічну помішку.

Ти вимагаєш від часу змін, проте нічого не міняється. Ти хочеш від нього справедливості: час покаже! Настане час і всі отримають за заслуги свої! Ти чекаєш, чекаєш тої миті, коли час дасть тобі, те що прагнеш. Твої мрії – все довіряєш часу. Але він лише як Сфінкс – дивиться у вічність перед собою.

І тоді приходять порожнеча, а ще розуміння, що Час нічого не робив, це ти... ти себе стер.

Лист до тих, хто покинув нас надто рано

*Коли ще всі були ми молоді,
А хто й дітям ще повзав по землі,
Жив у далеких і чудних краях
Парру – прекрасний вчитель й маг.
Г. Котляра*

Кожен маг за покликанням повинен мати свого Вчителя. Отже і Гійом, коли йому було 14 років – не знати, рано це чи пізно для навчання магії – завітав до такого.

Справа в тому, що майбутній чарівник рано осиротів. Людська країна, в якій він проживав з батьками, характеризувалась міцною монархією. Добробут був лише в столиці, а чим далі від центру – тим гірші справи із життям. Сім’ї майбутнього мага не пощастило: вони мешкали в поселенні неподалік від кордону. Місця це були небезпечні: кочівники часто влаштовували набіги на мирні села людей.

У результаті одного з таких нападів, Гійом втратив батьків, а сам чудом врятувався, розпоровши живіт варвару, що на очах у малого вбив його рідних. Опісля маленький

сирота подався куди очі витріщались. Вину за смерть батьків він взяв на себе і відтоді вирішив, що рідних тобі людей треба вміти захистити, а якщо не можеш, то нічого когось любити, чи дозволяти любити себе. Словом, чудним і відлюдькуватим хлопчиком став.

Гійом пройшов довгий шлях і нарешті потрапив у південні благодатні краї, де в затишній місцині мешкав Майстер Парру. У Парру був просторий дім, в якому він заснував школу, і велике господарство. Поратись на городі йому допомагали учні. Майстер взагалі був відомим магом, тому бажаячих навчатись у нього вистачало. Попри це, коли прийшов Гійом, то Парру не зміг відмовити – знайшов місце для хлопця.

Отак кілька років прожив сирота при школі, швидко ставши найкращим серед дітей, а потім кудись зчурнув. Ніхто не знав, в яких справах, а, коли учні запитували в самого Парру, то він лише відповідав: «А що хочете: шістнадцять років стукнуло бахуру. Певно, на дівчат потягнуло. Та не бідкайтесь – вернеться». І справді: за півтора року прийшов Гійом назад. Глянув на нього Парру – подорослішав, витягнувся, певно пізнань про дівчат набрався та й не в лахмітті причвалав. Такого вже й сором на город. Коротше кажучи, став він знову найкращим учнем у Майстра.

І казав Учитель хлопцю:

– Є п’ять головних елементів Нашого Світу: вогонь, вода, вітер, земля і час. Правдивий маг володіє хоча б чотирма першими. Найвищий рівень – п’ята стихія Часу. Щоб підкорити вогонь чи воду – тре’ поставити їх нижче від себе, підкорити собі... Ну, а як освоїти час кожен метикує сам. І ще так казав Парру:
– Т’ямуй добре: коли підкоряєш щось, ти пускаєш його в себе, але мус’ обов’язково зберегти власне я, щоб не злитись з образами елементів. Розумієш? Тре’ обмурувати своє серце і зберігати в ньому щось вартісне – якусь дружбу, якийсь кохання, бо інакше загубиш себе.

– А є якийсь інший вихід? – жалібно запитав Гійом.

Учитель скрушно глянув на нього і сказав:

– Є. Стати Деміургом. Значить – любити вигадану людину.

Парру ще довго говорив. Він любив потеревенити, а іноді різко уривав розмову і на найцікавішому місці недооговорював. За це жінки його не любили, бо вони хочуть знати все до чиста.

А потім на навчання прийшла Карен. Йому було 21 рік, а їй – 18. І було між ними банальне нерозділене кохання. Хоча хіба буває кохання банальним?

*«Коли впустити їх в свою душу, головне не загубити себе».
Парру*

«Вогонь!»

*«Якщо ж забути про власне Я, то сили елементів стають незрівнянно могутнішими, але це великий страх вмерти!»
Парру*

«Я – вогонь. Я – вода. Я... – НЕ Я».

Моя душа – подібно вітру, стелиться небом, моє тіло – подібно воді, в красі снігу, в потужності хвилі, в життєдайності дощу.

Він піднімався поволі, але невблаганно, і грізний нічний гість над ним перестав сміятися. Знову блиснули пазурі, проте...

/тіло моє – подібно воді/

...постать мага якось неприродно вигнулась, відкинувши

тінь під місячне око. Обличчя нападника наповнилось здивуванням, як молодий місяць виповнюється гонором. Рука мага метнулась вперед і відкинула тушу істоти на кілька метрів. У повітрі розсіявся дим і краплинки води, старанно, хоч і незграбно, виписували траєкторію польоту. Майже миттєво Гійом рушив. Щось дико первісне /я – вітер!/, неприродне і водночас звичне проглядалось в його ході. Але не властиве тілу людському, і тому нічним жажіттям Воно /я – вогонь!/ наближалось до Грота, що наче не міг поворухнутись.

«Потрібно спішити!» – пищало щось із свідомості, пищала сама крихітна свідомість з лабет стихії. В останній момент супротивник таки спробував встати, вирячено витріщившись на нападника, але маг його накрив. І вони стали одним великим /я – земля!/ валуном, що мало чим відрізнявся від решти суші. Маг знавісніло скопив тварюку за шию, хоча хтозна хто з них, бо стали вони одним... Вогонь спустився до пальців і почав спрагло проникати в чужу шкіру. І раптом Гійом побачив за очима ворога когось іншого. Ніби з-під маски на нього нажахано дивився інший /час!/. І маг потягнувся /я – вода!/ до того – іншого, глибокого, переляканого. Очі за маскою тікали, квапились вирватись, але /Я!/ їм...

Почувся крик десь позаду, за деревами, і тіло створіння тріснуло. Тріснуло і розсипалось непотрібним манекеном. Маг зірвався на ноги. З-за чорного стовбура виступала постать. Інший хамелеонисто міняв відтінки на собі, ніби позуючи під місячним сяйвом, і елегантно посміхався кризь доглянуту бороду.

– Ти

/Я більше!../

здивований? – почувся його добрий голос /не можу!/, і маг повалився на землю.

Побачивши це, інший помітно втратив кураж – офіційність розвіялась.

Шум, кров, біль, запах м’яса. Все розплилось перед очима, зате прийшло чітке усвідомлення власного Я, якому вдалось вирватись із природи стихій.

– Агов, в мене немає часу стирчати тут з тобою до ранку і чекати поки ти оклигаєш, – наполегливий голос допоміг прийти до тями.

Гійом нарешті поглянув на того, кого він весь цей час намагався марно викрити.

– Хто ти? Чого ти хочеш? – кволий голос вирвався із роздертих грудей разом із кашлем.

Інший ступив крок вперед, знову приміряючи офіційність.

– Ти знайшов Вир і проникнув на Поля Гри. Але без володіння часу – тобі туди вхід заборонений. Я прийшов тебе попередити: ще раз спробуєш пройти в Архе світ – ми тебе знищимо.

Біль, шум...

– Я майже тебе дістав. Ти кричав, – кашель дурнувато викручував слова і наївно радів з тих покручів.

Нічний гість на мить зіщулився.

– Та я міг би тебе зразу розчавити і мені цей маскарад був би, як жабі підкови, – спалахнув він. – Але ж я прийшов тебе попередити. Розумієш дурнику? Більше таких поблажок ніхто тобі не робитиме.

– І тобі також... більше не буде... поблажок, – вичавив Гійом погрозу.

Інший розвернувся і пішов, хамелеонисто розхитуючись в темряві.

– Ти вбив Карен?! – зірвалось безсило від мага. Як прокльон.

Нічний гість зупинився, хитнув головою і по-доброму зітхнув. Він любив так робити і вважав, що це йому дуже пасує.

– Це твоя вина, що вона зараз не з тобою, – замість остан-

нього удару, і його кроки розбіглися в нічній безневинності.

І маг пішов, а маг залишився. «Вина, що вона...» Шум. Наростає. Шум. Гійом фиркнув кров'ю і спробував встати. Не вийшло... Шум дощу, завивання вітру, сипеться пісок – все в його голові. Все разом і нараз. Уривки /Я – вогонь!/ скупчилися в свідомості і шепотіли, шурхотіли, хотіли тіла.

Десь між деревами з'явився хтось, але тепер він не приховувався. І, здається, знав його давно маг із розповідей тих, хто вже бачили, як скляніють очі. Воно-він наближалась. Смерть... Він хотів гукнути: «Гей, хто там?» – та лише кумедно булькнув.

«Карен – моя вина!» Маг, зіцівши зуби, вдарив себе в груди, і біль дав сили. Крик на мить поєднав небо і землю, на мить розродився новою душею старого дому. Десь далеко відчайдушно загавкав пес.

**Щовечора
Вдивляюсь в обрій –
І хмарні думи мої!
Бо кохаю людину
Далеку, як небеса...
З антології Кокінсю. Невідомий автор.**

Незабаром Гійом перебрався жити в селище неподалік, знімаючи невеличку кімнату. Парру невдоволено похитав головою, прочувши про цю звістку, але нічого було робити – довелося вибрати собі нового першого помічника. Молодий маг вперто хотів себе відрізати від усіх. А Карен... Він казав: «Ти прекрасна, чиста людина, і, водночас, ти вмєєш бути сильною і нещадною з тими, хто це заслужив. Але я тебе не кохаю. Я сумніваюсь, що взагалі здатен на таке почуття. Забудь про мене».

Він думав: «Я не маю права її любити. Все, що полюбиш – втратиш. Все! Всі покинуть тебе: знайомі, друзі, батьки, рідні, кохані... Все втратиш, щойно дозволиш собі любити когось. Проклятий час забере їх!»

Карен терпіла і майже не видавала свої почуття, не зважаючи на те, що зустрічались вони дуже часто в домі Майстра Парру. Лише інколи Карен не витримувала і кидалась до нього, бажаючи провести з нею хоч трошки часу. Гійом неохоче погоджувався, і вони йшли на прогулянку. Відвідували чудові, квітучі парки, занурювались в галас, якого Гійом так жадав, тільки б не слухати її голос. Спускались до річки через гаї, де часто гралась діти. Зупинялись, посміхались і дивились, замріяно забуваючи про все на світі. Вони обоє до божевілля любили дітей. Карен намагалась розворушити його і втягнути до гри, але він похмуро відмовчувався, відчувачи, що з хвилини на хвилину щось зсередини розріже горло словами, яким він не повинен дозволити бути вимовленими.

Річка вітала їх відблисками риби на дні, зайчиками сонця-золота на хвилях, вабила до себе, обіцяла обійми і відвертість почуттів. Вона піддавалась одразу. Гійом – сипився і не підпускав її близько, але ліз у воду...

Він знав, що кожного разу після таких прогулянок вона плакала, і проклинав себе за це. Проте, коли Карен наступного разу просила його пройти з нею, маг готовий був розкритись навпіл, тільки б втікти від відповіді. Зазвичай він понуро кивав, а інколи навіть посміхався, красуючись таким рідкісним явищем на його обличчі. Так, так – іноді він посміхався, і цього було достатньо для того страхітливого, що залишалось в неї – надії.

**«У вас є останнє бажання?»
«Так. Хочу жити!»
Записки ката**

Гійом помирав. Він відчував, як життєві сили гасли у ньому, наче вогник догораючої свічки. Скалічений маг зі нетерпінням чекав кожного наступного подиху, кожного наступного удару серця, бо ж вони могли у будь-яку мить спинитись.

Ніч танцювала довкола нього, крутила шалені ритуальні танці, курила шаманські трави і раз по раз нахилилась, щоб заповідливо запитати: «Ти вже помер?»

Гійом підняв голову і побачив відчинені двері дому. До них було зовсім близько і неймовірно далеко. Вони були недосяжні. Він спробував посунутись у бік дому, але /біль!/ відповів йому пронизливо і категорично: «Ти залишишся тут!» Помирати.

Гійом не відчув, як хтось опинився поруч. Його тіло піднялось і біль вгамувався. Хтось поніс мага на руках. – Хто ти? – прошепотів чоловік. – Вовк. Вірність. Пам'ятаєш? – почувся голос. – Пам'ятаю...

На першому поверсі Гійом не використовував жодної кімнати, окрім кухні. Тому опинившись в домі, магові довелося підніматись по сходах. Нічний помічник покинув його на порозі оселі, і біль знову повернувся в тіло. Новий біль ввійшов у розпанахану плоть. Пекельно-в'язке повітря чвакало довкола і лізло в палкі обійми. З-під ніг полетів стілець і Деміург мало не впав, вчасно обіпершись на стіл.

Кожна сходинка – була вічністю. Гійом опустився на ліжко. Вони залишилися один на один. Ніч тут ні до чого. Ночі нема. Ніч – ніщо в порівнянні з його Величністю Бодем.

У вухах – лише звук подиху-хлипання. Ніс відчував лише запах свіжо розпанаханого м'яса і просяклого кров'ю одягу. Очі... перед ними пропливало життя.

«Гей, хто там?! Хто там в темряві?!» Маг згадував своє життя. Від початку, коли батьки загинули в нього на очах, і він, підкоряючись інстинкту, розпоров живіт убивці кухонним ножом. Добротний був ніж. Маг згадував юність, роки волоцюжництва і навчання в Майстра Парру. Гарну науку у Парру і погану науку сирітського життя.

Він згадував Карен. Її кохання, обличчя, її смерть. «Моя вина!» Перед очима – роки блукань, роки подорожей і відчуття, коли нічого втрачати. Все в одному клубку. Чужі страждання і власна невразлива порожнеча. Життя вимагало від нього сили.

«Для чого бути сильнішим, якщо все одно нічого не вберегти?! Чого ти вартий перед часом? Перед смертю?» За вікном гасла ніч і білою примарою виповзав світанок. Ранок. Минали години, а життя все крутило свої божевільні кадри, уривки недознятого фільму. Хвилини минали, а вони й досі були удвох. Біль обнімав його міцно-міцно, обіцяючи... Секунди минали і ранок наставав, ніби ходив по ньому. Здається, Гійом все ж таки заснув.

Довкола – суцільне світло. Біле-біле полотно і рука, що починає малювати. Реальність проступає п'ятьма елементами на обличчі простору. Невеличке приміщення. Затишна кімната. Соляні віконця. Прочинені, і знадвору долинає щебет пта-

хів. Літній день – десь поруч, і запах зелені – найдорожчі парфуми. Двадцятирічний Гійом схилювся над якоюсь книгою на столі.

Його обличчя неприродно серйозне як для такого молодого хлопця.

Зненацька увагу молодого мага привертає якийсь звук – він піднімає голову. У дверях стояла Карен. Невисока худорлява дівчина із чорним прямим волоссям. Її обличчя не було вродливим, але очі дівчини викривали в ній справжню жіночу красу.

Її обличчя було неприродно серйозним... – Карен? – розгублено промовив Гійом. – Гійом, – вона ледь помітно посміхнулася і хитнула головою.

– Заходь, – юнак підвівся назустріч дівчині. – Тебе чимось пригостити? Я сьогодні на обід приготував чудову рибу... – Ні, дякую, – Карен ступила крок вперед, обвела поглядом кімнату і знову прискіпливо глянула на хлопця. Він завмер.

– Ти щось хочеш мені сказати? – нахмурився Гійом. – Так. Чому ти боїшся бути зі мною? – Я боюсь? Я... Карен, ми сотні разів про це говорили... Я не хочу робити тобі боляче... – Неправда! Ми не говорили про це ні разу. Ти завжди уникаєш чесної розмови.

– У мене інше життя. У ньому нема місця нормальним стосункам, сім'ї... Ти ж цього хочеш? – Я нічого від тебе не хочу! Хіба ти не помітив – я ще жодного разу не вимагала від тебе нічого. Я лише хочу бути поруч, – вона опустила очі, підбираючи слова. – І ти цього хочеш! – Що?? Карен, я не кохаю тебе!

Дівчина була схожа на відважного воїна, що готовий раз виступити перед цілим загоном добре озброєних супротивників.

– Ти не кохаєш мене? – вона розчинилась на мить і з'явилась уже біля Гійома. За кілька сантиметрів від хлопця. – Повтори мені це в очі. Скажи, що тобі не добре, коли я поруч. Скажи, що ніколи не думав про мене перед тим як заснути! Скажи, що твоє серце не б'ється швидше, коли ти чуєш моє ім'я.

Обличчя Гійома було напружене і розгублене водночас. Зненацька сталося те, чого не чекав ні він, ні, мабуть, вона – Карен поцілувала Гійома у його стиснуті губи. І за мить він відповів їй. Вони схопили одне одного, наче коханці, що місяцями (тисячоліттями?) не бачились. Обом їм здавалося, що у голові щось вибухнуло.

Карен цілувала Гійома відчайдушно, мов боялась, що в наступну мить він зупиниться і відштовхне її. І потім, уже в ліжку, вона не змогла стримати сльози щастя.

«Чесно кажучи, коли закінчиться ваше «єдине в житті» кохання, тобі залишиться лише встати і піти далі. І коли хтось із твоїх дітей загине – тобі також залишиться лише заплакати і піти далі. І коли твої батьки помруть... тобі залишиться лише піти далі. Все мине. Всі минуть».

Прощальний лист

«Я...» «Вогонь?» «Ні. Я!» Чийсь галас і стукіт розбудив його, або ж просто вивів з

напівусвідомленого марення.

«Це, мабуть, діти».

Гійом раптом зрозумів, що самому йому не вижити – потрібна чиясь допомога. Він підтягнувся до вікна і відчинив шибку. Дітей йому звідти, певна річ, не було видно, але якщо крикнути...

І Деміург зрозумів, що дітей кликати не може. Не має права вплутувати їх в це! У той момент маг пригадав собі ті свічки, котрі цюночі легко гасив, і їхні теплі, неначе живі тіла. Його тіло було ще тепле, неначе живе.

Можливо він знову задрімав, але стукіт пролунав ще раз. «Повернулись? А де ж голоси? Хто?» У ньому раптом з'явилося останнє бажання – жити! І кому, як не йому було його виконувати.

– Хто-о...(кашель) Хто там?!

Зв'язки ніби забули, що таке звук, горло наче відреклось від слів.

– Це я... Я-а... З вами все гаразд? – долинув знизу несміливий голос.

Сміливий голос. Найкращий з голосів! Непереможний голос життя!

– Вибий двері. Зайди... Сюди.

Удару не було, але почувись кроки, потім несміливі (сміливі!) нагору по сходах, і в дверях з'явився хлопчина 14-ти років. Гійом добре знав його – він приходив з дітьми і був там найстарший. Це він кілька разів намагався поговорити з Деміургом віч-на-віч. Певно хотів стати магом.

– Двері були відчинені, – промовив хлопець, вражено витріщившись.

– Мартін, ти моя остання надія. Врятуєш мене? – прохрипів Гійом і, не залишивши часу на роздуми (ану ж передумає), продовжив. – Слухай мене... уважно.

Голос все ще не корився добре.

– Біжи вниз, на кухню. Постав гріти води. Знайди бинт. Потім – неси ножиці, нитку і велику голку...

Гійом пояснював, гарчав пересохлим горлом і дивувався звідки в його змордованій голові береться такий лаконочний план дій. З кожним подихом в грудній клітці розпалювався вогонь, і слів не можна було гаяти. Слова, як ніколи, цінилися.

– А ще – пити дай, бо сконаю.

Останній аргумент – для наснаги. Малий чкурнув униз. Затупотіли кроки, і згодом на кухні почувся гуркіт. Щось упало на підлогу і не раз. Очевидно, довелося робити швидкий обшук.

За цей час Гійом, ніби наповнений новими силами, спробував трошки підсунутись, щоб голова сперлась на подушку. Нові незабутні відчуття пройняли тіло, але мета була досягнута. «Жаль, що в мене зовсім нема сил допомогти собі магією».

Малий не забарився. Хлопець розмочив рану, розрізав одяг і зняв його. Від вигляду пошматованих грудей і ребра, що зухвало стирчало з рани, Мартін затрусився, як від лихоманки.

– Тепер ти маєш акуратно запахати ребро на місце і підлатати мене, – твердо сказав маг.

Ці слова хлопець прийняв мужньо і знепритомнів лише згодом, проводячи першу в своєму житті операцію.

Задум

Мої думки втрапляють в безкінечність
хибними звуками, породжують хаос.
А він, без обов'язку лінивих прелюдій,
ховає у свої вії пшоно спогадів.
Намагаючись бути потребою і
боротьбою.

.....

Аромат крил синіх птиць,
вплутаний у черевики жил вранішніх мостів.
Насторожує і атомізує статус твоїх кроків...
Спостерігаю, як вистигають зорі поміж смоли вітру і газетного пилу,
нетерпляче наносячи на хвилі терпкий поролон
статичних мрій.

Філософський камінь

Кришталь опалих в безвість сновидінь,
у ньому тьма бездонної долини,
на дні, посеред пилу і руїн,
серед молекул заблукалої провини.

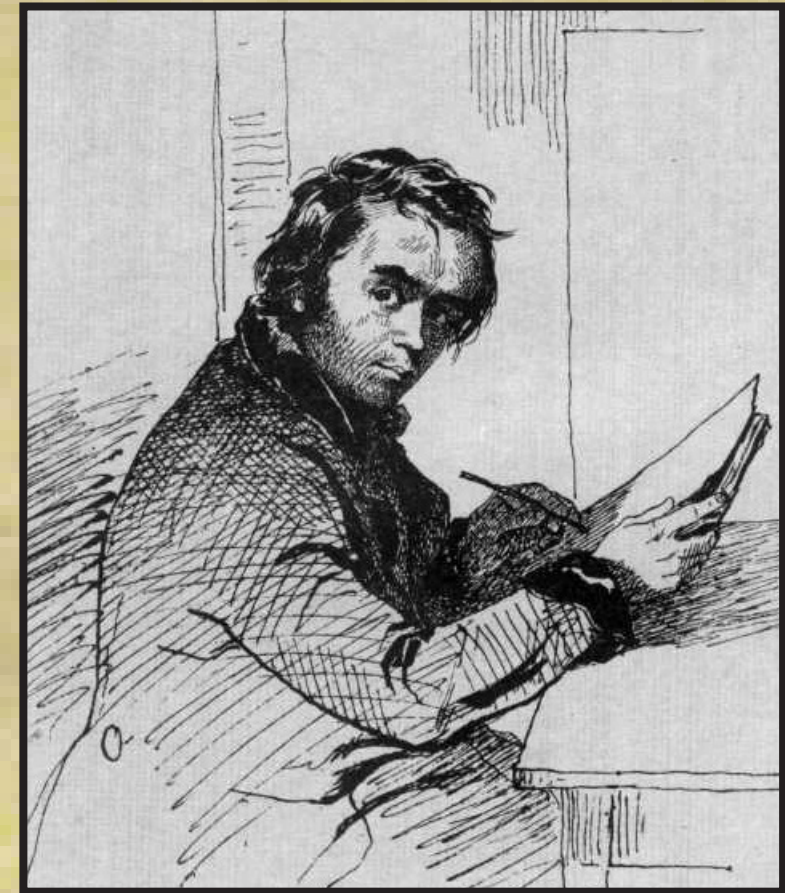
Здобуток недовершених страждань
на полі екзекуції до віри,
поставим на конвеєр дивний камінь,
щоб залатати у душі болючі діри.

РОЗШУКУЮТЬСЯ

• Письменники • поети • художники •
• журналісти • перекладачі • верстальники •

*Гарно малюєш? Пишеш прозу чи вірші?
Тоді надсилай свої твори нам!*

SVIT_FANTASY@UKR.NET

ВИМОГИ ДО ТВОРІВ (ЧИТАЛЬНЯ):

1. Грамотність.
2. Жанр фентезі або наявність фентезійних елементів. Твори із наукової фантастики не розглядаються.
3. Обсяг: оповідання до 30 тисяч знаків без пробілів, повісті до 100 тисяч знаків без пробілів (друк по частинах у кількох випусках). Приймаються лише дописані твори, рукописи не рецензуються.
4. Надсилайте документ у форматі .doc чи .docx
5. У документі обов'язково вкажіть свої ім'я та прізвище, назву твору. Псевдоніми допускаються.
6. Мова українська.

ВИМОГИ ДО ЗОБРАЖЕНЬ:

1. Журнал приймає як звичайні малюнки, так і комп'ютерну графіку.
2. Надсилайте якісне фото без тіней чи хороший скан.
3. Якщо це ілюстрація, в листі додавайте підпис до якої вона книги чи фільму.
4. Не надсилайте змальовані та чужі малюнки! Поважайте їхніх авторів!
5. Комікси допускаються. Якщо комікс серійний, можливе налагодження постійної публікації. Мова українська.

**ТАКОЖ ЖУРНАЛ ШУКАЄ АВТОРІВ СТАТЕЙ, РЕДАКТОРА НОВИН ТА ВЕРСТАЛЬНИКА,
БАЖАЮЧИХ ПЕРЕКЛАДАТИ КЛАСИКУ ФЕНТЕЗІ!**

«Світ Фентезі» в соцмережах:

vk.com/sf_magazine_ua

www.facebook.com/TheWorldOfFantasy.info

У наступному номері:

- Книжковий Арсенал
- Фестиваль «Chameleon»
- Kyiv Comic Con
- «Гра Престолів» 5 сезон
- Світ Юрського періоду
- Вперше українською:
«Трирядки старофранцузькою» та
«Плем'я з безодні» Абрахам Мерріт

